

CEIP DE REFOXOS

Ciencias da Natureza 3ºEP

Curso 2021-22

Nuria Abuín Carou

Contido

Base legal.....	3
Introdución e contextualización.....	3
Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	3
Concreción dos obxectivos	4
Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.....	9
Concrecións metodolóxicas que require a materia.....	15
Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.....	16
Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	17
Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	17
Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	18
Medidas de atención á diversidade.....	19
Concreción dos elementos transversais.....	20
Actividades complementarias e extraescolares programadas.....	20
Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	20

Base legal.

Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, LOMCE, que modificou a Lei orgánica 2/200, do 3 de maio, de educación (LOE).

Decreto 330/2009, do 4 de xuño, polo que se establece o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia e o Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Orde 3,5/2020, do 22 de abril, do Ministerio de Educación e Formación Profesional, pola que se establecen o marco e as directrices de actuación para o terceiro trimestre do curso 2019/2020 e o inicio do curso 2020/2021.

Instrucións do 27 de abril de 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento do terceiro trimestre do curso académico 2019/2020, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia, nas que están determinadas liñas para a preparación do curso 2020/2021.

Orde EFP/5,1/2020, do 20 de xuño, pola que se publican acordos da Conferencia Sectorial de Educación, para o inicio e o desenvolvemento do curso 2020/2021.

Protocolo do 22 de xullo de Adaptación ao Contexto da COVID 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2020/2021.

Instrucións do 30 de xullo 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, en relación ás medidas educativas que se deben adoptar no curso académico 2020/2021, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas da educación infantil, da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

Resolución conxunta, do 1 de setembro de 2021, das Consellerías de Cultura, Educación e Universidade e de Sanidade pola que se aproba o “Protocolo de adaptación ao contexto da Covid-19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2021-2022”.

Introdución e contextualización.

O noso centro é un colexio rural cunha área de influencia que abarca as dúas parroquias do interior do Concello de Oia: Loureza e Burgueira. O contexto sociolingüístico é galego falante case na súa totalidade cunha grande influencia do castelán cada curso máis palpable.

O alumnado está agrupado en 5 grupos: 4ºEI, 5ºEI e 6ºEI, 1ºEP e 2º EP, 3ºEP e 4º EP e 5º1 EP e 6º EP. En total este curso temos escolarizadas a 44 crianzas: 20 en infantil e 24 en primaria.

O grupo de 3ºEP está composto por 2 crianzas (1 neno e 1 nena) e tendo en conta a posibilidade de que se produza a necesidade de alternar determinados períodos de docencia presencial con outros de docencia non presencial durante o curso, farase imprescindible establecer adaptacións no marco da organización do currículo e da metodoloxía didáctica de ser o caso.

Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia na área curricular de ciencias sociais implica a habilidade progresiva para poñer en práctica os procesos e actitudes propios da análise sistemática e de indagación científica: identificar e considerar problemas relevantes, formular preguntas, localizar, obter, analizar e representar información... considerar e contrastar solucións... e todo iso, en contextos tan variados como sexa posible. O desenvolvemento desta competencia nesta área leva consigo utilizar nos ámbitos persoal e social diferentes razoamentos matemáticos para dar unha mellor resposta aos contextos cotiáns nos que nos encontremos.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Respetar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polos seres humanos no medio natural e as repercusións para a vida futura.
- Xerar criterios persoais sobre a visión social sobre a estética do corpo humano fronte ao coidado saudable deste.
- Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.
- Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

O desenvolvemento da competencia lingüística na área de Ciencias Sociais lévanos a adestrar diferentes destrezas e habilidades que supoñen establecer vínculos e relacións construtivas cos demais e co medio, e achegarse a novas culturas que adquiren consideración e respecto na medida que se coñecen. Esta competencia está presente na capacidade efectiva de convivir e resolver conflitos.

A utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, de interpretación, de comprensión da realidade, de construción e comunicación do coñecemento, favorecerá un maior desenvolvemento lingüístico no alumno, apuntando a usar de modo funcional, polo menos unha lingua estranxeira.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Expresar oralmente de xeito ordenado e claro calquera tipo de información.
- Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.
- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta.
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.
- Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.

Competencia dixital

A competencia dixital desde a área de Ciencias Sociais comportará facer uso habitual dos recursos tecnolóxicos dispoñibles para avaliar e seleccionar novas fontes de información para comprender a realidade social na que vivimos contribuíndo á súa mellora. Esta competencia axudaranos a transformar a información en coñecemento para aplicalo en distintas situacións e contextos nos que o alumnado se vaia encontrando.

Na área de Ciencias Sociais adestraremos os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

A área de Ciencias Sociais axudaranos a coñecer o mundo no que vivimos, afondar no coñecemento da nosa sociedade, e a comprender a realidade histórica e social do noso contorno. Esta competencia implica poñer en xogo habilidades de pensamento diverxente e converxente, comporta reelaborar ideas, sentimentos propios e alleos,... para poder comprender e enriquecerse con diferentes realidades e producións de diferentes manifestacións culturais.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e da vida cotiá.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

A área de Ciencias Sociais incide na comprensión da realidade social na que se vive, entre outras. Esta competencia axudaranos a desenvolver a comprensión sobre os trazos da sociedade actual, a súa crecente pluralidade e o seu carácter evolutivo. Desenvolve tamén a idea de mostrar un sentimento de cidadanía global compatible coa identidade local.

Así mesmo, forman parte desta competencia aquelas habilidades sociais que permiten saber que os conflitos de valores e intereses forman parte da convivencia, que deberemos resolvelos con actitude construtiva e que tomaremos decisións con autonomía empregando unha escala de valores construída mediante a reflexión crítica e o diálogo duns patróns culturais básicos.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo, e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.

- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

A área de Ciencias Sociais axudará a desenvolver o sentido de iniciativa do alumnado a través de fomentar a transformación de ideas en accións, é dicir, propoñerse obxectivos, planificar e levar a cabo proxectos. Isto lévanos a adestrar actitudes positivas cara ao cambio e a innovación; habilidades relacionadas co liderado de proxectos que inclúen visión, espírito de superación, habilidades para o diálogo e cooperación, organización de tarefas, etc.

Neste caso, os descritores a adestrar serían:

- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Dirimir a necesidade de axuda en función das dificultades da tarefa.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.
- Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender axúdanos a ser conscientes de como se aprende, de como se xestionan e controlan de forma eficaz os procesos de aprendizaxe. Esta competencia fai necesaria a perseveranza na aprendizaxe, a capacidade de autoavaliarse e autorregularse sabendo administrar o esforzo, aprendendo dos erros dun mesmo e dos demais, incidindo en formulacións de metas alcanzables a curto, medio e longo prazo elevando de forma progresiva e realista os obxectivos de aprendizaxe.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia serían:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Xestionar os recursos e motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.

- Planificar recursos necesarios e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

Concreción dos obxectivos .

- Valorar o patrimonio natural para desenvolver pautas de respecto á natureza.
- Realizar unha lectura comprensiva, expresiva e crítica de diferentes tipos de textos relacionados cos contidos da área.
- Expresar, de forma oral e escrita, clara e ordenadamente o contido de textos escritos de carácter científico significativos para a área empregando de forma adecuada o vocabulario específico.
- Asimilar a importancia do deporte para o benestar persoal e social desenvolvendo hábitos de saúde relacionados coa nutrición, cos órganos dos sentidos, coa hixiene e co coidado do corpo.
- Comportarse de acordo cos hábitos de saúde e coidado persoal que se derivan do coñecemento do corpo humano e mostrar unha actitude de aceptación e respecto polas diferenzas individuais.
- Utilizar criterios de clasificación orientados e relacionados con pautas alimentarias, reprodutivas e morfolóxicas e criterios propios para caracterizar animais da zona.
- Identificar as necesidades fundamentais dos seres vivos a partir do coñecemento das funcións vitais.
- Clasificar os animais segundo sexan vertebrados ou invertebrados.
- Identificar e describir as características xerais dos animais vertebrados e as características específicas dos grupos de peixes, anfibios, réptiles, aves e mamíferos.
- Identificar e describir as características xerais dos animais invertebrados e as características específicas dos principais grupos de invertebrados.
- Coñecer as distintas relacións que os seres humanos establecemos cos animais, como fontes de alimentos e produtos, como axuda no traballo, como compañía, etc., e desenvolver hábitos de respecto e coidado cara a eles.
- Describir as características xerais das plantas, as súas partes e as funcións que desempeña cada unha delas, e clasificar os tipos de plantas segundo os seus talos.
- Valorar a importancia das plantas como produtoras de alimentos e como reguladoras dos gases do aire, e desenvolver pautas de respecto cara ás plantas.
- Utilizar diferentes fontes de información para a construción de contidos relacionados coa área.

- Identificar as propiedades dos materiais dos que están feitos algúns obxectos valorando o papel dos avances tecnolóxicos e inventos na mellora das condicións de vida da nosa sociedade.
- Construír algún aparato sinxelo para coñecer as características e as funcións dalgunhas máquinas, recoñecendo a súa importancia nos avances da nosa sociedade.
- Identificar os materiais que se poden reciclar aplicando as diferentes regras que existen para a reciclaxe.
- Identificar accións que contaminan a auga e o aire, e que prexudican as plantas e os animais, comprendendo a importancia do coidado da natureza, e coñecendo e valorando os espazos protexidos do seu ámbito.
- Utilizar as tecnoloxías da información e a comunicación para obter información, aprender e compartir coñecementos, e valorar a súa contribución á mellora das condicións de vida.
- Mostrar unha actitude participativa e responsable en actividades de grupo.
- Analizar e valorar criticamente algunhas manifestacións da intervención humana no medio, e adoptar un comportamento de defensa e recuperación do equilibrio ecolóxico e de conservación do patrimonio natural.
- Interpretar, expresar e representar feitos, conceptos e procesos do medio natural mediante códigos numéricos, gráficos, cartográficos e outros.
- Planificar e realizar proxectos, dispositivos e aparatos sinxelos cunha finalidade previamente establecida, utilizando o coñecemento das propiedades dalgun materiais, substancias e obxectos.
- Orientar a toma de decisións na súa actividade cotiá integrando a información recollida a través de distintas fontes, explorando posibles solucións e valorando o seu propio proceso de aprendizaxe.

Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
Bloque 1: Iniciación á actividade científica							
CN-B1.1	3º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza a información importante,	Selecciona a información mais relevante e sabe comunicala de maneira oral e escrita.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).	CAA CCL CMCT CSIEE CD

	<p>obtéñ conclusións e comunica o resultado de forma oral e escrita de maneira ordenada, clara e limpa, en diferentes soportes.</p> <p>Peso: 6%</p>						
CN-B1.1	<p>3º-CNB1.1.2 - Manifesta certa autonomía na observación, planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.</p> <p>Peso: 3%</p>	<p>É autónomo na planificación de tarefas.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).</p>	<p>CAA CMCT CSIEE</p>
CN-B1.2	<p>3º-CNB1.2.1 - Establece conxecturas de sucesos ou problemas do seu contorno mediante a observación obtén unha información.</p> <p>Peso: 3%</p>	<p>Establece hipóteses sobre un feito próximo.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).</p>	<p>CAA CMCT CSIEE</p>
CN-B1.3	<p>3º-CNB1.3.1 - Coñece e aplica estratexias para estudar e traballar de forma eficaz individualmente e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.</p> <p>Peso: 3%</p>	<p>Coñece e aplica estratexias de estudio.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).</p>	<p>CAA CMCT CSC CSIEE</p>

Bloque 2 : O ser humano e saúde							
CN-B2.1	3º-CNB2.1.1 - Explica a morfoloxía externa do propio corpo, o seu funcionamento nun sentido global e os cambios nas distintas etapas da vida. Peso: 4%	Explica o funcionamento do propio corpo e os cambios nas diferentes etapas da vida.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT
CN-B2.1	3º-CNB2.1.2 - Coñece os principais órganos vitais e entende a súa importancia no funcionamento do organismo. Peso: 6%	Coñece os principais órganos vitais e entende a súa importancia no funcionamento do organismo.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT
CN-B2.2	3º-CNB2.2.1 - Emprega hábitos de hixiene, de exercicio e de alimentación sa na escola. Peso: 3%	Emprega hábitos de hixiene, de exercicio e de alimentación sa na escola.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).	CMCT CSC
CN-B2.2	3º-CNB2.2.2 - Recoñece algúns factores causantes das enfermidades máis habituais (caries, catarros, gripe e obesidade) e aplica actuacións para á súa prevención. Peso: 3%	Recoñece algúns factores causantes das enfermidades máis habituais (caries, catarros, gripe e obesidade)	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT
CN-B2.3	3º-CNB2.3.1 - Clasifica alimentos en función dos nutrientes	Clasifica alimentos en función dos nutrientes principais.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT

	principais. Peso: 6%						
CN-B2.3	3º-CNB2.3.2 - Diferencia entre dieta equilibrada e non equilibrada e elabora un menú saudable na escola. Peso: 3%	Diferencia entre dieta equilibrada e non equilibrada .	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CSC CSIEE
Bloque 3: Os seres vivos							
CN-B3.1	3º-CNB3.1.1 - Observa, identifica e recoñece as características básicas e clasifica animais vertebrados e invertebrados do seu contorno, con criterio científico. Peso: 6%	Clasifica animais vertebrados e invertebrados en función das características básicas.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CSIEE
CN-B3.1	3º-CNB3.1.2 - Observa, identifica e recoñece as características das plantas do seu contorno e clasifícaa con criterio científico. Peso: 6%	Clasifica plantas en función das características básicas.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CCL CSIEE
CN-B3.1	3º-CNB3.1.3 - Utiliza claves e guías para a clasificación de animais e plantas. Peso: 2%	Utiliza claves e guías para a clasificación de animais e plantas.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).	CMCT CAA
CN-B3.2	3º-CNB3.2.1 - Coñece as funcións de	Coñece as funcións de relación, reprodución e	X		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CMCT

	relación, reproducción e alimentación dun ser vivo e as explica empregando diferentes soportes. Peso: 6%	alimentación dun ser vivo .				INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	
CN-B3.2	3º-CNB3.2.2 - Rexistra e comunica de xeito oral e escrito os resultados da observación do ciclo vital previamente planificado. Peso: 4%	Comunica os resultados da observación do ciclo vital.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).	CMCT CCL CSIEE CD
Bloque 4: Materia e enerxía							
CN-B4.1	3º-CNB4.1.1 - Coñece algunhas fontes de enerxía, os seus usos e a súa intervención na vida cotiá. Peso: 5%	Coñece algunhas fontes de enerxía, os seus usos e a súa intervención na vida cotiá.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CSC
CN-B4.1	3º-CNB4.1.2 - Emprega actitudes responsables de aforro enerxético e de recollida de residuos na escola. Peso: 3%	Emprega actitudes de recollida de residuos na escola.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).	CMCT CSC
CN-B4.2	3º-CNB4.2.1 - Explica os cambios de estado da auga en fenómenos naturais e situacións da vida cotián.	Explica os cambios de estado da auga en fenómenos naturais e situacións da vida cotián.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CCL

	Peso: 4%						
CN-B4.2	3º-CNB4.2.2 - Realiza experiencias sinxelas para identificar as forzas que fan que os obxectos se movan en situacións reais. Peso: 4%	identifica forzas que fan que os obxectos se movan.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT
CN-B4.3	3º-CNB4.3.1 - Compara densidades de diferentes sustancias que emprega diariamente con respecto á auga. Peso: 4%	Compara densidades de diferentes sustancias que emprega diariamente con respecto á auga.		X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).	CMCT
CN-B4.3	3º-CNB4.3.2 - Realiza algunhas mesturas de uso doméstico e presenta conclusións dos resultados. Peso: 3%	Realiza algunhas mesturas de uso doméstico e observa os resultados.		X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).	CMCT
Bloque 5: A tecnoloxía: obxectos e máquinas							
CN-B5.1	3º-CNB5.1.1 - Coñece e emprega obxectos, aparellos e máquinas sinxelas de uso cotián na escola analizando o seu funcionamento. Peso: 3%	Utiliza máquinas de uso cotiá.		X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).	CMCT
CN-B5.1	3º-CNB5.1.2 - Identifica e explica a	Identifica a enerxía utilizada nos obxectos cotiás.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CMCT CCL CSC

	<p>enerxía que empregan obxectos, aparellos e máquinas sinxelas de uso habitual na vida cotiá.</p> <p>Peso: 4%</p>					<p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).</p>	
CN-B5.2	<p>3º-CNB5.2.1 - Identifica e describe oficios en función dos materiais, das ferramentas e das máquinas que empregan.</p> <p>Peso: 3%</p>	<p>Relaciona oficios coas máquinas empregadas.</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).</p>	<p>CMCT CCL CSC</p>
CN-B5.2	<p>3º-CNB5.2.2 - Aplica os coñecementos ao deseño e construción dalgún obxecto ou aparello sinxelo, empregando operacións matemáticas no cálculo previo, así como as tecnolóxicas: unir, cortar, pegar...</p> <p>Peso: 3%</p>	<p>É capaz de construír un obxecto sinxelo.</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).</p>	<p>CMCT CCEC CD</p>

Concrecións metodolóxicas que require a materia.

O punto de partida de cada sesión de clases será unha chuvia de ideas co obxectivo de enlazar co traballo feito na clase anterior ou de ter unha idea dos coñecementos previos do alumnado no caso de empezar cun novo tema de estudo.

Outras das actividades recorrentes serán aquelas que permitan ao alumnado organizar a información de forma sinxela e o máis visual posible para reforzar a atención e a memoria. Imos a aprender a facer mapas mentais, esquemas chave, infografías sinxelas e táboas partindo de textos sinxelos.

A avaliación do traballo diario realizarase a través de rexistros de observación das actividades tanto orais como escritas. Os cadernos de traballo do alumnado serán utilizados tanto como visualizadores da capacidade de organización persoal das crianzas como como soporte de recompilación das tarefas propostas.

Nas materias de ciencias, a adquisición progresiva do vocabulario específico é moi importante xa que é fundamental para a comprensión dos temas de estudo, polo que lle dedicaremos un tempo específico en cada tema. O primeiro paso será sempre confeccionar un glosario na aula virtual que despois utilizaremos como base para distintas actividades: encrucillados, sopas de letras, o aforcado....

Potenciarase, na medida do posible, a aprendizaxe colaborativa a través de traballos en parella ou en pequeno grupo. Contribuír a lograr un obxectivo común é unha das aprendizaxes máis importantes de cara a formar cidadáns e cidadás responsables e respectuosos/as o que é un dos obxectivos principais da etapa.

A utilización dos recursos audiovisuais e de internet en xeral será incluída nas aulas de forma habitual sempre que sexa posible. Procurarase que a formación nas TIC sexa activa e crítica, co obxectivo de ir creando usuarios/as o menos pasivos/as posible, que saiban como moverse de forma segura nos entornos virtuais.

Tentarase sempre que a avaliación sexa continua e formativa. Para que o proceso de ensino aprendizaxe teña éxito a detección das dificultades é fundamental. Unha das formas de facelo eficazmente é a través da análise dos erros que comete o alumnado e da súa corrección en positivo. O traballo no caderno e as probas escritas periódicas servirán de punto de partida para deseñar aquelas actividades de reforzo ou ampliación que resulten necesarias.

Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.

- Cadernos do alumnado.
- Pizarra dixital.
- Libro de texto.
- Aula virtual.
- Fotocopiáveis con actividades de reforzo, ampliación e avaliación.
- Cartaces e murais.
- A biblioteca.
- O noso entorno social: familias da comunidade escolar, asociacións veciñais, comunidades de montes, concello...
- O noso entorno natural: patio exterior, área na natureza, o río Tamuxe, a serra da Groba...
- Materiais e recursos aportados polo alumnado.

- Materiais de laboratorio.
- Materiais para a realización de traballos artísticos.

Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

En cada avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CUALIFICACIÓN
Ferramentas de avaliación do traballo competencial	20%
Probas de avaliación escritas	50%
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	20%
Actitude e traballo na aula	10%

Ao final do curso:

PORCENTAXE NA NOTA FINAL	
1ª Avaliación	30%
2ª Avaliación	30%
3ª Avaliación	40%

Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL
Temporalización das unidades didácticas			

Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos na unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Atención á diversidade			

Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

Cantas crianzas forman o grupo?

Cal é a súa dinámica interna?

Que fortalezas hai que potenciar?

Que necesidades se detectan?

--

Que crianzas necesitan un maior seguimento? Por que?

Medidas de atención á diversidade.

Medidas para dar resposta ás necesidades individuais.
<ul style="list-style-type: none">☐ Modificacións dos espazos e distribución da aula.☐ Modificacións dos agrupamentos.☐ Xestión especial do tempo.☐ Deseño de materiais de traballo adaptados.☐ Intervención do DO.☐ Planificación de reforzos desenvolvidos por outro docente na aula

Instrumentos de seguimento e avaliación
<ul style="list-style-type: none">☐ Rexistros de observación.☐ Probas de específicas de avaliación.☐ Xuntanzas de coordinación do equipo docente.

Concreción dos elementos transversais.

Promoción e afianzamento de:

- A resolución pacífica de conflitos.
- A prevención e rexeitamento da discriminación e da violencia nas súas distintas manifestacións:
 - Cara a muller.
 - Cara as persoas dunha etnia diferente.
 - Cara as persoas migrantes.
 - Cara as persoas LGTBI.
 - Cara as persoas con discapacidade.
- Unha vida saudable a través da práctica regular de deporte e dunha dieta equilibrada.
- Actividades relacionadas coa educación e a seguridade viaria para favorecer a convivencia nas vías e previr accidentes de tráfico.

Actividades complementarias e extraescolares programadas.

As actividades que se levarán a cabo ao longo do curso, tanto complementarias como extraescolares, son as reflectidas na Programación Xeral Anual (PXA) e todas aquelas que vaian surxindo relacionadas cos temas de estudo.

Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.

Organizáronse e secuenciáronse os estándares de aprendizaxe avaliábeis en relación es distinta unidades de programación?

Definíronse os indicadores de logro vinculados aos estándares de aprendizaxe?

Determináronse os estándares de aprendizaxe mínimos?

Asociáronse os estándares de aprendizaxe avaliábeis, os instrumentos de avaliación e indicadores de logro?

ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	Deseñouse a avaliación inicial e definíronse as consecuencias dos seus resultados?
	Tivéronse en conta co grupo específico de alumnos medidas xerais de intervención educativa?
	Contempláronse as medidas específicas de intervención educativa propostas para os alumnos con necesidade específica de apoio educativo?
	Realizouse adaptación curricular significativa de áreas ou materias aos alumnos que tivesen autorizada dita medida específica extraordinaria?
	Realizouse aceleración parcial de áreas ou materias aos alumnos que tivesen autorizada dita medida específica extraordinaria?
	Definíronse programas de apoio, reforzo, recuperación ou ampliación ao alumnado vinculados cos estándares de aprendizaxe?
Avaliouse a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación propostos ao alumnado?	

Presentáronse desde a área estratexias para a animación á lectura e o desenvolvemento da comprensión e expresión oral e escrita?

Consideráronse medidas para incorporar as TIC aos procesos de ensino e aprendizaxe?

Aplicouse a metodoloxía didáctica acordada no equipo didáctico a nivel de organización, recursos didácticos, agrupamento do alumnado, etc.?

Vinculáronse as unidades de programación con situacións reais, significativas, funcionais e motivadoras para o alumnado?

Identificouse en cada instrumento de avaliación a súa vinculación cos estándares de aprendizaxe?

Utilizáronse procedementos e instrumentos de avaliación variados?

Identificáronse os estándares de avaliación mínimos nas diferentes unidades de programación?

As familias tiveron acceso á programación?

Realizouse unha análise técnica-normativa dos recursos didácticos, incluídos os materiais curriculares e libros de texto para o alumnado?

Foi a coordinación do profesorado continua, practica e produtiva?

Tratáronse de forma preciso dos temas transversais nas diferentes unidades de programación?

As actividades extraescolares e complementarias foron as adecuadas?

CEIP DE REFOXOS

Ciencias Sociais 3ºEP

Curso 2020-21

Nuria Abuín Carou

Contido

Base legal.....	3
Introdución e contextualización.....	3
Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	3
Concreción dos obxectivos	8
Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.....	9
Concrecións metodolóxicas que require a materia.....	17
Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.....	18
Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	18
Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	19
Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	19
Medidas de atención á diversidade.....	20
Concreción dos elementos transversais.....	21
Actividades complementarias e extraescolares programadas.....	21
Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	21

Base legal.

Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, LOMCE, que modificou a Lei orgánica 2/200, do 3 de maio, de educación (LOE).

Decreto 330/2009, do 4 de xuño, polo que se establece o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia e o Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Orde 3,5/2020, do 22 de abril, do Ministerio de Educación e Formación Profesional, pola que se establecen o marco e as directrices de actuación para o terceiro trimestre do curso 2019/2020 e o inicio do curso 2020/2021.

Instrucións do 27 de abril de 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento do terceiro trimestre do curso académico 2019/2020, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia, nas que están determinadas liñas para a preparación do curso 2020/2021.

Orde EFP/5,1/2020, do 20 de xuño, pola que se publican acordos da Conferencia Sectorial de Educación, para o inicio e o desenvolvemento do curso 2020/2021.

Protocolo do 22 de xullo de Adaptación ao Contexto da COVID 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2020/2021.

Instrucións do 30 de xullo 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, en relación ás medidas educativas que se deben adoptar no curso académico 2020/2021, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas da educación infantil, da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

Resolución conxunta, do 1 de setembro de 2021, das Consellerías de Cultura, Educación e Universidade e de Sanidade pola que se aproba o “Protocolo de adaptación ao contexto da Covid-19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2021-2022”.

Introdución e contextualización.

O noso centro é un colexio rural cunha área de influencia que abarca as dúas parroquias do interior do Concello de Oia: Loureza e Burgueira. O contexto sociolingüístico é galego falante case na súa totalidade cunha grande influencia do castelán cada curso máis palpable.

O alumnado está agrupado en 5 grupos: 4ºEI, 5ºEI e 6ºEI, 1ºEP e 2º EP, 3ºEP e 4º EP e 5º1 EP e 6º EP. En total este curso temos escolarizadas a 44 crianzas: 20 en infantil e 24 en primaria.

O grupo de 3ºEP está composto por 2 crianzas (1 neno e 1 nena) e tendo en conta a posibilidade de que se produza a necesidade de alternar determinados períodos de docencia presencial con outros de docencia non presencial durante o curso, farase imprescindible establecer adaptacións no marco da organización do currículo e da metodoloxía didáctica de ser o caso.

Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia na área curricular de ciencias sociais implica a habilidade progresiva para poñer en práctica os procesos e actitudes propios da análise sistemática e de indagación científica: identificar e considerar problemas relevantes, formular preguntas, localizar, obter, analizar e representar información... considerar e contrastar solucións... e todo iso, en contextos tan variados como sexa posible. O desenvolvemento desta competencia nesta área leva consigo utilizar nos ámbitos persoal e social diferentes razoamentos matemáticos para dar unha mellor resposta aos contextos cotiáns nos que nos encontremos.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Respetar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polos seres humanos no medio natural e as repercusións para a vida futura.
- Xerar criterios persoais sobre a visión social sobre a estética do corpo humano fronte ao coidado saudable deste.
- Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.
- Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

O desenvolvemento da competencia lingüística na área de Ciencias Sociais lévanos a adestrar diferentes destrezas e habilidades que supoñen establecer vínculos e relacións construtivas cos demais e co medio, e achegarse a novas culturas que adquiren consideración e respecto na medida que se coñecen. Esta competencia está presente na capacidade efectiva de convivir e resolver conflitos.

A utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, de interpretación, de comprensión da realidade, de construción e comunicación do coñecemento, favorecerá un maior desenvolvemento lingüístico no alumno, apuntando a usar de modo funcional, polo menos unha lingua estranxeira.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Comprender o sentido dos textos escritos.

- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Expresar oralmente de xeito ordenado e claro calquera tipo de información.
- Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.
- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta.
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.
- Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.

Competencia dixital

A competencia dixital desde a área de Ciencias Sociais comportará facer uso habitual dos recursos tecnolóxicos dispoñibles para avaliar e seleccionar novas fontes de información para comprender a realidade social na que vivimos contribuíndo á súa mellora. Esta competencia axudaranos a transformar a información en coñecemento para aplicalo en distintas situacións e contextos nos que o alumnado se vaia encontrando.

Na área de Ciencias Sociais adestraremos os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

A área de Ciencias Sociais axudaranos a coñecer o mundo no que vivimos, afondar no coñecemento da nosa sociedade, e a comprender a realidade histórica e social do noso contorno. Esta competencia implica poñer en xogo habilidades de pensamento diverxente e converxente, comporta reelaborar ideas,

sentimentos propios e alleos,... para poder comprender e enriquecerse con diferentes realidades e producións de diferentes manifestacións culturais.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e da vida cotiá.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

A área de Ciencias Sociais incide na comprensión da realidade social na que se vive, entre outras. Esta competencia axudaranos a desenvolver a comprensión sobre os trazos da sociedade actual, a súa crecente pluralidade e o seu carácter evolutivo. Desenvolve tamén a idea de mostrar un sentimento de cidadanía global compatible coa identidade local.

Así mesmo, forman parte desta competencia aquelas habilidades sociais que permiten saber que os conflitos de valores e intereses forman parte da convivencia, que deberemos resolvelos con actitude construtiva e que tomaremos decisións con autonomía empregando unha escala de valores construída mediante a reflexión crítica e o diálogo duns patróns culturais básicos.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo, e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

A área de Ciencias Sociais axudará a desenvolver o sentido de iniciativa do alumnado a través de fomentar a transformación de ideas en accións, é dicir, propoñerse obxectivos, planificar e levar a cabo proxectos. Isto lévanos a adestrar actitudes positivas cara ao cambio e a innovación; habilidades relacionadas co liderado de proxectos que inclúen visión, espírito de superación, habilidades para o diálogo e cooperación, organización de tarefas, etc.

Neste caso, os descritores a adestrar serían:

- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Dirimir a necesidade de axuda en función das dificultades da tarefa.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.
- Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender axúdanos a ser conscientes de como se aprende, de como se xestionan e controlan de forma eficaz os procesos de aprendizaxe. Esta competencia fai necesaria a perseveranza na aprendizaxe, a capacidade de autoavaliarse e autorregularse sabendo administrar o esforzo, aprendendo dos erros dun mesmo e dos demais, incidindo en formulacións de metas alcanzables a curto, medio e longo prazo elevando de forma progresiva e realista os obxectivos de aprendizaxe.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia serían:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Xestionar os recursos e motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Planificar recursos necesarios e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.

- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

Concreción dos obxectivos .

- Iniciarse no uso da busca de información, rexistro e presentación sobre asuntos sinxelos do contorno próximo previamente delimitados.
- Desenvolver o interese pola busca de información utilizando tanto a lectura como as TIC.
- Resolver de forma cooperativa experiencias sinxelas guiadas por preguntas que debe de responder utilizando a observación, instrumentos habituais e rexistros claros.
- Coñecer os principais astros do sistema solar.
- Coñecer as características básicas da Terra e os seus movementos.
- Identificar as capas da Terra e nomear algunhas das súas características.
- Identificar os movementos da Lúa e as súas fases. Coñecer as súas características.
- Iniciarse en hábitos de orientación e nocións espaciais. Nomear e identificar os puntos cardinais.
- Coñecer as características dun plano e un mapa.
- Coñecer os diferentes gases que compoñen o aire. Nomear algunhas das súas características.
- Coñecer e identificar diferentes fenómenos atmosféricos e as súas causas.
- Coñecer os diferentes estados da auga na natureza.
- Coñecer os cursos de auga, identificando tipos de augas (subterráneas e superficiais).
- Coñecer tipos de paisaxe, identificar os seus elementos e nomear as súas características.
- Tomar conciencia do ámbito familiar do que forma parte e coñecer os valores que fundamentan a vida en familia.
- Recoñecer, apreciar e valorar a súa pertenza a uns grupos sociais e culturais determinados (barrio, localidade, comunidade autónoma, etc.), con características e trazos propios (normas de comportamento, costumes, valores, lingua, cultura, etc.).
- Coñecer as manifestacións culturais populares do contorno máis próximo.
- Situar e representar espacialmente os elementos máis significativos do ámbito local e autonómico.
- Desenvolver unha actitude de respecto cara as características e trazos propios doutros grupos, rexeitando calquera tipo de discriminación.
- Identificar o impacto dalgunhas actividades humanas no medio natural e social, distinguindo nelas o positivo do negativo. Recoñecer e describir algunhas das actuacións máis visibles no seu contorno (edificios, coches, parques, etc..) e expresar a súa opinión sobre os aspectos positivos e negativos destas intervencións.
- Coñecer as normas básicas como peóns e usuarios de transporte.
- Identificar as características dos produtos naturais e os produtos elaborados.
- Identificar as actividades dos diferentes sectores produtivos.

- Situar unidades temporais básicas (pasado, presente e futuro) nos acontecementos da historia propia.
- Coñecer as unidades do tempo histórico (anos, décadas, século, milenio, idade).
- Coñecer o concepto de historia.
- Coñecer algúns acontecementos e restos da Prehistoria e da Idade Antiga de Galicia.

Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T	T	T	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	C.C.
			1	2	3		
Bloque 1: Contidos comúns							
CS-B1.1	3º-CSB1.1.1 - Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito. Peso: 2.7%	Busca información en fontes achegadas (Internet, biblioteca escolar) e estrutura conclusións a través dun guión establecido.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).	CAA CCL CD CMCT
CS-B1.1	3º-CSB1.1.2 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas coidando a súa presentación, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades Peso: 2.7%	É ordenado e limpo nos seus traballos e asume roles dentro do grupo : encargados, entrega de material...	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).	CSIEE CAA CMCT
CS-B1.2	3º-CSB1.2.1 -	Participa en actividades	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación	CSC

	Participa en actividades individuais e de grupo e, emprega estratexias de traballo cooperativo adoitando un comportamento responsable, construtivo e solidario e respecta os principios básicos do funcionamento democrático. Peso: 2.7%	individuais e de grupo e, emprega estratexias de traballo en grupo respectando as opinións dos demais e normas da clase.				sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).	CAA CMCT
CS-B1.3	3º-CSB1.3.1 - Identifica a terminoloxía propia da área e comprende textos sinxelos de carácter social, xeográfico e histórico. Peso: 2.7%	Identifica a terminoloxía propia da área en textos sinxelos traballados na aula.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CCL CMCT CSC
Bloque 2: O mundo que nos rodea							
CS-B2.1	3º-CSB2.1.1 - Identifica, localiza os elementos principais do Sistema Solar: o Sol, os planetas e reconece algunha das súas características básicas empregando as TIC. Peso: 2.7%	Identifica e localiza os elementos principais do Sistema Solar: o Sol e os planetas.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CD
CS-B2.2	3º-CSB2.2.1 - Describe de forma sinxela os movementos terrestres, o eixe do xiro e os polos xeográficos. Peso: 2.7%	Coñece os movementos terrestre rotación e traslación.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CCL
CS-B2.2	3º-CSB2.2.2 - Expón, de maneira sinxela, como se produce o	Relaciona o movemento de rotación da Terra co día e a noite e o movemento de	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CMCT CCL

	cambio entre o día e a noite e as estacións do ano como consecuencia dos movementos terrestres. Peso: 2.7%	translación coas estacións do ano.				INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	
CS-B2.2	3º-CSB2.2.3 - Identifica a Lúa como satélite da Terra e describe algunha das súas características principais. Peso: 2.7%	Identifica a Lúa como satélite da Terra.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CCL
CS-B2.3	3º-CSB2.3.1 - Identifica, nomea e describe as capas da Terra. Peso: 2.7%	Identifica mediante imaxes as capas básicas da Terra: hidrosfera, xeosfera e atmosfera.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CCL
CS-B2.3	3º-CSB2.3.2 - Explica que é un volcán e que acontece cando entra en erupción e nomea algunha medida para previr danos. Peso: 2.7%	Coñece o que é un volcán.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CCL CAA
CS-B2.4	3º-CSB2.4.1 - Recoñece as distintas formas de representación da Terra, planos, mapas, planisferios e globos terráqueos. Peso: 2.7%	Recoñece as distintas formas de representación da Terra, planos, mapas, planisferios e globos terráqueos.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CCL
CS-B2.5	3º-CSB2.5.1 - Diferencia entre plano, mapa e planisferios, interpreta unha escala sinxela nun mapa e identifica signos convencionais máis usuais e básicos	Identifica os elementos da lenda dun mapa.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CAA

	que poden aparecer nel. Peso: 2.7%						
CS-B2.6	3º-CSB2.6.1 - Orientase no espazo empregando algunha técnica de orientación e instrumento. Peso: 2.7%	Coñece instrumentos de orientación como o plano e o compás	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).	CMCT CAA
CS-B2.7	3º-CSB2.7.1 - Identifica e nomea fenómenos atmosféricos e describe as causas que producen a formación das nubes e as precipitacións. Peso: 2.7%	Identifica e nomea fenómenos atmosféricos cotiás: choiva, saraiba, vento, treboada, neve, sol.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CCL
CS-B2.8	3º-CSB2.8.1 - Identifica e sabe usar os distintos aparellos de medida que se utilizan para a recollida de datos atmosféricos. Peso: 2.7%	Identifica o termómetro, pluviómetro e o cataventos/anemómetro.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%).	CMCT CD CAA
CS-B2.9	3º-CSB2.9.1 - Describe unha estación meteorolóxica, explica a súa función, confecciona e interpreta gráficos moi básicos de temperaturas e precipitacións. Peso: 2.7%	Interpreta gráficos moi básicos de temperaturas e precipitacións.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CSIEE CAA CMCT
CS-B2.10	3º-CSB2.10.1 - Interpreta mapas do tempo sinxelos de Galicia distinguindo os seus elementos principais. Peso: 2.7%	Interpreta mapas do tempo sinxelos de Galicia distinguindo os seus elementos principais de modo simbólico: sol, nubes, choiva, treboada, neve e vento.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CAA CMCT

	Peso: 2.7%						
CS-B2.11	3º-CSB2.11.1 - Diferencia entre clima e tempo atmosférico. Peso: 2.7%	Diferencia entre clima e tempo atmosférico.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT
CS-B2.11	3º-CSB2.11.2 - Nomea as tres grandes zonas climáticas do planeta e identifica algunha característica principal que se identifique co clima da súa contorna. Peso: 2.7%	Identifica con cores tres grandes zonas climáticas do planeta.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CCL
CS-B2.12	3º-CSB2.12.1 - Escribe ordenadamente as fases nas que se produce o ciclo da auga. Peso: 2.7%	Ordena a través de imaxes o ciclo da auga.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CAA
CS-B2.13	3º-CSB2.13.1 - Define paisaxe, identifica os seus elementos e recoñece as diferentes tipos de paisaxe básicas na comunidade autónoma. Peso: 2.7%	Recoñece os diferentes tipos de paisaxe básicas na comunidade autónoma.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CCL
CS-B2.14	3º-CSB2.14.1 - Localiza nun mapa os principais elementos da paisaxe: unidades de relevo e ríos máis importantes da comunidade autónoma. Peso: 2.7%	Localiza as principais unidades de relevo de Galicia :Serra de Queixa, Manzaneda, Monte do Faro, Ancares, Courel, Miño, Sil, Eo, Ulla e Umia.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CAA
CS-B2.15	3º-CSB2.15.1 -	Coñece o impacto e	X			PROCEDEMENTOS: Probas	CSC CCL

	Explica o impacto e as consecuencias negativas que a acción humana ten sobre o medio máis próximo. Peso: 2.7%	consecuencias negativas que a acción humana ten sobre o medio máis próximo: praia e río.				específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	
CS-B2.15	3º-CSB2.15.2 - Explica a importancia de coidar a atmosfera e as consecuencias de non facelo Peso: 2.7%	Identifica algúns elementos contaminantes da atmosfera: emisión de gases e xestión de residuos (reciclaXe).		X		PROCEDIMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CSC CCL
CS-B2.15	3º-CSB2.15.3 - Propón algunhas medidas para o desenvolvemento sostible e un consumo responsable. Peso: 2.7%	Coñece algunhas medidas para un consumo responsable.		X		PROCEDIMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CSC CCL
Bloque 3: Vivir en sociedade							
CS-B3.1	3º-CSB3.1.1 - Describe a estrutura básica da organización social, política e territorial da contorna próxima. Peso: 2.7%	Identifica a figura do alcalde e concelleiros.			X	PROCEDIMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CSC CCL
CS-B4.3	3º-CSB3.1.1 - Identifica algúns vestixios do pasado na contorna e recoñece o seu valor como fonte histórica. Peso: 2.7%	Identifica os principais vestixios históricos da contorna: as Telleiras, ruínas de Santa Mariña e praza de Fefiñáns.			X	PROCEDIMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CSC CCEC
Bloque 3: Vivir en sociedade							
CS-B3.2	3º-CSB3.2.1 - Recoñece, partindo da realidade galega, a diversidade cultural, social,	Identifica as diferentes linguas que se falan no estado español.			X	PROCEDIMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CSC CEC

	política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural. Peso: 2.7%						
CS-B3.3	3º-CSB3.3.1 - Define demografía, comprende os principais conceptos demográficos e os representa en gráficas sinxelas. Peso: 2.7%	Coñece os conceptos demográficos de natalidade e mortalidade.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CSC CMCT CCL
CS-B3.4	3º-CSB3.4.1 - Diferencia entre materias primas e produtos elaborados e os asocia cos diferentes sectores produtivos e económicos da contorna. Peso: 2.7%	Clasifica materias primas e produtos elaborados relacionados coa contorna (peixe-conserva, uva-viño, marisco-conserva)			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CCL
CS-B3.5	3º-CSB3.5.1 - Coñece, utiliza e respecta as normas básicas de circulación. Peso: 2.7%	Coñece, utiliza e respecta as normas básicas de circulación: paso de peóns e normas sendo pasaxeiros.			X	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios, Probas específicas. INSTRUMENTOS: Cuestionario pechado (2%), Proba obxectiva (50%).	CSC
Bloque 4: As pegadas do tempo							
CS-B4.1	3º-CSB4.1.1 - Recoñece o século como unidade de medida do tempo histórico e localiza feitos situándoos como sucesivos a.C o d.C Peso: 2.7%	Recoñece o século como unidade de medida do tempo.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CAA
CS-B4.1	3º-CSB4.1.2 - Sitúa nunha liña do tempo feitos do pasado da súa contorna	Sitúa nunha liña do tempo feitos do pasado da súa contorna			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba	CMCT CAA

	datando os comezos e finais das épocas estudadas. Peso: 2.7%					obxectiva (50%).	
CS-B4.2	3º-CSB4.2.1 - Identifica no tempo e no espazo algúns dos restos ou acontecementos da Prehistoria e da Idade Antiga de Galicia, describindo algunha característica fundamental. Peso: 2.7%	Recoñece as manifestacións petroglifo, castro e dolmen.				X PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CMCT CCEC
CS-B4.2	3º-CSB4.2.2 - Distingue entre prehistoria e historia recoñecendo a importancia das manifestacións escritas como avances que supoñen a transición entre esas épocas. Peso: 2.7%	Distingue entre prehistoria e historia baseándose na aparición da escritura.				X PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CSC CCEC
CS-B4.3	3º-CSB4.2.3 - Describe algúns aspectos relacionados coa forma de vida e as estruturas básicas de organización social da cultura castrexa. Peso: 2.7%	Describe un castro.				X PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CSC CCL
CS-B4.4	3º-CSB4.4.1 - Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico do contorno próximo e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.	Identifica os principais vestixios históricos da contorna: as Telleiras, ruínas de Santa Mariña e praza de Fefiñáns e coñece as principais accións para a súa conservación.				X PROCEDEMENTOS: Probas específicas INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%).	CSC CCEC

	Peso: 2.7%						
--	------------	--	--	--	--	--	--

Concrecións metodolóxicas que require a materia.

O punto de partida de cada sesión de clases será unha chuvía de ideas co obxectivo de enlazar co traballo feito na clase anterior ou de ter unha idea dos coñecementos previos do alumnado no caso de empezar cun novo tema de estudo.

Outras das actividades recorrentes serán aquelas que permitan ao alumnado organizar a información de forma sinxela e o máis visual posible para reforzar a atención e a memoria. Imos a aprender a facer mapas mentais, esquemas chave, infografías sinxelas e táboas partindo de textos sinxelos.

A avaliación do traballo diario realizarase a través de rexistros de observación das actividades tanto orais como escritas. Os cadernos de traballo do alumnado serán utilizados tanto como visualizadores da capacidade de organización persoal das crianzas como como soporte de recompilación das tarefas propostas.

Nas materias de ciencias, a adquisición progresiva do vocabulario específico é moi importante xa que é fundamental para a comprensión dos temas de estudo, polo que lle dedicaremos un tempo específico en cada tema. O primeiro paso será sempre confeccionar un glosario na aula virtual que despois utilizaremos como base para distintas actividades: encrucillados, sopas de letras, o aforcado....

Potenciarase, na medida do posible, a aprendizaxe colaborativa a través de traballos en parella ou en pequeno grupo. Contribuír a lograr un obxectivo común é unha das aprendizaxes máis importantes de cara a formar cidadáns e cidadás responsables e respectuosos/as o que é un dos obxectivos principais da etapa.

A utilización dos recursos audiovisuais e de internet en xeral será incluída nas aulas de forma habitual sempre que sexa posible. Procurarase que a formación nas TIC sexa activa e crítica, co obxectivo de ir creando usuarios/as o menos pasivos/as posible, que saiban como moverse de forma segura nos entornos virtuais.

Tentarase sempre que a avaliación sexa continua e formativa. Para que o proceso de ensino aprendizaxe teña éxito a detección das dificultades é fundamental. Unha das formas de facelo eficazmente é a través da análise dos erros que comete o alumnado e da súa corrección en positivo. O traballo no caderno e as probas escritas periódicas servirán de punto de partida para deseñas aquelas actividades de reforzo ou ampliación que resulten necesarias.

Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.

- Cadernos do alumnado.
- Pizarra dixital.
- Libro de texto.
- Aula virtual.
- Fotocopiáveis con actividades de reforzo, ampliación e avaliación.
- Cartaces e murais.
- A biblioteca.
- O noso entorno social: familias da comunidade escolar, asociacións veciñais, comunidades de montes, concello...
- O noso entorno natural: patio exterior, área na natureza, o río Tamuxe, a serra da Groba...
- Materiais e recursos aportados polo alumnado.
- Materiais de laboratorio.
- Materiais para a realización de traballos artísticos.

Criteria sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

En cada avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CUALIFICACIÓN
Ferramentas de avaliación do traballo competencial	20%
Probas de avaliación escritas	50%
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	20%
Actitude e traballo na aula	10%

Ao final do curso:

PORCENTAXE NA NOTA FINAL	
1ª Avaliación	30%
2ª Avaliación	30%

3ª Avaliación	40%
---------------	-----

Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos na unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Atención á diversidade			

Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

Cantas crianzas forman o grupo?

--

Cal é a súa dinámica interna?

Que fortalezas hai que potenciar?

Que necesidades se detectan?

Que crianzas necesitan un maior seguimento? Por que?

Medidas de atención á diversidade.

Medidas para dar resposta ás necesidades individuais.
<ul style="list-style-type: none">☐ Modificacións dos espazos e distribución da aula.☐ Modificacións dos agrupamentos.☐ Xestión especial do tempo.☐ Deseño de materiais de traballo adaptados.☐ Intervención do DO.☐ Planificación de reforzos desenvolvidos por outro docente na aula

Instrumentos de seguimento e avaliación
<ul style="list-style-type: none">☐ Rexistros de observación.☐ Probas de específicas de avaliación.☐ Xuntanzas de coordinación do equipo docente.

Concreción dos elementos transversais.

Promoción e afianzamento de:

- A resolución pacífica de conflitos.
- A prevención e rexeitamento da discriminación e da violencia nas súas distintas manifestacións:
 - Cara a muller.
 - Cara as persoas dunha etnia diferente.
 - Cara as persoas migrantes.
 - Cara as persoas LGTBI.
 - Cara as persoas con discapacidade.
- Unha vida saudable a través da práctica regular de deporte e dunha dieta equilibrada.
- Actividades relacionadas coa educación e a seguridade viaria para favorecer a convivencia nas vías e previr accidentes de tráfico.

Actividades complementarias e extraescolares programadas.

As actividades que se levarán a cabo ao longo do curso, tanto complementarias como extraescolares, son as reflectidas na Programación Xeral Anual (PXA) e todas aquelas que vaian surxindo relacionadas cos temas de estudo.

Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.

Organizáronse e secuenciáronse os estándares de aprendizaxe avaliados en relación es distintas unidades de programación?

Definíronse os indicadores de logro vinculados aos estándares de aprendizaxe?

Determináronse os estándares de aprendizaxe mínimos?

Asociáronse os estándares de aprendizaxe avaliábles, os instrumentos de avaliación e indicadores de logro?

ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	Deseñouse a avaliación inicial e definíronse as consecuencias dos seus resultados?
	Tivéronse en conta co grupo específico de alumnos medidas xerais de intervención educativa?
	Contempláronse as medidas específicas de intervención educativa propostas para os alumnos con necesidade específica de apoio educativo?
	Realizouse adaptación curricular significativa de áreas ou materias aos alumnos que tivesen autorizada dita medida específica extraordinaria?
	Realizouse aceleración parcial de áreas ou materias aos alumnos que tivesen autorizada dita medida específica extraordinaria?
	Definíronse programas de apoio, reforzo, recuperación ou ampliación ao alumnado vinculados cos estándares de aprendizaxe?
Avaliouse a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación propostos ao alumnado?	

Presentáronse desde a área estratexias para a animación á lectura e o desenvolvemento da comprensión e expresión oral e escrita?

Consideráronse medidas para incorporar as TIC aos procesos de ensino e aprendizaxe?

Aplicouse a metodoloxía didáctica acordada no equipo didáctico a nivel de organización, recursos didácticos, agrupamento do alumnado, etc.?

Vinculáronse as unidades de programación con situacións reais, significativas, funcionais e motivadoras para o alumnado?

Identificouse en cada instrumento de avaliación a súa vinculación cos estándares de aprendizaxe?

Utilizáronse procedementos e instrumentos de avaliación variados?

Identificáronse os estándares de avaliación mínimos nas diferentes unidades de programación?

As familias tiveron acceso á programación?

Realizouse unha análise técnica-normativa dos recursos didácticos, incluídos os materiais curriculares e libros de texto para o alumnado?

Foi a coordinación do profesorado continua, practica e produtiva?

Tratáronse de forma preciso dos temas transversais nas diferentes unidades de programación?

As actividades extraescolares e complementarias foron as adecuadas?

CEIP DE REFOXOS

Educación Física 3ºEP

Curso 2021-22

Mario Lázaro Juanes

Contido

Contido	2
Base legal.....	3
Introdución e contextualización.....	3
Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	3
Concreción dos obxectivos	7
Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.....	8
Concrecións metodolóxicas que require a materia.....	22
Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.....	29
Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	29
Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	35
Medidas de atención á diversidade.....	36
Concreción dos elementos transversais.....	36
Actividades complementarias e extraescolares programadas.....	36
Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	37

Base legal.

Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, LOMCE, que modificou a Lei orgánica 2/200, do 3 de maio, de educación (LOE).

Decreto 330/2009, do 4 de xuño, polo que se establece o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia e o Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Orde 3,5/2020, do 22 de abril, do Ministerio de Educación e Formación Profesional, pola que se establecen o marco e as directrices de actuación para o terceiro trimestre do curso 2019/2020 e o inicio do curso 2020/2021.

Instrucións do 27 de abril de 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento do terceiro trimestre do curso académico 2019/2020, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia, nas que están determinadas liñas para a preparación do curso 2020/2021.

Orde EFP/5,1/2020, do 20 de xuño, pola que se publican acordos da Conferencia Sectorial de Educación, para o inicio e o desenvolvemento do curso 2020/2021.

Protocolo do 22 de xullo de Adaptación ao Contexto da COVID 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2020/2021.

Instrucións do 30 de xullo 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, en relación ás medidas educativas que se deben adoptar no curso académico 2020/2021, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas da educación infantil, da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

Resolución conxunta, do 1 de setembro de 2021, das Consellerías de Cultura, Educación e Universidade e de Sanidade pola que se aproba o “Protocolo de adaptación ao contexto da Covid-19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2021-2022”.

Introdución e contextualización.

O noso centro é un colexio rural cunha área de influencia que abarca as dúas parroquias do interior do Concello de Oia: Loureza e Burgueira. O contexto sociolingüístico é galego falante case na súa totalidade cunha grande influencia do castelán cada curso máis palpable.

O alumnado está agrupado en 5 grupos: 4ºEI, 5ºEI e 6ºEI, 1ºEP e 2º EP, 3ºEP e 4º EP e 5º EP e 6º EP. En total este curso temos escolarizadas a 44 crianzas: 20 en infantil e 24 en primaria.

O grupo de 3ºEP está composto por 2 crianzas (1 neno e 1 nena) e tendo en conta a posibilidade de que se produza a necesidade de alternar determinados períodos de docencia presencial con outros de docencia non presencial durante o curso, farase imprescindible establecer adaptacións no marco da organización do currículo e da metodoloxía didáctica de ser o caso.

Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.

La Educación Física está directamente comprometida con la adquisición del máximo estado de bienestar físico, mental y social posible, en un ambiente saludable. La contribución del área a todas las competencias favorece la perspectiva sistémica de los aprendizajes y el tratamiento integral de los contenidos.

Analizando el perfil competencial del área de Educación Física se aprecia su especial contribución al desarrollo de la competencia matemática y las competencias básicas en ciencia y tecnología. Además aporta una incidencia notable a la competencia de aprender a aprender y la competencia social y cívica. También contribuye al desarrollo de la competencia en comunicación lingüística, la competencia sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, la competencia en conciencia y expresión cultural y la competencia digital.

Competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología

Cabría diferenciar el tratamiento que desde nuestra área se hace de estas competencias. Por un lado la competencia matemática no parece tener un reflejo en los estándares de aprendizajes evaluables del área de Educación Física. No obstante, y desde una concepción global del proceso de enseñanza-aprendizaje, se puede desarrollar realizando y analizando cálculos (ritmos de carrera, frecuencia cardiaca, puntuaciones,...), utilizando nociones sobre orden, secuencias, cantidades, formas geométricas, leyendo e interpretando diferentes informaciones (mapas, escalas, datos específicos de algún deporte,...), trabajando sobre los ejes y planos corporales, etc.

Sin embargo, la Educación Física contribuye especialmente a las competencias básicas en ciencia y tecnología: el conocimiento de los principios de la naturaleza y más concretamente de todo lo relacionado con el cuerpo humano está en relación directa con nuestros contenidos.

Las actuaciones en Educación Física conllevan poder valorar los efectos de las acciones motrices de forma inmediata, ello posibilita construir y reconstruir con bastante inmediatez estos proyectos encaminados a adecuar las conductas motrices a los criterios de éxito de las situaciones. Este proceso, en ocasiones, se aproxima al propio proceso del conocimiento científico; los hechos y sus efectos, se observan, se identifican y se comprenden, para luego formular hipótesis, validarlas, argumentarlas y así poco a poco ir modelando formas de actuación elementales basadas en la eficacia. Éstas constituyen los principios y reglas de acción motriz.

Los sistemas biológicos, que forman parte esencial de esta dimensión competencial, son también inherentes al área. Un buen conocimiento de nuestro cuerpo humano nos va a permitir gestionar de una forma mucho más coherente nuestros hábitos de actividad física, alimentación o de higiene, entre otros, contribuyendo además de una forma decisiva a la mejora de la salud. Es

fundamental que estos hábitos se afiancen y puedan tener su continuidad no solamente durante la etapa escolar, si no a lo largo de toda la vida.

El conocimiento de los sistemas propios del entorno natural y de la Tierra en general, nos va a permitir que podamos explorar y utilizar nuestro entorno de una forma segura y responsable.

Competencia aprender a aprender

El área contribuye a esta competencia mediante el conocimiento de uno mismo y las propias posibilidades y carencias como punto de partida del aprendizaje, desarrollando un repertorio variado que facilite su transferencia a otros aprendizajes más complejos de manera cada vez más autónoma.

En Educación Física se trata de aprender conductas motrices y aprender desde las conductas motrices; ellas dan identidad al área; inciden muy directamente en el alumno y le llevan a comprometerse profundamente. Se trata de que tome conciencia de cómo se aprende, de cómo se gestionan y controlan de forma eficaz los aprendizajes, de que tome conciencia de las capacidades que intervienen en el aprendizaje (la atención, la concentración, la memoria, la comprensión y expresión, la motivación al logro) para obtener un rendimiento máximo y personalizado de las mismas.

Es por ello que se debe prestar atención a que el alumno aprenda y utilice diferentes estrategias de aprendizaje basadas en el análisis de lo acontecido en la práctica, la formulación de hipótesis antes de practicar, la observación de otros (imitación), la comparación, etc.

El aprendizaje se ve reforzado cuando el alumno comprende la funcionalidad del mismo y las posibilidades de transferencia a otras situaciones. En muchas ocasiones la Educación Física se ha preocupado por la adquisición de habilidades, fuera de contextos significativos, pensando que luego, en las situaciones globales, éstas cobrarían todo su sentido. Hoy sabemos que esto no es así y los aprendizajes concretos (saltar, botar, la derecha en bádminton, etc.) deben solucionar problemas que el alumno ha diagnosticado previamente en la práctica, de lo contrario se convertirán en aprendizajes coyunturales. Por tanto el área desarrolla los aprendizajes fundamentales que posean amplio grado de generalización y transferencia, y hacen referencia a principios, reglas de acción, relaciones, operaciones, métodos para aprender. Cuando un alumno es capaz de aprender por sí mismo o con la ayuda de los demás va logrando confianza y desarrolla su percepción de competencia que es determinante esencial de la adhesión a la práctica de actividad física de manera habitual.

Competencia social y cívica

Las características inherentes del área y a las actividades físicas en general, pero en especial a las que se realizan de forma colectiva, hacen que desde ella se pueda facilitar las relaciones sociales, la integración y el respeto, al mismo tiempo que se puede contribuir al desarrollo de la cooperación y la solidaridad. Son frecuentes las situaciones en las que el alumno

debe resolver conflictos, tomar decisiones, interactuar con otras personas y grupos conforme a unas normas, apartado éste fundamental en todos los juegos y actividades, donde su cumplimiento y el respeto a los compañeros/adversarios se erige como una característica esencial en nuestra práctica educativa.

Actitudes de asunción de valores, de respeto a las diferencias o de adopción de un estilo de vida saludable que favorezca al propio alumno, su familia o su entorno social próximo, son también contribuciones de nuestra área a las competencias sociales y cívicas. En este sentido, cobra especial importancia el análisis crítico que se puede hacer de las modas y la imagen corporal que ofrecen los medios de comunicación o de determinados hábitos con arraigo en nuestra sociedad y que no representan un estilo de vida saludable (sedentarismo, consumo de alcohol y tabaco, etc.).

Competencia conciencia y expresión cultural

Son numerosas las interrelaciones entre la Educación Física y esta competencia. Por un lado a través del componente expresivo que tiene la comunicación de ideas o sentimientos de forma estética y creativa, llegando a convertirse en un medio de expresión personal, utilizando los recursos del cuerpo y el movimiento. Para ello se demandan habilidades perceptivas, comunicativas, de sensibilidad y sentido estético, así como imaginación y creatividad.

Por otro lado se produce un acercamiento a distintas manifestaciones culturales, permitiendo su valoración. Esta área es un excelente vehículo para conocer y analizar de forma crítica fenómenos deportivos de gran trascendencia social, prácticas culturales asentadas en el arraigo popular de esta u otras sociedades, incluso algunas en riesgo de desaparición o, por el contrario, nuevas prácticas que se abren paso.

Competencia en comunicación lingüística

El área de Educación Física colabora en la adquisición de la competencia en comunicación lingüística a través de situaciones variadas, de interrelación entre los alumnos o con los docentes, de búsqueda, análisis y exposición de información; de comprensión y explicación de características y normas de juegos, de lectura de cuentos motores, de uso de vocabulario específico del área; etc. Y como en otras áreas, se debe hacer referencia a la valoración de la coherencia en la expresión de ideas, la corrección ortográfica o cualquier otro elemento de esta competencia que no se circunscribe a una sola área.

El área de Educación Física tiene un fuerte componente social y socializador al vivenciar en primera persona unas relaciones personales que se fomentan y trabajan desde nuestra perspectiva educativa, relaciones que pueden ir desde una necesidad de cooperación en búsqueda de un objetivo común hasta la resolución de conflictos inherentes a la condición humana. En todas ellas es fundamental la concepción del diálogo como herramienta primordial para la convivencia y el desarrollo adecuado de las actividades y tareas.

Competencia de sentido de iniciativa y espíritu emprendedor

La Educación Física colabora con esta competencia en la medida en que emplaza al alumno a tomar decisiones con progresiva autonomía en situaciones en las que debe superarse a sí mismo, perseverar y tener una actitud positiva. De hecho, el área cuenta con un bloque de contenidos dedicado en gran parte a la gestión del alumno de su vida activa, debiendo ser capaz de planificar y gestionar proyectos, responsabilizándose de ellos, con el fin de alcanzar objetivos tanto de forma individual como colectiva. Unidas a estas también son necesarias capacidades de resolución de problemas, de dominio emocional (relajación, control del riesgo, actuación ante un público, etc.), iniciativa, esfuerzo, superación y la búsqueda de éxito.

Competencia digital

En esta área se suelen recoger bastantes datos in situ como evaluación formativa, de cara a conocer los resultados de las acciones para analizarlas y mejorarlas. Los medios informáticos y audiovisuales pueden ser utilizados en el proceso de enseñanza-aprendizaje como herramienta de tratamiento rápido y significativo de las informaciones recogidas. El uso de cámaras digitales de fotografía y video permite de forma casi inmediata visualizar, a través del ordenador y el cañón de proyección, realizaciones de los estudiantes, y de esta forma validar o no acciones y dar sentido o no a proyectos.

Concreción dos obxectivos .

1. Adquirir, enriquecer y perfeccionar acciones motrices elementales.
2. Regular diferentes esfuerzos en función de las propias posibilidades y de las circunstancias de cada actividad.
3. Practicar actividades físicas en el medio natural o en el entorno próximo, conociendo y valorando los lugares en los que se desarrollan, participando de su cuidado y conservación.
4. Utilizar los recursos expresivos del cuerpo y el movimiento, para representar y expresar individualmente, sensaciones, emociones o ideas.
5. Adquirir conocimientos, actitudes y hábitos que les permitan incidir de forma positiva sobre la salud.
6. Utilizar sus capacidades y recursos motrices, cognitivos y afectivos para conocer y valorar su cuerpo y la actividad física.
7. Conocer y practicar juegos y actividades deportivas, con diversas formas de interacción y en diferentes contextos de realización, aceptando las limitaciones propias y ajenas, trabajando en equipo, respetando las reglas y desarrollando actitudes de tolerancia y respeto que promuevan la paz, la interculturalidad y la igualdad entre los sexos.

8. Adquirir principios y reglas para actuar de forma metódica, eficaz y autónoma en la práctica de actividades físicas, deportivas y artístico-expresivas.

9. Conocer y practicar actividades físicas, deportivas y artísticas propias de Galicia.

10. Confeccionar proyectos encaminados al desarrollo de un estilo de vida activo, crítico y saludable, usando su capacidad de buscar la información.

Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.

Estándares de aprendizaxe

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área	T			C.C.
			1	2	3	
		Indicador mínimo de logro				Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*

Bloque 1: Contidos comúns en Educación Física

EF-B1.1	3º-EFB1.1.1 - Investiga, reflexiona e debate de forma guiada sobre distintos aspectos da moda e a imaxe corporal dos modelos publicitarios.	Investiga, reflexiona e debate de forma guiada sobre distintos aspectos da moda e a imaxe corporal dos modelos publicitarios.	X			PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Asamblea (20%),	CSC CAA CSIEE CD
	Peso: 1.5%						
EF-B1.1	3º-EFB1.1.2 - Explica aos seus compañeiros e ás súas compañeras as características dun xogo practicado na	Explica aos seus compañeiros e ás súas compañeras as características dun xogo practicado na	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CAA CSC CSIEE

clase. clase.

Peso: 1.5%

EF-B1.1	3º-EFB1.1.3 - Mostra boa disposición para solucionar os conflitos de xeito razoable.	Mostra boa disposición para solucionar os conflitos de xeito razoable.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CSC CAA CSIEE</p>
			Peso: 3%				

EF-B1.1	3º-EFB1.1.4 - Recoñece as condutas inapropiadas que se producen na práctica deportiva.	Recoñece as condutas inapropiadas que se producen na práctica deportiva.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CSC CAA CSIEE</p>
			Peso: 3%				

EF-B1.2	3º-EFB1.2.1 - Utiliza as novas tecnoloxías para localizar a información que se lle solicita.	Utiliza as novas tecnoloxías para localizar a información que se lle solicita.	X		X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo (10%),</p>	<p>CD CAA CSIEE CCL</p>
			Peso: 1.5%				

EF-B1.2	3º-EFB1.2.2 - Presenta os seus traballos atendendo as pautas proporcionadas, con orde, estrutura e	Presenta os seus traballos atendendo as pautas proporcionadas, con orde, estrutura e limpeza.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),</p>	<p>CCL CD CAA,</p>
---------	---	---	--	--	---	--	----------------------------

limpeza.

Peso: 1.5%

	3º-EFB1.2.3 - Expón as súas ideas expresándose de forma correcta en diferentes situacións e respecta as opinións dos e das demais.	Expón as súas ideas expresándose de forma correcta en diferentes situacións e respecta as opinións dos e das demais.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	CCL CSC CD
--	---	--	---	---	---	--	------------------

Peso: 1.5%

	3º-EFB1.3.1 - Demostra certa autonomía resolvendo problemas motores.	Demostra certa autonomía resolvendo problemas motores.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	CSIEE CAA CCEC CSC
--	---	--	---	---	---	--	-----------------------------

Peso: 3%

	3º-EFB1.3.2 - Coñece e respecta a normas de educación viaria en contornos habituais e non habituais.	Coñece e respecta a normas de educación viaria en contornos habituais e non habituais.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	CSC CAA
--	---	--	---	--	--	---	------------

Peso: 1.5%

	3º-EFB1.3.3 - Participa na recollida e	Participa na recollida e	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS:</p>	CSC
--	---	--------------------------	---	---	---	-----------------------	-----

recollida e organización de material utilizado nas clases.

organización de material utilizado nas clases.

Observación sistemática,

INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),

Peso: 1.5%

EF-B1.3

3º-EFB1.3.4 -
Acepta formar parte do grupo que lle corresponda e o resultado das competicións con deportividade.

Acepta formar parte do grupo que lle corresponda e o resultado das competicións con deportividade.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación sistemática,

INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),

CSC
CAA

Peso: 3%

EF-B1.3

3º-EFB1.3.5 -
Incorpora nas súas rutinas o coidado e hixiene do corpo.

Incorpora nas súas rutinas o coidado e hixiene do corpo.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación sistemática,

INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo (10%),

CSC
CAA
CSIEE

Peso: 3%

Bloque 2: O corpo: imaxe e percepción

EF-B2.1

3º-EFB2.1.1 -
Respecta a diversidade de realidades corporais e de niveis de competencia motriz entre os nenos e nenas da clase.

Respecta a diversidade de realidades corporais e de niveis de competencia motriz entre os nenos e nenas da clase.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación sistemática,

INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),

CSC
CAA

Peso: 3%

EF-B2.2	3º-EFB2.2.1 - Recoñece os dous tipos de respiración. Peso: 1.5%	Recoñece os dous tipos de respiración.	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	CSC CAA
EF-B2.2	3º-EFB2.2.2 - Mantense en equilibrio sobre distintas bases de sustentación en diferentes posturas e posicións, durante un tempo determinado Peso: 3%	Mantense en equilibrio sobre distintas bases de sustentación en diferentes posturas e posicións, durante un tempo determinado	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba de capacidade motriz (30%),</p>	CSC CAA
EF-B2.2	3º-EFB2.2.3 - Coñece os músculos e articulacións principais que participan en movementos segmentarios básicos e no control postural. Peso: 1.5%	Coñece os músculos e articulacións principais que participan en movementos segmentarios básicos e no control postural.	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	CAA CSC CSIEE
EF-B2.2	3º-EFB2.2.4 - Colócase á esquerda-dereita de diferentes obxectos, persoas e espazos en	Colócase á esquerda-dereita de diferentes obxectos, persoas e espazos en movemento.	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	CAA CSC CSIEE

movemento.

Peso: 3%

EF-B2.2	3º-EFB2.2.5 - . Reacciona ante combinacións de estímulos visuais, auditivos e táctiles, dando respostas motrices axeitadas no tempo e no espazo.	. Reacciona ante combinacións de estímulos visuais, auditivos e táctiles, dando respostas motrices axeitadas no tempo e no espazo.	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo (10%),</p>	CAA CSC CSIEE
---------	---	--	---	--	---------------------

Peso: 1.5%

Bloque 3: Habilidades motrices

EF-B3.1	3º-EFB3.1.1 - Realiza desprazamentos en diferentes tipos de contornos intentando non perder o equilibrio nin a continuidade, e intentando axustar a súa realización aos parámetros espazo-temporais.	Realiza desprazamentos en diferentes tipos de contornos intentando non perder o equilibrio nin a continuidade, e intentando axustar a súa realización aos parámetros espazo-temporais.	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba de capacidade motriz (30%),</p>	CSC CCEC CAA
---------	---	--	-------	--	--------------------

Peso: 3%

EF-B3.1	3º-EFB3.1.2 - Realiza a habilidade motriz básica do salto en diferentes tipos de contornos	Realiza a habilidade motriz básica do salto en diferentes tipos de contornos intentando non	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba de</p>	CSC CCEE CAA
---------	---	---	---	---	--------------------

intentando non perder o equilibrio e a continuidade, e intentando axustar a súa realización aos parámetros espazo-temporais. perder o equilibrio e a continuidade, e intentando axustar a súa realización aos parámetros espazo-temporais.

capacidade motriz (30%),

Peso: 1%

EF-B3.1	<p>3º-EFB3.1.3 - Realiza as habilidades motrices básicas de manipulación de obxectos (lanzamento, recepción) en diferentes tipos de contornos intentando aplicar os xestos axeitados e utilizando os segmentos dominantes.</p>	<p>Realiza as habilidades motrices básicas de manipulación de obxectos (lanzamento, recepción) en diferentes tipos de contornos intentando aplicar os xestos axeitados e utilizando os segmentos dominantes.</p>	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba de capacidade motriz (30%),</p>	<p>CSC CCEE CAA</p>
---------	--	--	---	--	-----------------------------

Peso: 3%

EF-B3.1	<p>3º-EFB3.1.4 - Realiza as habilidades motrices de xiro en diferentes tipos de contornos intentando non perder o equilibrio e a continuidade, e intentando axustar a súa realización aos parámetros espazo-temporais.</p>	<p>Realiza as habilidades motrices de xiro en diferentes tipos de contornos intentando non perder o equilibrio e a continuidade, e intentando axustar a súa realización aos parámetros espazo-temporais.</p>	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba de capacidade motriz (30%),</p>	<p>CSC CCEE CAA</p>
---------	--	--	---	--	-----------------------------

Peso: 1.5%

EF-B3.1	3º-EFB3.1.5 - Mantén o equilibrio en diferentes posicións e superficies.	Mantén o equilibrio en diferentes posicións e superficies.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba de capacidade motriz (30%),	CSC CAA CSIEE

Peso: 3%

EF-B3.1	3º-EFB3.1.6 - Realiza actividades físicas e xogos propostos no medio natural ou en contornos non habituais.	Realiza actividades físicas e xogos propostos no medio natural ou en contornos non habituais.	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CSC CAA

Peso: 3%

Bloque 4: Actividades físicas artístico expresivas

EF-B4.1	3º-EFB4.1.1 - Representa personaxes, situacións, sentimentos, utilizando os recursos expresivos do corpo, individualmente, en parellas ou en grupos.	Representa personaxes, situacións, sentimentos, utilizando os recursos expresivos do corpo, individualmente, en parellas ou en grupos.		X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCEC CSC CAA

Peso: 3%

EF-B4.1	<p>3º-EFB4.1.2 - Realiza movementos a partir de estímulos rítmicos ou musicais, individualmente e en parellas.</p>	<p>Realiza movementos a partir de estímulos rítmicos ou musicais, individualmente e en parellas.</p>	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CCEC CSC CAA</p>
	Peso: 1.5%					
EF-B4.1	<p>3º-EFB4.1.3 - Coñece e practica bailes e danzas sinxelas representativas da cultura galega e doutras culturas, seguindo unha coreografía básica.</p>	<p>Coñece e practica bailes e danzas sinxelas representativas da cultura galega e doutras culturas, seguindo unha coreografía básica.</p>		X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CCEC CAA CSC CSIEE</p>
	Peso: 3%					
EF-B4.1	<p>3º-EFB4.1.4 - Leva a cabo manifestacións artísticas sinxelas en interacción cos compañeiros e compañeiras.</p>	<p>Leva a cabo manifestacións artísticas sinxelas en interacción cos compañeiros e compañeiras.</p>		X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CCEC CSC CAA</p>
	Peso: 1.5%					
EF-B4.2	<p>3º-EFB4.2.1 - Comeza a recoñecer algunha capacidade física básica implicada nas actividades artísticas.</p>	<p>Comeza a recoñecer algunha capacidade física básica implicada nas actividades artísticas.</p>		X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo (10%),</p>	<p>CMCT CSC CAA</p>

Peso: 1.5%

EF-B4.2	3º-EFB4.2.2 - Coñece a importancia do desenvolvemento das capacidades físicas para a mellora das habilidades motrices implicadas nas actividades artístico-expresivas.	Coñece a importancia do desenvolvemento das capacidades físicas para a mellora das habilidades motrices implicadas nas actividades artístico-expresivas.	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo (10%),</p>	<p>CMCT CSC CAA</p>
---------	---	--	---	--	-----------------------------

Peso: 1.5%

Bloque 5: Actividade física e saúde

EF-B5.1	3º-EFB5.1.1 - Mellora das capacidades físicas.	Mellora das capacidades físicas.	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo (10%),</p>	<p>CSIEE CAA</p>
---------	---	----------------------------------	-------	--	----------------------

Peso: 1.5%

EF-B5.1	3º-EFB5.1.2 - Busca, de maneira guiada, información para comprender a importancia duns hábitos de alimentación correctos para a saúde.	Busca, de maneira guiada, información para comprender a importancia duns hábitos de alimentación correctos para a saúde.	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo (10%),</p>	<p>CSC CSIE CAA CMCT</p>
---------	---	--	---	--	--------------------------------------

Peso: 3%

EF-B5.1	3º-EFB5.1.3 - Coñece os efectos beneficiosos do exercicio físico para a saúde. Peso: 3%	Coñece os efectos beneficiosos do exercicio físico para a saúde.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CSC CAA CSIEE
EF-B5.1	3º-EFB5.1.4 - Adopta hábitos posturais axeitados. Peso: 1.5%	Adopta hábitos posturais axeitados.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CSC CAA CCL CSIEE CMCT
EF-B5.1	3º-EFB5.1.5 - Realiza os quecementos de forma autónoma. Peso: 1.5%	Realiza os quecementos de forma autónoma.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CSC CAA CSIEE
EF-B5.2	3º-EFB5.2.1 - Mellora o seu nivel de partida das capacidades físicas orientadas á saúde. Peso: 1.5%	Mellora o seu nivel de partida das capacidades físicas orientadas á saúde.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba de capacidade motriz (30%),	CAA CSC
EF-B5.2	3º-EFB5.2.2 - Identifica a frecuencia cardíaca en repouso e	Identifica a frecuencia cardíaca en repouso e realizando	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas,	CAA CMCT CSC

realizando actividade física.
actividade física.

actividade física.

INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),

Peso: 1.5%

3º-EFB5.2.3 - Percibe diferentes niveis de intensidade e esforzo na estrutura da clase de Educación física.

Percibe diferentes niveis de intensidade e esforzo na estrutura da clase de Educación física.

EF-B5.2

X X X

PROCEDEMENTOS: Probas específicas,

CAA
CSIEE
CSC

INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),

Peso: 3%

3º-EFB5.3.1 - Ten en conta a seguridade na práctica da actividade física, realizando un quecemento guiado.

Ten en conta a seguridade na práctica da actividade física, realizando un quecemento guiado.

EF-B5.3

X X X

PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,

CAA
CSC

INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),

Peso: 1.5%

Bloque 6: Os xogos e actividades deportivas

3º-EFB6.1.1 - Iníciase no uso dos recursos adecuados para resolver situacións básicas de táctica individual e colectiva en situacións motrices habituais.

Iníciase no uso dos recursos adecuados para resolver situacións básicas de táctica individual e colectiva en situacións motrices habituais.

EF-B6.1

X X X

PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,

CSC
CAA

INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo (10%),

Peso: 1.5%

EF-B6.1	3º-EFB6.1.2 - Utiliza as habilidades motrices básicas en distintos xogos e actividades físicas.	Utiliza as habilidades motrices básicas en distintos xogos e actividades físicas.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CAA CSIEE CSC</p>
	Peso: 1.5%						

EF-B6.2	3º-EFB6.2.1 - Recoñece as diferenzas e características básicas dos xogos populares, deportes colectivos, deportes individuais e actividades na natureza.	Recoñece as diferenzas e características básicas dos xogos populares, deportes colectivos, deportes individuais e actividades na natureza.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	<p>CCEE CAA CSC</p>
	Peso: 3%						

EF-B6.2	3º-EFB6.2.2 - Recoñece xogos e deportes tradicionalis de Galicia.	Recoñece xogos e deportes tradicionalis de Galicia.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CCEC CAA CSC</p>
	Peso: 1.5%						

EF-B6.2	3º-EFB6.2.3 - Realiza distintos xogos e deportes tradicionalis de	Realiza distintos xogos e deportes tradicionalis de Galicia seguindo as			X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p>	<p>CSC CAA</p>
---------	--	--	--	--	---	--	--------------------

Galicia seguindo regras básicas.
 as regras básicas.

INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),

Peso: 3%

EF-B6.3	3º-EFB6.3.1 - Comeza a recoñecer algunha capacidade física básica implicada nos xogos e actividades deportivas.	Comeza a recoñecer algunha capacidade física básica implicada nos xogos e actividades deportivas.	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo (10%),	CSC CAA
	Peso: 1.5%				

EF-B6.3	3º-EFB6.3.2 - Distingue en xogos e deportes individuais e colectivos estratexias de cooperación e de oposición.	Distingue en xogos e deportes individuais e colectivos estratexias de cooperación e de oposición.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo (10%),	CSC CAA
	Peso: 1.5%						

EF-B6.4	3º-EFB6.4.1 - Faise responsable da eliminación dos residuos que se xeran nas actividades no medio natural.	Faise responsable da eliminación dos residuos que se xeran nas actividades no medio natural.	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CSC CAA	
	Peso: 1.5%						

	3º-EFB6.4.2 - Utiliza os espazos naturais, respectando a flora e a fauna do lugar.	Utiliza os espazos naturais, respectando a flora e a fauna do lugar.	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CSC CAA
EF-B6.4						
	Peso: 1.5%					

Concrecións metodolóxicas que require a materia.

a selección y organización de las actividades por cursos vendrá condicionada por las características del alumnado, la coherencia de los itinerarios de enseñanza-aprendizaje, el contexto, la lógica interna de las distintas actividades de cada bloque, la relevancia cultural en el contexto próximo, la conexión con elementos transversales, los argumentos afectivos que influyen en el aprendizaje (intereses, representaciones, necesidades del alumno, etc.) y por la posibilidad de ser reutilizados en otras situaciones y momentos.

El género como construcción social es un aspecto que todavía sigue condicionando la persistencia de estereotipos que determinan que algunas actividades sean consideradas más apropiadas para las chicas y otras para los chicos. Este hecho es un aspecto que puede limitar las experiencias motrices en las que se pueden introducir tanto unas como otros. Que esto sea así, depende de factores como la tradición histórica y cultural asociada a los tipos de actividades, de la imagen que de determinadas actividades transmiten los medios de comunicación, las percepciones del alumnado sobre las mismas (influenciadas por sus experiencias previas y opiniones de sus otros significativos), lo que se entiende como “normal” en un contexto de práctica concreto (en el que se han eliminado los estereotipos de género en relación a algunas actividades), etc.

Desde la Educación Física tenemos la ocasión y la responsabilidad de intervenir para contrarrestar la influencia de los estereotipos de género u otros rasgos de exclusión y contribuir a la consecución de una igualdad efectiva y real de oportunidades para todos. Algunas de las acciones que podemos realizar son: ofrecer un tratamiento diversificado y equilibrado de actividades por itinerario de enseñanza-aprendizaje, preservar la seguridad afectiva y emocional del alumno en todos los tiempos pedagógicos, no tolerando los comportamientos excesivamente competitivos y agresivos y siendo tajantes con discriminaciones “de baja intensidad” como comentarios malintencionados, gestos de desprecio, etc., priorizar en la elección de actividades

aquellas que no tengan estereotipos de género, para que todo el alumno se pueda sentir identificado e intervenir de forma explícita sobre lo que significa la construcción social del género cuando se elijan actividades con estereotipos para poder reconstruir ese ideario colectivo.

Los aprendizajes del bloque 1, acciones motrices individuales, van en dos direcciones. En la primera se quiere poner de relieve, por un lado, la necesidad de que cada alumno y alumna se conozca realmente, desde la práctica, para poder mejorar a través de proyectos de acción concretos, y, por otro, tome una mayor conciencia de los aspectos esenciales (equilibrio en el desplazamiento, coordinación en el encadenamiento de acciones, impulsión adecuada, conocimiento de las posiciones del cuerpo y sus segmentos en la acción, actitud tónica, anticipación y memorización de acciones, referencias espacio temporales, etc.) que ha de considerar en cada actividad (atletismo, natación, patinaje, gimnasia, etc.) para poder aprender y progresar. La ayuda de los compañeros y/o del docente, le puede aportar información sobre sus producciones, seguridad y confianza en el riesgo, ayuda en la realización y estímulo para actuar con mayor eficacia y método. En la segunda, se propone mejorar el nivel de gestión de las capacidades físicas, a través, por ejemplo, de las carreras de resistencia o de larga duración por su facilidad de puesta en práctica en cualquier entorno. Se trata de que cada alumno y cada alumna, con ayuda del profesorado, conozca sus límites y la gestión de sus capacidades en este tipo de tareas, para establecer proyectos de acción, tendentes a adaptar el ritmo a la duración o a la distancia y a poner en evidencia y, en su caso, mejorar sus capacidades aeróbicas. Con este tipo de trabajos el alumnado conoce las repercusiones fisiológicas y los efectos del esfuerzo en el organismo, adquiere mayor conocimiento personal, controla mejor sus recursos energéticos, sabe aceptar y ser constante en el esfuerzo, etc. Todo ello le aporta conocimientos, recursos y experiencias que le ayudarán a mantener en un futuro su vida física.

Para alcanzar los aprendizajes solicitados en el bloque 2, acciones motrices de oposición, resulta imprescindible la interpretación correcta de las acciones de un oponente, la toma de la mejor decisión, la oportunidad del momento de llevarla a cabo y la ejecución de dicha decisión. La atención, la anticipación, el engaño y la previsión de las consecuencias de las propias acciones en el marco del objetivo de superar al contrario, son algunas de las adaptaciones que exige la lógica interna de las prácticas motrices de este bloque.

Los aprendizajes del bloque 3, acciones motrices de cooperación y cooperación-oposición, van en dos direcciones. En la primera se pretende comprobar si se adquieren, perfeccionan y enriquecen las acciones motrices elementales y si se construyen otras de mayor complejidad combinando o encadenando las primeras. A lo largo de la etapa el alumnado mejorará su eficacia y su ejecución motriz, su coordinación y disociación motriz, el control y la anticipación de sus acciones. Será capaz de ir seleccionando las más apropiadas para adaptar sus conductas a situaciones y medios variados. En la segunda se persigue comprobar si el alumnado, al practicar actividades de colaboración y colaboración-oposición, actúa de forma consciente y en razón de

intenciones determinadas por la finalidad del juego y por la lectura de la situación, siempre cambiante y cargada de incertidumbre, que proviene de compañeros y adversarios. También se debe observar si es capaz de identificar y aplicar reglas y principios de acción propios de este tipo de actividades, tales como, crear un desequilibrio a su favor, progresar y orientarse hacia la portería, desmarcarse en un espacio libre estratégico, permuta de roles con otros participantes, elección de estrategias individuales o colectivas. Podremos observar cómo el alumnado se ve sumergido en un conjunto de reacciones emocionales que van unidas al juego y a lo que se juega, que deberá controlar y dominar.

Los aprendizajes del bloque 4, acciones motrices en el medio natural, persiguen que el alumnado regule su energía a lo largo de la actividad, tome informaciones y referencias para construir el desplazamiento más económico, establezca correspondencias entre el plano y el terreno, aprecie distancias, direcciones, relieves y tiempos, etc.,

En el bloque 5, acciones motrices con intenciones artísticas o expresivas, se invita a que el alumnado pueda llegar a elaborar una creación, individualmente o en grupo, en función de sus capacidades, con o sin materiales u objetos, apoyada o no en soportes sonoros (cuyas características dinamicen la acción y sugieran diferentes calidades de movimiento). Vertebrándola en torno a diversos registros que demanden la creatividad (argumentos, imágenes, temas, costumbres, etc.), encadenando diferentes elementos (secuencias, movimientos, ritmos, formas, cambios de energía, actos, etc.), estructurando el espacio escénico y utilizando diferentes lenguajes corporales unidos a otras expresiones poéticas (mediante la expresión motriz y/o verbal). Se debe buscar una puesta en escena acorde con el mensaje y la estética, valorando las potencialidades de cada uno de cara a la realización individual o colectiva, coordinando las propuestas de todos en función de un proyecto y alternando roles de actor, coreógrafo, espectador, etc.

Los aprendizajes del bloque 6, gestión de la vida activa y valores, son de naturaleza diversa. Podemos señalar varios agrupamientos:

1. Reglas y principios para actuar. Es muy interesante facilitar la práctica y la reflexión al alumnado, para volver a construir la acción más pensada y ajustada a los fines perseguidos. Se trata de que verbalice y tome conciencia del juego, del aprendizaje, del proceso de sus acciones, de las formas de actuar, de las operaciones utilizadas para realizar las tareas, de los obstáculos encontrados, para que, al tiempo que lleva a cabo las tareas, conozca el porqué y el para qué de ellas, de manera que vaya construyendo, de forma significativa, conocimientos y saberes.

2. Actividad física, hábitos posturales, higiénicos y alimenticios. El alumnado debe relacionar positivamente la práctica correcta y habitual de actividad física con la mejora de la salud individual y social. Así mismo, debe afirmar la necesidad de mantener adecuados hábitos posturales, higiénicos y alimenticios, que contribuyan al desarrollo de actitudes responsables

hacia su propio cuerpo y de valores referidos a la salud. Será importante incidir tanto en el conocimiento de las normas higiénicas y de atuendo, como en su cumplimiento en las sesiones de Educación Física.

3. Efectos fisiológicos de la realización de actividad física relacionados con la salud. El alumnado deberá ser capaz de identificar los principales efectos fisiológicos cuando realiza actividad física. Se prestará especial atención a su frecuencia cardiaca y respiratoria en distintas intensidades de esfuerzo y relacionarlas con las diferentes zonas de trabajo.

4. Aceptación de las diferentes realidades corporales. Se trata de constatar si el alumnado va logrando una imagen de sí mismo cada vez más real y global, tanto en lo que se refiere a sus limitaciones y fortalezas motrices, cuando supera esfuerzos físicos (dimensión orgánica), al tomar decisiones (dimensión cognitiva), al reaccionar emocionalmente ante cualquier situación de juego (dimensión afectiva), y al relacionarse con los demás (dimensión social). La positiva valoración personal y el respeto a uno mismo llevan a considerar actitudes de progreso personal más que metas o resultados estandarizados. El conocimiento y la comprensión del propio cuerpo, su propia aceptación, el respeto del de los demás, la actitud crítica con los modelos corporales en los medios de comunicación, en la publicidad e internet, etc., son aspectos de vivencia personal que condicionan la autoestima.

5. Reconocimiento del patrimonio cultural. Debe evaluarse si, mediante la utilización de actividades físicas de tradición local tales como las danzas folclóricas y los juegos y deportes tradicionales, el alumnado práctica, conoce y valora nuestra cultura popular, como parte del patrimonio aragonés. Del mismo modo se prestará atención a las más habituales en el contexto general del alumnado para dotar de significatividad a lo realizado en el ámbito escolar.

6. Construcción de la vida activa. La promoción de estilos de vida activos y saludables es uno de los propósitos que se le atribuye a la Educación Física. Es por ello que es necesario partir de un modelo pedagógico para favorecer climas motivacionales óptimos, ya que si se sienten motivados y las experiencias educativas son positivas será más fácil que la actividad física acabe formando parte de su estilo de vida. A lo largo de toda la escolaridad obligatoria, hay que conseguir que el alumnado adquiera los conocimientos, las competencias y los hábitos necesarios para mantenerse en buena salud y para poder realizar de forma autónoma, una adecuada gestión y mantenimiento de su vida física. Los esfuerzos del profesorado deberán ir orientados a ofrecer tiempos de reflexión y darles pautas para cumplir las recomendaciones internacionales de actividad física moderada-vigorosa para su edad (60 minutos todos los días).

7. El desarrollo de valores individuales, sociales y medio ambientales. La Educación Física participa de forma fundamental en la educación en valores. Dominar las emociones en una situación de riesgo controlado, anticipar y valorar riesgos, etc., posibilita ir construyendo principios de seguridad individual y colectiva. La educación para la convivencia, fundamentalmente en lo que

se refiere al trabajo sobre la construcción e integración de reglas de vida y funcionamiento colectivo (basados en la participación democrática, la autonomía personal, el respeto a la diversidad, el desarrollo del sentido crítico, la oposición frente a la intolerancia y la violencia, etc.), puede reforzarse desde la vivencia de situaciones motrices en las que el alumnado juegue con la norma y concilie el deseo de “ganar” y “poder más” con el respeto a las convenciones y a las personas. No se trata de reprimir pulsiones del individuo activo, sino de orientarlas y canalizarlas para la mejora individual y colectiva. El área de Educación Física debe participar del desarrollo de conductas sostenibles y ecológicas. Las situaciones vinculadas al bloque 4 son óptimas para abordar e inculcar valores como el respeto, el cuidado, la responsabilidad individual y colectiva al realizar una salida, la sostenibilidad y la conservación de la naturaleza.

El maestro ha venido trabajando con conceptos emanados de las habilidades perceptivo-motrices (esquema corporal, lateralidad, etc.) y de las habilidades motrices básicas. Esta propuesta curricular antepone la conexión que debe existir entre el alumno y la cultura física de su contexto, para que tenga mayor potencialidad educativa, dejando a los maestros que trabajen esos conceptos integrados en las actividades de cada uno de los bloques propuestos.

El desarrollo eficaz de este currículo precisa un enfoque metodológico que se adecue a las posibilidades del centro, tanto de espacios, como de otro tipo de recursos. Así, por ejemplo, el proceso de enseñanza-aprendizaje en la escuela rural se caracteriza por tener grupos-clase con un escaso número de estudiantes que pueden tener diferentes edades. Esto conlleva relaciones interpersonales ricas y profundas basadas en la cooperación así como la posibilidad de individualizar y personalizar más la enseñanza. En el diseño de situaciones de aprendizaje se tendrá en cuenta esta singularidad. El profesorado deberá desarrollar una programación que garantice que el alumno realice actividades variadas dentro de un mismo itinerario de enseñanza-aprendizaje adaptando el nivel de exigencia a cada estudiante según su curso. Para conseguir esto se recomienda realizar programaciones de carácter bianual o trianual. Cada tres años el alumno que pertenece a esa agrupación recibiría aprendizajes relacionados pero en orden creciente de dificultad. La redacción de los estándares de aprendizaje evaluables para cada bloque de contenido facilita esta tarea organizativa. Al trabajar sobre actividades globales es más sencillo individualizar el grado de exigencia para cada nivel. El conocimiento exhaustivo del tratamiento de cada una de las actividades permitirá al profesorado adaptar las situaciones a las condiciones particulares de cada grupo-clase.

El docente de Educación Física, a través de su forma de actuar en el aula, se configura como un agente determinante en el grado de implicación de su alumno en el aula y en la práctica de actividad física presente y futura. El estilo docente es la forma (intencionada o no) de generar por parte del profesor, ambientes de aprendizaje que facilitan el número, el tipo y la calidad de las interacciones sociales que experimenta el alumno en un contexto educativo. Tomando como referencia investigaciones que relacionan la forma de proceder del profesorado y las

consecuencias motivacionales para el alumno a nivel de comportamiento, afectivo y cognitivo, podemos ir configurando un estilo docente capaz de generar climas de aprendizaje óptimos en el aula. De esta forma estaremos satisfaciendo las necesidades psicológicas básicas del alumno (percepción de competencia, autonomía y relación con los demás) y contribuyendo a fomentar hábitos positivos y de relevancia acordes con los propósitos establecidos en el sistema educativo actual. Los ámbitos de la intervención didáctica que configuran el ambiente de aprendizaje en la educación física escolar son variados pero según la dirección que tomen las decisiones del profesorado se fomentará un clima óptimo de aprendizaje o no. Se deberá prestar atención a aspectos como informar sobre los objetivos a conseguir a diferentes niveles (unidad didáctica, sesión y situaciones de trabajo), diseñar propuestas de aprendizaje orientadas al proceso y no al resultado únicamente, estructurar la información en las tareas, focalizar la información en los elementos controlables por el alumno (aplicar las reglas de acción y fomentar la implicación cognitiva del alumno), desarrollar experiencias de “éxito controlado y fracaso controlado”, reforzar que mejorar el nivel de aprendizaje se realiza a través de la práctica, fomentar durante las sesiones la regulación emocional, dar la posibilidad de elección de tareas durante las unidades didácticas, combinar diferentes modelos disciplinarios durante el proceso de enseñanza-aprendizaje (modelos estáticos y dinámicos), reconocer el progreso individual y de la mejora por factores como la atención, la perseverancia, etc., utilizar evaluaciones privadas y significativas para el aprendizaje, diseñar sesiones basadas en la variedad, diseñar tareas (situaciones) que promuevan el reto, aprovechar el carácter lúdico inherente a las actividades para fomentar una motivación intrínseca, implicar a los participantes en diferentes tipos de liderazgo asumiendo diferentes roles a lo largo del proceso de enseñanza-aprendizaje, posibilitar diferentes formas de agrupamiento, hacer agrupaciones flexibles y heterogéneas, diseñar evaluaciones diagnósticas que permitan al alumno establecer necesidades de aprendizaje concretas, implicar al participante en su evaluación, posibilitar oportunidades y tiempo para el progreso, ayudar a los practicantes a programar la práctica, etc.

El área de Educación Física implica un conocimiento vivenciado de sus contenidos. Éstos suelen ser relevantes y significativos para el alumno y poseen una peculiar motivación intrínseca. El alumno tiene necesidad de moverse libre y espontáneamente, cuenta con una exuberante motricidad espontánea que el profesorado enriquecerá y dará cauce en sus propuestas prácticas.

Es importante evaluar las posibilidades de éxito de los alumnos al diseñar las propuestas de aprendizaje, así como crear las condiciones adecuadas para que intervengan con confianza en el éxito y seguridad en las propias capacidades. Se valorarán sus producciones y se les permitirá visualizar el éxito de las mismas con vistas a suscitar y mantener la motivación. El profesorado debe permitir la confrontación del estudiante con la complejidad, siempre y cuando ésta esté a su alcance, teniendo en cuenta que un aprendizaje no es nunca la suma de elementos simples, sino

una construcción progresiva de una realidad global y compleja, cargada de relaciones y susceptible de ser analizada.

Lo importante para el tratamiento didáctico es el proceso y no las marcas o resultados, que deben servir para darse cuenta de sí los primeros están adquiridos/dominados o no. Progresar supone perfeccionar el aprendizaje y pasar de un comportamiento a otro más elaborado o adaptado.

En la construcción de aprendizajes, el alumno y la alumna se ven confrontados a nuevas realidades (nuevas actividades y situaciones), que debe conocer e integrar en sus esquemas de conocimiento. Éstos, gracias a la información que procede de las actuaciones, se reelaboran y modifican constantemente y se hacen más complejos, y tienen la posibilidad de ser transferidos o utilizados en otras situaciones y contextos. El proceso de aprendizaje requiere, entre otros aspectos, que el alumno encuentre sentido a las tareas que realiza para implicarse en un proceso que requiere esfuerzo, compensado por la funcionalidad que adquiere el aprendizaje significativo. Hay actividades que se ven muy facilitadas como el caso de las que se desarrollan en el medio natural, al igual que la realización de proyectos globalizados e interdisciplinares.

Partiendo de la idea de que aprender es una actividad interna al discente y dirigida por él mismo, en la orientación y guía de los procesos de aprendizaje, se le permitirá formularse claramente una intención antes de comenzar a actuar, tener medios para identificar el resultado de esta acción y poder modificar los medios de todo tipo utilizados en función del éxito o fracaso de la misma. Es muy interesante facilitar la práctica y la reflexión al alumno, para volver a construir la acción más pensada y ajustada a los fines perseguidos. Se trata de que verbalice y tome conciencia del juego, del aprendizaje, del proceso de sus acciones, de las formas de actuar, de las operaciones utilizadas para realizar las tareas, de los obstáculos encontrados, para que, al tiempo que lleva a cabo las tareas, conozca el porqué y el para qué de ellas, de manera que vaya construyendo, de forma significativa, conocimientos y saberes.

El objetivo durante las sesiones de Educación Física se centra en polarizar la atención de los estudiantes hacia aspectos relevantes de las situaciones planteadas y simplificar la fase de procesamiento de la información. En muchos casos al alumno se les puede orientar en términos condicionales (si... entonces...) cuando acometen las tareas de aprendizaje. Se pretende que el alumno identifique primero un estímulo determinado, y lo relacionen con una respuesta o grupo de respuestas concretas. La finalidad en el planteamiento de esta clase de trabajo sería la de facilitar la organización del conocimiento que los estudiantes van consiguiendo en el aprendizaje del contenido correspondiente, llegando a predecir el comportamiento (para... hay que...) facilitando los procesos de autonomía durante la acción.

Del mismo modo, y con relación a las inteligencias múltiples, el área de Educación Física trabaja y puede desarrollar cada una de las ocho inteligencias mediante actividades motrices

como por exemplo: actividades de estrategia (lógico-matemática), psicomotrices y cuentos motores (lingüística), de estructuración espacio-temporales y modificadas (espacial), artístico expresivas (musical), cooperativas (interpersonal), de imagen corporal (intrapersonal), al aire libre y en el medio natural (naturalista) y las actividades de los cinco bloques vinculados a la acción motriz (corporal-kinestésica).

La metodología que utiliza el profesorado constituye un elemento fundamental y se refiere al conjunto de criterios y decisiones que organizan la acción didáctica en el aula. Lo que pretende el docente cuando toma decisiones metodológicas, es facilitar los procesos de aprendizaje. El papel del profesorado consiste en estimular, enriquecer y multiplicar las experiencias del alumno, variando o diversificando las situaciones, conduciéndole a usar útiles y recursos que posee, y que no utiliza normalmente, para suscitar su interés y aumentar sus posibilidades de adaptación.

El profesorado del área de Educación Física cuando aborda diferentes actividades tiene la posibilidad de utilizar diferentes metodologías como la asignación de tareas, el aprendizaje cooperativo, la enseñanza recíproca, los programas individuales, aprendizaje comprensivo de los juegos deportivos, etc. Deberán ser seleccionadas para facilitar la adquisición de recursos por parte del alumno que les permitan reflexionar, evaluar y autoevaluarse, autorregularse, perseverar en el aprendizaje, responsabilizarse o esforzarse para mejorar y finalizar con éxito su aprendizaje.

Materials e recursos didácticos que se van utilizar.

Tendo en conta as circunstancias actuais o material será desinfectado e posto en corentena.

Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

GRADUACIÓN DE CRITERIOS DE EVALUACIÓN DEL ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA					
BLOQUE 1: Acciones motrices individuales					
CRITERIOS DE EVALUACIÓN					
CRITERIOS 6º	CRITERIOS 5º	CRITERIOS 4º	CRITERIOS 3º	CRITERIOS 2º	CRITERIOS 1º
Cri. EF. 1.1. Resolver encadenamientos de situaciones motrices con diversidad de estímulos y condicionantes espacio-temporales, seleccionando y combinando las habilidades motrices básicas y	Cri. EF. 1.1. Combinar acciones motrices individuales para implicarse en proyectos de acción tendentes a mejorar sus resultados y/o planificar y realizar un encadenamiento con cierto grado de dificultad.	Cri. EF. 1.1. Integrar acciones motrices individuales para realizar proyectos de acción tendentes a mejorar sus resultados y/o diseñar y realizar un encadenamiento elaborado con la intención de mostrarlo a otros.	Cri. EF. 1.1. Comprender y resolver acciones motrices individuales para ajustar los movimientos corporales a diferentes cambios de las condiciones	Cri. EF. 1.1. Comprender y resolver acciones motrices individuales, con la ayuda docente, para ajustar los movimientos corporales a diferentes cambios de las condiciones	Cri. EF. 1.1. Realizar e identificar acciones motrices individuales para ajustar los movimientos corporales a las demandas de las situaciones.

GRADUACIÓN DE CRITERIOS DE EVALUACIÓN DEL ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA					
BLOQUE 1: Acciones motrices individuales					
CRITERIOS DE EVALUACIÓN					
adaptándolas a las condiciones establecidas de forma eficaz, en actividades físico deportivas individuales.			de la actividad.	de la actividad.	

GRADUACIÓN DE CRITERIOS DE EVALUACIÓN DEL ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA					
BLOQUE 2: Acciones motrices de oposición					
CRITERIOS DE EVALUACIÓN					
CRITERIOS 6º	CRITERIOS 5º	CRITERIOS 4º	CRITERIOS 3º	CRITERIOS 2º	CRITERIOS 1º
Cri. EF. 2.1. Resolver retos tácticos elementales propios del juego y de actividades físicas, con oposición, aplicando principios y reglas de acción para resolver las situaciones motrices, actuando de forma individual, y desempeñando las diferentes funciones implícitas en juegos y actividades.	Cri. EF. 2.1. Resolver, analizar y valorar su actuación en diferentes problemas motrices encadenando acciones de oposición (por ejemplo, de lucha, de cancha dividida u otras).	Cri. EF. 2.1. Resolver y analizar diferentes situaciones motrices de oposición (por ejemplo, de lucha, de cancha dividida u otras).	Cri. EF. 2.1. Comprender el sentido de los acontecimientos del juego y resolver situaciones en las que se realicen acciones motrices de oposición.	Cri. EF. 2.1. Comprender el sentido de los acontecimientos del juego y resolver, con la ayuda docente, situaciones en las que se realicen acciones motrices de oposición.	Cri. EF. 2.1. Identificar el sentido del juego en la práctica de actividades de oposición.

GRADUACIÓN DE CRITERIOS DE EVALUACIÓN DEL ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA					
BLOQUE 3: Acciones motrices de cooperación y cooperación-oposición					
CRITERIOS DE EVALUACIÓN					
CRITERIOS 6º	CRITERIOS 5º	CRITERIOS 4º	CRITERIOS 3º	CRITERIOS 2º	CRITERIOS 1º
Cri. EF. 3.1. Resolver encadenamientos de situaciones motrices con diversidad de estímulos y condicionantes espacio-temporales, seleccionando y combinando las	Cri. EF. 3.1. Encadenar con autonomía varias manipulaciones de objetos de manera eficaz tanto en juegos de cooperación-oposición como en juegos de cooperación.	Cri. EF. 3.1. Encadenar varias manipulaciones de objetos tanto en juegos de cooperación-oposición como en juegos de cooperación.	Cri. EF. 3.1. Comprender y resolver acciones motrices para ajustar los movimientos corporales a diferentes cambios de las condiciones de cooperación y cooperación-	Cri. EF. 3.1. Comprender y resolver acciones motrices, con la ayuda docente, para ajustar los movimientos corporales a diferentes cambios de las condiciones de cooperación y cooperación-	Cri. EF. 3.1. Realizar e identificar acciones motrices para ajustar los movimientos corporales a las demandas de las situaciones de cooperación y cooperación-oposición.

GRADUACIÓN DE CRITERIOS DE EVALUACIÓN DEL ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA					
BLOQUE 3: Acciones motrices de cooperación y cooperación-oposición					
CRITERIOS DE EVALUACIÓN					
habilidades motrices básicas y adaptándolas a las condiciones establecidas de forma eficaz, en actividades físicas de cooperación y cooperación-oposición.			oposición.	cooperación-oposición.	
Cri. EF. 3.2. Resolver retos tácticos elementales propios del juego y de actividades físicas, con o sin oposición, aplicando principios y reglas de acción para resolver las situaciones motrices, actuando de forma coordinada y cooperativa y desempeñando las diferentes funciones implícitas en juegos y actividades.	Cri. EF. 3.2. Encadenar acciones de forma autónoma para resolver situaciones cooperativas y/o situaciones de cooperación-oposición.	Cri. EF. 3.2. Encadenar acciones para resolver situaciones cooperativas y/o situaciones de cooperación-oposición.	Cri. EF. 3.2. Comprender el sentido de los acontecimientos del juego y resolver con éxito situaciones sencillas en las que se realicen acciones motrices de cooperación y cooperación-oposición.	Cri. EF. 3.2. Comprender el sentido de los acontecimientos del juego y resolver, con la ayuda docente, situaciones sencillas en las que se realicen acciones motrices de cooperación y cooperación-oposición.	Cri. EF. 3.2. Identificar el sentido del juego, en la práctica de actividades de cooperación y cooperación-oposición, para adaptar su conducta motriz.

GRADUACIÓN DE CRITERIOS DE EVALUACIÓN DEL ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA					
BLOQUE 4: Acciones motrices en el medio natural					
CRITERIOS DE EVALUACIÓN					
CRITERIOS 6º	CRITERIOS 5º	CRITERIOS 4º	CRITERIOS 3º	CRITERIOS 2º	CRITERIOS 1º
Cri. EF. 4.1. Resolver encadenamientos de situaciones motrices con diversidad de estímulos y condicionantes espacio-temporales, seleccionando y combinando las habilidades motrices básicas y adaptándolas a las condiciones establecidas de forma eficaz, en actividades físico deportivas en el medio natural.	Cri. EF. 4.1. Combinar con autonomía acciones motrices para adaptar su motricidad de forma segura a la incertidumbre de las actividades en el medio natural decodificando información y aprovechando las posibilidades del centro escolar.	Cri. EF. 4.1. Combinar con la ayuda del docente, acciones motrices para adaptar su motricidad de forma segura a la incertidumbre de las actividades en el medio natural decodificando información y aprovechando las posibilidades del centro escolar.	Cri. EF. 4.1. Comprender y resolver acciones motrices para adaptar su motricidad de forma segura a la incertidumbre de las actividades en el medio natural decodificando información y aprovechando las posibilidades del centro escolar.	Cri. EF. 4.1. Comprender y resolver, con la ayuda docente, acciones motrices para adaptar su motricidad de forma segura a la incertidumbre de las actividades en el medio natural decodificando información y aprovechando las posibilidades del centro escolar.	Cri. EF. 4.1. Realizar e identificar acciones motrices para adaptar su motricidad de forma segura a la incertidumbre de las actividades en el medio natural decodificando información y aprovechando las posibilidades del centro escolar.

GRADUACIÓN DE CRITERIOS DE EVALUACIÓN DEL ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA					
BLOQUE 5: Acciones motrices con intenciones artísticas o expresivas					
CRITERIOS DE EVALUACIÓN					
CRITERIOS 6º	CRITERIOS 5º	CRITERIOS 4º	CRITERIOS 3º	CRITERIOS 2º	CRITERIOS 1º
Cri. EF. 5.1. Utilizar los recursos expresivos del cuerpo y el movimiento, de forma estética y creativa, comunicando sensaciones, emociones e ideas en acciones con intención artística o expresiva.	Cri. EF. 5.1. Combinar el uso de recursos expresivos del cuerpo y del movimiento para elaborar producciones con intención artística o expresiva.	Cri. EF. 5.1. Utilizar recursos expresivos del cuerpo y del movimiento para elaborar producciones con intención artística o expresiva.	Cri. EF. 5.1. Comprender el uso de recursos expresivos del cuerpo y del movimiento para elaborar producciones con intención artística o expresiva.	Cri. EF. 5.1. Comprender los recursos expresivos del cuerpo y del movimiento resolviendo estructuras rítmicas simples, canciones gesticuladas, juego simbólico, etc., para elaborar producciones con intención artística o expresiva.	Cri. EF. 5.1. Conocer e identificar alguno de los recursos expresivos del cuerpo y del movimiento (usando estructuras rítmicas simples, canciones gesticuladas, juego simbólico...) para elaborar producciones con intención artística o expresiva.

GRADUACIÓN DE CRITERIOS DE EVALUACIÓN DEL ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA					
BLOQUE 6: Gestión de la vida activa y valores					
CRITERIOS DE EVALUACIÓN					
CRITERIOS 6º	CRITERIOS 5º	CRITERIOS 4º	CRITERIOS 3º	CRITERIOS 2º	CRITERIOS 1º
Cri. EF. 6.1. Relacionar y generalizar los conceptos específicos de educación física y los introducidos en otras áreas con la práctica de actividades físico deportivas y artístico expresivas.	Cri. EF. 6.1. Relacionar y analizar contenidos propios de la Educación Física y los introducidos en otras áreas que tienen relación con el cuerpo humano y con la actividad física.	Cri. EF. 6.1. Identificar y analizar contenidos propios de la Educación Física y los introducidos en otras áreas que tienen relación con el cuerpo humano y con la actividad física.	Cri. EF. 6.1. Identificar contenidos propios de la Educación Física y los introducidos en otras áreas que tienen relación con el cuerpo humano y con la actividad física.	Cri. EF. 6.1. Identificar, globalmente y con ayuda, contenidos propios de la Educación Física y los introducidos en otras áreas que tienen relación con el cuerpo humano y con la actividad física.	Cri. EF. 6.1. Conocer, con ayuda, contenidos propios de la Educación Física y los introducidos en otras áreas que tienen relación con el cuerpo humano y con la actividad física.
Cri. EF. 6.2. Reconocer y argumentar los efectos que sobre la salud y el bienestar ejercen el ejercicio físico, la higiene, la alimentación, los hábitos posturales y las medidas de seguridad, manifestando una actitud responsable hacia uno mismo.	Cri. EF. 6.2. Reconocer e interiorizar los efectos que sobre la salud y el bienestar ejercen el ejercicio físico, la higiene, la alimentación, los hábitos posturales y las medidas de seguridad, manifestando una actitud responsable hacia uno mismo.	Cri. EF. 6.2. Reconocer e interiorizar la importancia de cumplir las normas referentes al cuidado del cuerpo, manifestando una actitud responsable hacia uno mismo.	Cri. EF. 6.2. Reconocer la importancia de cumplir las normas referentes al cuidado del cuerpo.	Cri. EF. 6.2. Mostrar interés por cumplir las normas referentes al cuidado del cuerpo.	Cri. EF. 6.2. Mostrar interés por cumplir, con ayuda, las normas referentes al cuidado del cuerpo.
Cri. EF. 6.3. Mejorar el nivel de gestión de sus capacidades físicas, regulando y	Cri. EF. 6.3. Mejorar, con la ayuda docente, el nivel de gestión de sus capacidades físicas, regulando y	Cri. EF. 6.3. Experimentar el nivel de gestión de sus capacidades físicas, regulando y	Cri. EF. 6.3. Iniciarse, a partir de conceptos básicos y la experimentación		

GRADUACIÓN DE CRITERIOS DE EVALUACIÓN DEL ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA					
BLOQUE 6: Gestión de la vida activa y valores					
CRITERIOS DE EVALUACIÓN					
CRITERIOS 6º	CRITERIOS 5º	CRITERIOS 4º	CRITERIOS 3º	CRITERIOS 2º	CRITERIOS 1º
dosificando la intensidad y duración del esfuerzo, teniendo en cuenta sus posibilidades y su relación con la salud.	físicas, regulando y dosificando la intensidad y duración del esfuerzo, teniendo en cuenta sus posibilidades y su relación con la salud.	dosificando la intensidad y duración del esfuerzo, teniendo en cuenta sus posibilidades y su relación con la salud.	personal, en la gestión de sus capacidades físicas, regulando y dosificando la intensidad y duración del esfuerzo, teniendo en cuenta sus posibilidades y su relación con la salud.		
Cri. EF. 6.4. Demostrar un comportamiento personal y social responsable, respetándose a sí mismo y a los otros, tanto en su realidad corporal como en las actividades físicas y en los juegos, aceptando las normas y reglas establecidas y actuando con interés e iniciativa individual y trabajo en equipo.	Cri. EF. 6.4. Demostrar un comportamiento personal y social responsable, respetándose a sí mismo y a los otros, tanto en su realidad corporal como en las actividades físicas y en los juegos, aceptando las normas y reglas establecidas y actuando con interés e iniciativa individual y trabajo en equipo.	Cri. EF. 6.4. Demostrar un comportamiento personal y social responsable, respetándose a sí mismo y a los otros, tanto en su realidad corporal como en las actividades físicas y en los juegos, aceptando las normas y reglas establecidas y actuando con interés.	Cri. EF. 6.4. Demostrar un comportamiento personal y social responsable, respetándose a sí mismo y a los otros, tanto en su realidad corporal como en las actividades físicas y en los juegos, aceptando las normas y reglas establecidas y actuando con interés.	Cri. EF. 6.4. Demostrar un comportamiento personal y social responsable, respetándose a sí mismo y a los otros, tanto en su realidad corporal como en las actividades físicas y en los juegos, aceptando las normas y reglas establecidas y actuando con interés.	Cri. EF. 6.4. Demostrar un comportamiento personal y social responsable, respetándose a sí mismo y a los otros, tanto en su realidad corporal como en las actividades físicas y en los juegos, aceptando las normas y reglas establecidas y actuando con interés.
Cri. EF. 6.5. Conocer, practicar y valorar la diversidad de actividades físicas, lúdicas, deportivas y artísticas del contexto general y del entorno próximo aragonés manifestando respeto hacia el entorno y el medio natural en el que se desarrollan.	Cri. EF. 6.5. Identificar y practicar la diversidad de actividades físicas, lúdicas, deportivas y artísticas del contexto general y del entorno próximo aragonés, manifestando respeto hacia el entorno y el medio natural en el que se desarrollan.	Cri. EF. 6.5. Conocer y practicar la diversidad de actividades físicas, lúdicas, deportivas y artísticas del contexto cercano y del entorno próximo aragonés, manifestando respeto hacia el entorno y el medio natural en el que se desarrollan.	Cri. EF. 6.5. Conocer y practicar la diversidad de actividades físicas, lúdicas, deportivas y artísticas del contexto cercano y del entorno próximo aragonés.	Cri. EF. 6.5. Conocer actividades físicas, lúdicas, deportivas y artísticas, así como sus normas básicas y características.	Cri. EF. 6.5. Conocer y practicar diferentes juegos infantiles populares.
Cri. EF. 6.6. Extraer y elaborar información relacionada con temas de interés (actividades, proyectos, visitas, experiencias, etc.) y compartirla, utilizando fuentes de información determinadas y haciendo uso de las tecnologías de la información y la comunicación como recurso de apoyo al área para generar conocimiento	Cri. EF. 6.6. Extraer y elaborar información relacionada con temas de interés (actividades, proyectos, visitas, experiencias, etc.) y compartirla, utilizando fuentes de información determinadas y haciendo uso de las tecnologías de la información y la comunicación como recurso de apoyo al área.				

GRADUACIÓN DE CRITERIOS DE EVALUACIÓN DEL ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA					
BLOQUE 6: Gestión de la vida activa y valores					
CRITERIOS DE EVALUACIÓN					
CRITERIOS 6º	CRITERIOS 5º	CRITERIOS 4º	CRITERIOS 3º	CRITERIOS 2º	CRITERIOS 1º
relacionado con la participación en la actividad física de manera regular.					

En cada avaliación:

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CALIFICACIÓN
Ferramentas de avaliación del traballo competencial	40
Probas de avaliación escritas	30
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	30
Calificación total	

A final de curso:

	PORCENTAXE NA NOTA FINAL
1.ª Avaliación	30
2.ª Avaliación	30

3.ª Avaliación	40
Calificación total	

Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

Entre as dúas primeiras semanas de clase levarán a cabo diferentes observacións e probas de avaliación inicial para, a través delas, comprobar o nivel de competencias curriculares que cada alumno posúe despois do verán.

As mesmas consistirán na realización de diferentes exercicios de recordo dos contidos e procedementos máis importantes traballados no curso anterior, que potencien a aprendizaxe das competencias craves determinadas na LOMCE.

Destas probas obteranse varios resultados que nos darán luz para comezar o curso no punto de partida en que se atope a maioría do alumnado e promover actuacións e traballos individualizados e/ou colectivos para cada un ofrecidos a aqueles alumnos/as que o necesiten.

Así mesmo poderemos decidir neste momento que alumnado será obxecto de apoio por parte dalgún especialista (AL), consultado e consensuado co DO ou cal deles necesitará RE ou ACS e en que área necesitarao.

A través dela poderemos elaborar unha descrición do grupo contestándonos entre outras a unha serie de cuestións do tipo:

1. Número de alumnos
2. Funcionamento do grupo (falan moito, cambian con facilidade de actividade ...)
3. Que fortalezas ten no grupo en canto ao desenvolvemento de obxectivos curriculares?
4. Que necesidades ten o grupo e como se van abordar? (Planificación de estratexias metodolóxicas, xestión de aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas ...)
5. Que fortalezas se identifican no grupo en canto a aspectos competenciais?

Medidas de atención á diversidade.

Para levar a cabo un plan específico de medidas de atención á diversidade e á inclusión do alumnado e máis especificamente do alumnado con algún tipo de necesidade específica de apoio educativo (N.E.A.E.) partiremos da avaliación inicial levada a cabo nas 2 primeiras semanas do curso e descrita as súas actuacións no punto 9 desta programación anual.

Despois de elaborar a descrición do grupo unha vez realizada a avaliación inicial, deberemos recoller as necesidades individuais de cada alumno/a, así como as necesidades grupais da aula en xeral.

Neste punto podemos servirmos dunha serie de cuestións que podemos contestarnos do tipo:

1. Cales son os alumnos que necesitan un maior seguimento ou persoalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe? (Ter en conta aos alumnos con necesidades educativas, con altas capacidades, e outras con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar...).
2. Que medidas organizativas imos adoptar? (Planificación de reforzos, localización de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).
3. Que medidas curriculares imos adoptar? Que recursos imos empregar?
4. Que modelo de seguimento imos utilizar con cada un/a de eles?
5. Cada canto e como imos avaliar os seus progresos?

Así mesmo poderemos decidir que alumnado será obxecto de apoio por parte dalgún especialista (Ao)/Ao), consultado e consensuado co DO ou cal deles necesitará RE ou ACS e en que área necesitarao.

Concreción dos elementos transversais.

A concreción dos elementos transversais, realizaranse a través de tódalas áreas, sempre tendo en conta as circunstancias actuais.

Actividades complementarias e extraescolares programadas.

As actividades que levarán a cabo ao longo do curso, tanto complementarias como extraescolares, quedan reflectidas na Programación Xeral Anual (PXA), aprobadas por todo o Claustro de profesores/as e polo Consello Escolar do Centro.

Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.

Neste apartado pretendo promover a reflexión docente e a autoavaliación da realización e o desenvolvemento de programacións didácticas. Para iso, ao finalizar cada unidade didáctica propónse unha secuencia de preguntas que nos permitan avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

De igual modo propónse unha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto, pódese realizar ao final de cada trimestre para recoller as melloras no seguinte.

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos na unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Atención á diversidade			

CEIP DE REFOXOS

Inglés 3ºEP

Curso 2021-22

ANA ISABEL REFOJOS ÁLVAREZ

Contido

Base legal.....	3
Introdución e contextualización.....	3
Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	3
Concreción dos obxectivos.....	6
Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.....	8
Concrecións metodolóxicas que require a materia.....	15
Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.....	15
Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	16
Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	20
Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	20
Medidas de atención á diversidade.....	21
Concreción dos elementos transversais.....	21
Actividades complementarias e extraescolares programadas.....	22
Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	22

Base legal.

Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, LOMCE, que modificou a Lei orgánica 2/200, do 3 de maio, de educación (LOE).

Decreto 330/2009, do 4 de xuño, polo que se establece o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia e o Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Orde 3,5/2020, do 22 de abril, do Ministerio de Educación e Formación Profesional, pola que se establecen o marco e as directrices de actuación para o terceiro trimestre do curso 2019/2020 e o inicio do curso 2020/2021.

Orde EFP/5,1/2020, do 20 de xuño, pola que se publican acordos da Conferencia Sectorial de Educación, para o inicio e o desenvolvemento do curso 2021/2022.

Protocolo do 22 de xullo de Adaptación ao Contexto da COVID 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2020/2021.

Instrucións do 30 de xullo 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, en relación ás medidas educativas que se deben adoptar no curso académico 2020/2021, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas da educación infantil, da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

Resolución conxunta das Consellerías de Educación, Universidade e Formación Profesional e de Sanidade que aproban as instrucións polas que se incorporan a Declaración de actuacións coordinadas en materia de saúde pública aprobadas polo Consejo Interterritorial do Sistema Nacional de Salud Pública (D.O.G nº 174 bis do 28-08-2020) e a actualización das recomendacións sanitarias do Comité Clínico ao Protocolo do 22 de xullo de adaptación ao contexto da COVID 19 nos centros de ensino non Universitario de Galicia para o curso 2021-2022.

Introdución e contextualización.

O noso centro é un colexio rural cunha área de influencia que abarca as dúas parroquias do interior do Concello de Oia: Loureza e Burgueira. O contexto sociolingüístico é galego falante case na súa totalidade cunha grande influencia do castelán cada curso máis palpable.

O alumnado está agrupado en 5 grupos mixtos: Infantil (4ºEI, 5ºEI e 6ºEI), 1º e 2º EP, 3º e 4º EP e 5º e 6º EP. En total este curso temos escolarizadas a 44 crianzas: 20 en infantil e 24 en primaria.

O grupo de 3ºEP está composto por 2 crianzas (1 nena e 1 neno).

Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.

La **comunicación lingüística**—se centra en el uso del inglés como lengua vehicular para la comunicación oral y escrita.

El impulso de esta competencia por medio del aprendizaje de una lengua extranjera implica que el alumno mejora su habilidad para expresarse tanto oralmente como por escrito. Desarrolla esta competencia al utilizar el registro y el discurso adecuado para cada situación lingüística que se le presenta.

La competencia lingüística del alumno mejora a medida que reconoce y domina gradualmente las reglas de funcionamiento de la lengua extranjera. Para ayudarse, puede recurrir a su lengua materna y reflexionar sobre el proceso de aprendizaje de la nueva lengua.

Las actividades que se presentan permiten que el alumno adquiera y desarrolle las cuatro destrezas (comprensión oral, comprensión escrita, expresión oral y expresión escrita), reforzando en todo momento el aprendizaje de la lengua con las reglas gramaticales que subyacen en el estudio del inglés.

La **Competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología** alude a la habilidad de razonar. Supone hacer juicios, tomar decisiones y llegar a conclusiones por medio de un proceso de resolución de problemas y de la aplicación coherente de la lógica. La aplicación de los conceptos matemáticos a la vida cotidiana resulta también importante.

Para adquirir esta competencia el alumno debe conocer y utilizar el sistema numérico y sus símbolos. Debe estar familiarizado con los distintos modos de expresarse y encontrar soluciones en términos numéricos, mientras que la competencia lingüística le permite razonar, desarrollar argumentos, formular hipótesis, así como hacer uso de razonamientos deductivos e inductivos, etc.

Con frecuencia las actividades presentadas están ligadas a procesos matemáticos. Se plantean al alumno tareas de razonamiento y lógica, incluidas las tareas matemáticas, de forma oral y escrita. Así, el curso ayuda a desarrollar y fomentar esa competencia.

Las **competencias en ciencia y tecnología** consisten en ser capaz de comprender hechos y fenómenos. Implica hacer predicciones basadas en lo que se ha oído o leído en relación a los hábitos alimenticios, la salud o el entorno, o ser consumidores responsables en su vida cotidiana.

Se ofrece un amplio abanico de textos orales y escritos con contenido claro y detallado sobre esos temas, animando así al alumno a comprender hechos y fenómenos y a predecir las consecuencias. El alumno mejora su competencia en inglés, al tiempo que adquiere ese conocimiento.

Para poder tratar la información y adquirir competencia digital el alumno debe saber leer, analizar y transmitir la información que ha extraído de textos en inglés de todo tipo. Debe estar capacitado para escoger y organizar la información que escucha y lee. A su vez, esta competencia está directamente relacionada con la integración de los recursos multimedia en el proceso de aprendizaje.

Gracias a las actividades interactivas online y el material *Digital Minds*, **Quick Minds** ayuda al alumno a ser más competente en el uso de la tecnología digital. Además, hay textos en los que el manejo de la información juega un papel crucial, sin descuidar las otras competencias.

Aprender a aprender centra la atención del alumno en lo que se espera de este para que aprenda inglés. También se refiere a la habilidad para memorizar y autoevaluarse. Ambas habilidades se encuentran presentes en cualquier proceso de aprendizaje en el que se pida al alumno que forme hipótesis sobre el lenguaje, utilizando la abundante variedad de ejemplos de la vida real que se introducen en los textos.

Se desafía al alumno para que se implique de forma activa en el proceso de aprendizaje al manejar contenido lingüístico. Presenta las reglas lingüísticas de modo sutil para que el alumno haga sus deducciones e hipótesis de forma natural, basándose en los principios de “gramática universal” intrínsecos a la adquisición de una lengua.

Además, presentando una lección cada tres unidades específica para el repaso de conceptos aprendidos, el curso conlleva un proceso continuo de autoevaluación, lo que, a su vez, refuerza la competencia de **Aprender a aprender**. A lo largo del proceso de aprendizaje, **Se** anima constantemente al alumno para que tome parte en el aprendizaje cooperativo, otro pilar para Aprender a aprender, y así, el inglés se convierte en el instrumento para pensar, y para interpretar y representar la realidad.

Las **competencias sociales y cívicas** consisten en descubrir y familiarizarse con los diferentes fundamentos sociales y culturales que subyacen en el idioma inglés. Por otro lado, el respeto y otros valores se refuerzan por medio del trabajo en parejas y en grupos.

Se presentan aspectos culturales- siempre con el inglés como lengua vehicular- que se ocupan no solo de la sociedad y las costumbres del Reino Unido, sino también de otras zonas del mundo angloparlante, como son Australia y Estados Unidos. Fomenta el respeto y los valores en una sociedad en constante cambio, donde el pluralismo cultural destaca entre los principios del siglo XXI..

Sentido de iniciativa y espíritu emprendedor quiere decir ser capaz de acercarse al proceso de aprendizaje de manera autónoma o, si no, cooperar con otros para completar cualquier tarea que se proponga.

Se anima al alumno a trabajar con autonomía, ensalzando su sentido de la responsabilidad y autoconocimiento al tiempo que fomenta la creatividad y la imaginación. Además, puesto que la evaluación está estrechamente ligada con el sentido crítico y los juicios de valor se pueden alcanzar a nivel individual o de grupo, se refuerzan también los valores del respeto, tolerancia y comprensión (hacia ellos mismos y hacia sus compañeros).

El alumnado participará en actividades que le permitan afianzar el espíritu emprendedor y la iniciativa empresarial a partir de la creatividad, la autonomía, la iniciativa, el trabajo en equipo, la confianza en uno mismo y el sentido crítico.

El descubrimiento y el enriquecimiento propio se encuentran tras la **Conciencia y expresiones culturales**. Esta competencia desarrolla la habilidad de comprender y evaluar de forma crítica las manifestaciones culturales y artísticas. Al igual que las competencias sociales y cívicas, esta competencia fortalece los valores humanos.

El enfoque metodológico del método escogido es interactivo y no es sólo que la comunicación en inglés juegue un papel crucial, sino que es también la lengua vehicular para impartir información sobre otras culturas y sociedades, así como los valores que las rigen. A su vez, esto ayuda a los profesores a hacer realidad en el centro objetivos educativos más amplios. A lo largo del curso, se abarca una gran variedad de temas culturales y artísticos por medio de diferentes actividades.

Con objeto de fomentar las competencias cultural y social, **se** presentan actividades relacionadas con aspectos del mundo angloparlante en las que la cultura y el arte juegan un importante papel.

Concreción dos obxectivos .

a) **Conocer y apreciar los valores y las normas de convivencia**, aprender a obrar de acuerdo con ellas, prepararse para el ejercicio activo de la ciudadanía y respetar los derechos humanos, así como el pluralismo propio de una sociedad democrática.

- b) **Desarrollar hábitos de trabajo individual y de equipo**, de esfuerzo y responsabilidad en el estudio, así como actitudes de confianza en sí mismo, sentido crítico, iniciativa personal, curiosidad, interés y creatividad en el aprendizaje, y espíritu emprendedor.
- c) **Adquirir habilidades para la prevención y para la resolución pacífica de conflictos**, que les permitan desenvolverse con autonomía en el ámbito familiar y doméstico, así como en los grupos sociales con los que se relacionan.
- d) **Conocer, comprender y respetar las diferentes culturas y las diferencias entre las personas**, la igualdad de derechos y oportunidades de hombres y mujeres y la no discriminación de personas con discapacidad.
- e) Conocer y utilizar de manera apropiada la lengua castellana y, si la hubiere, la lengua cooficial de la Comunidad Autónoma y **desarrollar hábitos de lectura**.
- f) **Adquirir en, al menos, una lengua extranjera la competencia comunicativa básica** que les permita expresar y comprender mensajes sencillos y desenvolverse en situaciones cotidianas.
- g) **Desarrollar las competencias matemáticas básicas** e iniciarse en la resolución de problemas que requieran la realización de operaciones elementales de cálculo, conocimientos geométricos y estimaciones, así como ser capaces de aplicarlos a las situaciones de su vida cotidiana.
- h) **Conocer los aspectos fundamentales de las Ciencias de la Naturaleza, las Ciencias Sociales, la Geografía, la Historia y la Cultura**.
- i) **Iniciarse en la utilización, para el aprendizaje, de las tecnologías de la información y la comunicación** desarrollando un espíritu crítico ante los mensajes que reciben y elaboran.
- j) **Utilizar diferentes representaciones y expresiones artísticas** e iniciarse en la construcción de propuestas visuales y audiovisuales.
- k) **Valorar la higiene y la salud**, aceptar el propio cuerpo y el de los otros, respetar las diferencias y utilizar la educación física y el deporte como medios para favorecer el desarrollo personal y social.
- l) **Conocer y valorar los animales** más próximos al ser humano y adoptar modos de comportamiento que favorezcan su cuidado.
- m) **Desarrollar sus capacidades afectivas** en todos los ámbitos de la personalidad y en sus relaciones con los demás, así como una actitud contraria a la violencia, a los prejuicios de cualquier tipo y a los estereotipos sexistas.
- n) **Fomentar la educación vial** y actitudes de respeto que incidan en la prevención de los accidentes de tráfico.

Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T T T			CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	C.C.
			1	2	3		
Bloque 1: Comprensión de textos orais							
PLE-B1.1	3º-PLEB1.1 - Comprende o sentido xeral e a información máis relevante en interaccións verbais, con estruturas simples e léxico de uso cotiá. Peso: 1.5%	Comprende o sentido xeral e a información máis relevante en interaccións verbais, con estruturas simples e léxico de uso cotiá.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Producións orais (10%),	CCL
PLE-B1.2	3º-PLEB1.2 - Comprende os puntos principais de narracións e presentacións breves e sinxelas e ben estruturadas sobre temas familiares ou do seu interese, que conteñen con imaxes e ilustracións que clarifiquen o seu significado. Peso: 2%	Comprende os puntos principais de narracións e presentacións breves e sinxelas e ben estruturadas sobre temas familiares ou do seu interese, que conteñen con imaxes e ilustracións que clarifiquen o seu significado.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL
PLE-B1.2	3º-PLEB1.3 - Entende o que se lle di en situacións comunicativas habituais sinxelas (instrucións, indicacións, peticións, avisos). Peso: 2.63%	Entende o que se lle di en situacións comunicativas habituais sinxelas (instrucións, indicacións, peticións, avisos).	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Diario de clase (3%),	CCL
PLE-B1.3	3º-PLEB1.4 - Identifica a información esencial	Identifica a información esencial de mensaxes	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as,	CCLCAA

de mensaxes sinxelas e conversas breves nas que participa que traten sobre temas familiares procedentes de diferentes medios de comunicación e da Internet.

sinxelas e conversas breves nas que participa que traten sobre temas familiares procedentes de diferentes medios de comunicación e da Internet.

INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),

Peso: 2.63%

3º-PLEB1.5 - Entende o que se lle di en transaccións habituais sinxelas (instrucións, indicacións, peticións, avisos).

Entende o que se lle di en transaccións habituais sinxelas (instrucións, indicacións, peticións, avisos).

PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,

INSTRUMENTOS: Diario de clase (3%),

PLE-B1.3 X X X CCL

Peso: 2.63%

3º-PLEB1.6 - Valora as interaccións orais entre iguais como medio de aprendizaxe compartido.

Valora as interaccións orais entre iguais como medio de aprendizaxe compartido.

PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,

INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),

PLE-B1.6 X X X CSC

Peso: 2.63%

Bloque 2: Producións de textos orais

3º-PLEB2.1 - Fai presentacións moi breves e elementais previamente preparadas e ensaiadas sobre temas moi próximos a si mesmo/a e aos demais cunha pronuncia e entoación comprensibles.

Fai presentacións moi breves e elementais previamente preparadas e ensaiadas sobre temas moi próximos a si mesmo/a e aos demais cunha pronuncia e entoación comprensibles.

PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,

INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),

PLE-B2.1 X X X CCL

Peso: 2.63%

3º-PLEB2.3 - Amosa unha actitude de escoita atenta.

Amosa unha actitude de escoita atenta.

PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,

INSTRUMENTOS: Diario de clase (3%),

PLE-B2.2 X X X CSC

Peso: 2.63%

3º-PLEB2.4 - Reproduce comprensiblemente textos orais sinxelos

Reproduce comprensiblemente textos orais sinxelos

PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as,

PLE-B2.3 X X X CCL CSC

	textos orais sinxelos e breves (p.e. cancións, rimas) aprendidos a través de xogos.	e breves (p.e. cancións, rimas) aprendidos a través de xogos.			INSTRUMENTOS: Xogos de simulación e dramáticos (5%),	
	Peso: 2.63%					
PLE-B2.3	3º-PLEB2.5 - Amosa interese e respecto polas achegas dos seus compañeiros/as.	Amosa interese e respecto polas achegas dos seus compañeiros/as.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Diario de clase (3%), CCL CSC
	Peso: 2.63%					
Bloque 3: Comprensión de textos escritos						
PLE-B3.1	3º-PLEB3.1 - Comprende frases simples escritas, relacionadas cos temas traballados previamente de forma oral.	Comprende frases simples escritas, relacionadas cos temas traballados previamente de forma oral.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba aberta (50%), CCL
	Peso: 2.63%					
PLE-B3.2	3º-PLEB3.2 - Comprende a idea principal dunha historia sinxela acompañada de apoio visual redundante e identifica os e as personaxes principais.	Comprende a idea principal dunha historia sinxela acompañada de apoio visual redundante e identifica os e as personaxes principais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%), CCL
	Peso: 2.63%					
PLE-B3.2	3º-PLEB3.3 - Amosa interese pola lectura nunha lingua estranxeira.	Amosa interese pola lectura nunha lingua estranxeira.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo (10%), CCL CAA
	Peso: 2.63%					
PLE-B3.2	3º-PLEB3.4 - Emprega algunhas estratexias básicas para a comprensión lectora.	Emprega algunhas estratexias básicas, como o recoñecemento das palabras clave, para a comprensión lectora.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo (10%), CCL CAA
	Peso: 2.63%					
PLE-B3.3	3º-PLEB3.5 - Iníciase na	Iníciase na selección de contos	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, CCL CSIEE

selección de contos ou narracións da biblioteca de aula para a súa lectura guiada e respectando as súas normas de funcionamento.

ou narracións da biblioteca de aula para a súa lectura guiada e respectando as súas normas de funcionamento.

INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo (10%),

Peso: 2.63%

PLE-B3.3	3º-PLEB3.6 - Amosa interese por informase, comunicarse e aprender a través dos textos escritos.	Amosa interese por informase, comunicarse e aprender a través dos textos escritos.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo (10%),	CCL CSIEE
	Peso: 2.63%				

Bloque 4: Producción de textos escritos

PLE-B4.1	3º-PLEB4.1 - Escribe frases sinxelas relacionadas con temas da súa vida cotiá traballadas previamente de forma oral.	Escribe frases sinxelas relacionadas con temas da súa vida cotiá traballadas previamente de forma oral.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL
	Peso: 2.63%				

PLE-B4.2	3º-PLEB4.2 - Escribe conversas sinxelas seguindo un modelo dado e respectando a estrutura gramatical coñecida.	Escribe conversas sinxelas seguindo un modelo dado e respectando a estrutura gramatical coñecida.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL
	Peso: 2.63%				

PLE-B4.2	3º-PLEB4.3 - Escribe textos sinxelos, organizados con coherencia na súa secuencia e con léxico relacionado co tema da escritura e cos seus intereses.	Escribe textos sinxelos, organizados con coherencia na súa secuencia e con léxico relacionado co tema da escritura e cos seus intereses.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL
	Peso: 2.63%				

PLE-B4.2	3º-PLEB4.4 - Completa un	Completa un formulario en liña	X X X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas,	CCL
----------	-----------------------------	--------------------------------	-------	------------------------------------	-----

	formulario en liña con seus datos e dos e das demais (nome, apelido e idade...).	con seus datos e dos e das demais (nome, apelido e idade...).		INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	
	Peso: 2.63%				
	3º-PLEB4.5 - Responde de forma escrita a preguntas sobre temas traballados en clase como, por exemplo, onde está un obxecto ou un lugar, de que cor é un obxecto, que hora é, cales son os seus gustos ou se hai algo nun determinado lugar	Responde de forma escrita a preguntas sobre temas traballados en clase como, por exemplo, onde está un obxecto ou un lugar, de que cor é un obxecto, que hora é, cales son os seus gustos ou se hai algo nun determinado lugar		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Caderno de clase (25%),	CCL
PLE-B4.3			X X X		
	Peso: 2.63%				
	3º-PLEB4.6 - Escribe en soporte papel ou dixital falando de si mesmo/a e da súa contorna inmediata de xeito elemental.	Escribe en soporte papel ou dixital falando de si mesmo/a e da súa contorna inmediata de xeito elemental.		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Caderno de clase (25%),	CCL
PLE-B4.3			X X X		
	Peso: 2.63%				
	3º-PLEB4.7 - Presenta os seus textos de forma coidada, ordenada e cunha caligrafía axeitada para a súa idade.	Presenta os seus textos de forma coidada, ordenada e cunha caligrafía axeitada para a súa idade.		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Caderno de clase (25%),	CCL CSC
PLE-B4.3			X X X		
	Peso: 2.63%				
	3º-PLEB4.8 - Valora a lingua escrita como medio de comunicación.	Valora a lingua escrita como medio de comunicación.		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Caderno de clase (25%),	CCL CSC
PLE-B4.3			X X X		
	Peso: 2.63%				
Bloque 5: Coñecemento da lingua en consciencia intercultural					
	3º-PLEB5.1 - Pregunta e responde para dar/obter	Pregunta e responde para dar/obter información en		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Diario de	CCL
PLE-B5.1			X X X		

	información en conversas básicas (nome, idade, actividades, favoritas e gustos) sobre si mesmo e sobre os demais. Peso: 2.63%	conversas básicas (nome, idade, actividades, favoritas e gustos) sobre si mesmo e sobre os demais.Sabe a metade dos contenidos traballados.		clase (3%),	
PLE-B5.2	3º-PLEB5.2 - Utiliza as rutinas de saúdo e despedidas e diríxese aos demais utilizando as fórmulas de cortesía básicas (hello, goodbye, see you...). Peso: 2.63%	Utiliza as rutinas de saúdo e despedidas e diríxese aos demais utilizando as fórmulas de cortesía básicas (hello, goodbye, see you...).	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Diario de clase (3%),	CCL CSC
PLE-B5.3	3º-PLEB5.3 - Identifica, asocia e menciona palabras e frases simples con imaxes ilustrativas. Peso: 2.63%	Identifica, asocia e menciona palabras e frases simples con imaxes ilustrativas.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Diario de clase (3%),	CCL
PLE-B5.4	3º-PLEB5.4 - Expresa e identifica a localización básica de obxectos. Peso: 2.64%	Expresa e identifica a localización básica de obxectos.	X X X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Producións orais (10%),	CCL
PLE-B5.5	3º-PLEB5.5 - Expresa e identifica de xeito elemental os seus desexos. Peso: 2.98%	Expresa e identifica de xeito elemental os seus desexos.	X X X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Producións orais (10%),	CCL
PLE-B5.6	3º-PLEB5.6 - Estrutura adecuadamente os elementos das oracións, mantén a concordancia de número e usa correctamente os nexos básicos. Peso: 2.64%	Estrutura adecuadamente os elementos das oracións e usa correctamente o nexos ?and?.	X X X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Producións orais (10%),	CCL CAA
PLE-B5.7	3º-PLEB5.7 -	Diferenza preguntas	X X X	PROCEDEMENTOS:	CCL

	Diferenza preguntas e respostas simples. e respostas simples. Peso: 2.64%			Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Diario de clase (3%),	CSC
PLE-B5.8	3º-PLEB5.8 - Memoriza rutinas lingüísticas básicas e sinxelas para, por exemplo, desenvolverse nas interaccións mais habituais. Peso: 2.64%	Memoriza rutinas lingüísticas básicas e sinxelas para, por exemplo, desenvolverse nas interaccións mais habituais.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Diario de clase (3%),	CCL
PLE-B5.9	3º-PLEB5.9 - Participa activamente en xogos de letras, elaboración de glosarios ilustrados e dramatizacións etc. Peso: 2.64%	Participa activamente en xogos de letras, elaboración de glosarios ilustrados e dramatizacións etc.	X X X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Producións orais (10%),	CSC
PLE-B5.10	3º-PLEB5.10 - Comprende e usa adecuadamente o vocabulario básico necesario para participar nas interaccións de aula, ler textos sinxelos adecuados á súa idade e escribir con léxico traballado previamente de forma oral. Peso: 2.64%	Comprende e usa adecuadamente o vocabulario básico necesario para participar nas interaccións de aula, ler textos sinxelos adecuados á súa idade e escribir con léxico traballado previamente de forma oral.	X X X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Producións orais (10%),	CCL CAA
PLE-B5.11	3º-PLEB5.11 - Participa de forma activa, cooperadora e respectuosa en intercambios lingüísticos en situacións rutineiras reais ou simuladas a través de respostas verbais e non verbais. Peso: 2.98%	Participa de forma activa, cooperadora e respectuosa en intercambios lingüísticos en situacións rutineiras reais ou simuladas a través de respostas verbais e non verbais.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Diario de clase (3%),	CCL CSC
PLE-B5.12	3º-PLEB5.12 -	Valora a realidade	X X X	PROCEDEMENTOS:	CSC

	Valora a realidade plurilingüe da súa propia contorna	plurilingüe da súa propia contorna		Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Diario de clase (3%),	
	Peso: 0.8%				
PLE-B5.13	3º-PLEB5.13 - Amosa interese por coñecer persoas que falan outras linguas e teñen outras culturas	Amosa interese por coñecer persoas que falan outras linguas e teñen outras culturas	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Diario de clase (3%),	CSC CCL
	Peso: 0.7%				
PLE-B5.14	3º-PLEB5.15 - Relaciona elementos socioculturais estranxeiros cos propios para avanzar no desenvolvemento dunha conciencia intercultural	Relaciona elementos socioculturais estranxeiros cos propios para avanzar no desenvolvemento dunha conciencia intercultural	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Diario de clase (3%),	CSC
	Peso: 0.45%				

Concrecións metodolóxicas que require a materia.

- Hay una base metodológica que consiste en el desarrollo de habilidades de razonamiento que está debidamente señalada con el símbolo : junto a las actividades que se recogen con este propósito. Estas habilidades de razonamiento o pensamiento constituyen las bases sobre las que se irá construyendo el aprendizaje y las actividades se irán complicando según aumente la madurez de los alumnos a lo largo de cada curso.
- El método también ofrece un aprendizaje integrado de contenidos y lengua, CLIL (Content and Language Integrated Learning), lo que contribuirá a un mayor desarrollo de la

habilidad de pensar, presentando materiales claramente relacionados con distintas asignaturas del currículo.

Una de las principales razones por las que el aprendizaje integrado da tan buenos resultados reside en el hecho de que el inglés se está desplazando de ser simplemente una asignatura escolar más, a ser una lengua vehicular en el aprendizaje de otras materias como Ciencias de la Naturaleza y Ciencias Sociales. Con este cambio el alumno está expuesto a la nueva lengua y puede empezar a utilizarla más naturalmente al tiempo que aprende los nuevos conceptos no-lingüísticos.

- Se recurre al uso y participación en juegos y actividades por parejas diseñadas para fomentar la mejora de la memoria de los alumnos y de sus habilidades de concentración.

Materials e recursos didácticos que se van utilizar.

Usaremos os materiais seguintes:

- Libro do alumno para cada área.
- Recursos multimedia.
- Recursos fotocopiables con actividades de reforzo, ampliación e avaliación.
- Cadernos complementarios ao libro do alumno.
- Cartaces e murais.
- A biblioteca do centro para a procura de información.
- As TICS para a procura de información e elaboración de traballos.
- A pantalla dixital.
- O entorno social do colexio: Familias da comunidade escolar, asociacións veciñais, comunidades de montes, concello...
- Publicacións sobre os distintos temas.
- Libros de narrativa relacionados cos temas tratados.
- Materiais e recursos aportados polo alumnado: investigacións persoais, fotografías, vídeos caseiros
- O entorno natural do colexio: Poza das rás, invernadoiro, horto escolar, xardín botánico....
- Materiais de laboratorio.
- Materiais para a realización de traballos artísticos.
- Os instrumentos musicais da aula de música.

Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

Bloque 1. Comprensión de textos orales

- Identificar el sentido general, la información esencial y los puntos principales en textos orales muy breves y sencillos en lengua estándar, con estructuras simples y léxico de uso muy frecuente, articulados con claridad y lentamente y transmitidos de viva voz o por medios técnicos, sobre temas habituales y concretos relacionados con las propias experiencias, necesidades e intereses en contextos cotidianos predecibles o relativos a áreas de necesidad inmediata, en los ámbitos personal, público y educativo, siempre que las condiciones acústicas sean buenas y no distorsionen el mensaje, se pueda volver a escuchar lo dicho o pedir confirmación y se cuente con apoyo visual o con una clara referencia contextual.
- Conocer y aplicar las estrategias básicas más adecuadas para la comprensión del sentido general, la información esencial o los puntos principales del texto.
- Identificar aspectos socioculturales y sociolingüísticos básicos concretos y significativos, sobre vida cotidiana, relaciones interpersonales, comportamiento y convenciones sociales, y aplicar los conocimientos adquiridos sobre los mismos a una comprensión adecuada del texto.
- Distinguir la función o funciones comunicativas principales del texto y un repertorio limitado de sus exponentes más habituales, así como los patrones discursivos básicos.
- Reconocer los significados más comunes asociados a las estructuras sintácticas básicas propias de la comunicación oral.
- Reconocer un repertorio limitado de léxico oral de alta frecuencia relativo a situaciones cotidianas y temas habituales y concretos relacionados con las experiencias, necesidades e intereses, y utilizar las indicaciones del contexto y de la información contenida en el texto para hacerse una idea de los significados probables de palabras y expresiones que se desconocen.
- Discriminar patrones sonoros, acentuales, rítmicos y de entonación básicos y reconocer los significados e intenciones comunicativas generales relacionados con los mismos.

Bloque 2. Producción de textos orales

- Participar de manera simple y comprensible en conversaciones muy breves que requieran un intercambio directo de información en áreas de necesidad inmediata o sobre temas muy familiares, en un registro neutro e informal, utilizando expresiones y frases sencillas y de uso muy frecuente, normalmente aisladas o enlazadas con conectores básicos, aunque en ocasiones la pronunciación no sea muy clara, sean evidentes las pausas y titubeos y sea necesaria la repetición, la paráfrasis y la cooperación del interlocutor para mantener la comunicación.

- Conocer y saber aplicar las estrategias básicas para producir textos orales monológicos o dialógicos muy breves y sencillos.
- Conocer aspectos socioculturales y sociolingüísticos básicos, concretos y significativos, y aplicar los conocimientos adquiridos sobre los mismos a una producción oral adecuada al contexto, respetando las convenciones comunicativas más elementales.
- Cumplir la función comunicativa principal del texto, utilizando un repertorio limitado de sus exponentes más frecuentes y de patrones discursivos básicos..
- Manejar estructuras sintácticas básicas (p. e. enlazar palabras o grupos de palabras con conectores básicos como “y”, “entonces”, “pero”, “porque”) aunque se sigan cometiendo errores básicos de manera sistemática.
- Conocer y utilizar un repertorio limitado de léxico oral de alta frecuencia relativo a situaciones cotidianas y temas habituales y concretos relacionados con los intereses experiencias y necesidades.
- Articular, de manera por lo general comprensible pero con evidente influencia de la primera u otras lenguas, un repertorio muy limitado de patrones sonoros, acentuales, rítmicos y de entonación básicos, adaptándolos a la función comunicativa que se quiere llevar a cabo.
- Hacerse entender en intervenciones breves y sencillas, aunque resulten evidentes y frecuentes los titubeos iniciales, las vacilaciones, las repeticiones y las pausas para organizar, corregir o reformular lo que se quiere decir.
- Interactuar de manera muy básica, utilizando técnicas muy simples, lingüísticas o no verbales para iniciar, mantener o concluir una conversación.

Bloque 3. Comprensión de textos escritos

- Identificar el tema, el sentido general, las ideas principales e información específica en textos muy breves y sencillos, en lengua estándar, y con un léxico de alta frecuencia, y en los que el tema tratado y el tipo de texto le resulten muy familiares, cotidianos o de necesidad inmediata, siempre y cuando se pueda releer lo que no se ha entendido, se pueda consultar un diccionario y se cuente con apoyo visual y contextual.
- Conocer y saber aplicar las estrategias básicas más adecuadas para la comprensión del sentido general, la información esencial o los puntos principales del texto.
- Identificar aspectos socioculturales y sociolingüísticos básicos concretos y significativos, sobre vida cotidiana, condiciones de vida, relaciones interpersonales y convenciones

sociales, y aplicar los conocimientos adquiridos sobre los mismos a una comprensión adecuada del texto.

- Distinguir la función o funciones comunicativas del texto y un repertorio limitado de sus exponentes más habituales, así como los patrones discursivos básicos.
- Reconocer los significados más comunes asociados a las estructuras sintácticas básicas propias de la comunicación escrita.
- Reconocer un repertorio limitado de léxico escrito de alta frecuencia relativo a situaciones cotidianas y temas habituales y concretos relacionados con sus experiencias, necesidades e intereses, e inferir del contexto y de la información contenida en el texto los significados probables de palabras y expresiones que se desconocen.
- Reconocer los signos ortográficos básicos, así como símbolos de uso frecuente e identificar los significados e intenciones comunicativas generales relacionados con los mismos.

Bloque 4. Producción de textos escritos

- Construir textos muy cortos y sencillos, compuestos de frases simples aisladas, en un registro neutro, utilizando con razonable corrección las convenciones ortográficas básicas y los principales signos de puntuación, para hablar de sí mismo, de su entorno más inmediato y de aspectos de su vida cotidiana, en situaciones familiares y predecibles.
- Conocer y aplicar las estrategias básicas para producir textos escritos muy breves y sencillos.
- Conocer aspectos socioculturales y sociolingüísticos básicos concretos y significativos y aplicar los conocimientos adquiridos sobre los mismos a una producción escrita adecuada al contexto.
- Cumplir la función comunicativa principal del texto escrito, utilizando un repertorio limitado de sus exponentes más frecuentes y de patrones discursivos básicos.
- Manejar estructuras sintácticas básicas, aunque se sigan cometiendo errores básicos de manera sistemática.
- Conocer y utilizar un repertorio limitado de léxico escrito de alta frecuencia relativo a situaciones cotidianas y temas habituales y concretos relacionados con sus intereses, experiencias y necesidades.

- Aplicar patrones gráficos y convenciones ortográficas básicas para escribir con razonable corrección palabras o frases cortas que se utilizan normalmente al hablar, pero no necesariamente con una ortografía totalmente normalizada.

Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

En cada avaliación:

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CALIFICACIÓN
Ferramentas de avaliación del traballo competencial	40
Probas de avaliación escritas	30
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	30
Calificación total	

A final de curso:

	PORCENTAXE NA NOTA FINAL
1.ª Avaliación	30
2.ª Avaliación	30
3.ª Avaliación	40
Calificación total	

Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

Entre as dúas primeiras semanas de clase levarán a cabo diferentes observacións e probas de avaliación inicial para, a través delas, comprobar o nivel de competencias curriculares que cada alumno posúe despois do verán.

As mesmas consistirán na realización de diferentes exercicios de recordo dos contidos e procedementos máis importantes traballados no curso anterior, que potencien a aprendizaxe das competencias craves determinadas na LOMCE.

Destas probas obteranse varios resultados que nos darán luz para comezar o curso no punto de partida en que se atope a maioría do alumnado e promover actuacións e traballos individualizados e/ou colectivos para cada un ofrecidos a aqueles alumnos/as que o necesiten.

Así mesmo poderemos decidir neste momento que alumnado será obxecto de apoio por parte dalgún especialista (AL), consultado e consensuado co DO ou cal deles necesitará RE ou ACS e en que área necesitarao.

A través dela poderemos elaborar unha descrición do grupo contestándonos entre outras a unha serie de cuestións do tipo:

1. Número de alumnos
2. Funcionamento do grupo (falan moito, cambian con facilidade de actividade ...)
3. Que fortalezas ten no grupo en canto ao desenvolvemento de obxectivos curriculares?
4. Que necesidades ten o grupo e como se van abordar? (Planificación de estratexias metodolóxicas, xestión de aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas ...)
5. Que fortalezas se identifican no grupo en canto a aspectos competenciais?

Medidas de atención á diversidade.

Para levar a cabo un plan específico de medias de atención á diversidade e á inclusión do alumnado e máis especificamente do alumnado con algún tipo de necesidade específica de apoio educativo (N.E.A.E.) partiremos da avaliación inicial levada a cabo nas 2 primeiras semanas do curso e descrita as súas actuacións no punto 9 desta programación anual.

Despois de elaborar a descrición do grupo unha vez realizada a avaliación inicial, deberemos recoller as necesidades individuais de cada alumno/a, así como as necesidades grupais da aula en xeral.

Neste punto podemos servirmos dunha serie de cuestións que podemos contestarnos do tipo:

1. Cales son os alumnos que necesitan un maior seguimento ou persoalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe? (Ter en conta aos alumnos con necesidades educativas, con altas capacidades, e outras con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar...).
2. Que medidas organizativas imos adoptar? (Planificación de reforzos, localización de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).
3. Que medidas curriculares imos adoptar? Que recursos imos empregar?
4. Que modelo de seguimento imos utilizar con cada un/a de eles?
5. Cada canto e como imos avaliar os seus progresos?

Así mesmo poderemos decidir que alumnado será obxecto de apoio por parte dalgún especialista (Ao)/Ao), consultado e consensuado co DO ou cal deles necesitará RE ou ACS e en que área necesitarao.

Concreción dos elementos transversais.

A concreción dos elementos transversais, realizaranse a través de tódalas áreas, sempre tendo en conta as circunstancias actuais.

Actividades complementarias e extraescolares programadas.

As actividades que levarán a cabo ao longo do curso, tanto complementarias como extraescolares, quedan reflectidas na Programación Xeral Anual (PXA), aprobadas por todo o Claustro de profesores/as e polo Consello Escolar do Centro.

Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.

Neste apartado pretendo promover a reflexión docente e a autoavaliación da realización e o desenvolvemento de programacións didácticas. Para iso, ao finalizar cada unidade didáctica propónse unha secuencia de preguntas que nos permitan avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

De igual modo propónse unha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto, pódese realizar ao final de cada trimestre para recoller as melloras no seguinte.

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos na unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Atención á diversidade			

CEIP DE REFOXOS

LENGUA CASTELLANA

3ºEP

Curso 2020-21

ANA ISABEL REFOJOS ÁLVAREZ

Contido

<u>Base legal.</u>	3
<u>Introdución e contextualización.</u>	3
<u>Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.</u>	4
<u>Concreción dos obxectivos .</u>	4
<u>Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.</u>	4
<u>Concrecións metodolóxicas que require a materia.</u>	4
<u>Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.</u>	4
<u>Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.</u>	4
<u>Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.</u>	4
<u>Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.</u>	5
<u>Medidas de atención á diversidade.</u>	5
<u>Concreción dos elementos transversais.</u>	5
<u>Actividades complementarias e extraescolares programadas.</u>	5
<u>Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.</u>	5

Base legal.

Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, LOMCE, que modificou a Lei orgánica 2/200, do 3 de maio, de educación (LOE).

Decreto 330/2009, do 4 de xuño, polo que se establece o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia e o Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Orde EFP/5,1/2020, do 20 de xuño, pola que se publican acordos da Conferencia Sectorial de Educación, para o inicio e o desenvolvemento do curso 2021/2022.

Protocolo do 22 de xullo de Adaptación ao Contexto da COVID 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2021/2022.

Instrucións do 30 de xullo 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, en relación ás medidas educativas que se deben adoptar no curso académico 2021/2022, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas da educación infantil, da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

Resolución conxunta das Consellerías de Educación, Universidade e Formación Profesional e de Sanidade que aproban as instrucións polas que se incorporan a Declaración de actuacións coordinadas en materia de saúde pública aprobadas polo Consejo Interterritorial do Sistema Nacional de Salud Pública (D.O.G nº 174 bis do 28-08-2020) e a actualización das recomendacións sanitarias do Comité Clínico ao Protocolo do 22 de xullo de adaptación ao contexto da COVID 19 nos centros de ensino non Universitario de Galicia para o curso 2021-2022.

Introdución e contextualización.

O noso centro é un colexio rural cunha área de influencia que abarca as dúas parroquias do interior do Concello de Oia: Loureza e Burgueira. O contexto sociolingüístico é galego falante case na súa totalidade cunha grande influencia do castelán cada curso máis palpable.

O alumnado está agrupado en 5 grupos mixtos: Infantil (4ºEI, 5ºEI e 6ºEI), 1º e 2º EP, 3º e 4º EP e 5º e 6º EP. En total este curso temos escolarizadas a 44 crianzas: 20 en infantil e 24 en primaria.

O grupo de 3ºEP está composto por 2 crianzas (1 nena e 1 neno).

Tendo en conta a excepcionalidade do terceiro trimestre do curso escolar 2021/2022, así como a posibilidade de que se produza a necesidade de alternar determinados períodos de docencia presencial con outros de docencia non presencial durante o curso 2021/2022, faise imprescindible establecer adaptacións no marco da organización do currículo e da metodoloxía didáctica. Todas esas medidas están establecidas na ADDENDA da presente programación.

Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.

En el área de Lengua Castellana y Literatura incidiremos en el entrenamiento de todas las competencias de manera sistemática haciendo hincapié en los descriptores más afines al área.

Competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología

El desarrollo de esta competencia en esta área curricular nos permite utilizar, interpretar y expresar con claridad situaciones cotidianas que contengan elementos matemáticos. Asimismo, ofrece la posibilidad real de utilizar la actividad matemática en contextos variados para poder desarrollar así la utilización del lenguaje como instrumento para poder comunicarse y expresarse a diferentes niveles.

Los descriptores que trabajaremos fundamentalmente serán:

- Interactuar con el entorno natural de manera respetuosa.
- Comprometerse con el uso responsable de los recursos naturales para promover un desarrollo sostenible.
- Tomar conciencia de los cambios producidos por el hombre en el entorno natural y las repercusiones para la vida futura.
- Desarrollar y promover hábitos de vida saludable en cuanto a la alimentación y el ejercicio físico.
- Generar criterios personales acerca de la visión social sobre la estética del cuerpo humano frente a su cuidado saludable.
- Reconocer la importancia de la ciencia en nuestra vida cotidiana.
- Identificar y manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos geométricos...) en situaciones cotidianas.
- Aplicar las estrategias de resolución de problemas a cualquier situación problemática.

Comunicación lingüística

La expresión oral y la expresión escrita requieren un entrenamiento en cada una de las áreas. De forma sistemática procuraremos entrenar al menos un descriptor en cada una de las unidades didácticas.

Debido al carácter del área, trataremos de que adquieran las destrezas comunicativas en el uso de la lengua. Será una prioridad dotar al alumnado de estrategias que favorezcan un correcto aprendizaje y que le asegure un manejo efectivo en las situaciones cotidianas y en diferentes contextos en los que se encuentre.

Los descriptores que utilizaremos serán:

- Comprender el sentido de los textos escritos.
- Captar el sentido de las expresiones orales: órdenes, explicaciones, indicaciones, relatos...
- Disfrutar con la lectura.
- Expresar oralmente de manera ordenada y clara cualquier tipo de información.
- Utilizar el conocimiento de las estructuras lingüísticas, normas ortográficas y gramaticales para elaborar textos escritos.
- Componer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
- Respetar las normas de comunicación en cualquier contexto: turno de palabra, escucha atenta al interlocutor...
- Manejar elementos de comunicación no verbal, o en diferentes registros en las diversas situaciones comunicativas.
- Producir textos escritos de diversa complejidad para su uso en situaciones cotidianas o de asignaturas diversas.

Competencia digital

Ser competente en la utilización de las tecnologías de la información y la comunicación como instrumento de trabajo intelectual incluye utilizarlas en su doble función de transmisoras y generadoras de información y conocimiento. Desde esta área se hace necesario el manejo de herramientas digitales para la adquisición de información transformándola en conocimiento.

En el área de Lengua Castellana y Literatura entrenaremos los siguientes descriptores:

- Emplear distintas fuentes para la búsqueda de información.
- Seleccionar el uso de las distintas fuentes según su fiabilidad.
- Elaborar información propia derivada de información obtenida a través de medios tecnológicos.
- Utilizar los distintos canales de comunicación audiovisual para transmitir informaciones diversas.
- Comprender los mensajes elaborados en códigos diversos.

- Manejar herramientas digitales para la construcción de conocimiento.
- Actualizar el uso de las nuevas tecnologías para mejorar el trabajo y facilitar la vida diaria.
- Aplicar criterios éticos en el uso de las tecnologías.

Conciencia y expresiones culturales

A través de la lengua, podemos conocer el mundo en el que vivimos, el entorno que nos rodea y sus cambios, por lo que esta competencia nos puede dar una visión diferente desde la perspectiva de las diferentes manifestaciones culturales y la forma de expresión artística.

Los descriptores que entrenaremos en esta competencia son:

- Mostrar respeto hacia las obras más importantes del patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar la interculturalidad como una fuente de riqueza personal y cultural.
- Expresar sentimientos y emociones desde códigos artísticos.
- Apreciar la belleza de las expresiones artísticas y en lo cotidiano.
- Elaborar trabajos y presentaciones con sentido estético.

Competencias sociales y cívicas

El área de Lengua Castellana y Literatura nos pide desarrollar una serie de actitudes y valores que nos van a llevar a saber desenvolvern en la sociedad en la que vivimos. Los indicadores de esta competencia pueden facilitar el entrenamiento de cada uno de los descriptores que enunciamos a continuación:

- Conocer y aplicar derechos y deberes de la convivencia ciudadana en el contexto de la escuela.
- Identificar las implicaciones que tiene vivir en un estado social y democrático de derecho refrendado por una norma suprema llamada Constitución Española.
- Desarrollar la capacidad de diálogo con los demás en situaciones de convivencia y trabajo y para la resolución de conflictos.
- Mostrar disponibilidad para la participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Reconocer la riqueza en la diversidad de opiniones e ideas.
- Aprender a comportarse desde el conocimiento de los distintos valores.
- Concebir una escala de valores propia y actuar conforme a ella.

- Evidenciar preocupación por los más desfavorecidos y respeto a los distintos ritmos y potencialidades.
- Involucrarse o promover acciones con un fin social.

Sentido de iniciativa y espíritu emprendedor

El área de Lengua Castellana y Literatura exige un proceso de enseñanza-aprendizaje activo. El enfoque comunicativo radica en la necesidad de utilizar la lengua. Será necesario iniciar al alumnado en el entrenamiento de diferentes habilidades de emprendimiento como una forma de consolidar las distintas herramientas para comunicarse.

En este caso, los descriptores a entrenar serían:

- Asumir las responsabilidades encomendadas y dar cuenta de ellas.
- Dirimir la necesidad de ayuda en función de la dificultad de la tarea.
- Gestionar el trabajo del grupo coordinando tareas y tiempos.
- Contagiar entusiasmo por la tarea y confianza en las posibilidades de alcanzar objetivos.
- Priorizar la consecución de objetivos grupales a intereses personales.
- Encontrar posibilidades en el entorno que otros no ven.
- Asumir riesgos en el desarrollo de las tareas o proyectos.
- Actuar con responsabilidad social y sentido ético en el trabajo.

Aprender a aprender

La competencia de aprender a aprender supone disponer de habilidades para iniciarse en el aprendizaje y ser capaz de continuar aprendiendo de manera cada vez más eficaz y autónoma de acuerdo a aquello que nos planteamos. En esta área se ve la necesidad de trabajar de forma explícita la confianza en uno mismo para poder trabajar con los otros y el gusto por aprender.

Los descriptores que utilizaremos para entrenar esta competencia serían:

- Identificar potencialidades personales como aprendiz: estilos de aprendizaje, inteligencias múltiples, funciones ejecutivas...
- Desarrollar las distintas inteligencias múltiples.
- Planificar recursos necesarios y pasos a realizar en el proceso de aprendizaje.

- Aplicar estrategias para la mejora del pensamiento creativo, crítico, emocional, interdependiente...
- Desarrollar estrategias que favorezcan la comprensión rigurosa de los contenidos.
- Seguir los pasos establecidos y tomar decisiones sobre los pasos siguientes en función de los resultados intermedios.
- Evaluar la consecución de objetivos de aprendizaje.

Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T T T			CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	C.C.
			1	2	3		

Bloque 1: Comunicación oral: Falar e escoitar

LC-B1.1	3º-LCB1.1.1 - Expresa de forma global, ideas, opinións e sentimentos con certa claridade. Peso: 1.41%	Expresa ideas, opinións e sentimentos con certa claridade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CAA CSC
LC-B1.1	3º-LCB1.1.2 - Aplica as normas sociocomunicativas : escoita atenta, espera de quendas, respecto da opinión dos e das demais. Peso: 1.41%	Aplica as normas sociocomunicativas: escoita atenta, espera de quendas, respecto da opinión dos e das demais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CAA CSC
LC-B1.2	3º-LCB1.2.1 - Integra de xeito global os recursos verbais e non verbais para comunicarse oralmente, identificando o valor comunicativo destes. Peso: 1.41%	Integra de xeito global os recursos verbais e non verbais para comunicarse oralmente.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL

LC-B1.2	<p>3º-LCB1.2.2 - Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas.</p> <p>Peso: 1.41%</p>	Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas.	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as,</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),</p>	CCL
LC-B1.3	<p>3º-LCB1.3.1 - Participa activamente e con coherencia básica en diversas situacións de comunicación: Diálogos Exposicións orais seguindo un modelo, e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e da comunicación.</p> <p>Peso: 1.41%</p>	Participa activamente e con coherencia básica en diversas situacións de comunicación.	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as,</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),</p>	CCL CD CAA CSC CSIE E
LC-B1.4	<p>3º-LCB1.4.1 - Identifica polo contexto o significado de distintas palabras.</p> <p>Peso: 1.41%</p>	Identifica polo contexto o significado de distintas palabras.	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as,</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),</p>	CCL
LC-B1.4	<p>3º-LCB1.4.2 - Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación.</p> <p>Peso: 1.41%</p>	Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse en diferentes contextos de comunicación.	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as,</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),</p>	CCL CAA
LC-B1.5	<p>3º-LCB1.5.1 - Comprende de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e</p>	Identifica o tema, e selecciona as ideas principais de textos orais de uso habitual do ámbito escolar e social.	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as,</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),</p>	CCL CAA

social, identifica o tema e selecciona as ideas principais: noticias, contos, folletos informativos, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, receitas médicas.

Peso: 1.41%

LC-B1.5	3º-LCB1.5.3 - Responde preguntas sinxelas correspondentes á comprensión literal.	Responde preguntas sinxelas correspondentes á comprensión literal.	X X X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL
	Peso: 1.41%				

LC-B1.5	3º-LCB1.5.4 - Utiliza de xeito guiado a información recollida, para levar a cabo diversas actividades en situacións de aprendizaxe.	Utiliza de xeito guiado a información recollida, para levar a cabo diversas actividades en situacións de aprendizaxe.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CAA CSIE E
	Peso: 1.41%				

3º-LCB1.5.4 -
Utiliza de xeito guiado a información recollida, para levar a cabo diversas actividades en situacións de aprendizaxe.

Peso: 1.41%

Utiliza de xeito guiado a información recollida, para levar a cabo diversas actividades en situacións de aprendizaxe.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación sistemática,

INSTRUMENTOS:
Escala de observación (20%),

CCL
CAA
CSIE
E

3º-LCB1.6.1 -
Utiliza de xeito guiado os medios audiovisuais e dixitais para obter información.

Peso: 1.41%

Utiliza de xeito guiado os medios audiovisuais e dixitais para obter información.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación sistemática,

INSTRUMENTOS:
Escala de observación (20%),

CCL
CD
CAA

<p>3º-LCB1.6.2 - Transforma en noticias sinxelas feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos.</p>	<p>Transforma en noticias sinxelas feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos.</p>	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CCL CSC</p>
<p>Peso: 1.41%</p>				
<p>3º-LCB1.6.3 - Comprende de forma global o contido principal dunha entrevista, noticia ou debate infantil procedente dos medios de comunicación.</p>	<p>Comprende de forma global o contido principal dunha entrevista ou noticia..</p>	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),</p>	<p>CCL CD CAA CSC</p>
<p>Peso: 1.41%</p>				
<p>3º-LCB1.7.1 - Reproduce de memoria textos literarios, non literarios e propios, sinxelos e breves, axeitados aos seus gustos e intereses.</p>	<p>Reproduce de memoria textos literarios, non literarios e propios, sinxelos e breves, axeitados aos seus gustos e intereses.</p>	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CCL CAA CCEC</p>
<p>Peso: 1.41%</p>				
<p>3º-LCB1.7.2 - Interpreta diferentes personaxes, reflectindo as súas características esenciais, memorizando e representando as súas accións e xestos máis definitorios.</p>	<p>Interpreta diferentes personaxes, memorizando e representando os xestos máis definitorios.</p>	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CCL CAA CCEC</p>
<p>Peso: 1.41%</p>				
<p>3º-LCB1.8.1 - Elabora comprensiblemente textos orais breves e sinxelos do ámbito escolar e social, adecuados ao nivel, imitando modelos.</p>	<p>Elabora comprensiblemente textos orais breves e sinxelos imitando modelos.</p>	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CCL CAA CCEC</p>

Peso: 1.41%

3º-LCB1.8.2 -
Organiza o discurso cunha secuencia coherente elemental, utilizando nexos básicos.

Organiza o discurso cunha secuencia coherente elemental, utilizando nexos básicos.

X X X

PROCEDEMENTOS:

Observación sistemática,

INSTRUMENTOS:
Escala de observación (20%),

CCL
CAA
CCEC

Peso: 1.41%

3º-LCB1.9.1 -
Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita e pregunta para asegurar a comprensión.

Emprega a linguaxe oral para comunicarse e aprender.: escoita e pregunta para asegurar a comprensión.

X X X

PROCEDEMENTOS:

Observación sistemática,

INSTRUMENTOS:
Escala de observación (20%),

CCL
CAA
CSC
CSIE
E

Peso: 1.4%

Bloque 2: Comunicación escrita: ler

3º-LCB2.1.1 - Le en voz alta, sen dificultade, diferentes tipos de textos apropiados á súa idade.

Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade.

X X X

PROCEDEMENTOS:

Observación sistemática,

INSTRUMENTOS:
Escala de observación (20%),

CCL

Peso: 1.41%

3º-LCB2.1.2 - Le en silencio textos sinxelos próximos á súa experiencia.

Le en silencio textos sinxelos próximos á súa experiencia.

X X X

PROCEDEMENTOS:

Observación sistemática,

INSTRUMENTOS:
Escala de observación (20%),

CCL

Peso: 1.41%

3º-LCB2.2.1 -
Resume, respondendo a preguntas e reflectindo as ideas principais, textos de diversa tipoloxía textual.

Realiza o resumo, a partir de preguntas, dun texto sinxelo.

X X X

PROCEDEMENTOS:

Observación sistemática,

INSTRUMENTOS:
Rúbrica (10%),

CCL
CAA

Peso: 1.41%

3º-LCB2.2.2 -
Distingue en textos do ámbito escolar e

Diferenza textos sinxelos según a forma da mensaxe: descritivos,

X X X

PROCEDEMENTOS:

Observación sistemática,

CCL
CAA

social e de forma xeral, entre as diversas tipoloxías atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos) e á súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos).	narrativos e expositivos, e según a intención: informativos, prescritivos e literarios.			INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	
Peso: 1.4%					
3º-LCB2.2.3 - Elabora glosarios coas novas palabras.	Elabora glosarios coas novas palabras.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, CCL CAA
Peso: 1.41%				INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	
3º-LCB2.3.1 - Identifica as palabras clave dun texto.	Identifica as palabras clave dun texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, CCL CAA
Peso: 1.41%				INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	
3º-LCB2.3.2 - Activa, de forma guiada, coñecementos previos para comprender un texto.	Activa, de forma guiada, coñecementos previos para comprender un texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, CCL CAA
Peso: 1.41%				INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	
3º-LCB2.3.3 - Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e de ilustracións redundantes.	Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e de ilustracións .	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, CCL CAA
Peso: 1.41%				INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	
3º-LCB2.3.4 - Relaciona a información contida nas ilustracións coa información que aparece no texto.	Relaciona a información contida nas ilustracións coa información que aparece no texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, CCL CAA
				INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	

Peso: 1.41%

3º-LCB2.3.5 -
Iníciase na
utilización do
dicionario de xeito
guiado.

Iníciase na utilización do
dicionario de xeito guiado.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación
sistemática,

CCL
CAA

Peso: 1.41%

3º-LCB2.4.1 -
Dedica momentos
de lecer para a
lectura voluntaria.

Dedica momentos de lecer
para a lectura voluntaria.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación
sistemática,

CCL

Peso: 1.41%

3º-LCB2.4.2 -
Selecciona textos
do seu interese en
función dos seus
gustos e
preferencias.

Selecciona textos do seu
interese en función dos
seus gustos e
preferencias.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación
sistemática,

CCL

Peso: 1.41%

3º-LCB2.4.3 -
Identifica e resume
o argumento de
lecturas realizadas
e dá referencias
básicas, como o
título.

Identifica e resume o
argumento de lecturas
realizadas e dá
referencias básicas, como
o título.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación
sistemática,

CCL
CAA

Peso: 1.41%

3º-LCB2.5.1 -
Consulta na
biblioteca, de xeito
guiado, diferentes
fontes
bibliográficas e
textos en soporte
informático para
obter información
sobre temas do seu
interese e
necesarios para as
súas tarefas de
aula.

Consulta na biblioteca, de
xeito guiado, diferentes
fontes bibliográficas e
textos en soporte
informático para obter
información sobre temas
do seu interese e
necesarios para as súas
tarefas de aula.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación
sistemática,

CCL
CD

INSTRUMENTOS:
Escala de observación
(20%),

CAA

Peso: 1.4%

3º-LCB2.6.1 -
Coida, conserva e
organiza os seus

Coida, conserva e
organiza os seus libros.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación
sistemática,

CCL
CSC

libros.				
Peso: 1.41%			INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	
3º-LCB2.7.1 - Diferenza, con axuda, entre información e publicidade.	Diferenza, con axuda, entre información e publicidade.	X X X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as,	CCL CAA CSC
Peso: 1.41%			INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	
3º-LCB2.7.2 - Formula hipótese, de xeito guiado, sobre a finalidade de diferentes textos moi sinxelos a partir da súa tipoloxía, e dos elementos lingüísticos e non lingüísticos moi redundantes, axeitados á súa idade.	Formula hipótese, de xeito guiado, sobre a finalidade de diferentes textos moi sinxelos a partir da súa tipoloxía e ilustracións.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,	CCL CAA CSC
Peso: 1.41%			INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	
3º-LCB2.8.1 - Utiliza, de xeito guiado, as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para buscar información.	Utiliza, de xeito guiado, as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para buscar información.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,	CCL CD
Peso: 1.41%			INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CAA

Bloque 3: Comunicación escrita: escribir

3º-LCB3.1.1 - Escribe, con axuda e en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá, do ámbito escolar e social, utilizando elementos de cohesión básicos: noticias, contos, folletos informativos, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios,	Escribe, imitando modelos, e en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá, do ámbito escolar e social.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,	CCL CD CAA
			INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	

receitas,
instrucións,
normas.

Peso: 1.4%

3º-LCB3.1.2 -

Respecta as
normas gramaticais
e ortográficas
básicas, propias do
nivel.

Respecta as normas
gramaticais e as
ortográficas de br/bl,
mb/mp e gue/gui.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación
sistemática,

CCL

INSTRUMENTOS:
Rúbrica (10%),

Peso: 1.41%

3º-LCB3.1.3 -

Reproduce textos
ditados sinxelos.

Reproduce textos ditados
sinxelos.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación
sistemática,

CCL

INSTRUMENTOS:
Escala de observación
(20%),

Peso: 1.41%

3º-LCB3.1.4 -

Presenta os seus
traballos con
caligrafía clara e
limpeza: evitando
riscos, inclinación
de liñas etc.

Presenta os seus traballos
con caligrafía clara e
limpeza: evitando riscos,
inclinación de liñas etc.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación
sistemática,

CCL
CAA

INSTRUMENTOS:
Rúbrica (10%),

Peso: 1.4%

3º-LCB3.2.1 -

Valora a súa propia
producción escrita,
así como a
producción escrita
dos seus
compañeiros.

Valora a súa propia
producción escrita, así
como a produción escrita
dos seus compañeiros.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Intercambios orais cos
alumnos/as,

CCL
CSC

INSTRUMENTOS:
Posta en común (5%),

Peso: 1.41%

3º-LCB3.3.1 -

Emprega, de xeito
guiado e segundo
modelos,
estratexias de
planificación,
textualización e
revisión do texto.

Emprega, de xeito guiado
e segundo modelos,
estratexias de
planificación,
textualización e revisión
do texto.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación
sistemática,

CCL
CAA
CSIE
E

INSTRUMENTOS:
Escala de observación
(20%),

Peso: 1.41%

3º-LCB3.3.2 -

Utiliza, con axuda e
para escribir textos
sinxelos,

Utiliza borradores, con
axuda, e para escribir
textos sinxelos.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación
sistemática,

CCL
CAA
CSIE
E

borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito.

Peso: 1.4%

INSTRUMENTOS:
Escala de observación (20%),

3º-LCB3.4.1 -
Elabora, de forma guiada, gráficas sinxelas a partir de datos obtidos de experiencias realizadas.

Elabora, de forma guiada, gráficas sinxelas a partir de datos obtidos de experiencias realizadas.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación sistemática,
INSTRUMENTOS:
Escala de observación (20%),

CCL
CAA

Peso: 1.41%

3º-LCB3.4.2 -
Elabora e presenta, de forma guiada, textos sinxelos, que ilustra con imaxes, en diferentes soportes (papel e dixital), de carácter redundante co contido: carteis publicitarios, anuncios e cómics.

Elabora e presenta, de forma guiada, textos sinxelos que ilustra con imaxes,

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación sistemática,
INSTRUMENTOS:
Escala de observación (20%),

CCL
CD
CAA
CSIE
E

Peso: 1.41%

3º-LCB3.5.1 -
Exprésase, por escrito, evitando unha linguaxe non sexista e non respectuosa coas diferenzas.

Exprésase, por escrito, evitando unha linguaxe sexista .

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación sistemática,
INSTRUMENTOS:
Escala de observación (20%),

CCL
CSC

Peso: 1.41%

3º-LCB3.6.1 - Usa con axuda as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar os textos e buscar información.

Usa con axuda as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir e buscar información.

X X X

PROCEDEMENTOS:
Observación sistemática,
INSTRUMENTOS:
Escala de observación (20%),

CCL
CD
CAA

Peso: 1.41%

3º-LCB3.7.1 - Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel.	Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CAA CSIE E
Peso: 1.41%				

Bloque 4: Coñecemento da lingua

3º-LCB4.1.1 - Recoñece e identifica as categorías gramaticais básicas: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar acción.	Recoñece e identifica as categorías gramaticais básicas: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar acción.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL
Peso: 1.41%				

3º-LCB4.1.2 - Utiliza con corrección os tempos verbais: presente, pasado e futuro, ao producir textos orais e escritos.	Utiliza os tempos verbais: presente, pasado e futuro, ao producir textos orais e escritos.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL
Peso: 1.41%				

3º-LCB4.1.3 - Diferenza familias de palabras.	Diferenza familias de palabras.	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CCL
Peso: 1.41%				

3º-LCB4.1.4 - Utiliza as normas ortográficas básicas.	Utiliza as normas ortográficas básicas, con especial atención ás maiúsculas.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL
Peso: 1.4%				

3º-LCB4.2.1 - Utiliza palabras sinónimas, antónimas, polisémicas, frases feitas, na expresión oral e escrita.	Utiliza palabras sinónimas, antónimas e polisémicas na expresión oral e escrita.	X X X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CCL
Peso: 1.41%				

3º-LCB4.2.2 - Utiliza, segundo modelo, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas. Peso: 1.41%	Utiliza, segundo modelo, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas.	X X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CCL
3º-LCB4.2.3 - Recoñece a oración simple, distingue suxeito e predicado. Peso: 1.41%	Recoñece a oración simple, distingue suxeito e predicado.	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CCL
3º-LCB4.3.1 - Clasifica e usa os tipos de nomes para elaborar textos escritos sinxelos Peso: 1.41%	Clasifica e usa os tipos de nomes para elaborar textos escritos sinxelos	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CCL
3º-LCB4.3.2 - Aplica as normas de concordancia de xénero e número, na expresión oral e escrita. Peso: 1.41%	Aplica as normas de concordancia de xénero e número, na expresión oral e escrita.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL
3º-LCB4.3.3 - Aplica, con axuda, as normas de acentuación (sílabas tónicas) nas súas producións escritas. Peso: 1.41%	Aplica, con axuda, as normas de acentuación (sílabas tónicas) nas súas producións escritas.	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL
3º-LCB4.3.4 - Utiliza signos de puntuación nas súas composicións escritas. Peso: 1.4%	Utiliza, de forma xeral, os signos de puntuación (punto, coma nas enumeracións, signos de exclamación e interrogación) nas súas composicións escritas.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL
3º-LCB4.3.5 - Utiliza unha sintaxe	Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación	CCL

básica nas producións escritas propias. Peso: 1.41%	propias.		sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	
3º-LCB4.4.1 - Utiliza de forma guiada, distintos programas educativos dixitais Peso: 1.41%	Utiliza de forma guiada, distintos programas educativos dixitais	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CD CAA
3º-LCB4.5.1 - Valora a diversidade lingüística da comunidade autónoma. Peso: 1.41%	Valora a diversidade lingüística da comunidade autónoma.	X X X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CSC
3º-LCB4.6.1 - Compara aspectos (gráficos, sintácticos, léxicos) das linguas que coñece. Peso: 1.41%	Compara aspectos das linguas que coñece.	X X X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CAA

Bloque 5: Educación Literaria

3º-LCB5.1.1 - Valora e recoñece de forma global, distintos textos literarios sinxelos, como fonte de lecer e de información. Peso: 1.41%	Valora e recoñece de forma global, distintos textos literarios sinxelos, como fonte de lecer e de información.	X X X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CCEC
3º-LCB5.2.1 - Realiza, de xeito guiado, lecturas comentadas de textos narrativos sinxelos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. Peso: 1.41%	Realiza, de xeito guiado, lecturas comentadas de textos narrativos sinxelos .	X X X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CCEC

3º-LCB5.2.2 - Interpreta, intuitivamente e con axuda, a linguaxe figurada en textos literarios (personificacións)	Recoñece a linguaxe figurada en textos literarios.	X X X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CAA
Peso: 1.41%				
3º-LCB5.3.1 - Valora os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns e adiviñas.	Valora os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns e adiviñas.	X X X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CCEC
Peso: 1.41%				
3º-LCB5.4.1 - Crea, con axuda, sinxelos textos literarios moi sinxelos (contos, poemas) a partir de pautas ou modelos dados.	Crea, con axuda, sinxelos textos literarios moi sinxelos (contos) a partir de pautas ou modelos dados.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CAA CSIE E CCEC
Peso: 1.41%				
3º-LCB5.5.1 - Memoriza e reproduce textos orais moi sinxelos adequados á súa idade: contos, poemas ou cancións.	Memoriza e reproduce textos orais moi sinxelos adequados á súa idade: contos, poemas ou cancións.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CAA CSC CCEC
Peso: 1.4%				
3º-LCB5.6.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios breves e sinxelos, axeitados á súa idade.	Realiza dramatizacións en grupo de textos literarios breves e sinxelos, axeitados á súa idade.	X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CAA CCEC CSC
Peso: 1.4%				
3º-LCB5.7.1 - . Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega,	Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como	X X X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS:	CCL CSC CCEC

como vehículo de comunicación e como recurso de lecer persoal.

recurso de lecer persoal.

Posta en común (5%),

Peso: 1.4%

Concrecións metodolóxicas que require a materia.

Los alumnos han de iniciarse en la utilización del lenguaje como instrumento de comunicación oral y escrita, de representación, interpretación y comprensión de la realidad. Necesitamos dotar al alumnado de herramientas para que puedan desenvolverse en múltiples contextos dominando la lengua oral y escrita de forma funcional.

Debemos tener en cuenta que cada alumno parte de unas fortalezas individuales que hay que seguir desarrollando. Estas fortalezas nos ayudarán a definir la predominancia de cada una de sus inteligencias, por lo que las tareas a realizar estarán pensadas desde la teoría de las Inteligencias Múltiples como posibilidad para que todo el alumnado llegue a comprender aquellos contenidos que necesita adquirir para alcanzar los objetivos de aprendizaje que pretendemos.

En esta área, los alumnos se inician en el desarrollo de las habilidades del lenguaje; por ello, deberán manejar diferentes destrezas que impliquen el trabajo en grupo colaborativo como una forma de entrenar la capacidad empática de ponerse en el lugar de otras personas y saber expresar en función del contexto y la intención comunicativa lo que puede suceder en situaciones reales y cotidianas.

Los contenidos del área de Lengua Castellana y Literatura están organizados alrededor de unos conceptos fundamentales vinculados a contexto real, será importante trabajar la parte competencial de forma que el conocimiento se transforme en acción y aplicarlo a proyectos reales cercanos al alumnado.

Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.

Usaremos os materiais seguintes:

- Libro do alumno para cada área.
- Recursos multimedia.
- Recursos fotocopiados con actividades de reforzo, ampliación e avaliación.
- Cadernos complementarios ao libro do alumno.

- Cartaces e murais.
- A biblioteca do centro para a procura de información.
- As TICS para a procura de información e elaboración de traballos.
- A pantalla dixital.
- O entorno social do colexio: Familias da comunidade escolar, asociacións veciñais, comunidades de montes, concello...
- Publicacións sobre os distintos temas.
- Libros de narrativa relacionados cos temas tratados.
- Materiais e recursos aportados polo alumnado: investigacións persoais, fotografías, vídeos caseiros
- O entorno natural do colexio: Poza das rás, invernadoiro, horto escolar, xardín botánico....
- Materiais de laboratorio.
- Materiais para a realización de traballos artísticos.
- Os instrumentos musicais da aula de música.

Critérios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

Bloque 1. Comunicación oral: hablar y escuchar.

1. Elaborar y producir textos orales estructurados y adecuados a diferentes situaciones comunicativas (dirigidas y espontáneas) propias de los ámbitos personal, escolar y social, respetando las normas de la comunicación: organizar el discurso, turno de palabra, escuchar y aportar información o punto de vista coherente.
2. Utilizar el lenguaje oral para comunicarse y aprender a partir de la escucha activa.
3. Reconocer información verbal y la no verbal en diferentes situaciones comunicativas. Comprender mensajes verbales y no verbales.
4. Expresar de forma oral utilizando un discurso ordenado y vocabulario acorde a cada situación.
5. Participar en actividades de comunicación y expresión oral respetando el punto de vista de los demás y realizando aportaciones coherentes.
6. Comprender el sentido global de textos orales y el significado de las palabras (vocabulario), identificando las ideas principales y las secundarias.

7. Comprender y expresar textos orales sencillos de diversos tipos. Memorización y dramatización.

Bloque 2. Comunicación escrita: leer.

1. Conocer la correspondencia entre fonemas y grafías en contextos de lecturas significativas.
2. Desarrollar el hábito lector.
3. Identificar diversos tipos de fuentes de información.
4. Leer textos en voz alta con la pronunciación, el ritmo y la entonación adecuados.
5. Utilizar estrategias para la identificación de diferente tipo de textos.
6. Utilizar estrategias de comprensión de textos de diferente índole.^[1]_[SEP]
7. Leer por propia iniciativa diferentes tipos de textos.
8. Recoger información de diferentes soportes textuales y valorarla.^[1]_[SEP]
9. Conocer la necesidad de utilizar la biblioteca, su organización y las normas de uso. Identificar información en diferentes soportes para obtener información.
10. Llevar a cabo el plan lector que dé respuesta a una planificación sistemática de mejora de la eficacia lectora y fomente el gusto por la lectura.

Bloque 3. Comunicación escrita: escribir.

1. Producir textos con diferentes intenciones comunicativas con coherencia, claridad y estructura correcta, respetando su estructura y aplicando las normas ortográficas, cuidando la caligrafía, el orden y la presentación.
2. Interiorizar las normas para la producción de diferentes tipos de textos.
3. Escribir diferentes tipos de texto según la finalidad.^[1]_[SEP]
4. Aplicar las normas ortográficas básicas, signos de puntuación y acentuación de las palabras de uso más frecuente. Presentar los trabajos con buena caligrafía, respetar el orden y la limpieza en los escritos. Practicar diferentes tipos de dictado.
5. Llevar a cabo el plan de escritura que dé respuesta a una planificación sistemática de mejora de la eficacia escritora y fomente la creatividad.

Bloque 4: Conocimiento de la lengua.

1. Adquirir vocabulario para facilitar y mejorar la comprensión y la expresión oral y escrita a través de los textos.
2. Adquirir y aplicar el uso ortográfico: punto, mayúscula, coma, guion, signos de interrogación y de exclamación y dos puntos en un texto.
 - Aplicar las normas ortográficas a las producciones escritas.
 - Escribir correctamente las palabras relacionadas con la norma ortográfica trabajada.
3. Conocer y diferenciar el nombre del resto de clases de palabras.
4. Identificar el adjetivo como acompañante del nombre. Identificar los elementos que indican el género y el número en el sustantivo.
5. Reconocer la sílaba tónica de cada palabra. Usar el guion para la división de palabras.
6. Identificar y conocer los determinantes, sus clases y sus diferentes matices de significado.
7. Conocer los tiempos verbales y conjugar los verbos regulares. Identificar verbos irregulares.^[1]_[SEP]
8. Identificar la oración y sus elementos.
9. Usar las tecnologías de la información y la comunicación como instrumento de aprendizaje.

Bloque 5: Educación literaria.

1. Leer textos propios de la literatura infantil y juvenil (poesía, cómics, cuentos, etc.), utilizando, entre otras fuentes, webs infantiles.
2. Realizar dramatizaciones a través de gestos y vestimenta para transmitir la cultura.
3. Utilizar la biblioteca de aula y de centro para buscar obras de su interés y disfrutar de la lectura.^[1]_[SEP]
4. Elaborar cuentos y poemas sencillos en lengua, empleando de forma coherente la lengua escrita y la imagen para expresar situaciones comunicativas concretas.

Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

En cada avaliación:

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CALIFICACIÓN
Ferramentas de avaliación del traballo competencial	40
Probas de avaliación escritas	30
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	30
Calificación total	

A final de curso:

	PORCENTAXE NA NOTA FINAL
1. ^a Avaliación	30
2. ^a Avaliación	30
3. ^a Avaliación	40
Calificación total	

Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

Entre as dúas primeiras semanas de clase levarán a cabo diferentes observacións e probas de avaliación inicial para, a través delas, comprobar o nivel de competencias curriculares que cada alumno posúe despois do verán.

As mesmas consistirán na realización de diferentes exercicios de recordo dos contidos e procedementos máis importantes traballados no curso anterior, que potencien a aprendizaxe das competencias craves determinadas na LOMCE.

Destas probas obteranse varios resultados que nos darán luz para comezar o curso no punto de partida en que se atope a maioría do alumnado e promover actuacións e traballos individualizados e/ou colectivos para cada un ofrecidos a aqueles alumnos/as que o necesiten.

Así mesmo poderemos decidir neste momento que alumnado será obxecto de apoio por parte dalgún especialista (AL), consultado e consensado co DO ou cal deles necesitará RE ou ACS e en que área necesitarao.

A través dela poderemos elaborar unha descrición do grupo contestándonos entre outras a unha serie de cuestións do tipo:

1. Número de alumnos
2. Funcionamento do grupo (falan moito, cambian con facilidade de actividade ...)
3. Que fortalezas ten no grupo en canto ao desenvolvemento de obxectivos curriculares?
4. Que necesidades ten o grupo e como se van abordar? (Planificación de estratexias metodolóxicas, xestión de aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas ...)
5. Que fortalezas se identifican no grupo en canto a aspectos competenciais?

Medidas de atención á diversidade.

Para levar a cabo un plan específico de medias de atención á diversidade e á inclusión do alumnado e máis especificamente do alumnado con algún tipo de necesidade específica de apoio educativo (N.E.A.E.) partiremos da avaliación inicial levada a cabo nas 2 primeiras semanas do curso e descrita as súas actuacións no punto 9 desta programación anual.

Despois de elaborar a descrición do grupo unha vez realizada a avaliación inicial, deberemos recoller as necesidades individuais de cada alumno/a, así como as necesidades grupais da aula en xeral.

Neste punto podemos servirmos dunha serie de cuestións que podemos contestarnos do tipo:

1. Cales son os alumnos que necesitan un maior seguimento ou persoalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe? (Ter en conta aos alumnos con necesidades educativas, con altas capacidades, e outras con necesidades non

diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar...).

2. Que medidas organizativas imos adoptar? (Planificación de reforzos, localización de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).
3. Que medidas curriculares imos adoptar? Que recursos imos empregar?
4. Que modelo de seguimento imos utilizar con cada un/a de eles?
5. Cada canto e como imos avaliar os seus progresos?

Así mesmo poderemos decidir que alumnado será obxecto de apoio por parte dalgún especialista (Ao)/Ao), consultado e consensuado co DO ou cal deles necesitará RE ou ACS e en que área necesitarao.

Concreción dos elementos transversais.

A concreción dos elementos transversais, realizaranse a través de tódalas áreas, sempre tendo en conta as circunstancias actuais.

Actividades complementarias e extraescolares programadas.

As actividades que levarán a cabo ao longo do curso, tanto complementarias como extraescolares, quedan reflectidas na Programación Xeral Anual (PXA), aprobadas por todo o Claustro de profesores/as e polo Consello Escolar do Centro.

Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.

Neste apartado pretendo promover a reflexión docente e a autoavaliación da realización e o desenvolvemento de programacións didácticas. Para iso, ao finalizar cada unidade didáctica propónse unha secuencia de preguntas que nos permitan avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

De igual modo propónse unha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto, pódese realizar ao final de cada trimestre para recoller as melloras no seguinte.

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos na unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Atención á diversidade			

Concreción dos obxectivos .

1. Comprender discursos orales e escritos máis extensos e complexos que en cursos anteriores, ampliando os temas de interese, mantendo a atención e unha actitude crítica.
2. Diferenciar as ideas esenciais das accesorias.

3. Analizar los aspectos sencillos del texto (estructura del discurso, vocabulario, intención, etc.)

4. Escuchar, reproducir y representar expresiones del lenguaje oral tradicional (adivinanzas, canciones, cuentos, trabalenguas, etc.).

5. Expresarse oralmente y por escrito adecuadamente en situaciones formales e informales, ampliando los contextos y los interlocutores conocidos y desconocidos.

6. Representar y recitar textos orales con la articulación, la entonación y el ritmo adecuados, de forma comprensiva y expresiva y de acuerdo con los usos y las normas de la modalidad lingüística de la comunidad autónoma.

7. Utilizar correctamente las estructuras lingüísticas básicas.

8. Escuchar y relatar experiencias presentes y pasadas, respetando los aspectos normativos de la lengua.

9. Expresar con claridad, ordenada y coherentemente, vivencias, ideas, observaciones, sentimientos, etc.

10. Elegir las formas de comprensión y expresión adecuadas a la situación y a la intención comunicativa.

11. Valorar y aceptar las aportaciones propias y las de los demás, respetando las normas del intercambio comunicativo.

12. Producir textos escritos propios de la vida social del aula, como consolidación del sistema lectoescritor para comunicar conocimientos, experiencias y necesidades (normas, notas, avisos, solicitudes...) de acuerdo con las características propias.

13. Comprender textos del ámbito escolar, producidos con finalidad didáctica o de uso social (folletos, descripciones, instrucciones y explicaciones), para aprender y para informarse, comparando, clasificando, identificando e interpretando los conocimientos y las informaciones para ampliar los aprendizajes.

14. Utilizar, de manera dirigida, las tecnologías de la información y la comunicación y los diferentes tipos de bibliotecas (de aula y de centro), mostrando respeto por sus normas de funcionamiento con la finalidad de obtener información y modelos para la composición escrita.

15. Utilizar los conocimientos de lectoescritura para la comprensión de textos y el intercambio de experiencias y sentimientos.

16. Comprender textos literarios de géneros diversos adecuados en cuanto a temática y complejidad e iniciarse en los conocimientos de las convenciones específicas del lenguaje literario.

17. Conocer los diferentes usos sociales, analizando su empleo como vehículo de valores y prejuicios clasistas, racistas, sexistas, etc., con el fin de introducir las autocorrecciones pertinentes.

18. Utilizar la lengua para destacar los valores de las diferentes culturas del entorno.

19. Escuchar, reproducir y representar expresiones del lenguaje oral tradicional (adivinanzas, canciones, cuentos, trabalenguas, etc.) y valorar estas expresiones como un hecho cultural enriquecedor.

20. Utilizar la lengua oral y escrita como instrumento de aprendizaje y planificación de actividades cada vez más complejas, utilizando diferentes recursos

CEIP DE REFOXOS

Lingua Galega 3ºEP

Curso 2021-22

ANA ISABEL REFOJOS ÁLVAREZ

Contido

Base legal.....	3
Introdución e contextualización.....	3
Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	3
Concreción dos obxectivos	7
Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.....	8
Concrecións metodolóxicas que require a materia.....	24
Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.....	25
Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	25
Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	27
Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	28
Medidas de atención á diversidade.....	29
Concreción dos elementos transversais.....	29
Actividades complementarias e extraescolares programadas.....	29
Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	30

Base legal.

Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, LOMCE, que modificou a Lei orgánica 2/200, do 3 de maio, de educación (LOE).

Decreto 330/2009, do 4 de xuño, polo que se establece o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia e o Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Orde EFP/5,1/2020, do 20 de xuño, pola que se publican acordos da Conferencia Sectorial de Educación, para o inicio e o desenvolvemento do curso 2021/2022.

Protocolo do 22 de xullo de Adaptación ao Contexto da COVID 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2021/2022.

Instrucións do 30 de xullo 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, en relación ás medidas educativas que se deben adoptar no curso académico 2020/2021, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas da educación infantil, da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

Resolución conxunta das Consellerías de Educación, Universidade e Formación Profesional e de Sanidade que aproban as instrucións polas que se incorporan a Declaración de actuacións coordinadas en materia de saúde pública aprobadas polo Consejo Interterritorial do Sistema Nacional de Salud Pública (D.O.G nº 174 bis do 28-08-2020) e a actualización das recomendacións sanitarias do Comité Clínico ao Protocolo do 22 de xullo de adaptación ao contexto da COVID 19 nos centros de ensino non Universitario de Galicia para o curso 2021-2022.

Introdución e contextualización.

O noso centro é un colexio rural cunha área de influencia que abarca as dúas parroquias do interior do Concello de Oia: Loureza e Burgueira. O contexto sociolingüístico é galego falante case na súa totalidade cunha grande influencia do castelán cada curso máis palpable.

O alumnado está agrupado en 4 grupos mixtos: Infantil (4ºEI, 5ºEI e 6ºEI), 1º e 2º EP, 3º e 4º EP e 5º e 6º EP. En total este curso temos escolarizadas a 41 crianzas: 15 en infantil e 26 en primaria.

O grupo de 3ºEP está composto por 8 crianzas (6 nenas e 2 nenos).

Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia nesta área curricular permítenos utilizar, interpretar e expresar con claridade situacións cotiás contendo elementos matemáticos. Así mesmo, ofrece a

posibilidade real de utilizar a actividade matemática en contextos variados para poder desenvolver así a utilización da linguaxe como instrumento para poder comunicarse e expresarse a diferentes niveis.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Interactuar co contorno natural de xeito respectuoso.
- Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no contorno natural e as repercusións para a vida futura.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
- Xerar criterios persoais acerca da visión social sobre a estética do corpo humano fronte ao coidado saudable deste.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

A expresión oral e a expresión escrita requiren dun adestramento en cada unha das áreas. De forma sistemática procuraremos adestrar polo menos un descritor en cada unha das unidades didácticas.

Debido ao carácter da área, trataremos de que adquiran as destrezas comunicativas no uso da lingua. Será unha prioridade dotar o alumnado de estratexias que favorezan unha correcta aprendizaxe e que lle aseguren un manexo efectivo nas situacións cotiás e en diferentes contextos nos que se encontre.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Gozar coa lectura.
- Expresar oralmente, de xeito ordenado e claro, calquera tipo de información.
- Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.
- Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.

- Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.

Competencia dixital

Ser competente na utilización das Tecnoloxías da Información e a Comunicación como instrumento de traballo intelectual inclúe utilízalas na súa dobre función de transmisoras e xeradoras de información e coñecemento. Dende esta área faise necesario o manexo de ferramentas dixitais para a adquisición de información transformándoa en coñecemento.

Na área de Lingua Galega e Literatura adestraremos os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

A través da lingua, podemos coñecer o mundo no que vivimos, o ámbito que nos rodea e os seus cambios, polo que esta competencia nos pode dar unha visión diferente dende a perspectiva das diferentes manifestacións culturais e a forma de expresión artística.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións dende códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

A área de Lingua Galega e Literatura pídenos desenvolver unha serie de actitudes e valores que nos van levar a saber desenvolvernos na sociedade na que vivimos.

Os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un dos descritores que enunciámos a continuación:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse dende o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

A área de Lingua Galega e Literatura esixe un proceso de ensino-aprendizaxe activo. O enfoque comunicativo radica na necesidade de utilizar a lingua. Será necesario iniciar o alumnado en adestrar diferentes habilidades de emprendimento como unha forma de consolidar as diferentes ferramentas para comunicarse.

Neste caso, os descritores que cómpre adestrar son:

- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.
- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.
- Encontrar posibilidades no ámbito que outros non ven.
- Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou proxectos.
- Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender supón dispoñer de habilidades para iniciarse na aprendizaxe e ser capaz de continuar aprendendo de xeito cada vez máis eficaz e autónomo de acordo a aquilo que nos formulamos. Nesta área vese a necesidade de traballar de forma explícita a confianza nun mesmo para poder traballar cos outros e o gusto por aprender.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia son:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Planificar recursos necesarios e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe

Concreción dos obxectivos .

- Comprender discursos orais e escritos máis extensos e complexos que no ciclo anterior, ampliando os temas de interese, mantendo a atención e unha actitude crítica.
- Diferenciar as ideas esenciais das accesorias.
- Analizar os aspectos sinxelos do texto (estrutura do discurso, vocabulario, intención, etc.).
- escoitar, reproducir e representar expresións da linguaxe oral tradicional (adiviñas, cancións, contos, trabalinguas, etc.).
- Expresarse oralmente e por escrito axeitadamente en situacións formais e informais, ampliando os contextos e interlocutores coñecidos e descoñecidos.
- Representar e recitar textos orais coa articulación, a entoación e o ritmo axeitados, de forma comprensiva e expresiva.
- Utilizar correctamente as estruturas lingüísticas básicas.
- escoitar e relatar experiencias presentes e pasadas, respectando os aspectos normativos da lingua.
- Expresar con claridade, ordenadamente e mediante os mecanismos de cohesión necesarios: vivencias, ideas, observacións, sentimentos, etc.
- Elixir as formas de comprensión e expresión axeitadas á situación e á intención comunicativa.
- Valorar e aceptar as achegas propias e as dos demais, respectando as normas do intercambio comunicativo.
- Producir textos escritos propios da vida social da aula, como consolidación do sistema lecto-escritor para comunicar coñecementos, experiencias e necesidades (normas, fichas, postais, anuncios, carteis...), de acordo coas características propias destes textos.
- Comprender textos do ámbito escolar, producidos con finalidade didáctica ou de uso social (descricións, instrucións e explicacións), para aprender e para informarse, comparando,

clasificando, identificando e interpretando os coñecementos e as informacións para ampliar as aprendizaxes.

- Utilizar, de xeito dirixido, as Tecnoloxías da Información e a Comunicación e os diferentes tipos de bibliotecas (de aula e de centro), mostrando respecto polas súas normas de funcionamento, coa finalidade de obter información e modelos para a composición escrita.
- Producir textos escritos propios da vida social da aula, como consolidación do sistema lecto-escritor para comunicar coñecementos, experiencias e necesidades (normas, fichas, postais, anuncios, carteis...) de acordo coas características propias destes textos.
- Utilizar os coñecementos de lecto-escritura para a comprensión de textos e o intercambio de experiencias e sentimentos.
- Comprender textos literarios de xéneros diversos axeitados en canto a temática e complexidade e iniciarse nos coñecementos das convencións específicas da linguaxe literaria.
- Coñecer os diferentes usos sociais, analizando o seu emprego como vehículo de valores e prexuízos clasistas, racistas, sexistas, etc., co fin de introducir as autocorreccións pertinentes.
- Utilizar a lingua para destacar os valores das diferentes culturas do ámbito.
- Valorar a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.
- escoitar, reproducir e representar expresións da linguaxe oral tradicional (adiviñas, cancións, contos, trabalinguas, etc.) e valorar estas expresións como un feito cultural enriquecedor.
- Utilizar a lingua oral e escrita como instrumento de aprendizaxe e planificación de actividades cada vez máis complexas, utilizando diferentes recursos.

Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
Bloque 1: Comunicación oral: falar e escoitar							
LG-B1.1	3º-LGB1.1.1 - Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo dos medios de comunicación, extraendo o sentido	Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo dos medios de comunicación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CAA

	global da mensaxe. Peso: 3.5%					
LG-B1.1	3º-LGB1.1.2 - Identifica quen, que e onde nunha noticia. Peso: 0.55%	Identifica quen, que e onde nunha noticia.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%), CCL CAA
LG-B1.1	3º-LGB1.1.3 - Elabora un breve resumo, a partir de preguntas, dun texto oral sinxelo e valora os informativos da radio e da televisión como fonte de información. Peso: 0.55%	Elabora un breve resumo, a partir de preguntas, dun texto oral sinxelo dos medios de comunicación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%), CCL CSC
LG-B1.2	3º-LGB1.2.1 - Usa e manexa documentos impresos, audiovisuais e dixitais para obter a información máis importante e necesaria. Peso: 0.55%	Usa e manexa documentos impresos, audiovisuais e dixitais para obter a información máis importante e necesaria.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%), CCL CD CAA CSC
LG-B1.2	3º-LGB1.2.2 - Selecciona informacións relevantes dos documentos audiovisuais para realizar tarefas de aprendizaxe Peso: 0.55%	Selecciona informacións relevantes dos documentos audiovisuais para realizar tarefas de aprendizaxe	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%), CCL CD CAA CSIEE
LG-B1.3	3º-LGB1.3.1 - Participa nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo adecuadamente. Peso: 0.55%	Participa nunha conversa entre iguais intervindo adecuadamente.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%), CCL CAA CSC CSEIEE
LG-B1.3	3º-LGB1.3.2 - Sigue unha exposición da	Sigue unha exposición da clase e extrae o	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, CCL CAA

	clase e extrae o sentido global e as informacións máis relevantes, preguntando se é necesario para verificar a súa comprensión. Peso: 0.55%	sentido global e as informacións máis relevantes.				INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	
LG-B1.3	3º-LGB1.3.3 - Elabora e produce textos orais sinxelos (explicacións, breves exposicións, narracións curtas...) presentando as ideas cunha coherencia lineal elemental e responde preguntas aclaratorias elementais sobre o seu contido. Peso: 3.5%	Elabora e produce textos orais sinxelos (explicacións, breves exposicións, narracións curtas...) presentando as ideas con coherencia.	X	X	X	PROCEDIMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CAA CSIEE
LG-B1.3	3º-LGB1.3.4 - Participa no traballo en grupo. Peso: 0.66%	Participa no traballo en grupo.	X	X	X	PROCEDIMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CSIEE CAA CCL
LG-B1.4	3º-LGB1.4.1 - Atende as intervencións dos e das demais, en conversas e exposicións sen interromper. Peso: 0.55%	Atende as intervencións dos e das demais, en conversas e exposicións sen interromper.	X	X	X	PROCEDIMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CSC
LG-B1.4	3º-LGB1.4.2 - Respecta as opinións da persoa que fala. Peso: 0.55%	Respecta as opinións da persoa que fala.	X	X	X	PROCEDIMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CSC
LG-B1.5	3º-LGB1.5.1 - Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. Peso: 0.55%	Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	X	X	X	PROCEDIMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CSC CAA

LG-B1.5	3º-LGB1.5.2 - Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais. Peso: 0.55%	Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	CCL CSC CCEC
LG-B1.5	3º-LGB1.5.3 - Utiliza a lingua galega en calquera situación de comunicación dentro da aula e valora o seu uso fóra dela. Peso: 3.5%	Utiliza a lingua galega en calquera situación de comunicación.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%), Rexistro anecdótico (anecdótico) (5%),</p>	CCL CSC CCEC
LG-B1.5	3º-LGB1.5.4 - Emprega unha postura e xestualidade que transmite predisposición para interactuar cos demais. Peso: 0.55%	Emprega unha postura e xestualidade que transmite predisposición para interactuar cos demais.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	CCL CSC CCEC
LG-B1.5	3º-LGB1.5.5 - Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas. Peso: 0.55%	Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	CCL CSC CCEC
LG-B1.5	3º-LGB1.5.6 - Participa na conversa formulando e contestando preguntas. Peso: 3.5%	Participa na conversa formulando e contestando preguntas.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	CCL CSC CCEC CAA
LG-B1.6	3º-LGB1.6.1 - Elabora un discurso oral coherente, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. Peso: 0.55%	Elabora un discurso oral coherente.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	CCL CAA

LG-B1.6	3º-LGB1.6.2 - Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando algúns nexos básicos. Peso: 0.55%	Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando algúns nexos básicos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL
LG-B1.6	3º-LGB1.6.3 - Amosa un discurso oral, claro, cunha pronuncia e entoación axeitadas e propias da lingua galega. Peso: 0.55%	Amosa un discurso oral, claro, cunha pronuncia e entoación axeitadas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CCEC
LG-B1.7	3º-LGB1.7.1 - Elabora textos orais sinxelos propios dos medios de comunicación mediante simulación. Peso: 0.55%	Elabora textos orais sinxelos propios dos medios de comunicación mediante simulación.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CD CAA CSIEE CSC
LG-B1.8	3º-LGB1.8.1 - Amosa respecto ás ideas e achegas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo. Peso: 0.55%	Amosa respecto ás ideas e achegas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CAA CSIEE
LG-B1.9	3º-LGB1.9.1 - Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo Peso: 0.55%	Exprésase oralmente coa pronuncia e entoación adecuada.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CAA CCEC CSIEE
LG-B1.10	3º-LGB1.10.1 - Usa, de forma xeral, unha linguaxe non sexista. Peso: 0.55%	Usa unha linguaxe non sexista.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CSC
LG-B1.10	3º-LGB1.10.2 - Identifica o uso de linguaxe	Identifica o uso de linguaxe discriminatoria e	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,	CCL CSC

	discriminatoria e sexista evidente. Peso: 0.55%	sexista evidente.				INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	
LG-B1.11	3º-LGB1.11.1 - Compara textos orais sinxelos producidos en diferentes variedades dialectais da lingua galega. Peso: 0.55%	Compara textos orais sinxelos producidos en diferentes variedades dialectais da lingua galega.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CCEC
LG-B1.12	3º-LGB1.12.1 - Identifica a lingua galega oral con diversos contextos profesionais: sanidade, educación, medios de comunicación... Peso: 0.55%	Identifica a lingua galega oral con diversos contextos profesionais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CCEC
LG-B1.12	3º-LGB1.12.2 - Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. Peso: 0.55%	Recoñece a validez da lingua galega en calquera tipo de conversa.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CCEC CSC
Bloque 2: Comunicación escrita: ler							
LG-B2.1	3º-LGB2.1.1 - Comprende a información relevante de textos sinxelos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás. Peso: 0.55%	Comprende a información relevante de textos sinxelos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CD CSC
LG-B2.1	3º-LGB2.1.2 - Identifica as ideas principais dun texto sinxelo (narrativo, descritivo, expositivo). Peso: 3.5%	Identifica as ideas principais dun texto sinxelo (narrativo, descritivo, expositivo).	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL

LG-B2.1	3º-LGB2.1.3 - Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo. Peso: 3.5%	Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CAA CSIEE
LG-B2.1	3º-LGB2.1.4 - Interpreta, personificacións e hipérboles en textos sinxelos. Peso: 0.55%	Interpreta, personificacións e hipérboles en textos sinxelos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CCL CAA CSIEE
LG-B2.1	3º-LGB2.1.5 - Identifica a estrutura xeral dun texto. Peso: 0.55%	Identifica a estrutura xeral dun texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL
LG-B2.1	3º-LGB2.1.6 - Emprega o dicionario, de xeito guiado, para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. Peso: 0.55%	Emprega o dicionario para resolver dúbidas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CCL CAA CSIEE
LG-B2.2	3º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de sinxelos gráficos e ilustracións, relacionando esta co contido do texto que a acompaña. Peso: 3.5%	Interpreta e comprende a información de sinxelos gráficos e ilustracións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CCL CAA CSC CSIEE CMCT
LG-B2.3	3º-LGB2.3.1 - Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. Peso: 0.55%	Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CAA
LG-B2.3	3º-LGB2.3.2 - Realiza o resumo, a partir de preguntas, dun texto sinxelo.	Realiza o resumo, a partir de preguntas, dun texto sinxelo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica	CCL CAA

	Peso: 0.55%					(10%),	
LG-B2.4	3º-LGB2.4.1 - Deduce, de maneira xeral, o posible contido dun texto antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. Peso: 0.55%	Deduce o posible contido dun texto antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CAA
LG-B2.4	3º-LGB2.4.2 - Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión, cando é preciso. Peso: 0.55%	Relé un texto e marca as palabras clave.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CAA
LG-B2.5	3º-LGB2.5.1 - Utiliza de xeito guiado as tecnoloxías da información para obter información e modelos para a lectura. Peso: 0.55%	Utiliza de xeito guiado as tics para obter información e modelos para a lectura.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CD CAA
LG-B2.5	3º-LGB2.5.2 - Utiliza de xeito guiado dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto. Peso: 0.55%	Utiliza de xeito guiado dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CAA CD CSIEE
LG-B2.6	3º-LGB2.6.1 - Descodifica sen dificultade as palabras. Peso: 3.5%	Descodifica sen dificultade as palabras.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CAA
LG-B2.6	3º-LGB2.6.2 - Le textos sinxelos en voz alta sen dificultade. Peso: 3.5%	Le textos sinxelos en voz alta cunha velocidade de 65 palabras por minuto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL
LG-B2.6	3º-LGB2.6.3 - Le textos, adaptados e	Le textos en silencio sen dificultade	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas,	CCL CSC

	<p>próximos á súa experiencia, en silencio, sen dificultade</p> <p>Peso: 0.55%</p>					<p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	
LG-B2.7	<p>3º-LGB2.7.1 - Utiliza as biblioteca de aula e de centro respectando as normas básicas do seu o funcionamento.</p> <p>Peso: 0.55%</p>	<p>Utiliza as biblioteca de aula e de centro respectando as normas básicas.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CCL CAA CSC</p>
LG-B2.7	<p>3º-LGB2.7.2 - Valora as bibliotecas de aula e de centro como instrumento cotián de busca de información e fonte de recursos textuais diversos.</p> <p>Peso: 0.55%</p>	<p>Valora as bibliotecas de aula e de centro como instrumento de busca de información.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CCL CAA CSC</p>
LG-B2.7	<p>3º-LGB2.7.3 - Participa en actividades literarias do centro.</p> <p>Peso: 0.55%</p>	<p>Participa en actividades literarias do centro.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CCL CSC CCEC</p>
LG-B2.8	<p>3º-LGB2.8.1 - Coida, conserva e organiza os seus libros.</p> <p>Peso: 0.55%</p>	<p>Coida, conserva e organiza os seus libros.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CCL CAA CSC</p>
LG-B2.9	<p>3º-LGB2.9.1 - Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación e de lecer.</p> <p>Peso: 0.55%</p>	<p>Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación e de lecer.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CCL CAA CSC CCEC</p>
LG-B2.10	<p>3º-LGB2.10.1 - Selecciona textos do seu interese, en función dos seus gustos e preferencias.</p>	<p>Selecciona textos en función dos seus gustos e preferencias.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	<p>CCL</p>

	Peso: 0.55%						
Bloque 3: Comunicación escrita: escribir							
LG-B3.1	3º-LGB3.1.1 - Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información. Peso: 0.55%	Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CSIEE CAA
LG-B3.1	3º-LGB3.1.2 - Elabora o texto, con coherencia xeral e de xeito creativo. Peso: 3.5%	Elabora o texto, con coherencia xeral e de xeito creativo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CAA CSIEE
LG-B3.1	3º-LGB3.1.3 - Aplica, de forma xeral, os signos de puntuación (punto, coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). Peso: 3.5%	Aplica, de forma xeral, os signos de puntuación (punto, coma nas enumeracións, signos de exclamación e interrogación).	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL
LG-B3.1	3º-LGB3.1.4 - Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, léxico, morfosintaxe. Peso: 3.5%	Aplica a norma ortográfica de: br/ bl, mb/mp, gue/gui; léxico e morfosintaxe.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CSC CCEC
LG-B3.2	3º-LGB3.2.1 - Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas de convivencia, avisos, instrucións Peso: 0.55%	Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CAA CD

LG-B3.2	3º-LGB3.2.2 - Redacta textos xornalísticos (noticias) e publicitarios (anuncios e carteis) de xeito creativo. Peso: 0.55%	Redacta textos xornalísticos (noticias) e publicitarios (anuncios e carteis) de xeito creativo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CSC CCEC CAA
LG-B3.2	3º-LGB3.2.3 - Elabora diferentes tipos de textos (narrativos e descritivos) seguindo un guión establecido. Peso: 0.55%	Elabora diferentes tipos de textos (narrativos e descritivos) seguindo un guión establecido.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CAA
LG-B3.2	3º-LGB3.2.4 - Escribe textos coherentes empregando algúns elementos de cohesión. Peso: 0.55%	Escribe textos coherentes empregando algúns elementos de cohesión.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CSC CAA
LG-B3.2	3º-LGB3.2.5 - Resume brevemente o contido de textos sinxelos, a partir de preguntas, propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. Peso: 0.55%	Resume brevemente o contido de textos sinxelos, a partir de preguntas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CSC CAA
LG-B3.3	3º-LGB3.3.1 - Elabora por escrito textos do ámbito académico moi sinxelos (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter e comunicar información. Peso: 0.55%	Elabora por escrito textos do ámbito académico moi sinxelos (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter e comunicar información.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CAA CSIEE
LG-B3.4	3º-LGB3.4.1 - Elabora textos sinxelos que	Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,	CCL CSC CCEC

	combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómics. Peso: 0.55%	verbal e non verbal.				INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CAA CSIEE
LG-B3.5	3º-LGB3.5.1 - Usa de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto. Peso: 0.55%	Usa de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CD CAA CSIEE
LG-B3.6	3º-LGB3.6.1 - Usa recursos gráficos e paratextuais sinxelos (ilustracións, subliñados, gráficos e tipografía) para facilitar a comprensión dos textos. Peso: 0.55%	Usa recursos gráficos e paratextuais sinxelos (ilustracións, subliñados, gráficos e tipografía) para facilitar a comprensión dos textos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CD CSIEE
LG-B3.6	3º-LGB3.6.2 - Ilustra creativamente os seus textos con imaxes redundantes co seu contido. Peso: 0.55%	Ilustra creativamente os seus textos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CD CSIEE
LG-B3.7	3º-LGB3.7.1 - Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado. Peso: 0.55%	Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CD CAA
LG-B3.7	3º-LGB3.7.2 - Valora a lingua escrita como medio de comunicación e de expresión creativa.	Valora a lingua escrita como medio de comunicación e de expresión creativa.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CSC

	Peso: 0.55%						
Bloque 4: Coñecemento da lingua							
LG-B4.1	3º-LGB4.1.1 - Sinala a denominación dos textos traballados e recoñece nestes, enunciados, palabras e sílabas. Peso: 0.55%	Sinala a denominación dos textos traballados e recoñece nestes, enunciados, palabras e sílabas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CCL CAA
LG-B4.1	3º-LGB4.1.2 - Identifica as formas verbais. Peso: 3.5%	Identifica as formas verbais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CCL CAA
LG-B4.1	3º-LGB4.1.3 - Separa as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas. Peso: 0.66%	Separa as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CCL CAA
LG-B4.1	3º-LGB4.1.4 - Identifica nun texto substantivos e adxectivos. Peso: 3.5%	Identifica nun texto substantivos e adxectivos.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CCL CAA
LG-B4.1	3º-LGB4.1.5 - Sinala o xénero e número de palabras dadas e é quen de cambialo. Peso: 3.5%	Sinala o xénero e número de palabras dadas e é quen de cambialo.	X	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CCL CAA
LG-B4.2	3º-LGB4.2.1 - Aprecia o valor social das normas ortográficas e a necesidade de cingirse a elas. Peso: 0.55%	Aprecia a necesidade de cingirse ás normas ortográficas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL
LG-B4.2	3º-LGB4.2.2 - Utiliza as normas ortográficas básicas, aplicándoas nas súas producións	Utiliza as normas ortográficas básicas con especial atención ás maiúsculas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CSC CCEC

	escritas, con especial atención ás maiúsculas. Peso: 3.5%						
LG-B4.3	3º-LGB4.3.1 - Emprega, de forma xeral, os signos de puntuación. Peso: 0.46%	Emprega, de forma xeral, os signos de puntuación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CLL
LG-B4.3	3º-LGB4.3.2 - Usa unha sintaxe elemental adecuada nas súas producións. Peso: 0.55%	Usa unha sintaxe elemental adecuada nas súas producións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CLL
LG-B4.3	3º-LGB4.3.3 - Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono. Peso: 0.55%	Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CSC CCEC
LG-B4.4	3º-LGB4.4.1 - Usa diversos conectores básicos entre oracións: adición e causa. Peso: 0.55%	Usa diversos conectores básicos entre oracións: adición e causa.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CAA
LG-B4.5	3º-LGB4.5.1 - Usa o dicionario en papel ou dixital de xeito guiado. Peso: 0.55%	Usa o dicionario en papel ou dixital de xeito guiado.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CAA CD
LG-B4.6	3º-LGB4.6.1 - Recoñece palabras derivadas e compostas, identificando e formando familias de palabras. Peso: 0.55%	Recoñece palabras derivadas e compostas, identificando e formando familias de palabras.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CCL CAA
LG-B4.6	3º-LGB4.6.2 - Recoñece e usa	Recoñece e usa sinónimos, antónimos	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas,	CCL CAA

	sinónimos, antónimos e palabras polisémicas básicas. Peso: 0.55%	e palabras polisémicas básicas.				INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	
LG-B4.7	3º-LGB4.7.1 - Valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa. Peso: 0.55%	Valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CCEC
LG-B4.8	3º-LGB4.8.1 - Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas sintácticas, ortográficas, morfolóxicas e léxicas moi evidentes e básicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe. Peso: 0.55%	Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas sintácticas, ortográficas, morfolóxicas e léxicas moi evidentes e básicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CCEC CCL
Bloque 5: Educación literaria							
LG-B5.1	3º-LGB5.1.1 - escoita, memoriza e reproduce textos sinxelos procedentes da literatura popular oral galega (adiviñas, lendas, contos, poemas, cancións, ditos) e da literatura galega en xeral. Peso: 0.55%	Escoita, memoriza e reproduce textos sinxelos procedentes da literatura popular oral galega (adiviñas, lendas, contos, poemas, cancións, ditos) e da literatura galega en xeral.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CAA CCEC
LG-B5.1	3º-LGB5.1.2 - Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo	Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CCEC

	<p>persoal.</p> <p>Peso: 0.55%</p>					
LG-B5.2	<p>3º-LGB5.2.1 - Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.</p> <p>Peso: 0.55%</p>	<p>Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual e en diferentes soportes.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p> <p>CCL CCEC CD</p>
LG-B5.2	<p>3º-LGB5.2.2 - Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.</p> <p>Peso: 0.55%</p>	<p>Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual e en diferentes soportes.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p> <p>CCL CCEC CD</p>
LG-B5.3	<p>3º-LGB5.3.1 - É quen de identificar o xénero literario ao que pertencen uns textos dados: narrativa, poesía e teatro.</p> <p>Peso: 3.5%</p>	<p>É quen de identificar o xénero literario ao que pertencen uns textos dados: narrativa, poesía e teatro.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),</p> <p>CCL CCEC</p>
LG-B5.4	<p>3º-LGB5.4.1 - Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, preocupacións, desexos, estados de ánimo ou lembranzas.</p> <p>Peso: 0.55%</p>	<p>Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),</p> <p>CCL CCEC CSC</p>
LG-B5.5	<p>3º-LGB5.5.1 - Participa activamente en</p>	<p>Participa activamente en dramatizacións.</p>	X		X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>CCL</p>

	dramatizacións de situacións e de textos literarios. Peso: 0.55%					INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	
LG-B5.6	3º-LGB5.6.1 - Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal. Peso: 0.55%	Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CSC CCEC
LG-B5.7	3º-LGB5.7.1 - Aмосa curiosidade por coñecer outros costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural. Peso: 0.55%	Aмосa curiosidade por coñecer outros costumes.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as, INSTRUMENTOS: Posta en común (5%),	CCL CCEC

Concrecións metodolóxicas que require a materia.

Os alumnos han de iniciarse na utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, interpretación e comprensión da realidade. Necesitamos dotar o alumnado de ferramentas para que poidan desenvolverse en múltiples contextos dominando a lingua oral e escrita de forma funcional.

Debemos ter en conta que cada alumno parte dunhas fortalezas individuais que hai que seguir desenvolvendo. Estas fortalezas axudarannos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas a realizar estarán pensadas dende a teoría das Intelixencias Múltiples como posibilidade para que todo o alumnado chegue a comprender aqueles contidos que necesita adquirir para alcanzar os obxectivos de aprendizaxe que pretendemos.

Nesta área os alumnos iníciáanse no desenvolvemento das habilidades da linguaxe, por iso, deberán manexar diferentes destrezas que impliquen o traballo en grupo colaborador como unha forma de adestrar a capacidade empática de poñerse no lugar doutras persoas e saber expresar en función do contexto e a intención comunicativa o que pode suceder en situacións reais e cotiás.

Os contidos da área de Lingua Galega están organizados arredor duns conceptos fundamentais vinculados a contexto real. Será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento se transforme en acción e se poida aplicar a proxectos reais próximos ao alumnado.

Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.

A situación excepcional que estamos a vivir por mor da pandemia non permite un uso compartido de materiais didácticos coma outros anos. Este ano traballaremos co libro de texto e coa súa versión dixital. Tamén usaremos dous libros de lectura do itinerario lector que os alumnos mercaron o inicio de curso e o dicionario de lingua galega.

Utilizaremos todos os recursos online que temos a nosa disposición, xunto coa pantalla dixital, seguindo as normas de hixiene e o protocolo COVID do centro.

Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

Bloque 1. Comunicación oral: falar e escoitar.

1. Comprender textos orais sinxelos dos medios de comunicación, extraendo o sentido global e información específica.
2. Utilizar os documentos audiovisuais como instrumento de aprendizaxe.
3. Comprender e producir textos orais sinxelos, propios do uso cotián ou do ámbito académico.
4. Manter unha actitude de escoita adecuada, respectando as opinións dos demais.
5. Participar nas diversas situacións de interacción oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.
6. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados.
7. Elaborar textos orais sinxelos propios dos medios de comunicación.
8. Amosar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo.
9. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas.
10. Usar, de forma xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.
11. Comparar textos orais sinxelos producidos en diferentes variedades dialectais da lingua galega.
12. Identificar a lingua galega con diversos contextos de uso oral.

Bloque 2. Comunicación escrita: ler.

1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos sinxelos de soportes variados (Web infantís, libros, carteis).
2. Interpretar e comprender, de maneira xeral, a información procedente de sinxelos gráficos e ilustracións.
3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo e resumir o seu contido.
4. Utilizar, de maneira xeral, estratexias para mellorar a lectura.

5. Utilizar de xeito guiado as tecnoloxías da información para obter información e modelos para a lectura.
6. Ler, en silencio ou en voz alta, textos sinxelos en galego, adaptados á súa idade e aos seus intereses.
7. Usar as bibliotecas de aula, e de centro, respectando as normas básicas de funcionamento, e participar en actividades literarias.
8. Ter interese por ter unha biblioteca propia.
9. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación e de lecer.
10. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias.

Bloque 3. Comunicación escrita: escribir.

1. Usar as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto.
2. Producir textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir e resumir, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación.
3. Elaborar textos do ámbito académico para comunicar información.
4. Elaborar textos sinxelos que combinen a linguaxe verbal e a non verbal.
5. Usar de xeito guiado programas informáticos de procesamento de textos.
6. Utilizar recursos gráficos e paratextuais que faciliten a comprensión dos textos.
7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación e de expresión creativa.

Bloque 4: Coñecemento da lingua.

1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento na mellora do uso da lingua.
2. Aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas básicas, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.
3. Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como unha sintaxe elemental nas producións orais e escritas.
4. Recoñecer e empregar conectores básicos.
5. Usar o dicionario en papel ou electrónico, de xeito guiado.
6. Identificar palabras compostas e derivadas, así como sinónimos, antónimos e palabras polisémicas básicas, para comprender e producir textos.
7. Valorar a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.

8. Establecer relacións elementais entre as diversas linguas que coñece ou está a aprender para reflexionar sobre como mellorar os seus procesos comunicativos na lingua galega, recoñecer as posibles interferencias e lograr unha competencia comunicativa integrada.

Bloque 5: Educación literaria.

1. escoitar, memorizar, reproducir e valorar textos sinxelos, procedentes da literatura galega en xeral, e da literatura galega popular en particular.
2. Ler textos e obras en galego adaptadas á idade e en diferentes soportes.
3. Identificar o xénero literario ao que pertencen uns textos dados.
4. Recrear e compoñer poemas e relatos a partir de modelos sinxelos.
5. Participar activamente en dramatizacións de situacións e de textos literarios.
6. Valorar a literatura en calquera lingua, especialmente aquela en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.
7. Amosar interese, respecto e tolerancia ante as diferenzas persoais, sociais e culturais.

En cada avaliación:

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CALIFICACIÓN
Ferramentas de avaliación del traballo competencial	30 %
Probas de avaliación escritas	30 %
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	40 %

A final de curso:

	PORCENTAXE NA NOTA FINAL
1. ^a Avaliación	30 %
2. ^a Avaliación	30 %
3. ^a Avaliación	40 %

Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL
--------------------	---------------	---------------	------------------------------

Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos na unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Atención á diversidade			

Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

Entre as dúas primeiras semanas de clase levarán a cabo diferentes observacións e probas de avaliación inicial para, a través delas, comprobar o nivel de competencias curriculares que cada alumno posúe despois do verán.

As mesmas consistirán na realización de diferentes exercicios de recordo dos contidos e procedementos máis importantes traballados no curso anterior, que potencien a aprendizaxe das competencias craves determinadas na LOMCE.

Destas probas obteranse varios resultados que nos darán luz para comezar o curso no punto de partida en que se atope a maioría do alumnado e promover actuacións e traballos individualizados e/ou colectivos para cada un ofrecidos a aqueles alumnos/as que o necesiten.

Así mesmo poderemos decidir neste momento que alumnado será obxecto de apoio por parte dalgún especialista (AL), consultado e consensuado co DO ou cal deles necesitará RE ou ACS e en que área necesitarao.

A través dela poderemos elaborar unha descrición do grupo contestándonos entre outras a unha serie de cuestións do tipo:

1. Número de alumnos-

2. Funcionamento do grupo (falan moito, cambian con facilidade de actividade ...)
3. Que fortalezas ten no grupo en canto ao desenvolvemento de obxectivos curriculares?
4. Que necesidades ten o grupo e como se van abordar? (Planificación de estratexias metodolóxicas, xestión de aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas ...)
5. Que fortalezas se identifican no grupo en canto a aspectos competenciais?

Medidas de atención á diversidade.

Para levar a cabo un plan específico de medidas de atención á diversidade e á inclusión do alumnado e máis especificamente do alumnado con algún tipo de necesidade específica de apoio educativo (N.E.A.E.) partiremos da avaliación inicial levada a cabo nas 2 primeiras semanas do curso e descrita as súas actuacións no punto 9 desta programación anual.

Despois de elaborar a descrición do grupo unha vez realizada a avaliación inicial, deberemos recoller as necesidades individuais de cada alumno/a, así como as necesidades grupais da aula en xeral.

Neste punto podemos servirmos dunha serie de cuestións que podemos contestarnos do tipo:

1. Cales son os alumnos que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe? (Ter en conta aos alumnos con necesidades educativas, con altas capacidades, e outras con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar...).
2. Que medidas organizativas imos adoptar? (Planificación de reforzos, localización de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).
3. Que medidas curriculares imos adoptar? Que recursos imos empregar?
4. Que modelo de seguimento imos utilizar con cada un/a de eles?
5. Cada canto e como imos avaliar os seus progresos?
6. Así mesmo poderemos decidir que alumnado será obxecto de apoio por parte dalgún especialista (PT)/AL), consultado e consensado co DO ou cal deles necesitará RE ou ACS e en que área necesitarao.

Concreción dos elementos transversais.

A concreción dos elementos transversais, realizaranse a través de tódalas áreas, sempre tendo en conta as circunstancias actuais.

Actividades complementarias e extraescolares programadas.

As actividades que levarán a cabo ao longo do curso, tanto complementarias como extraescolares, quedan reflectidas na Programación Xeral Anual (PXA), aprobadas por todo o Claustro de profesores/as e polo Consello Escolar do Centro.

Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.

Neste apartado pretendo promover a reflexión docente e a autoavaliación da realización e o desenvolvemento de programacións didácticas. Para iso, ao finalizar cada unidade didáctica propónse unha secuencia de preguntas que nos permitan avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

De igual modo propónse unha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto, pódese realizar ao final de cada trimestre para recoller as melloras no seguinte.

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos na unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Atención á diversidade			

CEIP DE REFOXOS

Matemáticas 3ºEP

Curso 2021-22

ANA ISABEL REFOJOS ÁLVAREZ

Contido

Base legal.....	3
Introdución e contextualización.....	3
Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	4
Concreción dos obxectivos	7
Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.....	8
Concrecións metodolóxicas que require a materia.....	16
Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.....	17
Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	17
Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	19
Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	20
Medidas de atención á diversidade.....	20
Concreción dos elementos transversais.....	21
Actividades complementarias e extraescolares programadas.....	21
Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	21

Base legal.

Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, LOMCE, que modificou a Lei orgánica 2/200, do 3 de maio, de educación (LOE).

Decreto 330/2009, do 4 de xuño, polo que se establece o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia e o Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Orde EFP/5,1/2020, do 20 de xuño, pola que se publican acordos da Conferencia Sectorial de Educación, para o inicio e o desenvolvemento do curso 2021/2022.

Protocolo do 22 de xullo de Adaptación ao Contexto da COVID 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2021/2022.

Instrucións do 30 de xullo 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, en relación ás medidas educativas que se deben adoptar no curso académico 2020/2021, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas da educación infantil, da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

Resolución conxunta das Consellerías de Educación, Universidade e Formación Profesional e de Sanidade que aproban as instrucións polas que se incorporan a Declaración de actuacións coordinadas en materia de saúde pública aprobadas polo Consejo Interterritorial do Sistema Nacional de Salud Pública (D.O.G nº 174 bis do 28-08-2020) e a actualización das recomendacións sanitarias do Comité Clínico ao Protocolo do 22 de xullo de adaptación ao contexto da COVID 19 nos centros de ensino non Universitario de Galicia para o curso 2021-2022.

Introdución e contextualización.

O noso centro é un colexio rural cunha área de influencia que abarca as dúas parroquias do interior do Concello de Oia: Loureza e Burgueira. O contexto sociolingüístico é galego falante case na súa totalidade cunha grande influencia do castelán cada curso máis palpable.

O alumnado está agrupado en 5 grupos mixtos: Infantil (4ºEI, 5ºEI e 6ºEI), 1º e 2º EP, 3º e 4º EP e 5º e 6º EP. En total este curso temos escolarizadas a 44 crianzas: 20 en infantil e 24 en primaria.

O grupo de 3ºEP está composto por 2 crianzas (1 nena e 1 neno).

Tendo en conta a excepcionalidade do terceiro trimestre do curso escolar 2019/2020, así como a posibilidade de que se produza a necesidade de alternar determinados períodos de docencia presencial con outros de docencia non presencial durante o curso 2020/2021, faise imprescindible establecer adaptacións no marco da organización do currículo e da metodoloxía didáctica. Todas esas medidas están establecidas na ADDENDA da presente programación.

Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.

En el área de Matemáticas incidiremos en el entrenamiento de todas las competencias de manera sistemática haciendo hincapié en los descriptores más afines al área.

Competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología

Los objetivos curriculares del área así como criterios de evaluación y estándares de aprendizaje cubren los aspectos básicos de esta competencia en el uso de elementos matemáticos y resolución de problemas así como de comprensión y aplicación de los métodos científicos. Asimismo, añadiremos algunos aspectos más que los complementen, como puede ser el cuidado del medio ambiente para entrenar la buena gestión de recursos materiales o hábitos saludables desde el centro de interés planteado en las unidades.

Los descriptores que trabajaremos fundamentalmente serán:

- Interactuar con el entorno natural de manera respetuosa.
- Tomar conciencia de los cambios producidos por el hombre en el entorno natural y las repercusiones para la vida futura.
- Desarrollar y promover hábitos de vida saludable en cuanto la alimentación y el ejercicio físico.
- Reconocer la importancia de la ciencia en nuestra vida cotidiana.
- Manejar el lenguaje matemático con precisión en cualquier contexto.
- Identificar y manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos geométricos...).
- Aplicar los conocimientos matemáticos para la resolución de situaciones problemáticas en contextos reales y en cualquier asignatura.
- Realizar argumentaciones en cualquier contexto con esquemas lógico-matemáticos.

Comunicación lingüística

La comprensión escrita así como la expresión oral y escrita deben ser entrenadas desde todas las áreas, pues son parte de lo que se han denominado aspectos competenciales transversales. Para ello, en cada unidad didáctica, entrenaremos al menos un descriptor de cada uno de estos indicadores.

La comprensión es vital para el desarrollo de cualquier área y en concreto para la desarrollar comprensión de los enunciados de los problemas. Por este motivo deberíamos entrenarlo de manera explícita y sistemática a lo largo de todas las unidades.

Los descriptores que priorizaremos serán:

- Comprender el sentido de los textos escritos.
- Captar el sentido de las expresiones orales: órdenes, explicaciones, indicaciones, relatos...
- Expresar oralmente, de manera ordenada y clara, cualquier tipo de información.
- Utilizar el conocimiento de las estructuras lingüísticas, normas ortográficas y gramaticales para elaborar textos escritos.

- Respetar las normas de comunicación en cualquier contexto: turno de palabra, escucha atenta al interlocutor...
- Manejar elementos de comunicación no verbal, o en diferentes registros, en las diversas situaciones comunicativas.

En caso de centros bilingües o plurilingüe que impartan la asignatura en otra lengua:

- Mantener conversaciones en otras lenguas sobre temas cotidianos en distintos contextos.
- Utilizar los conocimientos sobre la lengua para buscar información y leer textos en cualquier situación.

Competencia digital

En el decreto del currículo del Ministerio de Educación queda clara la necesidad de trabajar de manera transversal en todas las áreas las tecnologías de la información y de la comunicación audiovisual. Es evidente la importancia de las herramientas digitales para la adquisición de conocimiento en todas las materias y edades. Para ello, en el área de Matemáticas, trabajaremos los siguientes descriptores de la competencia:

- Emplear distintas fuentes para la búsqueda de información.
- Elaborar información propia derivada de información obtenida a través de medios tecnológicos.
- Manejar herramientas digitales para la construcción de conocimiento.
- Actualizar el uso de las nuevas tecnologías para mejorar el trabajo y facilitar la vida diaria.
- Aplicar criterios éticos en el uso de las tecnologías.

Conciencia y expresiones culturales

Desde el área de Matemáticas podemos contribuir al entrenamiento de esta competencia desde la interculturalidad y respeto por creencias y pensamientos diferentes y la expresión artística con sentido estético en la realización de trabajos.

Tomamos como referencia los siguientes descriptores:

- Mostrar respeto hacia las obras más importantes del patrimonio cultural a nivel mundial.
- Apreciar la belleza de las expresiones artísticas y en lo cotidiano.
- Elaborar trabajos y presentaciones con sentido estético.

Competencias sociales y cívicas

Las competencias sociales y cívicas encierran la comprensión y la aplicación de derechos y deberes de los ciudadanos en un Estado democrático. Trabajar con los compañeros, convivir, compartir conocimiento, participar en la gestión del grupo, proponer, colaborar... son aspectos de esta competencia que podemos entrenar desde el área. Para ello pondremos el acento en los siguientes descriptores:

- Desarrollar capacidad de diálogo con los demás en situaciones de convivencia y trabajo y para la resolución de conflictos.
- Mostrar disponibilidad para la participación activa en ámbitos de participación establecidos.

- Reconocer riqueza en la diversidad de opiniones e ideas.
- Concebir una escala de valores propia y actuar conforme a ella.
- Aprender a comportarse desde el conocimiento de los distintos valores.
- Evidenciar preocupación por los más desfavorecidos y respeto a los distintos ritmos y potencialidades.

Sentido de iniciativa y espíritu emprendedor

Desarrollar la autonomía personal, el liderazgo en la gestión de grupos de trabajo y estimular la creatividad son aspectos fácilmente abordables desde cualquier área en el trabajo diario y mediante la propuesta de trabajo en grupos colaborativos. Además, podemos promover el entrenamiento de habilidades propiamente emprendedoras en el diseño de tareas que permitan la gestión de recursos materiales y personales. Los descriptores sobre los que trabajaremos son:

- Asumir las responsabilidades encomendadas y dar cuenta de ellas.
- Ser constante en el trabajo, superando las dificultades.
- Gestionar el trabajo del grupo, coordinando tareas y tiempos.
- Contagiar entusiasmo por la tarea y confianza en las posibilidades de alcanzar objetivos.
- Priorizar la consecución de objetivos grupales a intereses personales.
- Mostrar iniciativa personal para iniciar o promover acciones nuevas.
- Actuar con responsabilidad social y sentido ético en el trabajo.

Aprender a aprender

La competencia aprender a aprender toma especial relevancia en un área cuya finalidad última es generar procesos de pensamiento eficaces para resolución de problemas. Por este motivo, la trabajaremos de manera especialmente intensa, dado que está incrustada en su razón de ser. Además, una de las mayores dificultades que encontramos en el aprendizaje de esta asignatura es la poca conciencia sobre el aprendizaje y poca confianza en las capacidades personales para enfrentarla. Por ello, la reflexión sobre los procesos de aprendizaje y la consecución de objetivos es especialmente relevante.

- Desarrollar las distintas inteligencias múltiples.
- Gestionar los recursos y las motivaciones personales en favor del aprendizaje.
- Generar estrategias para aprender en distintos contextos de aprendizaje.
- Desarrollar estrategias que favorezcan la comprensión rigurosa de los contenidos.
- Seguir los pasos establecidos y tomar decisiones sobre los pasos siguientes en función de los resultados intermedios.
- Evaluar la consecución de objetivos de aprendizaje.
- Tomar conciencia de los procesos de aprendizaje.

Concreción dos obxectivos .

. Expresar verbalmente la descripción de la situación problemática de un problema planteado y su proceso de resolución.

2. Generar diversas estrategias de resolución de problemas aplicando las operaciones conocidas y comprobando las soluciones.

3. Reconocer regularidades y patrones en situaciones diversas para elaborar predicciones.

4. Indagar sobre los problemas propuestos planteando variaciones, dudas y aplicaciones en contextos cercanos.

5. Emplear el método científico y los conocimientos matemáticos para la elaboración de hipótesis en el contexto de la asignatura.

6. Manejar habilidades de comunicación verbal y no verbal en la relación con los demás.

7. Identificar fortalezas y debilidades para el aprendizaje de la asignatura.

8. Discernir sobre el uso de herramientas tecnológicas y de cálculo de manera eficaz en el desarrollo curricular de la asignatura.

9. Mejorar el uso de estrategias y de habilidades en el trabajo individual y en equipo.

10. Identificar y escribir los números naturales de 0 a 99 999.

11. Comprender las implicaciones del uso de un sistema de numeración posicional decimal.

12. Ampliar el concepto de número con la introducción de números decimales.

13. Conocer y aplicar algoritmos para la realización de operaciones en sumas, restas, multiplicaciones y divisiones sencillas.

14. Entender el concepto de medida y aplicarlo en la selección y en el uso de instrumentos y magnitudes en un contexto real.

15. Desarrollar estrategias de medida exacta y aproximada de longitud, de capacidad o de peso.

16. Resolver problemas en los que aparezcan unidades de medida.

17. Distinguir y utilizar con corrección medidas de tiempo de uso cotidiano.

18. Reconocer elementos geométricos del entorno (líneas, formas planas: polígonos, ángulos, circunferencia) y describir sus elementos y transformaciones.

19. Aplicar los conocimientos geométricos en las representaciones artísticas y su uso en el ámbito cotidiano.

20. Representar datos mediante herramientas sencillas.

21. Aproximar cantidades y aplicar la estrategia a ejemplos de la vida real.

22. Resolver problemas apoyándose en la lectura de tablas y gráficos para elegir la solución correcta.

23. Elaborar tablas e interpretar los datos recogidos.

24. Leer, escribir, comparar y representar fracciones sencillas.

25. Adquirir técnicas de cálculo mental a través de la práctica de estrategias específicas.

Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T	T	T	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	C.C.
			1	2	3		
Bloque 1: Procesos, métodos e actitudes en matemáticas							
MT-B1.1	3º-MTB1.1.1 - Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, contexto do problema, pregunta realizada)..	Comprende o enunciado dun problema (atopa os datos, entende a pregunta)	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CCL CMCT CAA
	Peso: 2.56%						
MT-B1.1	3º-MTB1.1.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas:revisa as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comproba e interpreta as solucións no contexto da situación, busca outras formas de resolución etc.	Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas comprobando e revisando os resultados.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CMCT CAA CSIEE
	Peso: 2.56%						
MT-B1.2	3º-MTB1.2.1 - Planifica o proceso de traballo con preguntas apropiadas: que quero descubrir?, que teño?, que busco?, como o podo facer?, non me equivoquei ao	Planifica o seu traballo e faise preguntas: que busco? como podo facer? a solución é idónea?	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CMCT CAA CSIEE

facelo?, a solución é idónea.

Peso: 2.56%

MT-B1.3	3º-MTB1.3.1 - Iníciase na utilización de ferramentas tecnolóxicas, nomeadamente a calculadora, para a realización de cálculos numéricos, para aprender e resolver problemas.	Iníciase no emprego da calculadora.	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	CMCTCD CAA
	Peso: 2.56%				

Bloque 2: Números

MT-B2.1	3º-MTB2.1.1 - Le, escribe e ordena números ata o 10.000.	Le, escribe e ordena números ata o 10.000.	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	CMCT CCL
	Peso: 2.56%				
MT-B2.1	3º-MTB2.1.2 - Aproxima números á decena, centena e millar.	Aproxima números á decena, centena e millar.	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	CMCT
	Peso: 2.56%				
MT-B2.2	3º-MTB2.2.1 - Realiza correctamente series tanto ascendentes coma descendentes.	Realiza correctamente series tanto ascendentes coma descendentes.	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	CMCT
	Peso: 2.56%				
MT-B2.2	3º-MTB2.2.2 - Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá números naturais ata o 10.000	Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá números naturais ata o 10.000	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	CMCT CAA CCL
	Peso: 2.56%				
MT-B2.2	3º-MTB2.2.3 -	Descompón e	X	PROCEDEMENTOS: Probas	CMCT CAA

	<p>Descompón, compón e redondea números naturais, interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.</p> <p>Peso: 2.56%</p>	<p>interpreta o valor de posición das cifras.</p>		<p>específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	
MT-B2.3	<p>3º-MTB2.3.1 - Constrúe e memoriza as táboas de multiplicar, utilizándoas para realizar cálculo mental.</p> <p>Peso: 2.56%</p>	<p>Constrúe e memoriza as táboas de multiplicar.</p>	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	CMCT
MT-B2.3	<p>3º-MTB2.3.2 - Realiza cálculos numéricos coa operación de multiplicación na resolución de problemas contextualizados.</p> <p>Peso: 2.56%</p>	<p>Realiza cálculos numéricos coa operación de multiplicación na resolución de problemas contextualizados.</p>	X X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	CMCT CAA
MT-B2.3	<p>3º-MTB2.3.3 - Resolve problemas utilizando a multiplicación para realizar recontos, en disposicións rectangulares nos que intervén a lei do produto.</p> <p>Peso: 2.56%</p>	<p>Aplica a multiplicación para realizar recontos.</p>	X X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	CMCT
MT-B2.3	<p>3º-MTB2.3.4 - Realiza cálculos numéricos coa operación de división dunha cifra na resolución de problemas contextualizados.</p> <p>Peso: 2.56%</p>	<p>Realiza cálculos numéricos coa división dunha cifra na resolución de problemas contextualizados.</p>	X X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	CMCT CAA
MT-B2.3	<p>3º-MTB2.3.5 -</p>	<p>Identifica e usa os</p>	X X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas</p>	CMCT

Identifica e usa os termos propios da multiplicación e da división.

específicas,

INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),

Peso: 2.56%

MT-B2.4	3º-MTB2.4.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento.	Resolve problemas de dúas operacións.	X X X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas (25%),	CMCT CAA
---------	---	---------------------------------------	-------	---	----------

Peso: 2.56%

MT-B2.4	3º-MTB2.4.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados e comproba as solucións.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CMCT CAACSIEE
---------	--	---	-------	---	---------------

Peso: 2.56%

Bloque 3: Medida

MT-B3.1	3º-MTB3.1.1 - Identifica as unidades do sistema métrico decimal. Lonxitude, capacidade, masa ou peso.	Identifica as unidades de medida: metro, centímetro, kilómetro, litro e kilogramo.	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CMCT
---------	---	--	---	--	------

Peso: 2.56%

MT-B3.1	3º-MTB3.1.2 - Mide con diferentes instrumentos elixindo a unidade máis axeitada para a expresión	Mide con: regra, cinta, báscula,... elixindo a unidade axeitada.	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CMCT CAA
---------	---	--	---	---	----------

	dunha medida.				
	Peso: 2.56%				
MT-B3.2	3º-MTB3.2.1 - Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade e masa en forma simple.	Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade e masa en forma simple.	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CMCT
	Peso: 2.56%				
MT-B3.2	3º-MTB3.2.2 - Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.	Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CMCT
	Peso: 2.56%				
MT-B3.3	3º-MTB3.3.1 - Coñece e utiliza as equivalencias entre diversas unidades de medida da mesma magnitude.	Coñece e utiliza as equivalencias entre diversas unidades de medida da mesma magnitude.	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CMCT
	Peso: 2.56%				
MT-B3.3	3º-MTB3.3.2 - Explica de forma oral e por escrito os procesos seguidos e as estratexias utilizadas en todos os procedementos realizados.	Explica oralmente os procesos seguidos.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CCL CAA
	Peso: 2.56%				
MT-B3.3	3º-MTB3.3.3 - Resolve problemas da vida real utilizando as unidades de medida máis usuais.	Resolve problemas da vida real utilizando as unidades de medida máis usuais.	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas (25%),	CCL CAA
	Peso: 2.56%				
MT-B3.4	3º-MTB3.4.1 - Resolve problemas da vida real utilizando as	Resolve problemas da vida real utilizando as medidas temporais	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Resolución	CMCT

	medidas temporais e as súas relacións	(minuto, medias horas, cuarto de hora, segundos...)	de exercicios e problemas (25%),	
	Peso: 2.56%			
MT-B3.5	3º-MTB3.5.1 - Coñece a función, o valor e as equivalencias entre as diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea utilizándoas tanto para resolver problemas en situación reais como figuradas.	Coñece o valor e as equivalencias entre as moedas e billetes. Resolve problemas utilizándoos.	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, X INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas (25%),	CMCT CAA CSC
	Peso: 2.56%			
MT-B3.5	3º-MTB3.5.2 - Calcula múltiplos e submúltiplos do euro.	Calcula múltiplos e submúltiplos do euro.	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, X INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),	CMCT
	Peso: 2.56%			
MT-B3.6	3º-MTB3.6.1 - Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas e de razoamento.	Resolve problemas de medida (metro, centímetro...)	PROCEDEMENTOS: Probas específicas, X INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas (25%),	CMCT
	Peso: 2.56%			
MT-B3.6	3º-MTB3.6.2 - Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución de problemas: revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	Reflexiona sobre o procedemento aplicado e comproba e interpreta as solucións.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, X INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),	CMCT CAA CSIEE
	Peso: 2.56%			

Bloque 4: Xeometría

MT-B4.1	<p>3º-MTB4.1.1 - Coñece e identifica os elementos básicos dos corpos xeométricos (lado, ángulo e vértice).</p> <p>Peso: 2.56%</p>	<p>Coñece e identifica os elementos básicos dos corpos xeométricos (lado, ángulo e vértice).</p>	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	CMCT
MT-B4.2	<p>3º-MTB4.2.1 - Coñece e diferencia a circunferencia do círculo e distingue os seus elementos.</p> <p>Peso: 2.56%</p>	<p>Coñece e diferencia a circunferencia do círculo e distingue os seus elementos.</p>	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	CMCT CAA
MT-B4.3	<p>3º-MTB4.3.1 - Identifica corpos redondos e poliedros (prisma, pirámide, cilindro, cono, esfera...).</p> <p>Peso: 2.58%</p>	<p>Identifica corpos redondos e poliedros (prisma, pirámide, cilindro, cono, esfera...).</p>	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	CMCT
MT-B4.4	<p>3º-MTB4.4.1 - Distingue entre ángulos agudos, rectos e obtusos.</p> <p>Peso: 2.58%</p>	<p>Distingue entre ángulos agudos, rectos e obtusos.</p>	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas,</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva (50%),</p>	CMCT CAA
MT-B4.5	<p>3º-MTB4.5.1 - Obtén información puntual e describe unha representación espacial (esbozo dun itinerario, plano dunha pista...) tomando como referencia obxectos familiares.</p> <p>Peso: 2.58%</p>	<p>Orientarse cun plano sinxelo dun medio coñecido.</p>	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	CMCT CAA CCL
MT-B4.5	<p>3º-MTB4.5.2 - Interpreta e describe situacións, mensaxes e feitos da vida diaria utilizando o</p>	<p>Explica un percorrido sinxelo utilizando un vocabulario axeitado.</p>	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática,</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	CMCT CAA CCL

	<p>vocabulario xeométrico axeitado: indica una dirección, explica un percorrido, oriéntase no espazo.</p> <p>Peso: 2.58%</p>				
MT-B4.6	<p>3º-MTB4.6.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados utilizando estratexias heurísticas de razoamento.</p> <p>Peso: 2.57%</p>	Resolve problemas xeométricos.	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas, INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas (25%),</p>	CMCT CAA
MT-B4.6	<p>3º-MTB4.6.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas: revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.</p> <p>Peso: 2.57%</p>	Reflexiona sobre o procedemento aplicado e comproba e interpreta as solucións.	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Rúbrica (10%),</p>	CMCT CAACSIEE
Bloque 5: Estatística e probabilidade					
MT-B5.1	<p>3º-MTB5.1.1 - Recolle e clasifica datos de situacións do seu contorno, utilizándoos para construír táboas ou gráficas.</p> <p>Peso: 2.57%</p>	Construe unha táboa ou gráfico en función dos datos.	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),</p>	CMCT CAA
MT-B5.1	<p>3º-MTB5.1.2 - Ordena os datos rexistrados atendendo a un</p>	Ordena os datos rexistrados atendendo a un criterio de	X X X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de</p>	CMCT CAA

	critério de clasificación.	clasificación.		observación (20%),	
	Peso: 2.58%				
MT-B5.1	3º-MTB5.1.3 - Interpreta gráficas de táboas extraendo a información explícita.	Interpreta gráficas de táboas extraendo a información explícita.	X X X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática, INSTRUMENTOS: Escala de observación (20%),	CMCT CAA
	Peso: 2.58%				

Concrecións metodolóxicas que require a materia.

Las matemáticas tienen un carácter instrumental, por tanto, son parte indispensable para adquirir conocimientos posteriores, especialmente los del área tecnológica y científica. Por ello, será muy importante que los alumnos se acostumbren a presentar y razonar sus trabajos de forma clara y estructurada.

Necesitamos entrenar de manera sistemáticas los procedimientos que conforman el andamiaje de la asignatura. Si bien la finalidad del área es entrenar el razonamiento lógico mediante la resolución de problemas, necesitamos dotar a los alumnos de herramientas para poder desarrollar este aspecto. Para ello necesitamos un cierto grado de entrenamiento individual y trabajo reflexivo de procedimientos básicos de la asignatura: algoritmos de cálculo, propiedades, lenguaje matemático, operaciones, cálculo mental...

En algunos aspectos del área, sobre todo en aquellos que pretenden el uso sistemático de procesos de razonamiento lógico, el trabajo en grupo colaborativo aporta, además del entrenamiento de habilidades sociales básicas y enriquecimiento personal desde la diversidad, una herramienta perfecta para discutir y profundizar en contenidos de ese aspecto.

Por otro lado, cada alumno parte de unas potencialidades que definen sus inteligencias predominantes, enriquecer las tareas con actividades que se desarrollen desde la teoría de las inteligencias múltiples facilita que todos los alumnos puedan llegar a comprender los contenidos que pretendemos adquirir para el desarrollo de los objetivos de aprendizaje.

En el área de Matemáticas es indispensable la vinculación a contextos reales, así como generar posibilidades de aplicación de los contenidos adquiridos. Para ello, las tareas competenciales facilitan este aspecto, que se podría complementar con proyectos de aplicación de los contenidos.

La manipulación de materiales debe ser constante en la actividad matemática, así como, el acceso a las nuevas tecnologías. Permitiendo que el alumno establezca vínculos reales entre los conocimientos matemáticos y su día a día.

Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.

Libro de texto, materiais manipulativos, contidos dixitais.

Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

Bloque 1. Procesos, métodos y actitudes en Matemáticas.

- 1.1. Utilizar procesos de razonamiento y estrategias de resolución de problemas, realizando los cálculos necesarios y comprobando las soluciones obtenidas.
- 1.2. Identificar y resolver problemas de la vida cotidiana, adecuados a su nivel, estableciendo conexiones entre la realidad y las matemáticas y valorando la utilidad de los conocimientos matemáticos adecuados para resolución de problemas
- 1.3. Utilizar los medios tecnológicos de modo habitual en el proceso de aprendizaje, buscando, analizando y seleccionando información relevante en Internet o en otras fuentes elaborando documentos propios, haciendo exposiciones y argumentaciones.
- 1.4. Conocer algunas características del método de trabajo científico en contextos de situaciones problemáticas a resolver.
- 1.5. Reflexionar sobre las decisiones tomadas, aprendiendo para situaciones similares futuras.

Bloque 2. Números.

- 2.1. Leer, escribir e ordenar utilizando razonamientos apropiados
- 2.2. Interpretar diferentes tipos de números según su valor, en situaciones de la vida cotidiana.

- 2.3. Realizar operaciones y cálculos numéricos mediante diferentes procedimientos, incluido el cálculo mental, en situación de resolución de problemas.
- 2.4. Identificar, resolver problemas de la vida cotidiana, adecuados a su nivel, establecer conexiones entre la realidad y las matemáticas y valorar la utilidad de los conocimientos matemáticos adecuados reflexionando sobre el proceso aplicado para la resolución de problemas.
- 2.5. Realizar divisiones sencillas e identificarlas que son exactas e inexactas.

Bloque 3. Medidas.

- 3.1. Seleccionar y utilizar instrumentos y unidades de medida usuales, haciendo previamente estimaciones y expresando con precisión medidas de longitud, peso/masa, capacidad y tiempo, en contextos reales.
- 3.2. Operar con diferentes medidas de longitud, peso/masa, capacidad y tiempo.
- 3.3. Utilizar las unidades de medida más usuales, convirtiendo unas unidades en otras de la misma magnitud, expresando los resultados en las unidades de medida más adecuadas, explicando oralmente y por escrito el proceso seguido y aplicándolo a la resolución de problemas.
- 3.4. Conocer las unidades de medida de tempo y sus relaciones, utilizándolas para resolver problemas de la vida diaria.
- 3.5. Conocer el valor de las equivalencias entre las diferentes monedas y billetes del sistema monetario de la Unión Europea.
- 3.6. Identificar y resolver problemas de la vida cotidiana adecuados a su nivel, estableciendo conexiones entre la realidad y las matemáticas y valorando la utilidad de los conocimientos matemáticos adecuados y reflexionando sobre el proceso aplicado para la resolución de problemas.

Bloque 4. Geometría.

- 4.1. Identificar figuras planas y cuerpos geométricos, nombrando y reconociendo sus elementos básicos (lados, vértices, caras, aristas y ángulos).
- 4.2. Conocer y distinguir la circunferencia y el círculo, así como sus elementos básicos.
- 4.3. Conocer y diferenciar los poliedros y los cuerpos redondos, así como sus elementos básicos.
- 4.4. Saber que es un ángulo y las clases de ángulos.

- 4.5. Interpretar representaciones espaciales (esbozo de un itinerario, plano de una pista...) realizadas a partir de sistemas de referencia y de objetos o situaciones familiares.
- 4.6. Identificar, resolver problemas de la vida cotidiana adecuados a su nivel, estableciendo conexiones entre la realidad y las matemáticas y valorando la utilidad de los conocimientos matemáticos adecuados y reflexionando sobre el proceso aplicado para la resolución de problemas.

Bloque 5. Estadística y probabilidad

- 5.1. Realizar, leer e interpretar representaciones gráficas de un conjunto de datos relativos al entorno inmediato.
- 5.2. Resolver problemas con la correcta interpretación de los datos de una tabla, gráfico de barra o pictograma.

Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

En cada avaliación:

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CALIFICACIÓN
Ferramentas de avaliación del traballo competencial	40
Probas de avaliación escritas	30
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	30
Calificación total	

A final de curso:

	PORCENTAXE NA NOTA FINAL
1.ª Avaliación	30
2.ª Avaliación	30
3.ª Avaliación	40

Calificación total	

Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

Entre as dúas primeiras semanas de clase levarán a cabo diferentes observacións e probas de avaliación inicial para, a través delas, comprobar o nivel de competencias curriculares que cada alumno posúe despois do verán.

As mesmas consistirán na realización de diferentes exercicios de recordo dos contidos e procedementos máis importantes traballados no curso anterior, que potencien a aprendizaxe das competencias craves determinadas na LOMCE.

Destas probas obteranse varios resultados que nos darán luz para comezar o curso no punto de partida en que se atope a maioría do alumnado e promover actuacións e traballos individualizados e/ou colectivos para cada un ofrecidos a aqueles alumnos/as que o necesiten.

Así mesmo poderemos decidir neste momento que alumnado será obxecto de apoio por parte dalgún especialista (AL), consultado e consensuado co DO ou cal deles necesitará RE ou ACS e en que área necesitarao.

A través dela poderemos elaborar unha descrición do grupo contestándonos entre outras a unha serie de cuestións do tipo:

1. Número de alumnos
2. Funcionamento do grupo (falan moito, cambian con facilidade de actividade ...)
3. Que fortalezas ten no grupo en canto ao desenvolvemento de obxectivos curriculares?
4. Que necesidades ten o grupo e como se van abordar? (Planificación de estratexias metodolóxicas, xestión de aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas ...)
5. Que fortalezas se identifican no grupo en canto a aspectos competenciais?

Medidas de atención á diversidade.

Para levar a cabo un plan específico de medias de atención á diversidade e á inclusión do alumnado e máis especificamente do alumnado con algún tipo de necesidade específica de apoio educativo (N.E.A.E.) partiremos da avaliación inicial levada a cabo nas 2 primeiras semanas do curso e descrita as súas actuacións no punto 9 desta programación anual.

Despois de elaborar a descrición do grupo unha vez realizada a avaliación inicial, deberemos recoller as necesidades individuais de cada alumno/a, así como as necesidades grupais da aula en xeral.

Neste punto podemos servirmos dunha serie de cuestións que podemos contestarnos do tipo:

1. Cales son os alumnos que necesitan un maior seguimento ou persoalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe? (Ter en conta aos alumnos con necesidades educativas,

- con altas capacidades, e outras con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar...).
2. Que medidas organizativas imos adoptar? (Planificación de reforzos, localización de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).
 3. Que medidas curriculares imos adoptar? Que recursos imos empregar?
 4. Que modelo de seguimento imos utilizar con cada un/a de eles?
 5. Cada canto e como imos avaliar os seus progresos?

Así mesmo poderemos decidir que alumnado será obxecto de apoio por parte dalgún especialista (Ao)/Ao), consultado e consensuado co DO ou cal deles necesitará RE ou ACS e en que área necesitarao.

Concreción dos elementos transversais.

A concreción dos elementos transversais, realizaranse a través de tódalas áreas, sempre tendo en conta as circunstancias actuais.

Actividades complementarias e extraescolares programadas.

As actividades que levarán a cabo ao longo do curso, tanto complementarias como extraescolares, quedan reflectidas na Programación Xeral Anual (PXA), aprobadas por todo o Claustro de profesores/as e polo Consello Escolar do Centro.

Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.

Neste apartado pretendo promover a reflexión docente e a autoavaliación da realización e o desenvolvemento de programacións didácticas. Para iso, ao finalizar cada unidade didáctica propónse unha secuencia de preguntas que nos permitan avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

De igual modo propónse unha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto, pódese realizar ao final de cada trimestre para recoller as melloras no seguinte.

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos na unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			

Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Atención á diversidade			

CEIP DE REFOXOS

Programación Música

3ºEP

Curso 2021-22

Sandra Pérez Míguez

ÍNDICE

1. XUSTIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN.

2. CONTEXTUALIZACIÓN

2.1 Entorno e centro.

2.2 Educación artística.

2.3 Distribución do alumnado e información académica.

2.4 Necesidades específicas individuais.

3. ORGANIZACIÓN CURRICULAR NA ETAPA DE PRIMARIA

3.1 Competencias clave.

3.2 Obxectivos didácticos.

3.3 Táboa contidos, criterios e estándares de avaliación.

3.4 Temporalización das unidades.

3.5 Conmemoracións e celebracións.

3.6 Contidos intercurriculares.

3.7 Contidos de tratamento transversal, valores e actitudes.

4. AVALIACIÓN

4.1 Táboa dos estándares por curso.

4.2 Temporalización, ponderación e instrumentos de avaliación dos estándares do curso.

4.3 Criterios de cualificación e promoción.

4.4 Mínimos esixibles.

4.5 Tipos de avaliación.

5. MEDIDAS DE ATENCIÓN AO ALUMNADO CON NECESIDADE ESPECÍFICA DE APOIO EDUCATIVO

5.1 Programas de reforzo e ampliación.

6. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

7. RECURSOS DIDÁCTICOS E ORGANIZATIVOS

7.1 Organización de recursos.

7.2 Horario de clases.

8. PROXECTOS DE CENTRO

9. ADDENDA: ADAPTACIÓN COVID-19

1. XUSTIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN

Esta programación foi deseñada seguindo as pautas mencionadas nos seguintes documentos:

- ❖ **Ley Orgánica 8/2013**, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa.
- ❖ **REAL DECRETO 126/2014**, do 28 de febreiro, que establece o currículo básico en Primaria.
- ❖ **DECRETO 105/2014**, do 4 de Setembro, que establece o currículo de Primaria en Galicia.
- ❖ **Orde do 20 de abril de 2016** pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.
- ❖ **Orden ECD/65/2015**, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria.
- ❖ Aplicamos o protocolo COVID do 22 de setembro.

2. CONTEXTUALIZACIÓN

2.1 ENTORNO e CENTRO

O centro é un C.E.I.P. situado nunha zona rural do sur da provincia de Pontevedra, sitúase nunha poboación duns 3.000 habitantes. Obsérvase unha constante expansión demográfica nos últimos anos e a súa poboación en xeral pódese considerar como de clase media-baixa, con nivel sociocultural medio-baixo, desenvolvendo gran parte dela no sector da agricultura e gandería.

Nun radio de 8 quilómetros atópase outro centro de educación primaria.

Trátase dun Centro de Educación Primaria e Infantil de liña única e agrupamento por ciclos.

O horario xeral do centro é de 9:00h a 14:00h, de setembro a xuño. É un horario de xornada continua, participando no PLAMBE con apertura de biblioteca pola tarde tres días.

O centro está situado nun edificio de dúas plantas, e o material de música está dentro da aula de 5º e 6º de Ed. Primaria.

2.2 EDUCACIÓN ARTÍSTICA (Música)

CEIP de Refoxos	
PROFESORA	Sandra Pérez Míguez
CURSO	3º Curso do grupo mixto de 3º e 4º.

2.3 DISTRIBUCIÓN DO ALUMNADO E INFORMACIÓN ACADÉMICA

	Nº alumnos	INS	5	6	7	8	9	10
3º primaria	2	-	-	1	-	1	-	-

2.4**NECESIDADES ESPECÍFICAS INDIVIDUAIS**

Os datos están recollidos no departamento de Orientación, salientando a seguinte información académica recollida na anterior táboa sobre os resultados académicos para axudar a facer unha avaliación diagnóstica inicial o máis precisa posible.

En segundo lugar atenderase ás indicacións do titor ou titora, do equipo de orientación e audición e linguaxe para atender aquelas necesidades ou dificultades que se detecten a partir da avaliación inicial e evolución do curso.

3.**ORGANIZACIÓN CURRICULAR DA ETAPA DE PRIMARIA****3.1****COMPETENCIAS CLAVE**

Aténdese en primeiro lugar ás tres competencias clave prioritarias:

- Competencia en comunicación lingüística, Competencia en aprender a aprender e destreza do traballo en grupo (integrada dentro da Competencia social e cidadá)

Como esta programación corresponde á programación dunha especialidade, remitímonos ás programacións dos diferentes niveis, onde se incluírán os perfís competenciais de cada curso, e a modo obxectivos fundamentais na programación didáctica para cada competencia traballaremos os seguintes obxectivos dende a área de música, sempre presentes na aula para poder ser consultadas polo alumnado:

Competencia en Comunicación Lingüística

1. Expresarse con soltura.	6. Recoñecer o silencio como factor
2. Realizar comentrios constructivos.	imprescindible para unha boa comunicación.
3. Formular preguntas.	7. Traballar distintos idiomas e dialectos.
4. Empregar a comunicación non verbal.	8. Mellorar a dicción, entonación,
5. Coidar e explorar a voz.	expresividade e acentuación.

Competencia para Aprender a Aprender

1. Participar nas actividades.	7. Preocuparse polo resultado obtido.
2. Coordinarse cos compañeiros.	8. Solucionar os problemas autónomamente.
3. Desenvolver a capacidade crítica.	9. Motivarse no traballo.
4. Esforzarse e intentar mellorar.	10. Aprender novas técnicas de estudio.
5. Autoavaliarse.	11. Improvisar, crear e experimentar
6. Planificar e organizar o traballo.	fomentando a confianza e éxito persoal.

Competencia Social e Cívica

1. Traballar en equipo.	6. Traballar en silencio.
2. Crear un bo clima de traballo.	7. Expresarse sen prexuízos.
3. Respetar aos compañeiros/as.	8. Explorar diversas culturas e folclores.
4. Asumir responsabilidades.	9. Resolver os conflitos pacíficamente.
5. escoitar con atención.	10. Coidar o material.

Competencia de Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor

1. Dialogar con corrección.	6. Liderar as actividades.
2. Coidar o material.	7. Respetar os compañeiros e profesores.
3. Mellorar o autoconceito e autoestima.	8. Aprender dos erros.
4. Participar en todas as actividades.	9. Asumir as consecuencias.
5. Solucionar os problemas con autonomía e rapidez.	10. Desfrutar do traballo.
	11. Entender a interacción social.

Competencia Conciencia e Expresións Culturais

1. Comentar as obras.	7. Adquirir técnica.
2. Expresar os gustos musicais.	8. escoitar diferentes estilos musicais.
3. Empregar as críticas para mellorar.	9. Crear un repertorio persoal variado.
4. Promover a iniciativa e creatividade.	10. escoitar en silencio.
5. Expoñer os traballos en público.	11. Recoñecer obras de prestixio e populares.
6. Comprender o valor cultural das expresións artísticas.	12. Compartir e desfrutar en grupo.
	13. Coñecer as bases da linguaxe musical.

Competencia Matemática e Competencias Básicas en Ciencia e Tecnoloxía

1. Traballar conceptos matemáticos.	7. Analizar o entorno para eliminar o ruído.
2. Traballar a medida musical das figuras e as súas equivalencias.	8. Utilizar a reciclaxe na creación de instrumentos.
3. A pulsación.	9. Descubrir a xeografía.
4. Traballar a forma musical.	10. Utilizar as Tics.
5. Traballar a xeometría nas danzas.	11. Gravar as propias producións.
6. Coidar o propio corpo.	12. Concienciarse en valores positivos.

Competencia Dixital

1. Dominar aplicacións e programas informáticos.	5. Coidar o material informático
2. Buscar en Internet con seguridade.	6. Traballar con aplicacións musicais.
3. Gravar as propias producións.	7. Entender os dereitos de autor.
4. Coñecer riscos en Internet.	8. Aplicar a responsabilidade no traballo na rede.

3.2**OBXECTIVOS DIDÁCTICOS**

O Decreto de currículo de referencia non establece obxectivos específicos das áreas da educación primaria. Porén, remitímonos aos obxectivos de etapa do Decreto 105/2014 do 4 de setembro, onde os propios estándares se poden considerar obxectivos posto que son a finalidade que pretendemos acadar.

A grandes rasgos, para orientar a función docente, deseñáronse os seguintes obxectivos en cada curso:

TERCEIRO

- Participar e desfrutar da música nas súas distintas facetas, danza, canto, teatro e interpretación instrumental.
- Recoñecer os erros e autocorrexirse.
- Respetar aos compañeiros e traballo docente favorecendo un bo clima de aula.
- Utilizar a escoita musical para indagar nas posibilidades do son e coñecer exemplos de obras variadas da nosa e doutras culturas.
- Identificar e describir as características de elementos musicais e calidades dos sons.
- Analizar a organización de obras musicais sinxelas e describir os elementos que as compoñen.
- Utilizar recursos gráficos durante a audición dunha peza musical.
- Interpretar un repertorio básico de cancións e pezas instrumentais, en solitario e grupo, empregando a voz e instrumentos.
- Aplicar á práctica instrumental os conceptos de linguaxe musical aprendidos.
- Explorar estruturas musicais e seleccionar e combinar ideas musicais dentro de estruturas sinxelas entre varias dadas, co obxectivo de crear un produto musical propio individual ou grupal.
- Explorar as posibilidades sonoras dos materiais, instrumentos e dispositivos electrónicos.
- Adquirir capacidades expresivas e creativas que ofrecen a expresión corporal e a danza.
- Interpretar un repertorio básico de danzas propias da cultura galega e doutras culturas.

3.3

CONTIDOS, CRITERIOS E ESTÁNDARES DE AVALIACIÓN DE PRIMEIRO

3º CURSO		
BLOQUE 1. ESCOITA: Procúrase que o alumnado tome conciencia dos sons que do seu ámbito, así como das posibilidades sonoras dos materiais e dos obxectos do seu contexto. Faise fincapé na audición activa de manifestacións musicais de distintas orixes e no respecto no proceso da audición.		
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES / “OBXECTIVOS”
<p>B1.1. Audición activa dunha selección de pezas instrumentais e vocais de diferentes estilos e culturas, adaptadas á idade do alumnado.</p> <p>B1.2. Asistencia a algunha representación musical.</p> <p>B1.3. Interese polo repertorio tradicional de Galicia e das zonas de procedencia dos compañeiros e das compañeiras.</p> <p>B1.4. Audición de obras musicais de distintas características e procedencias.</p> <p>B1.5. Actitude atenta e silenciosa, e respecto polas normas de comportamento durante a audición de música e na asistencia a representacións.</p> <p>B1.6. Recoñecemento de calidades dos sons: intensidade, duración, altura e timbre.</p> <p>B1.7. Acento e pulso.</p> <p>B1.8. Elementos musicais. Tempo e matices: forte, piano e mezzoforte.</p> <p>B1.9. Identificación dos rexistros de voces graves e agudas, así coma das posibles agrupacións vocais e instrumentais (solista, dúo, trío e coro).</p> <p>B1.10. Compases binarios e ternarios.</p> <p>B1.11. Recoñecemento e identificación das partes dunha peza musical. Formas musicais binarias e ternarias.</p>	<p>B1.1. Utilizar a escoita musical para indagar nas posibilidades do son e coñecer exemplos de obras variadas da nosa e doutras culturas.</p> <p>B1.2. Identificar e describir as características de elementos musicais e calidades dos sons do contexto.</p> <p>B1.3. Analizar a organización de obras musicais sinxelas e describir os elementos que as compoñen.</p> <p>B1.4. Utilizar recursos gráficos durante a audición dunha peza musical.</p>	<p>EMB1.1.1. Expresa as súas apreciacións persoais sobre o feito artístico musical.</p> <p>EMB1.1.2. Manifesta as sensacións, as impresións e os sentimentos que lle provoca a audición dunha peza musical.</p> <p>EMB1.1.3. Coñece, entende e cumpre as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.</p> <p>EMB1.1.4. Identifica manifestacións artísticas propias de Galicia.</p> <p>EMB1.2.1. Describe e dá información salientable sobre elementos da linguaxe musical presentes nas manifestacións musicais e nos sons do contexto.</p> <p>EMB1.3.1. Distingue tipos de voces e instrumentos, e agrupacións instrumentais ou vocais.</p> <p>EMB1.3.2. Identifica e describe variacións e contrastes de velocidade e intensidade tras a escoita de obras musicais.</p> <p>EMB1.4.1. Establece unha relación entre o que escoita e represéntao nun musicograma ou nunha partitura sinxela.</p> <p>EMB1.4.2. Identifica as partes dunha peza musical sinxela e presenta graficamente a súa estrutura.</p> <p>EMB1.4.3. Representa graficamente, con linguaxe convencional ou non, os trazos característicos da música escoitada.</p>
BLOQUE 2. INTERPRETACIÓN MUSICAL: O alumnado é protagonista absoluto neste bloque, cuxo obxectivo é a creación de produtos musicais de diferentes estilos, usando diversas técnicas compositivas e con finalidades distintas. Centrémonos tamén en que o alumnado valore o traballo colaborativo, o respecto cara ás demais persoas e a avaliación con intención de mellorar.		
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES / “OBXECTIVOS”
<p>B2.1. Lectura e interpretación de pezas instrumentais e cancións sinxelas de maneira colectiva, con ou sen acompañamento, con distintos tipos de grafías.</p>	<p>B2.1. Interpretar un repertorio básico de cancións e pezas instrumentais, en solitario ou en grupo, mediante a voz</p>	<p>EMB2.1.1. Utiliza de xeito correcto a linguaxe musical traballada para a interpretación de obras.</p> <p>EMB2.1.2. Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos</p>

<p>B2.2. Frauta doce: dixitación da escala de dó sen alteracións.</p> <p>B2.3. Iniciación aos instrumentos de placas Orff en acompañamentos de pezas sinxelas.</p> <p>B2.4. Rexistro da música creada na aula mediante gravacións para a súa escoita posterior e a súa valoración.</p> <p>B2.5. Dobre barra e DC.</p> <p>B2.6. Ditados rítmicos con grafías de negra, branca, redonda e corchea, e os seus silencios.</p> <p>B2.7. Ditados melódicos sinxelos.</p> <p>B2.8. Improvisación de esquemas rítmicos e melódicos sobre bases musicais dadas.</p> <p>B2.9. Creación guiada de pezas musicais sinxelas a partir de elementos dados.</p> <p>B2.10. Recreación musical e sonorización dun texto oral ou escrito.</p> <p>B2.11. Sonorización de imaxes ou representacións dramáticas usando materiais, instrumentos e dispositivos electrónicos.</p> <p>B2.12. Construción dun instrumento.</p>	<p>ou instrumentos, utilizando a linguaxe musical.</p> <p>B2.2. Explorar estruturas musicais e seleccionar e combinar ideas musicais dentro de estruturas sinxelas entre varias dadas, co obxectivo de crear un produto musical propio individual ou grupal.</p> <p>B2.3. Explorar e utilizar as posibilidades sonoras e expresivas de diversos materiais, instrumentos e dispositivos electrónicos.</p>	<p>sinxelos.</p> <p>EMB2.1.3. Interpreta pezas vocais e instrumentais sinxelas con distintos agrupamentos con e sen acompañamento.</p> <p>EMB2.1.4. Toma conciencia dos erros cometidos e amosa interese por mellorar.</p> <p>EMB2.2.1. Crea unha peza musical sinxela a partir da selección, a combinación e a organización dunha serie de elementos dados previamente, coñecidos e/ou manexados.</p> <p>EMB2.2.2. Amosa respecto e responsabilidade no traballo individual e colectivo.</p> <p>EMB2.3.1. Emprega instrumentos materiais e dispositivos electrónicos para crear pezas musicais sinxelas e para a sonorización de imaxes e representacións dramáticas.</p> <p>EMB2.3.2. Constrúe algún instrumento orixinal ou similar a un existente.</p>
<p>BLOQUE 3: A MÚSICA, O MOVEMENTO E A DANZA. Este derradeiro bloque está destinado ao desenvolvemento da expresividade e a creatividade do alumnado desde o coñecemento e a práctica da danza. Comézase pola coordinación motriz e a conciencia do desprazamento no espazo, e chégase finalmente ao nivel de creación e expresión de sentimentos co movemento.</p>		
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES / “OBXECTIVOS”
<p>B3.1. Recoñecemento do corpo como instrumento rítmico e de expresión corporal.</p> <p>B3.2. Creación de pequenas coreografías para obras musicais breves e de estrutura sinxela.</p> <p>B3.3. Reprodución de xogos motores e secuencias de movementos fixados ou inventados, procurando unha progresiva coordinación individual e colectiva.</p> <p>B3.4. Iniciación á interpretación de danzas tradicionais galegas e doutras culturas.</p>	<p>B3.1. Adquirir capacidades expresivas e creativas que ofrecen a expresión corporal e a danza.</p> <p>B3.2. Interpretar un repertorio básico de danzas propias da cultura galega e doutras culturas.</p>	<p>EMB3.1.1. Identifica e utiliza o corpo como instrumento para a expresión de sentimentos e emocións, e como forma de interacción social.</p> <p>EMB3.1.2. Inventa e reproduce pequenas coreografías que corresponden coa forma interna dunha obra musical de forma sinxela binaria, ternaria e rondó.</p> <p>EMB3.2.1. Controla a postura e a coordinación coa música cando interpreta danzas.</p> <p>EMB3.2.2. Identifica, reproduce e goza interpretando danzas tradicionais galegas e doutras culturas.</p>

Dada a franxa de idade en que nos atopamos, tendo en conta as súas características psicoevolutivas, e posto que esta planificación se realiza nun nivel teórico e con anterioridade á avaliación inicial do alumnado e á concreción definitiva da totalidade de actividades extraescolares e proxectos nos que participará o centro, temos que resaltar o **carácter aberto e flexible** que debe ter unha programación. As modificacións que se realicen con respecto a esta planificación, de realizarse, reflectiranse na memoria final de curso, afectando principalmente ao enriquecemento dos contidos a traballar.

3.4

TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES

Mes	Semana	UD	LONXITUDINAIS	
Setembro	10 a 11	UD 1, Torneo musical medieval Avaliación Inicial. Historia da Música, Prehistoria e música Medieval.	PROXECTO UD 14 UN COLE DE CINE Ud lonxitudinal de todo o curso que introduce o cine no traballo diario da clase de música con audicións e interpretacións de BSO e música que aparece no cine.	
	14 a 18			
	21 a 25			
Outubro	28/9 a 2	UD 2, Un outono no barroco Semana do espazo. Historia da Música, Renacemento e Barroco		PROXECTO UD 15 PLUMARÍN, DE VIAXE POLO MUNDO
	5 a 9			
	13 a 16			
	19 a 23	UD 3, Un samaín clásico Samaín Historia da música, Clasicismo.		
	26 a 30			
Novembro	2 a 6	UD 4, O magosto romántico Magosto 20, Día Universal da Infancia. 25, Día Intr. contra a Violencia de Xénero.		
	9 a 13			
	16 a 20			
	23 a 27			
Decembro	30/11 a 4	UD5 LUCES, CÁMARA E ACCIÓN!! Festival de Nadal. Do 3 ao 10, conmemoración da Constitución e do Estatuto de autonomía de Galicia. 3, Día Internacional das Persoas con Discapacidade. 10, Día da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.		
	9 a 11			
	14 a 18			
	21 a 22			
Xaneiro	11 a 14	UD 6, Rodando en Europa Estudio do folklore en Europa.		
	18 a 22			
	25 a 29			
Febreiro	1 a 5	UD 7, Rodando en América 30/1, Día Escolar da Paz. Estudio do folklore en América.		
	8 a 12			
	18 a 19			
	22 a 26	UD 8, Rodando en Ásia Entroido. 8, Día Internacional da Muller Traballadora. Estudio do folklore en Ásia.		
Marzo	1 a 5			
	8 a 12			
	15 a 19	UD 9, Rodando en África Do 11 ao 15, Semana da prensa. 15, Día Mundial dos Dereitos do Consumidor. Estudio do folklore en África.		
	22 a 26			

Mes	Semana	UD	LONXITUDINAIS	
Abril	6 a 9	UD 10, Un pouco de Rock 7, Día Mundial da Saúde. Do 23 ao 26, Semana do Libro. Conmemoración dos maios. Traballo sobre o estilo musical rock and roll.		
	12 a 16			
	19 a 23			
	26 a 30			
Maio	3 a 7	UD 11, Imos co Pop 2, Día Internacional contra o acoso escolar. 9, Día de Europa. Do 13 ao 17, Semana das Letras Galegas. Traballo sobre o estilo musical Pop.		
	10 a 14			
	18 a 21			
	24 a 28			
	31 a 4/6			
Xuño	7 a 11	UD 12, Improvisamos co Jazz 5, Día Mundial do Medio Ambiente. Traballo sobre o estilo musical Jazz.		
	14 a 18	UD 13, Mesturamos coma Djs Fin de curso. Traballo sobre o estilo musical, Electrónico, disco.		
	20 a 22			

3.5

CONMEMORACIÓNS E CELEBRACIÓNS

Considéranse actividades complementarias as organizadas durante o horario escolar polo centro, de acordo co seu proxecto curricular.

SAMAÍN, traballo dunha peza relativa a esta celebración a nivel vocal e teatral para representar en público o propio día.

MAGOSTO, interpretación de pezas populares galegas relativas ao outono, bailes, xogos e trabalínguas en referencia á festa do magosto para realizar ao aire libre o día do magosto.

NADAL, realización dun teatro musical para ser representado o último día do cole en público.

DIA DA PAZ, traballo dunha canción ou Libup relacionada coa paz a tolerancia e respecto de todas as culturas incorporando unha coreografía sinxela para ser executada por todo o colexio.

ENTROIDO, traballamos a música percusiva, batucadas e tamboradas para acompañar o desfile de disfraces, incorporamos unha pequena representación acorde á temática do disfraz a música do desfile.

DIA DO LIBRO, proposta de lectura de libros musicais e contos de temática musical, reparto de libros colgados do teito na aula de música para espertar a curiosidade dos alumnos/as

OS MAIOS, creación e canto de pequenas coplas de maios acompañadas coa guitarra e claves musicais para gravalas o dentro da aula.

LETRAS GALEGAS, traballo na aula do folclore galego como seña de identidade na nosa Comunidade Autónoma, musicalización dalgún texto do autor en cuestión.

FIN DE CURSO, musical de fin de curso, canto e baile para despedir o curso de xeito divertido.

Destacar que todo o traballo que se realiza na aula de música nas seguintes efemérides se coordina cos equipos de biblioteca, encargado da dinamización das actividades e proxectos grupais do centro.

3.6

CONTIDOS INTERCURRICULARES

Un dos obxectivos é interrelacionar a aprendizaxe da música co doutras materias de Primaria.

Tendo en conta o anterior, en cada unidade hai momentos nos que as actividades permiten aos nenos aprender interesantes conceptos doutras áreas do currículo

Matemáticas: medida, duración, ritmo, compás, ...
Linguas: acentos, lecturas, cancións en distintos idiomas, ritmos, ...
Literatura: Poesias, retahilas, recitados, contos, cancións, ...
CC. Sociais: historia da música, doutras culturas, evolución musical e instrumental, ...
CC. da Natureza: materiais sonoros, os sons da natureza, ritmos na natureza, ...
Informática: programas para visionar e escoitar pezas, material para expoñer, material para gravar...

3.7 CONTIDOS DE TRATAMENTO TRANSVERSAL, EDUCACIÓN EN VALORES

Os temas transversais responden a unha necesidade da sociedade e trabállanse como eixes que percorren todas as áreas curriculares. Inciden en aspectos e valores de sensibilización como son:

Comprensión lectora, la expresión oral y escrita. Traballanse os textos das cancións, comentarios das audicións, xerase un ambiente comunicativo e social no traballo de aula que impulsa o diálogo, existe unha biblioteca de aula, o traballo de recollida de noticias, concursos de investigación que se promoven na aula e no blog SOLMUSICARE. Ademais a clase de

música favorece o traballo vocal, flexión da voz, entonación, etc, recursos que son de gran axuda para o correcto desenvolvemento lector e vocal.

Educación para a paz e a tolerancia; Trabállase sobre situacións de conflito e disparidade de opinións, empregándoas para tomar conciencia de que os conflitos non teñen por que ser negativos, senón que dialogando e buscando solucións acádanse conclusións positivas, xustas e beneficiosas. Abórdase na interpretación de cancións e audicións de diversas culturas, cun marco tolerante e respectuoso nos debates, coa resolución pacífica e tranquila das dificultades e discrepancias xeradas, aglutinando este punto á totalidade de Ud. da programación, e directamente no día da Paz.

Educación para a paridade e moral e cívica; Partindo das situacións da convivencia na aula e situacións familiares pretendemos que adquiran as destrezas básicas no desenvolvemento de actitudes de autonomía paritaria e cívicas no ámbito familiar e escolar. Existe un tratamento global en todas as Ud. traballado mediante a asignación de tarefas de clase, no coidado do vocabulario e metodoloxía, elección de exemplos prácticos, no protagonismo tanto de alumnos e alumnas, tratando a paridade na aula, e no día da eliminación da violencia de Xénero. A educación cívica trabállase co coidado do material, aceptación de normas, respecto e tolerancia a compañeiros e materiais de aula.

Educación ambiental; Pretende o achegamento á natureza, coa observación, experimentación e valoración do medio natural para o coidado, respecto, responsabilidade e de busca de solucións aos problemas medioambientais. Trabállase na reciclaxe de materiais para a construción de instrumentos, co día do Consumidor, día do medio ambiente e centro de interese das culturas mundiais, facendo un percorrido polas folclore mundial entre outras actividades que amosan a cultura e folclore das distintas sociedades a analizar. e finalmente co traballo de letras de concienciación sobre o medio ambiente.

Educación para a saúde e Educación sexual; Traballa o benestar físico e mental, desenvolvendo hábitos e costumes sans que valoren a saúde coma un aspecto fundamental da calidade de vida. Traballa a educación sexual, prestando pautas e situacións que axuden a valorar e o propio corpo, coñecendo e respectando as diferenzas e as semellanzas físicas cos demais. Abarca o traballo psicomotor, exercicios de respiración e coidado da voz, relaxación e respiración, relaxación do corpo, desenvolvemento e consolidación da lateralidade, desenvolvemento da axilidade e control corporal, dominio da tonicidade e coordinación mediante a danza e o movemento, etc. traballándoo na totalidade das Ud. da Pd., e propiamente no día da Saúde.

Educación vial; Tráballase un coñecemento das normas básicas de educación vial referidas principalmente a peóns para que adquiran hábitos de comportamento prudente que lles permitan desenvolverse con autonomía. Abórdase co traballo de desprazamentos e marchas en audicións sen tocarse e co recoñecemento acústico dos sons da vida cotiá.

Educación para o consumidor; Desenvólvese a capacidade crítica para asumir responsabilidades como consumidores para responsables, á vez que aprender a defenderse de certas campañas publicitarias, analizando as diferenzas entre a ficción dos produtos presentados nos medios de comunicación e a realidade destes. Tráballanse audicións de estilos variados e descoñecidos, elaboración de instrumentos con materiais reciclados, análise da música nos medios de comunicación e cine e o día do Consumidor.

Educación para o ocio e o tempo de lecer; Amósanse diferentes formas de entretemento como xogos tradicionais, as novas tecnoloxías e a súa función de ocio, aportase cantigas e xogos de patio, adiviñas, etc, supón unha alternativa ao ocio máis comercial. Abórdase con exercicios con eminente carácter lúdico creando un ambiente alegre e participativo que motive ao alumnado con actividades maioritariamente prácticas de interpretación e creación musical, xogos musicais de mesa e informáticos e Internet, aprendizaxe de xogos e cantigas de patio. Tráballase na totalidade das Unidades.

Emprendemento. Pretendese xerar un espírito de confianza autonomía e creatividade no alumnado, deixando maior autonomía na creatividade propia, traballar en equipo e organizarse para un mellor aproveitamento e reflexionar sobre a súa repercusión positiva na mellora da autoestima e autoconcepto, sempre dende un sentido crítico co seu propio traballo e o dos compañeiros.

En educación musical tráballase lonxitudinalmente dende a improvisación, a expresión e escenificación, o traballo por recunchos e o liderazgo e reparto de responsabilidades nas tarefas encomendadas nas sesións.

Comunicación audiovisual e Tecnoloxías da información e comunicación. O tratamento das TIC realízase nunha serie de actividades de consecución das destrezas necesarias que permitan ao alumnado valerse por si mesmo na utilización de programas multimedia, a Internet e a autoaprendizaxe e o ocio por medio das TIC. As actividades específicas están recollidas nos anexos de cada Ud. concreta. E a modo xeral recollense na utilización do proxector e ordenador de aula, o recuncho das tics, cos dous ordenadores e tablet, o pequeno estudio de gravación que se crea na aula para a gravación de audio e vídeo en algunhas sesións, a utilización da aula de

informática e calquera actividade na que se empreguen sistemas de tecnoloxía na reprodución, proxección ou visualización de contidos musicais.

Educación constitucional e cívica. Este tema implica o traballo e comprensión dunha sociedade constitucional , basada nuns dereitos e deberes que nos levan a una convivencia harmoniosa e pacífica. A educación cívica trabállase co coidado do material, aceptación de normas, respecto e tolerancia a compañeiros e materiais de aula traballada globalmente na totalidade das sesións de música. Reflexando tamén de xeito claro e conciso os dereitos e deberes do alumnado e o profesorado, fomentando una convivencia máis agradable e pacífica inspirada no diálogo.

VALORES E ACTITUDES

- Valores sociais, cívicos e solidarios: a pertenza ao grupo clase, a responsabilidade colectiva, o traballo ben feito, a cidadanía, o respecto polo común, a solidariedade, o interese polos demais, a ecoloxía...
- Desenvolvemento persoal: a responsabilidade, orde, disciplina, autenticidade, autoestima, superación, sinceridade,...
- As relacións persoais: comunicación, afectividade, respecto persoal, agradecemento, paz, harmonía, perdón, dignidade persoal, os trazos de identidade, coidado do corpo...

4.

AVALIACIÓN

4.1

TÁBOA DA EVOLUCIÓN DOS ESTÁNDARES POR CURSO

BLOQUE 1: ESCOITA					
1º-EMB1.1.1-Manipula e explora as calidades sonoras do corpo, dos instrumentos, dos obxectos, dos animais e da voz.	2º-EMB1.1.1-Manipula e coñece algunhas calidades sonoras do corpo, dos instrumentos, dos obxectos, dos animais e da voz.				
1º-EMB1.1.2-Representa graficamente ou corporalmente estas calidades: son curto, longo, ascendente e descendente, forte, piano, agudo e grave.	2º-EMB1.1.2-Representa graficamente e corporalmente estas calidades: son curto, longo, ascendente e descendente, forte, piano, agudo e grave.	3º-EMB1.4.3-Representa graficamente, con linguaxe convencional ou non, a música escoitada.	4º-EMB1.5.3-Representa graficamente, con linguaxe musical convencional ou non, a música escoitada.	5º-EMB1.6.3-Representa graficamente, con linguaxe musical convencional ou non, os trazos característicos da música escoitada.	
1º-EMB1.1.3-Recoñece e discrimina os sons do seu contexto.	2º-EMB1.1.3-Recoñece e discrimina os sons do seu contexto.	3º-EMB1.2.1-Describe e dá información sobre elementos da linguaxe musical presentes nas manifestacións musicais e nos sons do contexto.	4º-EMB1.2.1-Describe e dá información sobre elementos da linguaxe musical presentes nas manifestacións musicais e nos sons do contexto.	5º-EMB1.2.1-Describe e dá información salientable sobre acento, pulso e calidades do son presentes nas manifestacións musicais e nos sons do contexto.	6º-EMB1.1.1-Identifica, clasifica e describe as calidades dos sons do contexto natural e social, utilizando un vocabulario preciso.
		3º-EMB1.1.4-Identifica manifestacións artísticas propias de Galicia.	4º-EMB1.1.4-Identifica e valora as manifestacións artísticas propias de Galicia.	5º-EMB1.7.1-Identifica e difunde manifestacións artísticas propias de Galicia.	
1º-EMB1.1.5-Identifica voces masculinas e femininas.	2º-EMB1.1.5-Identifica voces masculinas, femininas e infantís.	3º-EMB1.3.1-Distingue tipos de voces e instrumentos, e agrupacións instrumentais ou vocais.	4º-EMB1.3.1-Distingue e clasifica tipos de voces e instrumentos, e agrupacións instrumentais ou vocais.	5º-EMB1.3.1-Distingue e clasifica tipos de voces, e agrupacións vocais e corais.	6º-EMB1.2.1-Distingue tipos de voces, instrumentos, variacións e contrastes de velocidade e intensidade, nas audicións musicais, con capacidade para emitir unha valoración destas.
	2º-EMB1.6.1-Recoñece e identifica algúns instrumentos, e clasifícaos por familias.		4º-EMB1.4.1-Identifica de xeito visual e auditivo os instrumentos. 4º-EMB1.4.2-Clasifica os instrumentos por familias: vento, corda e percusión.	5º-EMB1.5.1-Identifica de xeito visual e auditivo os instrumentos. 5º-EMB1.5.2-Clasifica os instrumentos atendendo á súa forma de producir o son (aerófonos, cordófonos, membranófonos, idiófonos e electrófonos)	6º-EMB2.2.1-Recoñece e clasifica instrumentos acústicos e electrónicos, diferentes rexistros da voz, e agrupacións vocais e instrumentais. 6º-EMB2.1.1-Recoñece e describe as calidades da voz a través de audicións diversas.
		3º-EMB1.3.2-Identifica variacións e contrastes de velocidade e intensidade tras a escoita de obras musicais.	4º-EMB1.3.2-Identifica e describe variacións e contrastes de velocidade e intensidade tras a escoita das audicións.	5º-EMB1.3.2-Identifica variacións e contrastes de velocidade e intensidade tras a escoita de obras musicais.	
1º-EMB1.2.1-Respecta os tempos de silencio para o bo estudo dos sons e a escoita das audicións	2º-EMB1.2.1-Respecta os tempos de silencio para o bo estudo dos sons e a escoita das audicións.				

1º-EMB1.2.2-Respecta as opinións dos seus compañeiros/as, así como do profesorado.				5º-EMB1.1.3-Respecta as opinións dos compañeiros e das compañeiras. 5º-EMB1.4.2-Planifica o traballo respectando as ideas e as contribucións das demais persoas.	
1º-EMB1.3.1-Coñece algunhas persoas compositoras e obras famosas.	2º-EMB1.3.1-Coñece algunhas persoas compositoras e relacións coas súas obras.				6º-EMB1.2.2-Interésase por descubrir obras musicais de diferentes características, e utilízalas como marco de referencia para as creacións propias.
			4º-EMB1.4.3-Procúra e presenta información sobre a música e os instrumentos doutras culturas.	5º-EMB1.4.1-Procúra e selecciona a información de xeito autónomo e con sentido crítico. 5º-EMB1.5.3-Procúra, organiza e presenta información musical.	6º-EMB2.3.1-Procúra información bibliográfica, en medios de comunicación e en internet sobre cultura musical.
				5º-EMB1.4.3-Expón a información de maneira clara, limpa e ordenada, en varios soportes. 5º-EMB1.7.2-Expón a información recollida de xeito ordenado, e achega evidencias do traballo realizado. 5º-EMB3.3.3-Expón as valoracións e as informacións recollidas ao longo do proceso de creación.	6º-EMB2.3.2-Presenta e expón a información de xeito claro, ordenado e limpo en varios soportes.
1º-EMB1.3.2-Coñece as figuras do/da director/ora de orquestra, instrumentista e público.	2º-EMB1.3.2-Coñece as figuras de compositor/ora, director/ora de orquestra, instrumentista e público, así como as súas funcións, respectando e valorando os seus respectivos traballos.				
	2º-EMB1.4.3-Coñece e respecta as normas de comportamento básicas en concertos e outras representacións musicais.	3º-EMB1.1.3-Coñece, entende e cumpre as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.	4º-EMB1.1.3-Coñece, entende e respecta as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.	5º-EMB1.1.4-Coñece, entende e aplica as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.	6º-EMB1.3.1-Coñece, entende e cumpre as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.
1º-EMB1.4.1-Representa mediante diferentes técnicas os sentimentos que suscitou unha audición musical.	2º-EMB1.4.1-Representa mediante diferentes técnicas os contidos musicais traballados e os sentimentos que suscitou.	3º-EMB1.1.2- Manifesta sensacións, impresións e sentimentos que lle provoca as audicións musicais.	4º-EMB1.1.2-Manifesta sensacións, impresións e sentimentos que lle provoca as audicións musicais.	5º-EMB1.1.2-Manifesta as sensacións, as impresións e os sentimentos que lle provoca a audición dunha peza musical.	
1º-EMB1.4.2-Emprega vocabulario básico musical adaptado ao seu nivel.	2º-EMB1.4.2-Emprega vocabulario musical adaptado ao seu nivel.	3º-EMB1.1.1-Expresa as súas apreciacións persoais sobre o feito artístico musical.	4º-EMB1.1.1-Expresa as súas apreciacións persoais sobre o feito artístico musical con seguridade.	5º-EMB1.1.1-Expresa e xustifica as súas apreciacións persoais sobre o feito artístico musical.	
1º-EMB1.5.1-Coñece, identifica e representa elementos básicos da linguaxe musical: pulsación, longo, curto, rápido, lento, forte, piano, son, silencio, agudo, grave, pentagrama, clave de sol, branca e negra.	2º-EMB1.5.1-Coñece, identifica e representa elementos básicos da linguaxe musical: pulsación, longo, curto, rápido, lento, forte, piano, son, silencio, agudo, grave, pentagrama, clave de sol, branca, negra e parella de corcheas.			5º-EMB1.3.4-Identifica e utiliza correctamente os elementos da linguaxe musical traballados.	

		3º-EMB1.4.1-Establece unha relación entre o que escoita e represéntao nun musicograma.	4º-EMB1.5.1-Establece unha relación entre o que escoita e represéntao nun musicograma ou partitura sinxela.	5º-EMB1.6.1-Transcribe unha audición á linguaxe musical convencional ou non convencional.	
1º-EMB1.5.2-Utiliza notación non convencional para representar elementos do son.	2º-EMB1.5.2-Utiliza notación convencional e non convencional para representar elementos do son.	3º-EMB2.1.2-Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos sinxelos.	3º-EMB2.1.2-Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos sinxelos.	3º-EMB2.1.2-Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos.	3º-EMB2.1.2-Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos dados e escoitados.
1º-EMB1.1.4-Utiliza aplicacións informáticas e xogos para a discriminación auditiva. 1º-EMB1.5.3-Utiliza aplicacións informáticas sinxelas para realizar actividades musicais.	2º-EMB1.1.4-Utiliza aplicacións informáticas e xogos para a discriminación auditiva das calidades traballadas. 2º-EMB1.5.3-Utiliza aplicacións informáticas sinxelas para realizar actividades musicais.		4º-EMB1.5.4-Utiliza aplicacións informáticas para representar ou realizar tarefas de análise e produción musical.		
		3º-EMB1.4.2-Identifica as partes dunha peza musical sinxela.	4º-EMB1.5.2-Identifica as partes dunha peza musical.	5º-EMB1.6.2-Identifica as partes dunha peza musical, e representa graficamente a súa estrutura.	
			4º-EMB1.3.3-Identifica e completa os compases traballados.	5º-EMB1.3.3-Identifica e completa correctamente os compases traballados.	
					6º-EMB1.3.2-Comprende, acepta e respecta o contido das normas que regulan a propiedade intelectual canto á reprodución e a copia de obras musicais.
BLOQUE 2: INTERPRETACIÓN MUSICAL					
1º-EMB2.2.1-Interpreta individualmente ou en grupo un pequeno repertorio de cancións sinxelas.	2º-EMB2.3.1-Interpreta individualmente e en grupo un pequeno repertorio de cancións sinxelas.	3º-EMB2.1.3-Interpreta pezas vocais e instrumentais sinxelas con distintos agrupamentos con e sen acompañamento.	4º-EMB2.1.3-Interpreta pezas vocais e instrumentais con distintos agrupamentos, con e sen acompañamento	5º-EMB2.1.3-Interpreta pezas vocais e instrumentais con distintos agrupamentos, con e sen acompañamento	6º-EMB2.2.4-Interpreta pezas vocais e instrumentais de diferentes épocas, estilos e culturas para distintos agrupamentos, con e sen acompañamento
1º-EMB2.1.1-Repite esquemas rítmicos escoitados.	2º-EMB2.1.1-Repite esquemas rítmicos escoitados.				
1º-EMB2.1.2-Elabora pequenos instrumentos con materiais de reciclaxe.	2º-EMB2.1.2-Crea instrumentos con materiais de reciclaxe.	3º-EMB2.3.2-Constrúe algún instrumento.	4º-EMB2.3.2-Constrúe algún instrumento orixinal ou similar a un existente.	5º-EMB2.3.2-Constrúe algún instrumento orixinal ou similar a un existente.	
	2º-EMB2.2.1-Consegue tocar algún fragmento melódico ou rítmico, ou acompañamento sinxelo, coa fruta e dos instrumentos da aula.				6º-EMB2.2.5-Coñece e interpreta cancións de distintos lugares, épocas e estilos, e valora a súa achega ao enriquecemento persoal, social e cultural.
1º-EMB2.2.2-Realiza pequenas improvisacións melódicas sobre algunha base dada en pentafonía.	2º-EMB2.3.2-Improvisa melódicamente sobre unha base dada.				

1º-EMB2.2.3-Fai de xeito consciente o proceso da respiración.	2º-EMB2.3.3-Fai de xeito consciente o proceso da respiración.				
1º-EMB2.2.4-Le e interpreta ladaíñas e cancións ao unísono.	2º-EMB2.3.4-Le e interpreta con ritmo ladaíñas e cancións ao unísono.				
1º-EMB2.3.1-Acompaña cancións, danzas e textos con fórmulas rítmicas básicas.	2º-EMB2.4.1-Acompaña cancións, danzas e textos con fórmulas rítmicas básicas.			5º-EMB2.2.4-Realiza acompañamentos sinxelos de cancións e melodías relacionadas coa propia cultura.	
1º-EMB2.3.2-Xoga a pregunta-resposta con motivos melódicos e rítmicos.	2º-EMB2.4.2-Identifica a pregunta-resposta con motivos melódicos e rítmicos				
1º-EMB2.3.3-Crea pequenos esquemas rítmicos con brancas, negras e silencio de negra.	2º-EMB2.4.3-Le e crea pequenos esquemas rítmico-melódicos con brancas, negras e silencio de negra, engadindo a clave de sol.	3º-EMB2.2.1-Crea unha peza musical sinxela.	4º-EMB2.2.1-Crea unha peza musical sinxela a partir da selección dos contidos traballados.	5º-EMB2.2.2-Crea unha peza musical a partir dun motivo ou premisa traballando a linguaxe musical manexada. 5º-EMB2.2.1-Crea e representa mediante grafías convencionais e non convencionais unha obra musical, creada, individualmente ou en grupos no contexto da aula.	
1º-EMB2.3.4-Elix e combina ostinatos rítmicos sinxelos e efectos sonoros para o acompañamento de recitacións, cancións e pezas instrumentais.	2º-EMB2.4.4-Elix e combina ostinatos rítmicos e efectos sonoros para o acompañamento de recitacións, cancións e pezas instrumentais, con identificación da súa grafía.	3º-EMB2.1.1-Utiliza de xeito correcto a linguaxe musical traballada na interpretación de obras.	4º-EMB2.1.1-Coñece e utiliza a linguaxe musical na interpretación de obras.	5º-EMB2.1.1-Coñece e utiliza a linguaxe musical tratada para a interpretación de obras.	6º-EMB2.2.2-Utiliza a linguaxe musical para a interpretación de obras.
1º-EMB2.3.5-Elix e combina sons vocais, obxectos e instrumentos para a sonorización de situacións, relatos breves e imaxes.	2º-EMB2.4.5-Elix e combina sons vocais, obxectos e instrumentos para a sonorización de situacións, relatos breves e imaxes, con identificación da súa grafía.	3º-EMB2.3.1-Emprega instrumentos materiais e dispositivos electrónicos para a sonorización de imaxes e representacións dramáticas.	4º-EMB2.3.1-Emprega instrumentos materiais, dispositivos electrónicos e recursos informáticos para crear pezas musicais sinxelas e sonorizar imaxes e representacións dramáticas.	5º-EMB2.3.1-Emprega instrumentos materiais e dispositivos electrónicos e informáticos para crear acompañamentos e melodías.	6º-EMB2.3.3-Utiliza os medios audiovisuais e recursos informáticos para crear pezas musicais e para a sonorización de imaxes e representacións dramáticas.
		3º-EMB2.1.4-Toma conciencia dos erros cometidos e amosa interese por mellorar	4º-EMB2.1.4-Analiza a interpretación e valora o resultado, amosando interese por mellorar.	5º-EMB2.1.4-Fai avaliación da interpretación amosando interese e esforzo por mellorar 5º-EMB3.3.4-Amosa interese por mellorar o produto final reflexionando sobre o resultado.	6º-EMB2.7-Analiza as interpretacións feitas, recoñece erros e amosa interese por traballar para corrixilos. 6º-EMB3.1.6-Analiza as danzas realizadas, recoñece os erros e amosa interese por mellorar o produto.

BLOQUE 3: A MÚSICA O MOVIMENTO E A DANZA					
1º-EMB3.1.1-Realiza pequenas coreografías en grupo.	2º-EMB3.1.1-Realiza pequenas coreografías en grupo, adecuando o movemento corporal coa música.	3º-EMB3.1.2-Inventa e reproduce pequenas coreografías que corresponden coa forma interna dunha obra musical de forma sinxela binaria.	4º-EMB3.1.2-Inventa e reproduce pequenas coreografías que corresponden coa forma interna dunha obra musical de forma sinxela binaria e ternaria.	5º-EMB3.1.2-Inventa e reproduce pequenas coreografías que corresponden coa forma interna dunha obra musical de forma sinxela binaria, ternaria e rondó. 5º-EMB3.3.1-Planifica a coreografía de acordo coa estrutura musical dada.	6º-EMB3.1.5-Inventa coreografías de grupo que corresponden coa forma interna dunha obra musical e supón unha orde espacial e temporal.
1º-EMB3.2.1-Responde co seu corpo a estímulos sonoros.	2º-EMB3.2.1-Responde co seu corpo a estímulos sonoros.				
			4º-EMB3.2.2-Recoñece danzas de diferentes lugares e culturas.	5º-EMB3.2.2-Coñece e identifica danzas de diferentes lugares e culturas, e valora a súa achega ao patrimonio artístico e cultural.	6º-EMB3.1.3-Coñece danzas de distintas épocas e lugares, e valora a súa achega ao patrimonio artístico e cultural.
1º-EMB3.2.2-Coordinar extremidades superiores e inferiores nos desprazamentos coa música.	2º-EMB3.2.2-Coordina extremidades superiores e inferiores nos desprazamentos coa música.	3º-EMB3.2.1-Controla a postura e a coordinación coa música cando interpreta danzas.	4º-EMB3.2.1-Controla a postura e a coordinación coa música cando interpreta danzas.	5º-EMB3.2.1-Controla a postura e a coordinación coa música cando interpreta danzas.	6º-EMB3.1.2-Controla a postura e a coordinación coa música e compañeiros cando interpreta danzas.
1º-EMB3.1.2-Interactúa na aula amosando interese e respectando as normas e as intervencións das demais persoas.	2º-EMB3.1.2-Interactúa adecuadamente cos compañeiros e coas compañeiras, amosando interese e respectando as normas e as intervencións das demais persoas.	3º-EMB2.2.2-Amosa respecto e responsabilidade no traballo individual e colectivo.	4º-EMB2.2.2-Amosa respecto e responsabilidade no traballo individual e colectivo.	5º-EMB2.2.3-Amosa respecto e responsabilidade no traballo individual e colectivo. 5º-EMB3.3.2-Colabora co grupo en coordinación e con respecto cara ás demais persoas.	6º-EMB2.2.6-Amosa respecto polo traballo das demais persoas e responsabilidade no traballo individual e colectivo. 6º-EMB3.1.7-Respecta e participa de xeito pracenteiro nas actividades grupais, amosando confianza nas propias posibilidades e nas das demais persoas. 6º-EMB3.1.8-Amosa respecto e colaboración cos compañeiros/as.
1º-EMB3.2.3-Identifica e utiliza o corpo como instrumento para a expresión de sentimentos e emocións.	2º-EMB3.2.3-Identifica e utiliza o corpo como instrumento para a expresión de sentimentos e emocións.	3º-EMB3.1.1-Identifica e utiliza o corpo como instrumento expresivo e como forma de interacción social.	4º-EMB3.1.1-Identifica e utiliza o corpo como instrumento expresivo e como forma de interacción social.	5º-EMB3.1.1-Identifica e utiliza o corpo como instrumento para a expresión de sentimentos e emocións, e como forma de interacción social.	6º-EMB3.1.1-Identifica o corpo como instrumento para a expresión de sentimentos e emocións, e como forma de interacción social.
		3º-EMB3.2.2-Identifica, reproduce e goza interpretando danzas tradicionais galegas e doutras culturas.	4º-EMB3.2.3-Reproduce e goza interpretando danzas tradicionais galegas e doutras culturas.	5º-EMB3.2.3-Reproduce e goza interpretando danzas tradicionais galegas e doutras culturas.	6º-EMB3.1.4-Reproduce e goza interpretando danzas tradicionais españolas, e entende a importancia da súa continuidade e difusión.

4.2 TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO							
NIVEL	3º PRIMARIA		ÁREA			Educación Musical (EM)	
Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Trimestre	Trimestre	Trimestre	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
			1	2	3	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
Estándares Competenciais 30%							
EM-B1.1	3º-EMB1.1.3 - Coñece, entende e cumpre as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.	Coñece, entende e cumpre as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CSC
EM-B2.1	3º-EMB2.1.4 - Toma conciencia dos erros cometidos e amosa interese por mellorar	Toma conciencia dos erros cometidos e amosa interese por mellorar	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CAA
EM-B2.2	3º-EMB2.2.2 - Amosa respecto e responsabilidade no traballo individual e colectivo.	Amosa respecto e responsabilidade no traballo individual e colectivo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CSC
Estándares interpretación instrumental e vocal 20%							
EM-B2.1	3º-EMB2.1.3 - Interpreta pezas vocais e instrumentais sinxelas con distintos agrupamentos con e sen acompañamento.	Interpreta pezas vocais e instrumentais sinxelas con distintos agrupamentos con ou sen acompañamento.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Producións musicais. Producións orais. Rúbrica.	CCEC CSC

EM-B2.3	3º-EMB2.3.1 - Emprega instrumentos materiais e dispositivos electrónicos para crear pezas musicais sinxelas e para a sonorización de imaxes e representacións dramáticas.	Emprega instrumentos materiais e dispositivos electrónicos para a sonorización de imaxes e representacións dramáticas.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Gravacións e análise.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións musicais. Gravación e análise.</p>	CAA CD CCEC
EM-B2.3	3º-EMB2.3.2 - Constrúe algún instrumento orixinal ou similar a un existente.	Constrúe algún instrumento musical.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Investigacións. Producións plásticas.</p>	CCECCA A
Estándares audición 20%							
EM-B1.1	3º-EMB1.1.1 - Expressa as súas apreciacións persoais sobre o feito artístico musical.	Expressa as súas apreciacións persoais sobre o feito artístico musical.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común. Escala de observación.</p>	CCL CCEC
EM-B1.1	3º-EMB1.1.2 - Manifesta as sensacións, as impresións e os sentimentos que lle provoca a audición dunha peza musical.	Manifesta as sensacións, impresións e sentimentos que lle provocan as audicións musicais.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Intercambios orais cos alumnos/as. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación. Posta en común. Producións motrices.</p>	CCL CCEC
EM-B1.1	3º-EMB1.1.4 - Identifica manifestacións artísticas propias de Galicia.	Identifica manifestacións artísticas propias de Galicia.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de Campo. Posta en común. Lista de control/cotexo.</p>	CAA CCEC
EM-B1.2	3º-EMB1.2.1 - Describe e dá información salientable sobre elementos da linguaxe musical presentes nas manifestacións musicais e nos sons do contexto.	Describe e dá información salientable sobre as calidades do son presentes nas manifestacións musicais e sons do contexto.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Asamblea. Escala de observación.</p>	CCEC CMCT

EM-B1.3	3º-EMB1.3.1 - Distingue tipos de voces e instrumentos, e agrupacións instrumentais ou vocais.	Distingue tipos de voces e instrumentos, e agrupacións instrumentais ou vocais.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario pechado.</p>	CCEC CAA
EM-B1.3	3º-EMB1.3.2 - Identifica e describe variacións e contrastes de velocidade e intensidade tras a escoita de obras musicais.	Identifica variacións e contrastes de velocidade e intensidade tras a escoita de obras musicais.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.</p>	CCEC CAA
Estándares danza e o corpo 20%							
EM-B3.1	3º-EMB3.1.1 - Identifica e utiliza o corpo como instrumento para a expresión de sentimentos e emocións, e como forma de interacción social.	Identifica e utiliza o corpo como instrumento expresivo e como forma de interacción social.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións motrices. Producións musicais. Xogos de simulación e dramáticos. Lista de control/cotexo.</p>	CCECCA A
EM-B3.1	3º-EMB3.1.2 - Inventa e reproduce pequenas coreografías que corresponden coa forma interna dunha obra musical de forma sinxela binaria, ternaria e rondó.	Inventa e reproduce pequenas coreografías que corresponden coa forma interna dunha obra musical de forma binaria.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións motrices. Escala de observación.</p>	CCEC CAA CMCT
EM-B3.2	3º-EMB3.2.1 - Controla a postura e a coordinación coa música cando interpreta danzas.	Controla a postura e a coordinación nas danzas.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións motrices. Escala de observación.</p>	CCEC CSC
EM-B3.2	3º-EMB3.2.2 - Identifica, reproduce e goza interpretando danzas tradicionais galegas e doutras culturas.	Identifica, reproduce e goza interpretando danzas tradicionais galegas e doutras culturas.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións motrices. Rúbrica.</p>	CCEC CSC
Estándares linguaxe e cultura musical 10%							
EM-B1.4	3º-EMB1.4.1 - Establece unha relación entre o que escoita e represéntao nun musicograma ou nunha partitura sinxela.	Establece unha relación entre o que escoita e represéntao nun musicograma.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Producións plásticas.</p>	CCEC CAA

EM-B1.4	3º-EMB1.4.2 - Identifica as partes dunha peza musical sinxela e presenta graficamente a súa estrutura.	Identifica as partes dunha peza musical sinxela.	X		X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Producións motrices. Lista de control/cotexo.</p>	CCEC CAA
EM-B1.4	3º-EMB1.4.3 - Representa graficamente, con linguaxe convencional ou non, os trazos característicos da música escoitada.	Representa graficamente, con linguaxe convencional ou non, a música escoitada.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Producións plásticas.</p>	CCEC CAA CCL
EM-B2.1	3º-EMB2.1.1 - Utiliza de xeito correcto a linguaxe musical traballada para a interpretación de obras.	Utiliza de xeito correcto a linguaxe musical traballada para a interpretación de obras.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións musicais. Lista de control/cotexo.</p>	CCEC CAA
EM-B2.1	3º-EMB2.1.2 - Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos sinxelos.	Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos sinxelos.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CCEC CAA CMCT
EM-B2.2	3º-EMB2.2.1 - Crea unha peza musical sinxela a partir da selección, a combinación e a organización dunha serie de elementos dados previamente, coñecidos e/ou manexados.	Crea unha peza musical sinxela.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións musicais. Caderno de clase. Resolución de exercicios e problemas.</p>	CAA CCEC CSIEE

4.3**CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN**

Os criterios para a cualificación na área serán o resultado da agrupación do total de estándares de aprendizaxe nos seguintes tipos:

Tipo de estándares de aprendizaxe	Porcentaxe de cualificación
Estándares competenciais	30%
Estándares que traballan a interpretación instrumental e vocal	20%
Estándares que traballan a escoita e audición	20%
Estándares que traballan o corpo e a danza	20%
Estándares que traballan a cultura e linguaxe musical	10%

Valorase o traballo diario, actitude, interese, esforzo, participación individual e grupal, limpeza nos traballos realizados e adquisición dos estándares de avaliación, así como a “limpeza” na técnica á hora da execución instrumental e a danza, o alumnado deberá superar un 75% dos estándares para poder acadar unha avaliación positiva, que será a media ponderada das porcentaxes nesta táboa.

4.4**MÍNIMOS ESIXIBLES****Terceiro**

- Interpreta cancións de distintos lugares, épocas e estilos.
- Coñece as posibilidades sonoras e musicais da voz.
- Manifestar as sensacións, as impresións e os sentimentos que lle provoca a audición dunha peza.
- Participa nas audicións activas.
- Identifica, clasifica e describe, utilizando un vocabulario preciso, as calidades dos sons.
- Distingue tipos de voces, instrumentos, variacións e contrastes de dinámica nas audicións.
- Coñece exemplos de obras variadas da nosa cultura e valorar o patrimonio histórico musical.
- Coloca as notas no pentagrama.
- Clasifica instrumentos por familias.
- Traduce á linguaxe musical convencional ritmos sinxelos

- Aplica a linguaxe musical á interpretación vocal e instrumental.
- Domina a articulación e a dixitación na frauta, e interpreta pequenas obras.
- Controla a postura e a coordinación coa música cando interpreta danzas.

4.5**TIPOS DE AVALIACIÓN APLICADOS****AVALIACIÓN INICIAL**

Realízase unha comprobación inicial para partir dos coñecementos do alumnado e favorecer a aprendizaxe significativa do alumnado, realízanse unha serie de exercicios para obter a información do alumnado acerca dos distintos campos de traballo que se detallan a continuación.

- ❖ **Oído**, Paisaxes sonoras e audición música medieval.
- ❖ **Movemento e danza**, Marchas de desfile.
- ❖ **Linguaxe musical**, Partitura medieval.
- ❖ **Formación instrumental**, Ronda de ritmos e Escala en frauta.
- ❖ **Voz**, Canto Gregoriano.
- ❖ **Música, cultura e sociedade**, tribial de preguntas variadas.

AVALIACIÓN SUMATIVA E INFORMATIVA

Esta avaliación segue o deseño exposto na táboa de avaliación onde se enumera os distintos instrumentos de avaliación, que pretenden a obtención de datos e información para a avaliación do alumnado e orientación do proceso de ensinanza, mesturando diversos mecanismos e instrumentos de avaliación que aportan variedade e transparencia ao proceso de avaliación.

Está orientada de cara a avaliación competencial e favorecerá a autoavaliación do alumnado, a fin de que o propio alumnado sexa consciente dos acertos e erros froito do seu traballo.

AVALIACIÓN DOCENTE

A avaliación docente pretende a constante revisión da programación e práctica docente, buscando a eficiencia educativa e solución de dificultades de xeito rápido e eficaz. Os puntos a tratar foron ideados a raíz da Orde de avaliación do 20 de Abril de 2016 no seu artigo 8,

- ❖ Cumprimento das actividades.
- ❖ Adecuación das actividades e dificultades didácticas atopadas.
- ❖ Eficiencia das medidas de atención á diversidade.
- ❖ Clima de traballo na aula.
- ❖ Recursos materiais empregados.
- ❖ Coordinación coa comunidade educativa.

5. MEDIDAS DE ATENCIÓN AO ALUMNADO CON NECESIDADES ESPECÍFICAS DE APOIO EDUCATIVO

Será de aplicación o indicado no capítulo II do título I da Lei 2/2006, do 3 de maio, nos artigos 71 a 79 bis, ao alumnado que requira unha atención educativa diferente á ordinaria. Estableceranse as medidas máis axeitadas para que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás necesidades do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.

5.1 PROGRAMAS DE REFORZO E AMPLIACIÓN

Nesta etapa porase especial énfase na **atención á diversidade** do alumnado, na atención individualizada, na prevención das dificultades de aprendizaxe e na posta en práctica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten estas dificultades.

Prestarase especial atención durante a etapa á atención personalizada dos alumnos e alumnas, á realización de **diagnósticos precoces** e ao establecemento de **mecanismos de reforzo** para lograr o éxito escolar.

A acción titorial orientará o proceso educativo individual e colectivo do alumnado. O profesor titor coordinará a **intervención educativa** do conxunto do profesorado do alumnado ao que titoriza de acordo co que estableza a Administración educativa correspondente, e manterá unha relación permanente coa familia, co fin de facilitar o exercicio dos dereitos recoñecidos no artigo 4.1.d) e g) da Lei Orgánica 8/1985, do 3 de xullo, reguladora do Dereito á Educación.

A intervención educativa debe contemplar como principio a **diversidade do alumnado**, entendendo que deste modo se garante o desenvolvemento de todos eles á vez que unha atención personalizada en función das necesidades de cada un.

Os **mecanismos de reforzo** que deberán poñerse en práctica tan pronto como se detecten dificultades de aprendizaxe poderán ser tanto organizativos como curriculares. Entre estas medidas poderán considerarse o apoio no grupo ordinario, os agrupamentos flexibles ou as adaptacións do currículo.

Debido ao carácter integrador da asignatura estas medidas versan sempre na adaptación das actividades ás variables e diversas dificultades coas que nos poidamos atopar no transcurso da clase, así como a permisibilidade de distintos ritmos de traballo e niveis de dificultade.

6. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

A metodoloxía desta programación parte da descripción evolutiva presente na introdución que nos ofrece unha visión do noso alumnado en canto ao estadio madurativo, nivel de expresión e

comunicación, habilidades psicomotoras, estruturación temporal, espacial, etc, algo esencial para aplicar os principios metodolóxicos fundamentais en relación a centros de interese que articulan e configuran os contidos e obxectivos de cada Ud., favorecendo a interdisciplinabilidade, globalización e motivación do alumnado. Estes centros de interese veñen determinados polo calendario escolar, os días mundiais ou internacionais como o da poesía, biblioteca, do planeta, etc. e tamén as efemérides propias da nosa comunidade relacionadas máis abaixo.

O fío conductor da programación reside no seu título, “Un Cole de Cine”, que introduce o cine como elemento transversal á programación onde analizaremos a presenza da música neste sétimo arte con audicións, partituras de BSO e cancións.

Dentro desta programación tamén se trata con especial atención o papel activo da sociedade na educación, incluíndo ao alumno, profesor, familia, escola e outros entes sociais e culturais que cooperen nunha aprendizaxe global e interdisciplinar que saiba destacar as fortalezas e necesidades do entorno, orientando e completando a labor docente e traballo musical que recolle esta programación.

Esta programación pretende, mediante o traballo musical desenvolver a creatividade, hábitos saudables de control corporal, axudar á comprensión lectora, expresión oral e escrita durante o traballo de cancións, a comunicación audiovisual e Tics, desenvolver o emprendemento e autoestima e traballar a educación cívica e constitucional do alumnado.

Principios metodolóxicos

Seguindo as indicacións da Orde **ECD 65/2015** e LOMCE, *8/2013 no seu artigo único apartado sete*, expón que a finalidade da educación primaria é a facilitación ao alumnado das aprendizaxes na expresión e comprensión oral, a lectura a escritura, o cálculo, a adquisición de nocións básicas en cultura e o **hábito de convivencia**, así como o estudo e traballo, o **sentido artístico, creatividade e a afectividade**, garantizando unha formación integral que contribúa ao pleno desenvolvemento da personalidade, co cal a metodoloxía educativa basearase nos principios de **globalización, integración, significatividade, funcionalidade e interdisciplinabilidade**, buscando que os contidos sexan o máis relevantes e interesantes posible para traballar e adquirir as Competencias Clave, Obxectivos didácticos e consecuentemente os obxectivos de etapa, **cun tratamento en espiral** dos contidos.

Ademais destes principios marcados no decreto traballamos os seguintes:

Actividade: entendendo este principio como a vivenciación e manipulación dos conceptos traballados desenvolvendo unha aprendizaxe integral, a nivel corporal, intelectual, social, interpretativo, etc. de todas as actividades presentadas. Implicación e participación activa.

Unidade de teoría e práctica: todo concepto traballado ten aplicación práctica, e antecede ese carácter práctico ao traballo cognitivo na maioría dos casos.

Creatividade: innovar, experimentar, improvisar e crear no campo musical.

Socialización: desenvolvemento social satisfactorio e integración, trátase de crear alumnos dinámicos, tolerantes e respectuosos mediante as tarefas en grupo, parellas, etc.

Carácter lúdico: preséntase o xogo como recurso didáctico, apórtase carácter lúdico ás actividades que lle confiren maior interese, motivación e diversión na súa realización.

Resolución de problemas: desenvolvee fomenta e interacción para que o neno/a resolva con autosuficiencia e seguridade os conflitos e dificultades nas actividades.

Modelo didáctico

O modelo didáctico traballa con grupos, parellas, ensino recíproco, talleres prácticos (danza, canto, linguaxe...), rutinas e recunchos incidindo no traballo cognitivo e práctico.

Tamén se impulsa a participación dos pais mediante traballos de investigación como a creación dun cancionero, traballo do taboleiro de novas musicais e coa comunicación permanente na aula virtual, blog **SOLMUSICARE** da aula de música e caderno de investigacións.

A metodoloxía creará contextos múltiples de traballo que permitan explorar, experimentar e descubrir novos conceptos e ideas musicais, impulsando a capacidade de aprender a aprender con actividades, en moitos casos, libres e voluntarias en recunchos e improvisacións espontáneas e dirixidas.

As actividades terán en conta o traballo da diversidade variando a dificultade e ritmos de aprendizaxe das tarefas, o grado de abstracción que necesitan, a súa adaptación ás finalidades pretendidas buscando captar a motivación, participación e interese do alumno/a.

MODELO DIDÁCTICO

O modelo didáctico traballa con grupos, parellas, ensino recíproco, talleres prácticos (danza, canto, linguaxe...), rutinas e recunchos incidindo no traballo cognitivo e práctico.

Tamén se impulsa a participación dos pais mediante traballos de investigación como a creación dun cancionero, traballo do taboleiro de novas musicais e coa comunicación permanente na aula virtual e blog da aula de música.

As actividades terán en conta o traballo da diversidade variando a dificultade e ritmos de aprendizaxe das tarefas, o grao de abstracción que necesitan, a súa adaptación ás finalidades pretendidas buscando captar a motivación, participación e interese do alumno.

Así temos os seguintes campos de traballo

Percepción auditiva, OÍDO

Todo proceso musical traballa a percepción dos parámetros do son e silencio como actividade fundamental previa e posterior á audición, os musicogramas (Wuytack) e partituras reais adaptadas, motivase as audicións con explicacións, contos, imaxes, vídeos, dramatización, danzas, debuxo, poesía, karaokes musicais, empregado como apoio gráfico ao escoitado (Willems), escoitar sons propios da contorno e traballo con obxectos sonoros, explorando as súas posibilidades sonoras (Willems). As audicións non serán moi extensas para manter a atención dos discentes e débense empregar obras do folclore propio, Kodaly e do resto do mundo, para ir traballando elementos musicais de dinámica, timbres, rítmica, etc. de xeito, obras de todos os estilos musicais, achegando diversas culturas a dentro da aula.

As audicións e actividades de aula irán acompañadas dun musicograma e a súa correspondente partitura coa finalidade de que teñan un soporte gráfico polo cal guiarse e así ir familiarizándose coas grafías formais e informais da linguaxe musical.

O profesor atenderá as distintas demandas do alumnado co cal as audicións programadas poderán variar a medida que avanza o curso, dependendo das propostas e intereses do alumnado e o centro.

As audicións están preparadas ao inicio da clase, para favorecer un bo aproveitamento da sesión, o cal introduce rápidamente ao alumnado na actividade e favorece a motivación por descubrimento.

Expresión vocal e canto, VOZ

Centrada na canción como base do coñecemento de musical, o proceso de ensino prodúcese por imitación, recoñecemento de intervalos, con consignas que eliminen a monotonía (imitando acentos, óperas...), e coa lectoescritura.

Canto con naturalidade, sen forzar a voz na tesitura axeitada, co pulso e métrica correcta, xogos de palabras, coros rítmicos falados, recitados e dramatizacións, importancia da técnica vocal con exercicios específicos de afinación progresiva, relaxación respiración, bloqueo, dicción e control vocal. Imitación en eco, canto con acompañamento rítmico, melódico ou harmónico, audición interior que favoreza a memoria auditiva (Willems), improvisación, realización de acompañamentos sinxelos, cancións con xestos e de substitución (Wuytack), a altura relativa e fononimia de (Kodaly e Ward).

Expresión instrumental, INSTRUMENTOS

A práctica instrumental xera gran atracción no alumnado e emprégase durante a práctica, manipulación experimentación cos instrumentos musicais e colección de obxectos sonoros presentes na aula. Aplícanse os traballos en instrumental Orff a nivel rítmico e melódico, a percusión corporal e a linguaxe musical a nivel práctico e de lectura-escritura. Este traballo favorece a práctica amena, intercalando a linguaxe convencional e non convencional, sílabas

preconcebidas (Kodaly), sílabas non preconcebidas (Orff), cancións de intervalos (Orff, Wytak). A improvisación en pentafonía e fórmulas forma parte primordial do traballo instrumental, (Willems).

Outros autores coñecidos que se aplican no traballo musical son Suzuki, traballando aspectos relacionados con audicións musicais e a implicación dos pais no proceso de ensinanza, de Schaffer a idea de que para ser músico non fai falla necesariamente saber música senón practicar e experimentar con ela, e tamén a incorporación das TICs na educación, a importancia do silencio e utilización de diagramas, de Paynter asimilo a idea de traballar todos os estilos musicais, e Martenot a memorización musical.

Tamén desfrutarán da visualización na aula de diversos instrumentos para ver a súa forma, sonoridade, materiais, etc.

Graffias musicais, LINGUAXE MUSICAL

Tratarase de introducir ao alumnado na lectoescritura formal e informal da linguaxe musical, entender os símbolos e a súa función para rexistrar a música como unha linguaxe totalmente particular.

Para esta tarefa cada unidade ten un apartado de traballo escrito, debuxo, colorear, e sobre todo visualización do musicograma e partitura da canción e audición principal de cada unidade, achegando así dende os primeiros cursos a graffia musical de xeito formal e informal como sistema de representación e seguimento de obras e audicións.

Expresión corporal e danza, O CORPO

O ensino musical procura que o discente utilice o seu corpo no desenvolvemento das capacidades musicais. Traballase a pulsación, cualidades do son, danza, ritmos, etc. apoiados en representacións corporais e movemento. O Movemento para interiorizar fórmulas rítmicas (Dalcroze), expresión corporal libre e dirixida sobre audicións, utilización de fichas rítmicas traballadas na actividade musical, marchas (Dalcroze), movemento libre, coordinacións estruturadas, pasos preconcebidos, danzas folclóricas e do mundo e a dramatización e expresividade en cancións mimadas.

A traves do corpo iniciaranse nas actividades de comunicación global e coordinada con todos os compañeiros da clase. As posturas corporais, hixiene corporal, corrección na execución de movementos, lateralidade, desprazamentos, direccionalidade, xesto e mímica, ritmo e dinámica, etc. Serán os campos a traballar en este apartado, que busca a consolidación do esquema corporal e vivenciación dos contidos musicais, facer práctica a música.

O corpo será o primeiro e mellor instrumento co que iniciarse na formación instrumental, aportando control corporal da tonicidade, relaxación muscular, disociación e mellora do esquema corporal e lateralidade, o que redunda nunha mellora no traballo instrumental que precisa de manipulación de materiais musicais. A percusión corporal, a vivenciación do pulso coas marchas

durante as audicións, a rítmica asociada á danza e movemento e a mímica nas representacións e escenificacións de pequenas obras tamén son factores claves traballados nesta programación que inciden no traballo corporal.

Música, cultura e sociedade

Dende o traballo usical achegaremos ao noso alumnado unha ampla aprendizaxe sobre a cultura e folclore propio, tradicións, música, lendas, cantigas, festexos, folclore, etc. e tamén de outros países e culturas, o cal incidirán nun coñecemento máis variado e amplo da cultura mundia, traballando un sistema de valores universal.

Tamén se fará fincapé co traballo do noticieiro dos eventos musicais e culturais presentes no contorno, animando ao alumnado a que poida presenciarlos e comentalos na clase como fonte de enriquecemento colectivo.

A programación fará unha visión histórica dos contidos musicais, o cal transportará ao alumnado a outras épocas con danzas, audicións de distintos estilos e épocas na historia analizando tamén as realidades sociais para comparalas coa nosa.

O xogo

O xogo xunto coa canción son os mellores recursos para traballar a música, sobre todo en este curso con alumnado de seis e sete anos, posto que durante toda a etapa de infantil era o seu principal método de aprendizaxe, fundamental na concreción da personalidade, socialización e como técnica de estudo e motivación. O xogo favorece a motivación no traballo, a competitividade encauzada e guiada de cara á mellora persoal e non para deixar en evidencia aos compañeiros, co cal a docencia impulsa actividades de xogos con material específico de traballo da linguaxe musical mediante xogos onde paralelamente se realiza unha actividade cognitiva implícita que os alumnos e alumnas realizan inconscientemente con gran emoción e entusiasmo. Xogos coma os trens rítmicos, o pentagrama magnético, xogos en entornos dixitais e o taller de instrumentos son claros exemplos da presenza do xogo nas Unidades Didácticas, e tamén especialmente o traballo por recunchos, onde o alumno escolle e se fai responsable da súa actividade durante o tempo que se destine a esta actividade cada día.

Creatividade e improvisación

A creatividade e improvisación favorecen que se explore de xeito máis rico e variado o campo musical. Non obstante, débese favorecer a seguridade, motivación e expresividade para educar en este sentido ao alumnado. A improvisación éríxese como recurso fundamental en todos os campos de traballo musical, a danza, instrumentos, voz, dramatización e creación musical, estimulando o talento e creatividade de cada alumno/a.

O clima de traballo debe ser distendido e motivador para que o alumnado poida explorar todo o seu potencial de xeito espontáneo e libre sen forzar as actividades na medida do posible para que así se fomente a autoestima e gusto musical propio, configurando un autoconcepto positivo en base ao traballo musical.

As TICs

O tratamento das TIC realízanse nunha serie de actividades de consecución das destrezas necesarias que permitan ao alumnado valerse por si mesmo na utilización de programas multimedia, a Internet e a autoaprendizaxe e o ocio por medio das TIC. A utilización do proxector e ordenador de aula cotiámente, o recuncho das tics, cos dous ordenadores e tablet, o pequeno estudio de gravación que se crea na aula para a gravación de audio e vídeo en algunhas sesións, a utilización da aula de informática e calquera actividade na que se empreguen sistemas de tecnoloxía na reprodución, proxección ou visualización de contidos musicais.

O plurilingüismo

Resalta a importancia do coñecemento de novas linguas para desenvolver destrezas e capacidades que enriquecen a comunicación lingüística e a interculturalidade, despertando a curiosidade e interese por novas linguas, e anima a que durante a programación de música se poida traballar interdisciplinarmente algunha unidade coa asignatura de inglés, co cal durante o desenvolvemento da programación inclúense diferentes unidades didácticas que traballan tanto a lingua galega, como é propia do noso folclore e coñecemento do entorno, pero iranse incorporando tamén cancións e xogos en lingua castelá, inglesa e tamén distintas linguas de outras culturas e dialectos de países incidindo na pronunciación e dicción dos mesmos, traballando así unha aprendizaxe máis global e enriquecida.

PERFIL COMPETENCIAL DOCENTE

En canto ao profesor debe ser innovador e dinamizador, capaz de captar a atención do alumnado despertando a súa curiosidade e motivación para xerar un ambiente de comunicación e reflexión conxunta. É un profesor seguro e con amplo coñecemento musical e didáctico, modelo e referente do alumnado, bo comunicador e próximo cos discentes, avogando por un bo ambiente de aula con estratexias e actividades variadas.

Debe desenvolverse con soltura nos entornos dixitais, fomentando o uso das novas tecnoloxías da educación tan presentes na actualidade e como nos indica o DECRETO 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo na ensinanza non universitaria de Galicia debe dominar o Inglés para introduci-lo como traballo de reforzo interdisciplinarmente e global en algunha unidade mediante o

traballo de cancións, audicións e con pequenas frases que axuden a acadar a competencia lingüística en unha lingua estranxeira..

ORGANIZACIÓN ESPACIAL

A organización espacial da aula realízase en zonas que permitan agrupamentos diversificados e o traballo cooperativo, zona de traballo teórico, encerado, etc., zona de instrumental onde todo o instrumental estará visible e en disposición de ser utilizado, zona de vídeo e pantalla e ampla zona de danza e movemento. Toda a clase estará decorada con láminas, apoio visual para o alumnado; e procúrase manter a aula limpa e ordeada para facilitar o acceso e utilización dos materiais e espazos, gañando en tempo e comodidade.

Os alumnos serán os encargados de manter a aula ordeada e traballar nos recunchos c o material existente de xeito coidadoso, fomentando a autonomía durante o seu traballo.

ESTRUCTURACIÓN TEMPORAL

A estruturación temporal das unidades didácticas abrangue tres sesións, excepcionalmente catro, que se poden ampliar ou reducir en función da evolución do alumnado na adquisición dos conceptos, destrezas e competencias deseñadas en cada unha, dos pequenos ou grandes proxectos que poidan surxir nos diferentes equipos de centro ou atendendo ao interese e motivación do alumnado. Ademais hai que ter en conta os festivos, días non lectivos, excursións, conmemoracións, festivais, etc., que poden determinar que unha unidade mova de semana ou se alargue ou acurte en función das necesidades da docencia e o propio centro.

Cada sesión ten unha duración de cincuenta minutos. A secuenciación das sesións segue un mesmo patrón, comezan por actividades de introdución á materia, normalmente audicións e visualizacións e explicación das actividades a realizar na sesión, seguidas de actividades de desenvolvemento teórico e prácticos dos novos contidos, podendo introducir actividades de reforzo e ampliación. Finalízase con actividades de síntese e relaxación con audicións, visualizacións, comentarios do traballo ou elección persoal de recunchos e talleres.

A programación conta con 15 Unidades Didácticas, das cales dúas están configuradas como proxectos lonxitudinais, “Un Cole de Cine” de duración anual e “De viaxe polo mundo” duración trimestral, as demais constan de tres ou catro sesións.

7.

RECURSOS DIDÁCTICOS E ORGANIZATIVOS

7.1

RECURSOS DIDÁCTICOS

1. Programación e listado das Ud. deseñadas.
2. Banco de partituras e audicións. Cancioneiros de aula.
3. Libro en branco.
4. Libros de música varios a modo biblioteca musical de aula ou consulta do profesor.
5. Ordenadores de mesa e tablet para o traballo das TICs
6. Material escolar básico (bolígrafos, lápices, lápices de cores, tesoiras, caderno de música, caderno normal, folios, etc.). Fichas das actividades que requiran a utilización deste recurso.
7. Encerado pautado e pizarra.
8. Equipo de música con lector de cd e mp3.
9. Video cámara para o portátil.
10. Ordenador portátil cos programas instalados (Finale, Power Point, Acid Dj, Mesa de Mezclas, Winamp, Windows Media Player, etc.) e conexión a Internet.
11. Canón de proxección.
12. Teclado ou clavinova.
13. Instrumental Orff, percusión de altura determinada e indeterminada.
14. Frautas.
15. Instrumental tradicional, culleres, botella de anís, cunchas, lata de pimentón, etc.
16. Tubos e botellas de cristal con auga para a invención dos instrumentos.
17. Material para o taller de instrumentos.
18. Espazo para realizar as danzas.
19. Láminas mural explicativas colocadas na aula de diversas temáticas.
20. Láminas de diagramas sonoros y musicogramas.
21. Mural dun mapamundi e bola do mundo.
22. Micrófonos e cableado para a gravación nun pequeno estudio de son.
23. Andeis e armarios abertos para colocar o instrumental, baquetas e partituras.
24. Franelogramas e xogos musicais, bingo, cartas e trens de ritmo.

7.2**HORARIO DE CLASES**

HORARIO DE MÚSICA				
a 09:50				
a 10:40				
a 11:30				
a 12:20	R E C R E O E H O R A D E L E R			

a 13:10					
a 14:00		Mixto 5º e 6º	Mixto 3º e 4º		Mixto 1º e 2º

8.**PROXECTOS DE CENTRO*****PLAN TICS***

O tratamento das TIC realízanse nunha serie de actividades de consecución das destrezas necesarias que permitan ao alumnado valerse por si mesmo na utilización de programas multimedia, a Internet, autoaprendizaxe e ocio por medio das TIC. Preténdese traballar e comprender o seu funcionamento como ferramenta interactiva e fonte de información. Os obxectivos que se pretenden dende o traballo musical son.

- Uso da cámara dixital para a gravación de actividades de aula a nivel audio e vídeo, reprodución musical en distintos formatos.
- Documentación e manipulación da información en formato dixital.
- Traballo con presentacións dixitais, arquivos multimedia, reprodución musical, etc.
- Traballo de documentación para a elaboración dun cancionero musical na aula.
- Manexo de aplicación como Layar, códigos Qr e blog de música.

PLAN DE CONVIVENCIA

Busca xerar un bo ambiente de clase, fomentar a resolución de conflitos pacífica e autónoma no alumnado, traballado no consenso e elaboración das normas da clase, tomar decisións conxuntas, celebración do Día da Paz, debates e críticas, e folclore de todo o mundo.

PLAN DE LECTURA

O plan de fomento da lectura pretende que o alumnado traballe a lectura mediante a interpretación de cancións e traballos de documentación en distintos formatos sobre lendas de diversas culturas, documentación biografías de autores e o tratamento dos textos en programas de concerto, grandes eventos, sonorización de contos, biblioteca de música na aula, toma de apuntes, etc.

Actividades previstas no proxecto lector do centro (PLC).

Participarase en todas as actividades propostas polo equipo de biblioteca.

Prácticas de comprensión e de fomento da lectura.

Dende música levaranse a cabo actividades que fomentan a lectura a partir de textos traballados na clase de música como cancións, contos musicais, lectura dos exercicios, de ensinar aos alumnos e alumnas a utilizar materiais impresos como instrumentos de aprendizaxe, comunicación, ocio e disfrute. Manipulación con soltura do uso do Blog de música SOLMUSICARE, e, sobre todo, a promoción entre os alumnado do gusto pola lectura como medio de información, entretemento e ocio, o uso da biblioteca de aula con material musical, contos, sobre compositores, músicas doutros lugares e doutras culturas. biografías de compositores, construción de instrumentos, curiosidades, dificultades, querer aprender a aprender.

9.

ADDENDA:ADAPTACIÓN COVID-19

9.2

Obxectivos da Addenda

Adaptar esta programación didáctica, deseñada para o ensino presencial, á situación de pandemia coa finalidade de continuar co seu desenvolvemento no caso de ter que recurrir ao ensino non presencial.

1. Incorporar as aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior, así como planificar a transición ao ensino non presencial, se esta fose necesaria.
2. Recuperar as aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 2019/2020.
3. Reforzar, partindo dos informes individualizados elaborados a finalización do curso 2019/2020 e da avaliación inicial, os elementos curriculares esenciais e as competencias e aprendizaxes imprescindibles do curso anterior.
4. Axustar o currículo, segundo as necesidades do alumnado derivadas dos resultados da avaliación inicial.
5. Establecer medidas metodolóxicas e organizativas que favorezan o pleno desenvolvemento de todo o alumnado.

9.2 Análise e valoración das aprendizaxes imprescindibles que non se adquiriron no curso 19/20

Extraídos dos informes de avaliación final do curso pasado.

No campo musical as aprendizaxes son máis prácticas e non se realizaron exercicios vocais nin instrumentais, centrando a acción educativa nas audicións musicais, acústica e traballo técnico instrumental rítmico con instrumentos de elaboración propia.

9.3 Análise e valoración dos resultados da avaliación inicial da área coa finalidade de detectar as carencias e necesidades do alumnado

Unha vez realizadas as entrevistas iniciais, probas de avaliación inicial, exposicións de traballos e dinámicas de aula observamos as seguintes carencias que serán de prioritario traballo neste curso:

1. Creatividade e iniciativa persoal limitada na improvisación rítmica e de movemento.
2. Técnica instrumental pobre en instrumental de pequena percusión.
3. Escasos coñecementos de eventos musicais e cultura musical exceptuando a música actual.

9.4 Incorporación das aprendizaxes non adquiridas á programación do curso 20/21

a) Revisión dos obxectivos de área

Os obxectivos desta área non se modifican.

b) Revisión das competencias clave

As competencias clave non se modifican

c) Revisión dos contidos

Traballaranse os contidos dos bloques que quedaron sen impartir no curso pasado enumerados no punto 10.2 desta addenda, integrándoos dentro dos deste curso para reforzalos e afianzar esos coñecementos previos antes de amplialos.

9.5 Adaptacións necesarias á docencia non presencial

a) Metodoloxía en caso de suspensión das clases presenciais (modalidade telemático).

Empregaremos a aula virtual, coas canles de comunicación propias desta aplicación e a maiores publicitaremos algunhas tarefas grupais e proxectos na páxina web.

Non realizaremos videoclases e as actividades estarán colgadas na plataforma contando e serán planificadas de xeito que poidan ser levadas a cabo co material da casa, buscando sempre actividades que non precisen dunha supervisión constante como a técnica instrumental de determinados instrumentos como Ukelele, batería, piano ou láminas. Para compensar este inconveniente realizaranse traballos con instrumentos virtuais para gravación de audios.

A nivel vocal propoñeranse actividades de gravación de xogos vocais, sonorización de contos e relatos e cancións que propoña o alumnado que non impliquen unha dificultade de aprendizaxe, acompañando a ser posible dun vídeo para traballar a afinación propia do traballo vocal.

O traballo rítmico e instrumental quedará reducido a esquemas rítmicos con instrumentos caseiros, taller de creación instrumental con manuais de construción de instrumentos e a nivel melódico realizaranse traballos en instrumentos virtuais.

A nivel corporal e de danza poporanse actividades que non serán valoradas para avaliación posto que non se pide que envíen o vídeo para revisión, quedarán como propostas de traballo para mellorar a coordinación con desfiles, danzas, etc que se acompañarán con un vídeo explicativo.

A nivel audición realizaranse as audicións propostas con traballo de algunha ficha ou actividade para completar sobre as audicións propostas seguindo a planificación inicial da programación. Incidirase tamén na linguaxe musical e musicogramas como elemento de traballo.

As tarefas serán cargadas para enviar na Aula Virtual do centro nos apartados de entrega de tarefas correspondente a cada unha.

b) Metodoloxía en caso de atención a alumnado en corentena (modalidade ensino mixto).

Aplicarase exposto no apartado anterior, de ser o caso de atoparnos con unha corentena moi longo, posto que a carga horaria desta materia é de unha hora semanal apenas se ve alterado o seguimento das clases por parte do alumnado. Aínda así, de ser o caso aplicarase o punto anterior para facilitar o seguimento da materia.

c) Procedementos e instrumentos de avaliación deseñados para o ensino non presencial.

Serán os mesmos que os empregados na concreción curricular de cada estándar de aprendizaxe, valorando as entregas en PDF ou diferentes formatos entregadas na aula virtual.

d) Modo de proveer o dereito á educación ao alumnado que non poida seguir a ensinanza telemática.

Existe a posibilidade de ceder un equipo do centro previa sinatura dun acordo de cesión para a realización das tarefas.

Os problemas de conectividade para o envío das tarefas pode ser outro inconvinte, neste caso enviaremos as instrucións empregando ABALAR mobil ou chamada telefónica explicando as tarefas a realizar, sempre adaptadas para traballar fora da rede.

e) Mecanismos que o profesorado adoptará para asegurar o seguimento continuo do curso polo alumnado.

Existen unhas dinámicas de planificación e entrega semanal de tarefas na aula virtual que o alumnado irá seguindo, no caso de apreciar que un alumno/a non é quen de seguir a planificación

deseñada realizaranse chamadas telefónicas ou comunicación mediante ABALAR MOBIL, para orientar á familia e alumnado sobre as dinámicas de traballo.

PROGRAMACIÓN

RELIXIÓN CATÓLICA

(3º Nivel)

Curso: 2021-2022

C.E.I.P. de REFOXOS

Docente: M^a del Carmen Pérez Bouzada.

- 1. Introducción e contextualización.**
- 2. Competencias clave**
- 3. Obxectivos**
- 4. Concreción dos estándares de aprendizaxe avaliábeis e grao mínimo de consecución para superar a materia (mínimos). Criterios de avaliación**
- 5. Temporalización**
- 6. Procedementos e instrumentos de avaliación**
- 7. Metodoloxía**
- 8. Materiais e recursos didácticos incluídos libros de texto**
- 9. Criterios de avaliación e de cualificación e promoción**
- 10. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente**
- 11. Deseño da avaliación inicial**
- 12. Medidas de atención á diversidade**
- 13. Actividades complementarias e extraescolares programadas**
- 14. Deseño das actividades de reforzo/recuperación para o alumnado**
- 15. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das propias programacións didácticas e procesos de mellora.**

1. Introducción e contextualización.

A Lei Orgánica de Educación, establece o dereito do alumno a recibir unha formación integral, que contribúa ao pleno desenvolvemento da personalidade. A súa vez, a lei confírelle á ensinanza das relixións o tratamento académico que lles corresponde pola súa importancia para unha educación plena, e faino conforme ao previsto na Constitución española (art. 27.2 e 3) e nos Acordos subscritos ao respecto polo Estado español.

A lei así corrobora a relevancia do fenómeno relixioso e das súas manifestacións na cultura dos pobos, tendo en conta que os pais teñen dereito a que seus fillos reciban a formación relixiosa e moral que estea de acordo coas súas propias conviccións (art. 27.3 da Constitución española). Así, a ensinanza dá relixión e moral católica preséntase como opción confesional católica que fai posible, xunto a outras opcións, a formación plena do alumnado.

A opción confesional católica desenvolve especialmente a capacidade transcendente do alumno, facilitándolle unha proposta de sentido último para a súa vida e iluminando o fundamento daqueles valores comúns que fan posible unha convivencia libre, pacífica e solidaria.

Non podería existir unha formación integral e, polo tanto, unha educación de calidade, se non se desenvolvesen todas as capacidades inherentes ao ser humano, entre as cales se atopa constitutivamente a capacidade transcendente. Esta capacidade básica do individuo adquire ou seu auténtico cumprimento na busca do sentido último da vida. Enraizada no máis fondo do ser, o alumno vai descubríndoa tendo en conta os niveis de aprendizaxe propios de cada idade nos símbolos e signos do seu medio, no progreso e na humanización do propio ser humano, na linguaxe narrativa da Biblia, nos modelos cristiáns de identificación e, particularmente, na persoa de Xesucristo e na súa presenza na comunidade cristiá.

A formación relixiosa e moral católica conta cunha longa tradición no sistema educativo español e, respondendo a razóns fondas da institución escolar e dereitos humanos recoñecidos pola Constitución española, está garantida actualmente polo Acordo subscrito entre o Estado español e a Santa Sede sobre Ensinanza e Asuntos Culturais, asinado o 3 de xaneiro de 1979, no cal establécense os principios que fan posible as garantías constitucionais.

O currículo da opción confesional católica é unha síntese básica e global da mensaxe cristiá, axeitada á idade do alumno, ás esixencias epistemolóxicas da materia, ás expresións culturais do medio e ás demandas didácticas do sistema educativo. Enmarcar nun contexto histórico e social inclúe parte do grande acervo cultural e artístico que emana da fe católica e doutras confesións, e posibilita a análise comparada dos contidos e liñas básicas das grandes relixións vixentes.

Debido á situación actual vivida pola Covid 19, seguiremos en todo momento o protocolo establecido, polo que en moitos casos varios puntos desta programación poderán verse sometidos a modificacións .

Estaremos preparados para continuar co proceso de ensinanza- aprendizaxe en caso de confinamento e seguiremos estrictamente todas as órdenes e novidades dictadas pola Consellería de Educación .

O noso centro é un colexio rural cunha área de influencia que abarca as dúas parroquias do interior do Concello de Oia: Loureza e Burgueira. O contexto sociolingüístico é galego falante case na súa totalidade cunha grande influencia do castelán cada curso máis palpable.

O alumnado está agrupado en 4 grupos mixtos: Infantil (4ºEI, 5ºEI e 6ºEI), 1º e 2º EP, 3º e 4º EP e 5º e 6º EP.

O alumnado de Relixión Católica neste curso é o seguinte: 3º Nivel: 1.

2. Competencias clave.

Descrición do modelo competencial.

Traballar por competencias na aula supón unha reflexión e unha reconfiguración dos contidos desde un enfoque de aplicación que permita o adestramento destas. As competencias non se estudan, nin se ensinan, adéstranse. Para iso, xeraremos tarefas de aprendizaxe onde favorezamos nos alumnos a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Abordar cada competencia de xeito global en cada unidade didáctica é inabarcable polo que cada unha se estrutura en indicadores, grandes piares que permiten describirla dun xeito máis preciso. Podemos encontrar entre tres e seis indicadores por competencia.

O indicador segue sendo aínda demasiado xeral, polo que o descompoñemos no que chamamos descritores da competencia que «describen » ao alumno competente neste ámbito. Por cada indicador encontraremos entre tres e seis descritores redactados en infinitivo.

En cada unidade didáctica concretaremos o descritor en desempeños competenciais redactados en terceira persoa de presente indicativo. O desempeño será o aspecto concreto da competencia que poderemos adestrar e avaliar de xeito explícito na unidade, será concreto e obxectivo e indícanos que debemos adestrar e observar nas actividades deseñadas.

Para o seu desenvolvemento, partimos dun marco de descritores competenciais definido para o proxecto aplicable a toda materia e curso.

Respectando o tratamento específico nalgunhas áreas, os elementos transversais, tales como, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballaranse desde todas as áreas posibilitando e fomentando que o proceso de ensino-aprendizaxe dos alumnos sexa o máis completo posible.

Por outra parte, o desenvolvemento de valores presentes tamén en todas as áreas axudará a que os nosos alumnos aprendan a desenvolverse desde uns determinados valores que constrúan unha sociedade ben consolidada na que todos poidamos vivir.

A diversidade de alumnos cos seus estilos de aprendizaxe diferente levaranos a traballar desde as diferentes potencialidades con que contan, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

Na área de Relixión Católica incidiremos no adestramento de todas as competencias de xeito sistemático facendo fincapé nos descritores máis afíns á área.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia contribúe á valoración ética do uso da ciencia e da tecnoloxía. Á súa vez, apoia e dá sentido ás habilidades e ás destrezas relacionadas coa ecoloxía que se adquiren desde a devandita competencia.

Esta área posibilitáanos iluminar as respostas e as solucións aos problemas que xorden na interacción do ser humano con todo o relacionado co ámbito da ciencia e a tecnoloxía.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Interactuar co medio natural de xeito respectuoso.
- Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu medio.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no medio natural e as repercusións para a vida futura.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

Para un bo desenvolvemento desta competencia nesta área, a utilización dos diversos modos de comunicación será fundamental xa que o diálogo da fe coa cultura esixe adestrarse na escoita da Palabra de Deus, a exposición de cada un dos contidos coas súas argumentacións adecuadas ás diferentes idades do alumnado. Por iso, será decisivo dotar os alumnos de ferramentas co fin de que cheguen a dominar a competencia comunicativa en todas as súas facetas.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Gozar coa lectura.

- Expresar oralmente de xeito ordenado e claro calquera tipo de información.
- Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor,...
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros en diversas situacións comunicativas.
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.

Competencia dixital

Nesta área posibilitarásenos manexar ferramentas desde un sentido ético e de responsabilidade para poder acceder ás distintas fontes que nos faciliten coñecer e afondar nesta materia. Será fundamental traballar desde fontes fiables que favorezan a claridade de contidos para crear no alumnado unha base sólida e cheguen a xerar os seus propios criterios sobre diferentes contextos nos que se poidan desenvolver.

Na área de Relixión Católica adestraremos os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Competencia: Conciencia e expresión cultural

Esta competencia relaciónase cos seus aspectos de coñecemento e valoración de toda a expresión artística, simbólica, histórica, de costumes, ritos, festas, valores, modos de vida... O alumnado verase enriquecido cos valores que leva consigo o feito relixioso en toda a súa expresión artística, cultural e estética, teolóxica e vivencial. Con iso contribúe á conservación e á valoración do patrimonio cultural.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

Esta competencia recolle todas as formas de comportamento que preparan as persoas para participar dunha forma eficaz e construtiva na vida social e profesional; por iso, dotaremos o alumnado de ferramentas que favorezan e fomenten os valores de respecto, cooperación, solidariedade, xustiza, non violencia, compromiso e participación como piares para a súa formación. Estes valores que se van fomentar teñen a súa fundamentación e referencias cristiás na filiación no amor a Deus.

Os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un dos descritores que enunciámos a continuación:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

É fundamental que o alumnado descubra a súa identidade persoal a través dunha apertura ao significado último e global da súa existencia humana. A súa iniciativa persoal dependerá sempre que adestre nun autocoñecemento, en explorar as súas potencialidades, en buscar o sentido a cada unha das cousas que acontecen na súa vida.

O espírito emprendedor do alumno formarase a partir da disposición e actitude que poida dispoñer. Dotaráselle de destrezas e habilidades para que a transformación social do mundo no que vivimos sexa unha realidade grazas ao espírito de emprendemento do alumno.

Neste caso, os descritores que adestrar serían:

- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e a confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender nesta área pode axudar ao alumnado a ser protagonista do seu propio proceso de ensino-aprendizaxe como resposta á vontade de Deus de que o ser humano colabore de modo activo e libremente segundo o plan establecido por El. Nesta área será decisivo o impulso do traballo en equipo polo seu intrínseco sentido comunitario propoñendo un marco de referencia aceptado voluntariamente segundo as súas conviccións, que ha de ser lúcido na busca da verdade e do ben.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia serían:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.

- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente,...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Planificar recursos necesarios e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.

Competencias específicas na área de Relixión e Moral Católica

O ensino relixioso católico estrutúrase a partir de catro dimensións que fundamentan as competencias específicas do ensino relixioso católico.

- Dimensión cultural e histórica. Está presente no ensino relixioso, dado que o patrimonio cultural, histórico e antropolóxico-axiolóxico que gran parte das sociedades reciben do pasado está vertebrado por contidos relixiosos.
- Dimensión ético-moral. Esta dimensión fai posible a maduración na responsabilidade, o exercicio da solidariedade e da caridade. Todo iso fundamentado na Palabra e nos feitos de Xesucristo.
- Dimensión humanizadora. Faculta o alumno para dar resposta aos seus interrogantes máis radicais, facendo á súa vez posible a formación de homes e mulleres conscientes, críticos, libres e creadores.
- Dimensión epistemolóxica. Os seus contidos son saberes cunha fundamentación e unha metodoloxía científica propia, implantados con rigor e tradición no noso contorno cultural.

Competencias clave:

Competencia en comunicación lingüística

- escoitar, comprender, expoñer e dialogar.
- Utilizar a linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita.
- Expresar emocións, vivencias e opinións.
- Utilizar a linguaxe con versatilidade en función do contexto.

Competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico

- Coidar o medio.
- Consumir de xeito racional e responsable.
- Percibir o espazo físico no que se desenvolve a vida.

Competencia matemática

- Interpretar e expresar informacións.
- Descifrar códigos numéricos elementais.

Tratamento da información e competencia dixital

- Analizar a imaxe e as mensaxes que transmite.

Competencia social e cidadá

- Participar, tomar decisións e comportarse con responsabilidade.
- Dialogar para mellorar a comprensión da realidade.
- Comunicarse en distintos contextos.
- Crear un sistema de valores propio baseado no respecto, especialmente aos crentes doutras relixións.
- Comprender a realidade relixiosa e social a partir da súa análise.

Competencia cultural e artística

- Cultivar a propia capacidade estética mediante a expresión artística e a expresión plástica.
- Expresarse mediante elementos plásticos a través da iniciativa, da imaxinación e da creatividade.
- Desenvolver habilidades e actitudes que permitan acceder ás distintas manifestacións.
- Coñecer as obras e as manifestacións máis destacadas do patrimonio cultural cristián.
- Utilizar as manifestacións culturais e artísticas como fonte de enriquecemento e goce.
- Manter unha actitude respectuosa cara ás expresións artísticas do patrimonio cristián.

Competencia para aprender a aprender

- Dispoñer de habilidades para iniciarse na aprendizaxe e ser capaz de continuala.
- Perseverar e esforzarse, aceptar os erros e aprender deles.
- Favorecer a motivación, a confianza nun mesmo e o gusto por aprender.
- Xestionar e controlar de forma eficaz os procesos de aprendizaxe.
- Lograr experiencias de aprendizaxe conscientes e gratificantes, tanto individuais como colectivas.

Autonomía e iniciativa persoal

- Desenvolver valores persoais como a responsabilidade, a colaboración, a axuda aos demais, a perseveranza, etc.
- Afrontar os problemas e atopar solucións para eles.
- Elixir con criterio propio e levar adiante iniciativas no ámbito persoal.
- Desenvolver habilidades sociais como respecto aos demais, diálogo, agradecemento, cooperación e traballo en equipo.

3. Obxectivos.

Ao rematar a Educación Primaria pretender que o alumnado sexa quen de:

OBXECTIVOS

COMPETENCIAS CLAVE

1. Recoñecer e valorar a dignidade da persoa humana e da natureza, fundamentándoa nos principios básicos da mensaxe cristiá.	<p>Competencia social e cívica.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</p>
2. Descubrir e identificar os valores fundamentais que rexen a convivencia humana, (liberdade e pluralismo, paz, tolerancia e perdón, respecto e obediencia, Xustiza e amor...), sinalando o seu fundamento cristián e a súa presenza na comunidade eclesial para apreciar a súa achega á súa vida persoal e á convivencia en sociedade.	<p>Competencia social e cívica.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
Aprender a aprender.</p>
3. Valorar as achegas da fe en Deus Pai, a salvación de Xesucristo e o amor do Espírito Santo, como fonte de valores sociais compartidos.	<p>Comunicación lingüística.
Conciencia e expresións culturais.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
Aprender a aprender.</p>
4. Identificar o alcance e significado dos principais acontecementos, formulacións, expresións e textos básicos da mensaxe cristiá, a partir da síntese trinitaria da fe católica.	<p>Comunicación lingüística.
Conciencia e expresións culturais.
Competencia social e cívica.
Aprender a aprender.</p>
5. Recoñecer o sentido da Igrexa Católica e as súas comunidades locais na historia da salvación, para valorar a súa acción evanxelizadora e caritativa, cultural e de cooperación social, e a súa influencia en momentos cruciais da historia.	<p>Competencia social e cívica.
Competencia lingüística.
Conciencia e expresións culturais.
Aprender a aprender.</p>
6. Recoñecer e distinguir o sentido transcendente, salvador e festivo dos sacramentos e doutras celebracións da Igrexa, relacionándoas con outras celebracións, signos e símbolos da nosa cultura.	<p>Competencia social e cívica.
Comunicación lingüística.
Conciencia e expresións culturais.
Aprender a aprender.</p>

7. Tomar conciencia de que a fe cristiá implica asumir responsabilidades para mellorar canto se relaciona con un mesmo, cos demais e co medio ambiente, atendendo e respectando as peculiaridades culturais, sociais e relixiosas dos demais.	<p>Competencia social e cívica.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
Aprender a aprender.</p>
8. Coñecer e apreciar os datos e elementos máis importantes do patrimonio cultural xerado polo cristianismo, (usos, costumes, cultura, arte, historia...), para aprender a interpretar o seu sentido relixioso e o seu valor formativo.	<p>Conciencia e expresións culturais.
Competencia dixital
Aprender a aprender.
Competencia lingüística.</p>
9. Identificar algúns personaxes fundamentais da Historia da salvación e doutras relixións presentes na nosa cultura, descubriendo o valor central da persoa de Xesucristo.).	<p>Competencia social e cívica.
Conciencia e expresións culturais.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
Aprender a aprender.</p>
10. Saber utilizar os principais libros da fe cristiá, sobre todo o Novo Testamento, mediante a localización, lectura e interpretación dalgúns textos esenciais do acontecemento cristián.	<p>Competencia lingüística.
Competencia dixital.
Conciencia e expresións culturais.
Aprender a aprender.</p>

3.1. Obxectivos do 3º Nivel:

1. Coñecer a acción creadora de Deus en colaboración co home.
2. Valorar a liberdade que Deus lle dá ao home para vencer o mal.
3. Analizar as nosas accións nas situacións diarias da nosa vida.
4. Coñecer as ensinanzas de Xesús dando a coñecer a Deus como Pai Misericordioso.
5. Comprender o significado cristián, festivo e cultural do Nadal como celebración do ano litúrxico.
6. Analizar e reflexionar sobre os principais acontecementos que se celebran durante a Semana Santa.
7. Recoñecer e practicar na vida diaria os valores do amor de Deus, a verdade e a bondade que Xesús ensina.

8. Comprender e apreciar os principais xestos que utilizan os cristiáns para relacionarse con Deus e expresarlle o seu amor.

9. Identificar e valorar os mandamentos como expresións do amor de Deus e normas que axudan a mellorar a relación con Deus e a convivencia cos demais.

10. Observar e valorar a Igrexa como a gran familia de Deus que celebra o amor de Deus e o amor aos demais na sociedade actual.

11. Coñecer e identificar as accións do Espírito Santo no pobo de Deus.

12. Comprender e respectar as festas e celebracións do ano litúrxico e o culto cristián.

4. Concreción dos estándares de aprendizaxe avaliábeis e grao mínimo de consecución para superar a materia (mínimos). Criterios de Evaluación.

Bloque 1: O sentido relixioso do home

CONTIDOS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN Y ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
A realidade que nos rodea como don para a nosa felicidade. Respostas do home o don de Deus. Ruptura do home con Deus: Adán e Eva.	1. Recoñecer e valorar que os seus pais, amigos e entorno son un don de Deus para a súa felicidade. 1.1 Recuerda e narra experiencias recentes nas que descubriu que a familia, os amigos e o entorno son un agasallo. 1.2 Enumera, describe e comparte situacións, persoas ou cousas polas que está agradecido. 2. Tomar conciencia de que as accións persoais acercan ou separan de Deus. 2.1 Distingue e enumera accións persoais que lle fan feliz ou infeliz. 3. Comprender que a elección que fan Adán e Eva é un rechazo o don de Deus. 3.1 Lee, identifica e explica coas súas palabras as consecuencias do rechazo de Adán e Eva o don de Deus, descritas no relato bíblico.

Bloque 2: A revelación: Deus intervén na historia

CONTIDOS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN Y ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE
A vocación de Moisés para	1. Descubrir a importancia de Moisés para a liberación d

liberar o seu pobo.	pobo de Israel.
A Alianza de Deus co pobo de Israel no Sinaí.	1.1 Aprende orde cronolóxicamente os principais feitos da historia de Moisés.
O cuidado de Deus co seu pobo: signos de amizade (a nube, o maná, a auga ...)	1.2 Coñece e describe a misión de Moisés no relato bíblico.
	2. Recoñecer as consecuencias da Alianza de Deus con Israel.
	2.1 Expresa gráficamente momentos significativos da tarefa de Moisés para liberar o pobo.
	2.2 Coñece o contido da Alianza, identifica as súas implicacións e toma conciencia do sentido que poden ter na vida actual.
	3. Recoñecer e valorar os signos da amizade de Deus co seu pobo.
	3.1 Diseña de maneira ordeada viñetas que recollan os signos da amizade de Deus durante a travesía do seu pobo polo deserto.
	3.2 Interésase e agradece os signos do cuidado de Deus na súa vida: a saúde, a familia, a escola, os amigos.

Bloque 3: Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

CONTIDOS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
O Bautismo de Xesús: comenzo da misión.	1. Asociar o Bautismo de Xesús co momento no que inicia a súa vida pública.
A misión de Xesús é facer felices os homes.	1.1 Narra os cambios que o Bautismo introduce na vida de Xesús.
O seguimento de Xesús. Diferentes respostas á chamada de Xesús.	2. Distinguir cómo Xesús fai felices os homes cos seus xestos e accións.
	2.1 Descubre e subraia, nos relatos dos milagros, os xestos e accións de Xesús que faen felices os homes.
	2.2 Respeita e valora o comportamento de Xesús cos pecadores.
	3. Comparar as diferentes respstas dos amigos de Xesús a súa chamada.
	3.1 Identifica e comenta algunhas características diferenciais nas respostas das persoas que chama Xesús nos relatos evanxélicos.

Bloque 4: Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexia

CONTIDOS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
A Igrexia continuadora da	1. Identificar e valorar as accións da Igrexia que continúa

misión de Xesús.

Os cristiáns expresan a amizade con Deus no diálogo con Él e a través da súa vida.

O Nosopai, signo de pertenza á comunidade cristiá.

a misión de Xesús.

1.1 Busca testimonios da acción misioneira e caritativa da Igrexia como continuidade da misión de Xesús.

1.2 Crea relatos breves para expresar cómo a acción misioneira, a caridade e os sacramentos axudan a lograr a felicidade das persoas.

2. Señalar a oración como unha forma de expresión da amizade con Deus.

2.1 Compón textos que expresen o diálogo da persoa con Deus.

2.2 Recopila e pon en común cos seus compañeiros oracións que a comunidade cristiá utiliza cotidianamente.

3. Descubrir rasgos da amizade con Deus na vida cotidiá.

3.1 Observa e descubre na vida dos santos manifestacións da amizade con Deus.

4. Comprender que a oración do Nosopai expresa a pertenza á comunidade eclesial.

4.1 Explica significativamente a orixe do Nosopai.

4.2 Reconstrúe e dramatiza o contexto no que Xesús entrega a oración do Nosopai os discípulos.

Mínimos Esixibles:

1. Interpretar os relatos da Biblia sobre a Creación.
2. Saber que Deus a través de Moisés liberou o pobo de Israel.
3. Comprender que Xesús a través dos seus milagres axuda aos necesitados.
4. Saber cal é a verdadeira mensaxe do nadal.
5. Saber que a Pascua cristiá celebra a Resurrección de Xesús.
6. Coñecer os mandamentos e o mandamento do amor.
7. Saber cales son os sacramentos.
8. Saber que é a eucaristía.

5. Temporalización

O tempo adicado a cada unidade será de catro sesións, pero sempre flexible.

Dita temporalización poderá variar tendo en conta os intereses , as dificultades ou diferentes situacións da realidade vivida en cada momento. Será entendida como o aumento de novos contidos , xa que sempre seguiremos unha avaliación continua onde os novos contidos veñen como complemento e continuación dos anteriores, e traballaremos de maneira globalizada .

Tamén teremos en conta os posibles casos de confinamento que se poidan dar ao longo do curso escolar .

6. Procedementos e instrumentos de avaliación

A avaliación é continua, global, formativa e integradora e tense en conta o progreso do alumno no conxunto de todas as áreas do currículo. Emprega os seus propios procedementos para a recollida da información: diario de clase, probas de avaliación, traballo de clase, de casa, preguntas orais observación directa, entrevistas cos pais, aptitude do alumno/a perante o traballo mediante os rexistros no caderno do profesor, grao de adquisición das competencias clave ...

Ao ser unha avaliación continua, permítenos incorporar reforzo ou ampliación para aqueles alumnos que ó necesiten en calquera momento do nivel.

Os resultados da avaliación dos alumnos exprésase nos termos seguintes: insuficiente (IN), suficiente (SU), ben (BE), notable (NT), e sobresaliente (SB). O insuficiente é unha cualificación negativa, e as demais todas positivas.

Ao comenzo de cada nivel realízase unha avaliación inicial que inclúe tamén a análise dos informes persoais do nivel anterior, e serve como referencia para elaborar a programación de aula.

Ao longo do curso realizaranse tres sesións de avaliacións que se recollerán en acta e en elas figurarán as medidas de reforzo (RE) ou adaptación curricular significativa (ACS) que sexan necesarias.

Os documentos oficiais de avaliación son pois : as actas, o expediente académico, o historial académico, o informe persoal por traslado e o informe de avaliación final de nivel, que recolle o grao de desenvolvemento das competencias clave, expresadas en Baixo, Aceptable, Bo e Excelente.

Sistema-criterio de cualificación:

- . Cadernos de actividades: 25%
- . Actitudes, esforzo, participación, interés, valores e normas: 25%
- . Traballo de clase individual, parellas, en grupo, exposición de traballos realizados, aprendizaxe cooperativo : 25%
- . Probas: escritas ou orales: 25%

O proceso de avaliación , durante este curso escolar pode verse sometido a posibles cambios dictados pola Consellería de educación. En dito caso, seguiremos en todo o momento o protocolo establecido.

7. Metodoloxía.

A área de Relixión contempla o fenómeno relixioso nas súas distintas dimensións: a dimensión cultural e histórica está presente na ensinanza relixiosa, dado que o patrimonio cultural, histórico e antropolóxico-axiolóxico que gran parte das sociedades reciben do pasado está vertebrado por contidos relixiosos. Neste sentido, a Relixión Católica deu os seus froitos na arte, nos sistemas de significación moral, na creación popular e na acción social. Por iso, o currículo da opción confesional católica ensina a incidencia que o cristianismo nos seus contidos doutriniais e nas súas formas históricas tivo e ten na cultura española e europea. A dimensión humanizadora da opción confesional católica constitúe unha achega eficaz na maduración da personalidade integral do alumno, enraizando os mesmos obxectivos do sistema educativo nun núcleo referencial de ideas, de valores e de crenzas que lle permiten ao alumno dar resposta aos seus interrogantes máis radicais, facendo á súa vez posible a formación de homes e mulleres conscientes, críticos, libres e creadores. A formación relixiosa católica achega deste xeito unha cosmovisión que fai posible a apertura cara ao fundamento e cara ao sentido último da vida e, polo tanto, cara ao sentido da ciencia, da cultura e da identidade mesma da persoa humana. Tratar de afrontar as grandes preguntas que o alumno formúlase e axudalo a atopar as respostas que poderá asumir como opción libre e persoal. É finalidade da escola que os alumnos logren o seu desenvolvemento persoal; o que non é posible sen unha conveniente fundamentación e orientación cara a un significado último e global da existencia. A dimensión ético-moral explicita as esixencias morais que supón a mensaxe cristiá. Na opción confesional católica ofrecer unha determinada maneira de ver a vida, en cuxa base se atopa un concepto de home-muller, un núcleo referencial de ideas e de crenzas, e a proposta dunha escala de principios e de valores. A ensinanza relixiosa católica expón, fundamenta e xerarquiza os valores e as virtudes capaces de educar a dimensión moral e social da personalidade do alumno, en orde a facer posible a maduración na responsabilidade, no exercicio da solidariedade e da caridade. Todo iso, como expresión coherente do coñecemento de Deus revelado en Xesucristo. A opción confesional católica presenta no ámbito escolar, na súa estrutura epistemolóxica ou disciplinar, co carácter científico co que, na cultura universitaria, abórdanse as ciencias da relixión e a teoloxía. Os seus contidos son saberes cunha fundamentación e cunha metodoloxía científica propia, implantados con rigor e tradición nos Estados do noso medio cultural. O seu estatuto epistemolóxico orixinal entra no ámbito educativo en confrontación e diálogo con aqueles outros tipos de saberes e racionalidades que operan na escola. No que se refire á Educación Primaria, etapa na que o neno comenza a ter conciencia reflexa as súas propias accións percibíndose cada vez máis como individuo, o alumno enfróntase por vez primeira á urxente necesidade de realizar o descubrimento da súa propia identidade. Este proceso está moi condicionado polos modelos culturais que os adultos representan, modelos que inflúen na vida cotiá dos nenos, nos seus xogos e nas súas accións creativas.

Precisamente unha das funcións da ensinanza escolar católica nesta etapa é a presentación dos modelos cristiáns de identificación. Estes atópanse nas figuras bíblicas máis destacadas da historia da salvación, nas accións e vivencias da comunidade cristiá e, sobre todo, na persoa, vida e palabra de Xesucristo.

- Desenvolver unha metodoloxía activa, creativa e participativa, que combina as actividades individuais coas grupales, e a aprendizaxe real dos contidos coa súa aplicación práctica á vida diaria.

- Promover o protagonismo do alumnado mediante a escóita atenta e o diálogo, as actividades lúdicas e participativas, a presentación en público dos traballos, a manifestación de opinións, a autoevaluación, etc.

Como principios metodolóxicos destacar:

- a) Pártese do nivel de desenvolvemento do alumno, nos seus distintos aspectos, para construír, a partir de aí, outras aprendizaxes que favorezan e melloren devandito nivel de desenvolvemento.
- b) Búscase lograr un hábito lector eficaz potenciando a lectura comprensiva e a análise crítico da mesma, a tal fin dedicarse un tempo diario da sesión de clase.
- c) Sublíñase a necesidade de estimular o desenvolvemento de capacidades xerais e de competencias básicas e específicas por medio da realización de actividades.
- d) Dáse prioridade á comprensión dos contidos que se traballan fronte á súa aprendizaxe mecánica.
- e) Dáse importancia á educación personalizada, que combina os principios de individualización e de traballo colaborativo (o traballo en grupo como recurso metodolóxico).
- f) Favorécese a implicación do alumno e o continuo desenvolvemento dunha inquietude pola observación, a procura activa, a investigación, a organización e a autonomía, e xerar estratexias persoais para acometer novas aprendizaxes de xeito autónoma.
- g) Foméntase a reflexión persoal sobre o realizado e a elaboración de conclusións con respecto ao que se aprendeu, de modo que o alumno poida analizar o seu progreso respecto aos seus coñecementos.
- h) Porase especial énfase na atención á diversidade do alumnado, na atención individualizada, na prevención das dificultades de aprendizaxe e na posta en práctica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten estas dificultades. Para iso, incluíranse tamén actividades de reforzo, para aqueles alumnos con dificultades de aprendizaxe, e actividades de ampliación para os que poden avanzar a maior ritmo.
- i) Préstase atención aos procesos de comprensión, análise e crítica de mensaxes audiovisuais propios dos medios de comunicación, potenciando a súa adecuada utilización.
- j) Supedítase, ao servizo da aprendizaxe, o uso das novas tecnoloxías da información, da comunicación e do coñecemento.

Todos estes principios teñen como finalidade que os alumnos sexan, gradualmente, capaces de aprender de forma autónoma.

As diferentes claves pedagóxicas do proxecto –educación emocional, intelixencias múltiples, educación en valores- están integradas no desenvolvemento secuenciado dos contidos curriculares a través das actividades propostas. As actividades que se propoñen son variadas e están deseñadas para o traballo individual e en grupo. Procurouse que as actividades fosen realistas co tempo que implican. De igual xeito é a través das actividades, por

encima doutros aspectos, desde onde se aborda desde a nosa programación o enfoque competencial.

Todas as unidades didácticas manteñen unha estrutura clara e recoñecible. A estrutura sempre será:

Punto de partida. Pártese de situacións que reflicten sentimentos e emocións. Detéctase a emoción que percorrerá como eixo emocional toda a unidade. Parte da observación para profundar na experiencia do alumno. Fomenta o descubrimento tanto do mundo interior do neno como da contorna que o rodea.

Relato bíblico: Os contidos bíblicos abórdanse desde a emoción que vertebra a unidade e en conexión cos contidos que se van a desenvolver. O relato preséntase coa posibilidade de traballalo cun recurso audiovisual para favorecer a comprensión do texto. Facílitate a comprensión do relato con actividades de observación, de comprensión lectora e glosarios.

Desenvolvemento de contidos: Os contidos do currículo oficial da materia preséntanse axustados ás características do desenvolvemento dos alumnos desta idade. Os recursos tipográficos e de redacción póñense ao servizo dos contidos para que sexan facilmente recoñecibles polos alumnos as ideas principais ou os termos relevantes. No desenvolvemento dos contidos realízase unha síntese entre a emoción, o contido bíblico e o contido teolóxico. Para facilitar a autonomía de a aprendizaxe dos alumnos, as actividades que se propoñen invitan ao alumno a reflexionar sobre o seu proceso de comprensión dos contidos. Neste apartado preséntase un personaxe que encarna os valores cristiáns traballados na unidade.

Aprendín. Das condicións da avaliación que inflúen na motivación e a aprendizaxe sábese que é positivo que na avaliación se potencie a autoavaliación do progreso. Por iso, ademais de mapas conceptuais e síntese dos contidos traballados na unidade, ofrécense aos alumnos a oportunidade de que reflexionen sobre o seu propio proceso de ensino e aprendizaxe de maneira que recompilen as aprendizaxes máis significativas.

Aprendemos máis. As intelixencias múltiples trabállanse a partir dunha batería de actividades diversas que foron pensadas para que cada alumno integre os contidos a partir das súas propias capacidades. Podería ser:

Lemos. Textos literarios relacionados cos contidos da unidade. Trabállase fundamentalmente a intelixencia lingüístico-verbal.

Contemplamos. Análise de obras de arte e desenvolvemento de habilidades artísticas. Trabállanse fundamentalmente as intelixencias visual-espacial, naturalista e intrapersonal.

Investigamos. Actividades lúdicas de investigación e elaboración de proxectos. Inclúense propostas de actividades grupais. Trabállanse fundamentalmente as intelixencias lóxica-matemática, interpersonal e cinestésica-corporal.

Tendo en conta a realidade vivida pola Covid19 e seguindo o protocolo establecido , polo momento non realizaremos actividades nas que sexa necesario compartir material ou traballar directamente (sempre empregaremos a distancia de seguridade e desinfección oportunas) en parellas ou grupos.

8. Materiais e recursos didácticos incluídos libros de texto.

Dentro dos recursos atopámonos con recursos tanto materiais, como recursos humanos:

Recursos Materiais:

Para seleccionar, organizar e empregar os recursos materiais, teranse en conta os seguintes criterios: seguridade, dispoñibilidade, accesibilidade, polivalencia, hixiene, responsabilidade...(seguiremos o protocolo establecido para a Covid19 , sempre apostando pola seguridade do alumnado e profesorado)

En caso de confinamento empregaremos para as nosas comunicacións coa alumnado e familias a web do centro , abalar-móbil e aula virtual.

Teremos en conta tamén a dispoñibilidade de equipos informáticos (facilitaremos o seu préstamo) , conexión a internet e competencia dixital. Se fose necesario empregaremos outros métodos e recursos para que ningún alumno/a quede sen ser atendido.

Partindo disto, empregaremos, na aula , os seguintes materiais:

- *Material Impreso:* Material dirixido ao alumnado: libros de texto (os libros de texto do curso están recollidos na PXA do centro), contos, láminas, material de lecto – escritura..., fichas de reforzo e ampliación, material elaborado polo profesorado adaptado á realidade da aula.
- *Material dirixido ao profesorado:* guías didácticas e guías curriculares, material para a busca de información.
- *Material Manipulativo:* existe unha gran variedade de material de carácter manipulativo, entre os que podemos destacar os seguintes: material de plástica (pinceis, témperas, ceras de cores, papel seda, punzóns...), robots, calendarios, reloxo, quebracabezas, láminas etc.
- Diferentes dependencias da escola: sala de usos múltiples, ximnasio, biblioteca, patio de recreo ...
- *Materiais audiovisuais:* televisión, vídeo, DVD etc.
- *Materiais auditivos:* lector de CD, micrófonos...
- *Materiais visuais:* taboleiros, diversos tipos de pizarras , murais...
- *NNTT:* Ordenadores de sobremesa, pantalla dixital interactiva, diferentes CDROM
- *Aula virtual e outros recursos dixitais.*

Con actividades para o alumnado.

Estes materiais poden ser empregados na sala de informática, biblioteca, sala usos múltiples, etc

Recursos Humanos:

1. Propios do Centro: Director, Claustro ,Consello Escolar, CCP e Departamento de
2. Orientación.
3. Mestres (titores, especialistas de área, e especialistas como P.T., A.L.)

4. Persoal laboral:
5. Alumnado.
6. Externos ao Centro:
7. Equipos de Orientación Específicos.
8. CEFORE

9. Criterios de avaliación e de cualificación e promoción

A avaliación debe ser un proceso continuado ao longo de todo o curso escolar, por iso, para sistematizala establécense tres momentos diferentes:

- **Avaliación inicial**, que facilita a valoración dos coñecementos previos, as capacidades e as actitudes do alumnado, con obxecto de adecuar o proceso de ensino-aprendizaxe á realidade das súas posibilidades.
- **Avaliación formativa continua**, que pretende coñecer se se van logrando os obxectivos propostos, cando aínda se pode intervir modificando o camiño para conseguilos; é dicir, avaliación do proceso e como proceso. Este tipo de avaliación ten un especial carácter regulador, orientador e autocorrector do proceso educativo desde o seu comezo, o que require unha avaliación inicial previa. Cando o progreso dun alumno ou unha alumna non sexa o adecuado, adoptaranse as medidas de atención á diversidade que procedan.
- **Avaliación sumativa**, na que se valora, sobre todo, o grado de adquisición das competencias clave, expresadas nos criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e os descritores; é dicir, avaliación do resultado.

Qué avaliar:

Os **criterios de avaliación** presentes na miña programación didáctica, son o referente específico para avaliar a aprendizaxe do alumnado. Describen aquilo que se quere valorar e que o alumnado debe lograr, tanto en coñecementos como en competencias; responden ao que se pretende conseguir na materia de Relixión neste curso.

O **Estándar** especifica o nivel ou grao no que se debe dar un criterio para tomar unha decisión avaliativa. Os criterios e estándares son os que orientan todo o proceso da avaliación, ambos convértense no referente para a avaliación das aprendizaxes como para valorar a adquisición das competencias básicas.

Os **descritores** son indicadores que informan da adquisición ou grao de desempeño na competencia.

Na programación de aula establécense a vinculación en criterios-estándares e descritores e as competencias que desenvolven.

A observación continua e sistemática da evolución personalizada de cada alumno ou alumna constituirá a técnica básica de obtención de información. En función da estrutura da programación didáctica, propónse o uso de rúbricas de avaliación para observar o grado de adquisición das competencias.

Na miña programación de Primaria utilizaranse preferentemente os seguintes instrumentos de avaliación:

- Follas de seguimento.
- Realización de probas obxectivas orais e escritas.
- Producións escritas e plásticas.
- Control dos cadernos e libros.
- Autoavaliación.

Criterios de cualificación.

A continuación establecerei os criterios de cualificación e adxudicarei unha porcentaxe á ponderación de cada criterio na cualificación final. Poderían considerarse:

- 25% Traballos que o alumnado vai realizando dentro da aula.
- 25% Actitude e comportamento ante a aprendizaxe.
- 25% Probas de avaliación.
- 25% Caderno.

10. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

O finalizar cada unidade didáctica propónse unha secuencia de preguntas que permitan o docente avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

De igual modo propónse unha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto. Pódese realizar ó remate de cada trimestre para recoller as melloras no seguinte.

ASPECTOS EVALUAR	A	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL
Temporalización das unidades didácticas				
Desenrolo dos obxetivos didácticos				
Manexo dos contidos na unidade				
Descriptor e desempeños competenciais				
Realización de tarefas				
Estratexias metodolóxicas seleccionadas				

Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Portfolio de evidencias dos estándares de aprendizaxe			
Atención a diversidade			

11. Deseño da avaliación inicial.

Durante as primeiras semanas do curso, realizarase unha avaliación inicial aos alumnos/as para coñecer a situación de partida. Os recursos empregados para realizar dita avaliación son:

. Suxestións de actividades: Axudan ao mestre/a a coñecer o punto de partida do alumnado a partires da observación directa. Estas actividades realizaranse de xeito individual, por grupos ou toda a clase e están relacionadas cos criterios de avaliación.

. Probas escritas: Fichas fotocopiáveis para a avaliación individual, que permiten coñecer o estado do alumno/a respecto a cadanseu criterio de avaliación.

. Formulario de rexistro persoal: Folla fotocopiábel para consignar o resultado da valoración de cada alumno. (No caso de 1º de Primaria tamén se terá en conta para realizar a avaliación inicial de curso e de Etapa o Informe persoal de Educación Infantil).

12. Medidas de atención a diversidade.

A intervención educativa debe contemplar como principio a diversidade do alumnado, entendendo que deste xeito se garante o desenvolvemento de todos eles á vez ca unha atención personalizada en función das necesidades de cada un.

Prestarase especial atención durante a etapa á atención personalizada dos alumnos e alumnas, á realización de diagnósticos precoces e ao establecemento de mecanismos de reforzo para lograr o éxito escolar. Os mecanismos de reforzo que deberán poñerse en práctica tan pronto como se detecten dificultades de aprendizaxe poderán ser tanto organizativos como curriculares.

Do establecemento do nivel de competencia curricular do grupo clase (evidenciado a partir da avaliación inicial), que tomaría como referencia os mínimos exigibles asociados ao curso-nivel anterior, derívanse:

- Medidas xerais de grupo (metodolóxicas, curriculares e organizativas).
- Actividades de reforzo e afondamento ou enriquecemento curricular.
- Planes individuais para o alumnado con dificultades.
- Adaptacións curriculares non significativas de grupo ou individuais (metodolóxicas, organizativas, nos procedementos e instrumentos de avaliación, na priorización de contidos).

- Adaptacións curriculares significativas individuais para alumnado con necesidades educativas especiais ou con outras necesidades específicas de apoio educativo que as precisen.
- Adaptacións curriculares significativas de ampliación para alumnado con altas capacidades.

En calquera caso, as medidas de atención á diversidade poden e deben contar co asesoramento dos servizos de orientación do centro.

A adecuada resposta educativa a todos os alumnos concíbese a partir do principio de inclusión, entendendo que unicamente dese modo se garante o desenvolvemento de todos, se favorece a equidade e se contribúe a unha maior cohesión social.

Fichas de ampliación preparadas para tal fin adecuadas a cada unidade.

13. Actividades complementarias e extraescolares programadas.

Dáranse solucións de carácter práctico para darlle resposta á formación integral, as actividades estarán abertas á vida cultural, ao medio social, en definitiva, á realidade de hoxe en día.

As actividades complementarias intégranse na programación didáctica porque contribúen a desenvolver os obxectivos e contidos do currículo. Contribúen a conseguir unha escola máis atractiva para todos os membros da comunidade educativa, a incrementar o interese por aprender do alumnado e facilitan a xeneralización das aprendizaxes tanto dentro coma fóra do contexto escolar. Son actividades que lles van permitir aos nenos e ás nenas establecer relacións directas co seu grupo de clase, con outros grupos, co medio (o seu barrio, lugares de lecer, parques, seres vivos...). Os obxectivos destas actividades serán que os nenos e nenas vaian afianzando pouco a pouco o sentido de pertenza e, ademais, van favorecer a creación de actitudes tan positivas coma o interese, a curiosidade, o respecto, a solidariedade, etcétera.

Con este cometido incluiremos recursos para que os pequenos e as pequenas complementen o proceso de ensinanza-aprendizaxe a través dunha serie de actividades para ampliar ou reforzar segundo crea necesario. Ademais, en cada unha das unidades didácticas, proporánse actividades para realizar en grupo, saídas, visitas culturais guiadas, dramatizacións, realización de obradoiros e recunchos, actividades psicomotrices, musicais... Tamén se vai favorecer, a través dos materiais para a aula, o uso colectivo co fin de que contribúan ao desenvolvemento social, xa que proporcionan ocasións para compartir, para axudar e colaborar e para poñerse no punto de vista dos outros.

Debido á realidade actual da Covid19 , polo momento a maioría destas actividades non poderán levarse a cabo e aquelas que se decidan realizar apostarán sempre pola seguridade do alumnado e profesorado e seguirán estritamente o protocolo establecido.

14. Deseño das actividades de reforzo/recuperación para o alumnado

Fichas preparadas para tal fin adecuadas a cada unidade.

- Actividades de reforzo.
- Actividades de ampliación
- Diferentes traballos cooperativos
- Actividades complementarias
- Lecturas
- Variación dos recursos materiais que presentan os contidos
- Reforzo dos logros
- Demostración do valor funcional dos contidos a traballar
- Apoio dentro da aula polo mestre
- Probas orais e escritas.

15. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das propias programacións didácticas e procesos de mellora.

Esta avaliación será formativa e sumativa e quedará recollida neste caso, por un informe realizado por un observador experto (mestra titora).

Neste apartado avaliaranse todas as variables que interveñen no proceso de ensino-aprendizaxe: obxectivos, contidos, metodoloxía, temporalización, espazos...

Os puntos a ter en conta na elaboración do informe serán:

- A práctica educativa foi:
- Adaptouse ás necesidades do alumnado:
- Conqueríronse os obxectivos establecidos:
- O grao de consecución das competencias foi:
- Foi dabondo o tempo empregado na unidade:
- A organización do espazo foi axeitada ao noso grupo de alumnos e de alumnas:

Os materiais utilizados foron suficientes, motivadores, atractivos:

Rexistro de avaliación do proxecto educativo

A planificación da ensinanza: Indicadores

- . proxecto curricular
- . as programacións de aula
- . contido da programación
- . nivel de flexibilidade na aplicación da programación.

(Valorarse como: Axeitado/Non axeitado/Observacións).

Debido á situación actual vivida pola Covid 19 , dita programación poderá sufrir ao longo do curso as modificacións necesarias por causa de confinamentos e seguindo ás órdenes da Consellería de Educación.

CEIP DE REFOXOS

Valores cívicos e sociais

3ºEP

Curso 2021-22

MARIO LÁZARO JUANES

Contido

<u>Base legal.</u>	3
<u>Introdución e contextualización.</u>	3
<u>Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.</u>	4
<u>Concreción dos obxectivos .</u>	4
<u>Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.</u>	4
<u>Concrecións metodolóxicas que require a materia.</u>	4
<u>Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.</u>	4
<u>Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.</u>	4
<u>Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.</u>	4
<u>Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.</u>	5
<u>Medidas de atención á diversidade.</u>	5
<u>Concreción dos elementos transversais.</u>	5
<u>Actividades complementarias e extraescolares programadas.</u>	5
<u>Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.</u>	5

Base legal.

Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, LOMCE, que modificou a Lei orgánica 2/200, do 3 de maio, de educación (LOE).

Decreto 330/2009, do 4 de xuño, polo que se establece o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia e o Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Orde 3,5/2020, do 22 de abril, do Ministerio de Educación e Formación Profesional, pola que se establecen o marco e as directrices de actuación para o terceiro trimestre do curso 2019/2020 e o inicio do curso 2020/2021.

Instrucións do 27 de abril de 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento do terceiro trimestre do curso académico 2019/2020, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia, nas que están determinadas liñas para a preparación do curso 2020/2021.

Orde EFP/5,1/2020, do 20 de xuño, pola que se publican acordos da Conferencia Sectorial de Educación, para o inicio e o desenvolvemento do curso 2020/2021.

Protocolo do 22 de xullo de Adaptación ao Contexto da COVID 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2020/2021.

Instrucións do 30 de xullo 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, en relación ás medidas educativas que se deben adoptar no curso académico 2020/2021, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas da educación infantil, da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

Resolución conxunta das Consellerías de Educación, Universidade e Formación Profesional e de Sanidade que aproban as instrucións polas que se incorporan a Declaración de actuacións coordinadas en materia de saúde pública aprobadas polo Consejo Interterritorial do Sistema Nacional de Salud Pública (D.O.G nº 174 bis do 28-08-2020) e a actualización das recomendacións sanitarias do Comité Clínico ao Protocolo do 22 de xullo de adaptación ao contexto da COVID 19 nos centros de ensino non Universitario de Galicia para o curso 2020-2021.

Introdución e contextualización.

O noso centro é un colexio rural cunha área de influencia que abarca as dúas parroquias do interior do Concello de Oia: Loureza e Burgueira. O contexto sociolingüístico é galego falante case na súa totalidade cunha grande influencia do castelán cada curso máis palpable.

O alumnado está agrupado en 5 grupos mixtos: 4º Educación Infantil (7 alumn@s), 5º e 6º Educación Infantil (13 alumn@), 1º e 2º EP (8 alumn@), 3º e 4º EP (10 alumn@), e 5º e 6º EP (6 alumn@), En total este curso temos escolarizadas a 44 crianzas: 20 en infantil e 24 en primaria.

O grupo de terceiro está composto por unha nena.

Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.

Comunicación lingüística

Comprensión: oral e escrita

- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Gozar coa lectura.

Expresión: oral e escrita

- Expresar oralmente, de xeito ordenado e claro, calquera tipo de información.
- Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.
- Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.

Normas de comunicación

- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.

Matemática, ciencia e tecnoloxía

Coidado do ámbito natural e dos seres vivos

- Interactuar co ámbito natural de xeito respectuoso.
- Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible.

- Respetar e preservar a vida dos seres vivos do seu ámbito.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no ámbito natural e das repercusións para a vida futura.

Vida saudable

- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
- Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado saudable deste.

A ciencia no día a día

- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.
- Manexar os coñecementos sobre ciencia e tecnoloxía para solucionar problemas e comprender o que acontece ao noso arredor.

Manexo de elementos matemáticos

- Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.

Razoamento lóxico e resolución de problemas

- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.
- Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Dixital

Tecnoloxías da información

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos como a web escolar.

Comunicación audiovisual

- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.

Utilización de ferramentas dixitais

- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Actualizar o uso das ferramentas TIC para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Aprender a aprender

Perfil de aprendiz

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.

Ferramentas para estimular o pensamento

- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos

Planificación e avaliación da aprendizaxe

- Planificar os recursos e os pasos necesarios no proceso de aprendizaxe.

- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

Sociais e cívicas

Educación cívica e constitucional

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.

Relación cos demais

- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.

Compromiso social

- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Sentido da iniciativa

Autonomía persoal

- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.

- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos demais e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Liderado

- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Priorizar a consecución de obxectivos de grupo sobre intereses persoais.

Creatividade

- Xerar novas e diverxentes posibilidades.
- Configurar unha visión de futuro positiva e sustentable.
- Encontrar posibilidades no contorno de xeito imaxinativo.

Iniciativa

- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Conciencia e expresións culturais

Respecto polas manifestacións culturais propias e alleas

- Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.

Expresión cultural e artística

- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e do cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Concreción dos obxectivos .

- Valorar o patrimonio natural para desenvolver pautas de respecto á natureza.
- Identificar as necesidades fundamentais dos seres vivos.
- Identificar e describir as características xerais das plantas e dos animais.
- Valorar a importancia das plantas como produtoras de alimentos e como reguladoras dos gases do aire, e desenvolver pautas de respecto cara ás plantas.
- Coñecer as distintas relacións que os seres humanos establecemos cos animais, como fontes de alimentos e produtos, como axuda no traballo, como compañía, etc., e desenvolver hábitos de respecto e coidado cara a eles.
- Identificar accións que contaminan a auga e o aire, e que prexudican as plantas e os animais, comprendendo a importancia do coidado da natureza.
- Utilizar as tecnoloxías da información e a comunicación para obter información, aprender e compartir coñecementos, e valorar a súa contribución á mellora das condicións de vida.
- Analizar e valorar criticamente algunhas manifestacións da intervención humana no medio, e adoptar un comportamento de defensa e recuperación do equilibrio ecolóxico e de conservación do patrimonio natural.
- Elaborar unha imaxe realista dun mesmo/a atendendo ás características físicas e á personalidade mediante a toma de conciencia de que os seres humanos somos unha peza máis dos ecosistemas non que vivimos.
- Realizar tarefas relacionadas co medio ambiente que permitan a autoconciencia emocional, a expresión das emocións e o respecto polas motivacións e intereses persoais.

- Tomar conciencia dos propios sentimentos negativos para canalizar as emocións, superar os problemas e desenvolver un maior autocontrol como parte lóxica das actividades grupais e en parella que se realicen ao longo do curso.
- Proceder de forma reflexiva antes de actuar sopesando os pros e os contras das súas accións á hora de tomar decisións sobre cal é a mellor maneira de levar a cabo as tarefas propostas ao comezo das sesións de clase polo profesorado.
- Xerar situacións que promovan a responsabilidade, a iniciativa persoal e accións creativas que posibiliten a consecución dos obxectivos propostos relativos ao coñecemento, respecto e goce do entorno natural e dos outros seres vivos que forman parte del.
- Valorar o dereito dos nenos/as a gozar dun entorno natural saudable explicando condutas que aseguren o cumprimento deste dereito e resaltando a igualdade de dereitos de nenos e nenas.
- Participar en actos comunicativos diversos que permitan expresar abertamente ideas, sentimentos, intereses e/ou necesidades considerando ás persoas que o rodean sen renunciar aos seus propios dereitos.
- Participar en discusións sobre a problemática medioambiental que permitan explicar e entender ideas e opinións persoais, escoitando de forma activa antes de responder os demais.
- Valorar e respectar as diferenzas individuais intentando comprender as diversas maneiras de actuar ante unha mesma situación cando se realicen actividades nas que estean implicadas varias persoas e teñan que poñerse de acordo na distribución de tarefas para un mellor aproveitamento do tempo e a obtención de mellores resultados.

- Tomar conciencia da importancia das relacións entre os compañeiros/as, as aprendizaxes que xeran e os vínculos de afecto que se establecen cando se traballa cun obxectivo común importante para todos/as nalgunha dos ámbitos de traballo nos que se desenvolve este proxecto.
- Traballar en equipo utilizando o diálogo e estratexias de medición para resolver conflitos, coñecer as persoas e favorecer a interacción positiva do grupo amosando sensibilidade cara aos estados de ánimo e intereses dos demais e expresando as nosas demandas de forma pacífica e asertiva.

Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.

Bloque 1: A identidade e a dignidade da persoa.

- 1.1. Identifica e expresa adecuadamente os seus estados emocionais.
- 1.2. Realiza unha análise realista da súa realidade persoal e social.
- 1.3. Manifesta actitudes asertivas na interacción social.
- 2.1. Manifesta sentimentos positivos cara a un mesmo e confía nas propias posibilidades participando en actividades cooperativas.
- 2.2. Consegue a aceptación dos compañeiros e forma parte activa nas dinámicas de grupo.
- 3.1. Mantén unha actitude positiva ante os contratempos durante a realización das tarefas.
- 3.2. Utiliza o pensamento positivo para regular as emocións desagradables.
- 3.3. Sabe esperar as gratificacións e tolera a frustración durante a realización das tarefas escolares.
- 4.1. Delibera e decide de forma responsable sobre as propias accións, expresándoo se é necesario.
- 4.2. Experimenta e mostra satisfacción na realización das tarefas.

- 4.3. Realiza as tarefas dándose razóns para obter entusiasmo e interese.
- 5.1. Comprende e expón oralmente a importancia de que todos os nenos e nenas reciban axuda.
- 5.2. Investiga a situación dos nenos e as nenas traballadores nalgúns países.
- 5.3. Razona publicamente sobre as consecuencias da explotación infantil e a trata de nenos e nenas.

Bloque 2: A comprensión e o respecto nas relacións interpersoais.

- 1.1. Expresa libremente sentimentos e pensamentos durante as conversacións e os debates na aula.
- 1.2. Comunícase de modo tranquilo e agradable cando dialoga en clase.
- 1.3. Utiliza correctamente a dicción, o ton e a actitude corporal en exposicións orais.
- 2.1. Mostra interese ao escoitar e dálle sentido ao que se fai no traballo cooperativo.
- 2.2. Escoita e entende desde o punto de vista do que fala no traballo cooperativo.
- 2.3. Responde de forma reflexiva sobre o tema que se trata durante o traballo cooperativo.
- 3.1. Interpreta as actitudes dos demais e elabora hipótese sobre as causas que as inducen e os sentimentos que as acompañan nas actividades cooperativas.
- 3.2. Explica a forma en que outras persoas resollen algúns problemas durante a avaliación.
- 3.3. Responde a reaccións inesperadas dos seus compañeiros con tranquilidade durante as tarefas interactivas na aula.
- 4.1. Comprende e pon de manifesto a posibilidade de aprender das diferentes maneiras de actuar ao colaborar.
- 4.2. Mantén relacións próximas e comprensivas cos compañeiros nas actividades grupais.
- 4.3. Ofrece confianza e confía nos demais na interacción social da aula.
- 5.1. Comprende e valora as relacións de compañeirismo e amizade na autoavaliación.

- 5.2. Manifesta o seu goce coas experiencias compartidas cos compañeiros na aula e no colexio.
- 5.3. Acepta as achegas das outras persoas para ampliar a realidade nos intercambios de ideas.

Bloque 3: A convivencia e os valores sociais.

- 1.1. Actúa valorando as consecuencias das accións.
- 1.2. Desenvolve actitudes de respecto e solidariedade cara aos demais.
- 1.3. Expressa publicamente a súa valoración da amizade e a importancia de coidar as relacións.
- 2.1. Expressa o modo en que resolvería conflitos reais ou simulados.
- 2.2. Entende que hai máis dunha forma de resolver os problemas e emprega o pensamento creativo para encontrar solucións a conflitos.
- 2.3. Representa conflitos desde o punto de vista das partes.
- 3.1. Deféndese, expresa queixas adecuadamente e é capaz de pedir favores durante a interacción social na aula.
- 3.2. Establece vínculos comunicativos sen agredir os seus interlocutores nin quedar sometido á súa vontade na aula e durante o xogo.
- 3.3. Confía nas súas posibilidades de defender os posicionamentos persoais sen distanciarse dos demais cando traballa en equipo.
- 4.1. Coñece e respecta normas elementais de relación e convivencia no ámbito local.
- 4.2. Regula o seu comportamento en diferentes situacións cotiás de acordo coas normas do colexio.
- 5.1. Expón verbalmente a correlación entre dereitos e deberes.
- 5.2. Razona a valoración de situacións reais, expostas na internet, en relación cos dereitos do neno.
- 5.3. Expón mediante traballos de libre creación as conclusións da súa análise crítica das diferenzas na asignación de tarefas e responsabilidades na familia e na comunidade escolar en función do sexo.
- 6.1. Desenvolve hábitos de convivencia e comportamento responsables.

- 6.2. Valora a vida en sociedade e as relacións cos demais.
- 6.3. Mostra interese polos demais e predisposición a compartir pensamentos e sentimentos nun clima de confianza e respecto mutuo.
- 6.4. Valora outras culturas e interacciona de forma positiva con diferentes persoas.
- 7.1. Mostra interese pola natureza que o rodea e séntese parte integrante dela.
- 7.2. Participa na medida das súas posibilidades na conservación dos bens naturais, razoando os motivos.
- 7.3. Leva a cabo pequenas iniciativas para participar no uso adecuado de bens naturais razoando os motivos e expoñéndoos mediante imaxes dixitais.
- 8.1. Colabora en campañas escolares sobre a importancia do respecto das normas de educación vial.
- 8.2. Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das tecnoloxías da información e a comunicación.
- 8.3. Expón publicamente as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.

Concrecións metodolóxicas que require a materia.

Traballar de xeito competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento dos alumnos e o alumno adquire un maior grao de protagonismo.

En concreto, na área de Valores Sociais e Cívicos:

Os alumnos han de formarse na reflexión e a vivencia dos valores ao longo de toda a Educación Primaria; para iso, deberán formarse no respecto dos dereitos humanos e Das liberdades fundamentais e prepararse para asumir unha vida responsable nunha sociedade libre e tolerante coas diferenzas.

Debemos ter en conta que cada alumno parte dunhas fortalezas individuais que axudarán a construír a súa identidade individual para poder chegar a construír unha sociedade colectiva con valores cívicos e socialmente recoñecidos.

Cada unha das fortalezas individuais do alumnado axudaranos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas a realizar estarán pensadas desde a teoría das intelixencias múltiples como posibilidade para que todo o alumnado chegue a adquirir todos aqueles aspectos que

necesitan para poder desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Nesta área, os alumnos iníciáanse no desenvolvemento da estimulación do pensamento crítico, a asimilación de valores, na toma de decisións desde xuízos morais e resolución de problemas polo que deberán manexar diferentes destrezas que impliquen o traballo en grupo colaborador como unha forma de adestrar as diferentes habilidades para desenvolver a capacidade de crear espazos de convivencia pacífica, democrática cuns valores socialmente recoñecidos.

Os contidos da área de Valores Sociais e Cívicos están organizados arredor duns conceptos fundamentais vinculados a contexto real; será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento se transforme en acción e aplícalo a proxectos reais próximos ao alumnado.

Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.

Usaremos os materiais seguintes:

- Libro do alumno para cada área.
- Recursos multimedia.
- Recursos fotocopiáveis con actividades de reforzo, ampliación e avaliación.
- Cadernos complementarios ao libro do alumno.
- Cartaces e murais.
- A biblioteca do centro para a procura de información.
- As TICS para a procura de información e elaboración de traballos.
- A pantalla dixital.
- O entorno social do colexio: Familias da comunidade escolar, asociacións veciñais, comunidades de montes, concello...
- Publicacións sobre os distintos temas.
- Libros de narrativa relacionados cos temas tratados.
- Materiais e recursos aportados polo alumnado: investigacións persoais, fotografías, vídeos caseiros
- O entorno natural do colexio: Poza das rás, invernadoiro, horto escolar, xardín botánico....
- Materiais de laboratorio.
- Materiais para a realización de traballos artísticos.
- Os instrumentos musicais da aula de música.

Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

Bloque 1: A identidade e a dignidade da persoa.

1. Formar unha imaxe axustada dun mesmo, das súas características e posibilidades, desenvolvendo a autoestima e a independencia emocional.
2. Desenvolver o autocoñecemento e o respecto dos propios intereses e motivacións participando nos traballos de equipo.
3. Canalizar as emocións e buscar o benestar persoal a través do diálogo interno.
4. Reflexionar sobre as accións, identificando vantaxes e inconvenientes dunha decisión antes de tomala e xerando iniciativas e alternativas persoais.
5. Coñecer o carácter universal dos dereitos do neno e comprender a importancia dos dereitos dos nenos e das nenas relativos á axuda e á protección, realizando unha valoración razoada de condutas en relación á protección destes dereitos.

Bloque 2: A comprensión e o respecto nas relacións interpersoais.

1. Practicar unha comunicación aberta e directa, expresando os propios intereses e necesidades e tendo en conta as outras persoas sen renunciar aos propios dereitos.
2. Saber escoitar antes de responder entendendo e aceptando as opinións dos demais.
3. Comprender as actitudes, os sentimentos, os problemas e as reaccións dos outros, poñéndose no seu lugar e afrontando de modo adecuado as súas respostas emocionais.
4. Adoptar unha actitude positiva ante as diferenzas individuais, identificando diferentes maneiras de actuar ante unha mesma situación, comprendéndoas e tolerándoas.
5. Apreciar as relacións entre compañeiros, valorando as aprendizaxes que orixinan e a posibilidade que ofrecen de establecer vínculos de afecto.

Bloque 3: A convivencia e os valores sociais.

1. Mostrar iniciativas de participación respectando os estados de ánimo e os intereses dos demais.
2. Practicar a resolución de conflitos reflexiva e dialogante comprendendo que a mediación é unha vía pacífica de afrontar os conflitos, que axuda a dialogar coas persoas, comprendelas, aceptalas e chegar a acordos con elas.
3. Explicar con respecto os intereses e as necesidades, sen renunciar aos propios dereitos, entendendo que a asertividade se basea nunha comunicación adecuada.
4. Coñecer e respectar as normas de convivencia no ámbito local.
5. Comprender a correlación entre dereitos e deberes, valorando situacións reais en relación cos dereitos do neno e respectando a igualdade de dereitos de nenos e nenas no contexto social.
6. Valorar a solidariedade e contribuír ao benestar da familia e da clase comprendendo e apreciando a vida en sociedade e a interculturalidade.
7. Realizar un uso responsable dos bens da natureza, comprendendo e interpretando sucesos, analizando causas e predicindo consecuencias.
8. Valorar as normas de mobilidade vial, analizando as causas e as consecuencias dos accidentes de tráfico.

Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

En cada avaliación:

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CALIFICACIÓN
Ferramentas de avaliación del traballo competencial	30
Probas de avaliación escritas	30
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	40

Calificación total	
---------------------------	--

A final de curso:

	PORCENTAXE NA NOTA FINAL
1. ^a Avaliación	30
2. ^a Avaliación	30
3. ^a Avaliación	40
Calificación total	

Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

Entre as dúas primeiras semanas de clase levarán a cabo diferentes observacións e probas de avaliación inicial para, a través delas, comprobar o nivel de competencias curriculares que cada alumno posúe despois do verán.

As mesmas consistirán na realización de diferentes exercicios de recordo dos contidos e procedementos máis importantes traballados no curso anterior, que potencien a aprendizaxe das competencias craves determinadas na LOMCE.

Destas probas obteranse varios resultados que nos darán luz para comezar o curso no punto de partida en que se atope a maioría do alumnado e promover actuacións e traballos individualizados e/ou colectivos para cada un ofrecidos a aqueles alumnos/as que o necesiten.

Así mesmo poderemos decidir neste momento que alumnado será obxecto de apoio por parte dalgún especialista (AL), consultado e consensuado co DO ou cal deles necesitará RE ou ACS e en que área necesitarao.

A través dela poderemos elaborar unha descrición do grupo contestándonos entre outras a unha serie de cuestións do tipo:

1. Número de alumnos
2. Funcionamento do grupo (falan moito, cambian con facilidade de actividade ...)
3. Que fortalezas ten no grupo en canto ao desenvolvemento de obxectivos curriculares?

4. Que necesidades ten o grupo e como se van abordar? (Planificación de estratexias metodolóxicas, xestión de aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas ...)
5. Que fortalezas se identifican no grupo en canto a aspectos competenciais?

Medidas de atención á diversidade.

Para levar a cabo un plan específico de medidas de atención á diversidade e á inclusión do alumnado e máis especificamente do alumnado con algún tipo de necesidade específica de apoio educativo (N.E.A.E.) partiremos da avaliación inicial levada a cabo nas 2 primeiras semanas do curso e descrita as súas actuacións no punto 9 desta programación anual.

Despois de elaborar a descrición do grupo unha vez realizada a avaliación inicial, deberemos recoller as necesidades individuais de cada alumno/a, así como as necesidades grupais da aula en xeral.

Neste punto podemos servirmos dunha serie de cuestións que podemos contestarnos do tipo:

1. Cales son os alumnos que necesitan un maior seguimento ou persoalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe? (Ter en conta aos alumnos con necesidades educativas, con altas capacidades, e outras con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar...).
2. Que medidas organizativas imos adoptar? (Planificación de reforzos, localización de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).
3. Que medidas curriculares imos adoptar? Que recursos imos empregar?
4. Que modelo de seguimento imos utilizar con cada un/a de eles?
5. Cada canto e como imos avaliar os seus progresos?

Así mesmo poderemos decidir que alumnado será obxecto de apoio por parte dalgún especialista (Ao)/Ao), consultado e consensuado co DO ou cal deles necesitará RE ou ACS e en que área necesitarao.

Concreción dos elementos transversais.

A concreción dos elementos transversais, realizaranse a través de tódalas áreas, sempre tendo en conta as circunstancias actuais.

Actividades complementarias e extraescolares programadas.

As actividades que levarán a cabo ao longo do curso, tanto complementarias como extraescolares, quedan reflectidas na Programación Xeral Anual (PXA), aprobadas por todo o Claustro de profesores/as e polo Consello Escolar do Centro.

Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.

Neste apartado pretendo promover a reflexión docente e a autoavaliación da realización e o desenvolvemento de programacións didácticas. Para iso, ao finalizar cada unidade didáctica propónse unha secuencia de preguntas que nos permitan avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

De igual modo propónse unha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto, pódese realizar ao final de cada trimestre para recoller as melloras no seguinte.

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos na unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			

Atención á diversidade			
------------------------	--	--	--